

เอกสารตำราฝึก บช.ตชด.

การดูแลการชุมนุมสาธารณะ

(อฝ.ตชด. ๐๒/๒๕๖๘)

เอกสารตำราฝึก กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน

หมายเลข อผ. ๐๒/๒๕๖๘

การดูแลการชุมนุมสาธารณะ

จัดทำโดย

คณะทำงานพัฒนาปรับปรุงเอกสารตำราฝึก กองกำกับการ ๒
กองบังคับการฝึกพิเศษ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน

พิมพ์ครั้งที่ ๑

กันยายน ๒๕๖๘

คำสั่งกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน

ที่ ๔๔๖ / ๒๕๖๘

เรื่อง ให้ใช้เอกสารตำราฝึก คู่มือการฝึก และระเบียบการฝึก
สำหรับการฝึกและการปฏิบัติงานในกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน

กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ได้จัดทำเอกสารตำราฝึก คู่มือการฝึก และระเบียบการฝึก ของกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน เพื่อให้หน่วยฝึกและหน่วยในสังกัดของกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ได้ใช้ในการฝึกและเตรียมความพร้อมหน่วยในการปฏิบัติราชการสนามหรือปฏิบัติการกิจตามที่ได้รับมอบหมายจากกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนและสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติงานในกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพสูงสุด จึงให้หน่วยฝึกและหน่วยที่เกี่ยวข้องได้ศึกษาและยึดถือเอกสารตำราฝึก คู่มือการฝึก และระเบียบการฝึก ในหลักสูตรต่าง ๆ ตามผนวกแนบท้ายคำสั่งนี้ เป็นแนวทางในการจัดการฝึกอบรม การเตรียมความพร้อมหน่วย และใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติงานของกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ต่อไป

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๘

พลตำรวจโท

(นิตินัย หลังยาหน่าย)

ผู้บัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน

ผนวก ก บัญชีเอกสารตำราฝึกของกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน แบบท้ายคำสั่งกองบัญชาการ
ตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๕๕๖/๒๕๖๔ ลงวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๔

ลำดับ	รายการเอกสารตำราฝึก	หน่วยรับผิดชอบ/จัดทำ
๑	ยุทธวิธีการต่อสู้ปราบปรามการก่อความไม่สงบด้วยเรื่องบุคคลทำการรบ	กองกำกับการ ๑ กองบังคับการฝึกพิเศษฯ
๒	การดูแลการชุมนุมสาธารณะ	กองกำกับการ ๒ กองบังคับการฝึกพิเศษฯ
๓	การฝึกยิงปืนทางยุทธวิธีด้วยระบบจำลองสถานการณ์ (SIMULATOR)	กองกำกับการ ๓ กองบังคับการฝึกพิเศษฯ
๔	การยิงปืนพก	กองกำกับการ ๔ กองบังคับการฝึกพิเศษฯ
๕	ยุทธวิธีสำหรับหน่วยปราบปรามยาเสพติด	กองกำกับการ ๕ กองบังคับการฝึกพิเศษฯ
๖	การขับเรือและใช้อุปกรณ์ประจำเรือสำหรับภารกิจช่วยเหลือผู้ประสบภัย	กองกำกับการ ๖ กองบังคับการฝึกพิเศษฯ
๗	การต่อสู้ป้องกันตัวด้วยกระบองกัทส์บาตอง (GUTS BATON)	กองกำกับการ ๗ กองบังคับการฝึกพิเศษฯ
๘	การช่วยเหลือผู้ประสบภัย	กองกำกับการ ๘ กองบังคับการฝึกพิเศษฯ
๙	จักรยานยนต์ทางยุทธวิธี	กองกำกับการ ๙ กองบังคับการฝึกพิเศษฯ
๑๐	การฝึกสุนัขตำรวจ	ศูนย์ฝึกสุนัขตำรวจ กองบังคับการฝึกพิเศษฯ

ตรวจแล้วถูกต้อง

พลตำรวจตรี

(นรินทร์ คำแก่น)

ผู้บังคับการฝึกพิเศษ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน

ผนวก ง บัญชีการแจกจ่ายเอกสารตำราฝึก คู่มือการฝึก ระเบียบการฝึก ของกองบัญชาการตำรวจ
 ตระเวนชายแดน แนนพำยคำสั่งกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๔๖/๒๕๖๘ ลงวันที่
 ๗ กันยายน ๒๕๖๘

ลำดับ	หน่วย	จำนวนชุด
๑	ตัวจริง/คู่มือ (กองบังคับการฝึกพิเศษ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน)	๒
๒	กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน (ห้องสมุดยุทธการ)	๑
๓	กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค ๑-๔	๑
๔	กองบังคับการสนับสนุนทางอากาศ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน	๑
๕	กองบังคับการอำนวยการ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน (ฝ่ายอำนวยการ ๑,๓ กองบังคับการ)	๒
๖	กองบังคับการสนับสนุน กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน	๑
๗	กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค ๑๑-๑๔, ๒๑-๒๔, ๓๑-๓๔, ๔๑-๔๔	๑๖
๘	กองกำกับการ ๑-๕ กองบังคับการสนับสนุนทางอากาศ กองบัญชาการตำรวจตระเวน ชายแดน	๕
๙	กองกำกับการ ๑-๙, ศูนย์ฝึกสุนัขตำรวจ กองบังคับการฝึกพิเศษ กองบัญชาการ ตำรวจตระเวนชายแดน	๑๐
๑๐	กองร้อยตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๑๑๔-๑๑๗, ๑๒๔-๑๒๗, ๑๓๔-๑๓๗, ๑๔๔-๑๔๗, ๒๑๔-๒๑๗, ๒๒๔-๒๒๗, ๒๓๔-๒๓๗, ๒๔๔-๒๔๗, ๓๑๔-๓๑๗, ๓๒๔-๓๒๗, ๓๓๔-๓๓๗, ๓๔๔-๓๔๗, ๔๑๔-๔๑๗, ๔๒๔-๔๒๗, ๔๓๔-๔๓๗, ๔๔๔-๔๔๗	๖๖

ตรวจแล้วถูกต้อง

พลตำรวจตรี

(นรินทร์ คำแก่น)

ผู้บังคับการฝึกพิเศษ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน

คำนำ

เอกสารตำราฝึก เรื่อง การดูแลการชุมนุมสาธารณะ นี้ จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกในหลักสูตรต่างๆ ของกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ได้ใช้ศึกษาและนำไปใช้เป็นแนวทางในการรับการฝึกในเรื่อง การดูแลการชุมนุมสาธารณะ หรือการฝึกในส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเป็นเอกสารข้อมูลสำหรับนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินการฝึกของหน่วยฝึกและการฝึกเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติงานของหน่วยในสังกัด กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน

กรณีที่ผู้ใช้เอกสารตำราฝึกฉบับนี้ พบว่ามีเนื้อหาที่เป็นข้อสงสัยหรือข้อบกพร่องที่ควรมีความแก้ไขปรับปรุง หรือมีข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพิ่มเติม ขอความกรุณาแจ้งข้อมูลรายละเอียดพร้อมด้วยเหตุผลประกอบการพิจารณา ส่งมายัง กองกำกับการ ๒ กองบังคับการฝึกพิเศษ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ค่ายพระยาสุรสีห์ ตำบลวังเย็น อำเภอแปลงยาว จังหวัดฉะเชิงเทรา ๒๔๑๙๐

คณะทำงานพัฒนาปรับปรุงเอกสารตำรา กองกำกับการ ๒
กองบังคับการฝึกพิเศษ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน

เอกสารนำ

- เรื่อง** : การดูแลการชุมนุมสาธารณะ
- ความมุ่งหมาย** : เพื่อให้หน่วยฝึก ได้ใช้ในการศึกษาและนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการฝึกในเรื่อง การดูแลการชุมนุมสาธารณะ รวมทั้งเป็นเอกสารข้อมูลสำหรับนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินการฝึกได้
- ขอบเขต** : เอกสารตำราฝึก กล่าวถึง
๑. หลักการทั่วไปว่าด้วยการใช้กำลังและความรับผิดชอบ
 ๒. หลักพื้นฐานในการปฏิบัติการดูแลการชุมนุมสาธารณะ
 ๓. รูปแบบยุทธวิธีตำรวจและการดูแลการชุมนุมสาธารณะ
 ๔. การบริหารจัดการการชุมนุมสาธารณะ
 ๕. ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องและการรวบรวมพยานหลักฐาน
 ๖. ถอดบทเรียนการปฏิบัติ
- หลักฐานอ้างอิง** : คู่มือปฏิบัติการดูแลการชุมนุมสาธารณะ ตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ.๒๕๕๘ (ฉบับปี พ.ศ.๒๕๖๕)

คู่มือปฏิบัติการดูแลการชุมนุมสาธารณะ
ตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ.๒๕๕๘
(ฉบับปี พ.ศ.๒๕๖๕)

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

พ.ศ.๒๕๖๕

ประกาศสำนักงานตำรวจแห่งชาติ
เรื่อง ให้ใช้คู่มือปฏิบัติการดูแลการชุมนุมสาธารณะตามพระราชบัญญัติ
การชุมนุมสาธารณะ พ.ศ.๒๕๕๘
(ฉบับปี พ.ศ.๒๕๖๕)

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีภารกิจในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางอาญา รักษาความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัยของประชาชนและความมั่นคงของราชอาณาจักร ตลอดจนการบังคับใช้กฎหมายและบริหารจัดการการชุมนุมสาธารณะตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ.๒๕๕๘

ดังนั้น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จึงได้จัดทำ “คู่มือปฏิบัติการดูแลการชุมนุมสาธารณะตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ.๒๕๕๘” (ฉบับปี พ.ศ.๒๕๖๕) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติการของผู้บังคับบัญชาพื้นที่ เจ้าหน้าที่ ผู้ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ.๒๕๕๘ ในการบริหารจัดการการชุมนุม การจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการ การบังคับใช้กฎหมาย หลักการใช้อำนาจในการดูแลการชุมนุมสาธารณะ ตลอดจนการถอดบทเรียนการปฏิบัติการชุมนุมในห้วงเวลาที่ผ่านมา

ฉะนั้น จึงให้ทุกหน่วยใช้ “คู่มือปฏิบัติการดูแลการชุมนุมสาธารณะตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ.๒๕๕๘” (ฉบับปี พ.ศ.๒๕๖๕) นี้เป็นคู่มือในการปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับการดูแลการชุมนุมสาธารณะดังกล่าวตั้งแต่วันที่ประกาศนี้ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่

กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๖๕

พลตำรวจเอก

(สุวัฒน์ แจ้งยอดสุข)

ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

“เจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมายจะใช้กำลังได้ เฉพาะเมื่อมีความจำเป็นอย่างยิ่งยวด
และใช้กำลังได้ภายในขอบเขตที่จำเป็น สำหรับการปฏิบัติหน้าที่เท่านั้น”

*UN Human Rights,
Guidance on Less-Lethal Weapons
in Law Enforcement.*

คำนำ

พระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ.๒๕๕๘ เป็นกฎหมายที่กำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางการปฏิบัติในการใช้สิทธิการชุมนุมสาธารณะให้ชัดเจนสอดคล้องกับกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองที่ประเทศไทยเป็นภาคี โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้การชุมนุมสาธารณะเป็นไปด้วยความเรียบร้อย เกิดความปลอดภัยต่อสาธารณะ ตลอดจนสุขอนามัยของประชาชนและไม่ส่งผลกระทบต่อสิทธิ เสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้อื่น

เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลสูงสุด สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมาย ทั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ.๒๕๕๘ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จึงได้แต่งตั้งคณะทำงานและคณะทำงานย่อย จัดทำ “คู่มือปฏิบัติการดูแลการชุมนุมสาธารณะตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ.๒๕๕๘” (ฉบับปี พ.ศ.๒๕๖๕) ขึ้น เพื่อรวบรวมกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และแผนการปฏิบัติต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง มารวมไว้ให้เป็นหมวดหมู่และเป็นปัจจุบัน เพื่อให้เกิดความสะดวก ง่ายต่อการศึกษา ค้นคว้าและอ้างอิง รวมถึงมีการถอดบทเรียนจากการปฏิบัติในช่วงที่ผ่านมา เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการปรับปรุงแนวทางการปฏิบัติ ให้เป็นไปตามมาตรฐานในระดับสากล

ขอขอบคุณคณะทำงานและผู้เกี่ยวข้องทุกท่านที่ได้ร่วมกันจัดทำ “คู่มือปฏิบัติการดูแลการชุมนุมสาธารณะตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ.๒๕๕๘” (ฉบับปี พ.ศ.๒๕๖๕) จนสำเร็จลุล่วงเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า คู่มือเล่มนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่หน่วยงาน และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ อันจะนำมาซึ่งความมั่นคงของประเทศและความสงบเรียบร้อยของสังคมและประชาชนโดยรวมต่อไป

พลตำรวจเอก

(สุวัฒน์ แจ้งยอดสุข)

ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

คำนิยม

การชุมนุมในประเทศไทยมีหลากหลายรูปแบบ วิธีการ การชุมนุมมีการพัฒนา ปรับเปลี่ยนรูปแบบไปในหลายๆ ลักษณะ การเรียกร้อง สนับสนุน คัดค้าน หรือการแสดงความคิดเห็นเป็นไปอย่างกว้างขวางทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ฯลฯ เจ้าหน้าที่จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ ทักษะ ความเข้าใจ ความอดทนต่อสถานการณ์ต่างๆ สามารถบริหารสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับการบังคับใช้กฎหมาย และรักษาสมดุลระหว่างสิทธิ เสรีภาพกับการบังคับใช้กฎหมายและรักษาความมั่นคงของชาติไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน

คู่มือปฏิบัติการดูแลการชุมนุมสาธารณะตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ.๒๕๕๘ (ฉบับปี พ.ศ.๒๕๖๕) มีวัตถุประสงค์เพื่อนำแนวนโยบายและกฎหมายไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยได้คัดสรรผู้บังคับบัญชาที่ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ ครูฝึกและผู้ที่มีประสบการณ์ในด้านการชุมนุมในการจัดทำคู่มือฯ เพื่อเป็นแนวทาง การบริหารจัดการ และนำไปสู่การปฏิบัติในระดับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ผู้ปฏิบัติ ผู้ที่รับผิดชอบควบคุม สั่งการในพื้นที่ ภายใต้กรอบของกฎหมาย แนวทางหรือคำแนะนำของสหประชาชาติ โดยคำแนะนำการปฏิบัติตั้งแต่ก่อนเกิดเหตุ ขณะเกิดเหตุ และหลังเกิดเหตุ การบังคับใช้กฎหมาย และรวบรวมพยานหลักฐาน ฯลฯ

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์และแนวทางการปฏิบัติในการบริหารจัดการการชุมนุมให้กับข้าราชการตำรวจ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในพื้นที่ หรือผู้ที่สนใจในระดับปฏิบัติการ และขอขอบคุณคณะทำงานเจ้าหน้าที่ทุกนาย ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการจัดทำคู่มือฯ ให้สำเร็จ เรียบร้อยลุล่วงไปด้วยดี

พลตำรวจเอก

(ดำรงศักดิ์ กิตติประภัสร์)

รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

สารบัญ

ประกาศ ตร. เรื่อง ให้ใช้คู่มือปฏิบัติการดูแลการชุมนุมสาธารณะ	ก
ตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ.๒๕๕๘ (ฉบับปี พ.ศ.๒๕๖๕)	
คำนำ	ข
คำนิยม	ค
สารบัญ	ง
บทที่	หน้า
๑. หลักการทั่วไปว่าด้วยการใช้กำลังและความรับผิดชอบ	๑
๑.๑ หลักการทั่วไปว่าด้วยการใช้กำลัง	๑
๑.๒ หลักความชอบด้วยกฎหมาย	๕
๑.๓ แนวทางการตรวจสอบและการรายงาน	๖
๒. หลักพื้นฐานในการปฏิบัติการดูแลการชุมนุมสาธารณะ	๙
๒.๑ การใช้กำลังของตำรวจในการดูแลการชุมนุมสาธารณะ	๙
๒.๒ หลักการใช้อุปกรณ์ เครื่องมือ ควบคุมฝูงชน	๑๑
๓. รูปแบบยุทธวิธีตำรวจและการดูแลการชุมนุมสาธารณะ	๑๕
๓.๑ การจัดกำลังพล	๑๖
๓.๒ การจัดอุปกรณ์	๒๐
๓.๓ แนวทางการปฏิบัติการจัดกำลัง	๒๐
๓.๔ การจัดรูปขบวนในรูปแบบต่างๆ	๒๒
๓.๕ การเคลื่อนไหวกดดัน (Offensive Bound)	๒๔
๓.๖ การจับกุมหน้าแนว	๒๕
๔. การบริหารจัดการการชุมนุมสาธารณะ	๓๑
๔.๑ ผู้รับผิดชอบเหตุการณ์	๓๑
๔.๒ แนวทางการปฏิบัติ	๓๑
๔.๓ ระบบบัญชาการเหตุการณ์ (Incident Command System: ICS)	๓๖
๔.๔ การจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการส่วนหน้า (ศปก.สน.) และที่บังคับการพื้นที่ (ทก.พื้นที่)	
หรือที่บังคับการทางยุทธวิธี (ทก.ยว.) และการจัดองค์กรของระบบบัญชาการเหตุการณ์	
(Command Post)	๔๑

บทที่	หน้า
๔.๕ การส่งกำลังบำรุงและการติดต่อสื่อสาร	๔๕
๔.๖ การติดต่อสื่อสารการดูแลการชุมนุมสาธารณะ	๔๘
๔.๗ การวางระบบศูนย์ปฏิบัติการสั่งการและควบคุมด้านการสืบสวนสอบสวน หรือ Command And Control Operations Center (CCOC) ในการชุมนุมทางการเมือง	๔๙
๕. ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องและการรวบรวมพยานหลักฐาน	๖๕
๕.๑ หลักในการปฏิบัติ ๔ ประการ	๖๕
๕.๒ การคาดการณ์ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในการปฏิบัติ	๖๗
๖. ถอดบทเรียนการปฏิบัติ	๙๓
๖.๑ การรักษาที่ตั้งสถานีตำรวจ (กรณีศึกษา สภ.คลองหลวง ภ.จว.ปทุมธานี)	๙๓
๖.๒ การรักษาสถานที่ราชการ (กรณีศึกษาทำเนียบรัฐบาล)	๙๘
๖.๓ การรักษาสถานที่ย่านธุรกิจ (กรณีศึกษาย่านการค้า กรณีแยกราชประสงค์)	๑๐๔
๖.๔ สถานการณ์การรักษาสถานที่เชิงสัญลักษณ์ (กรณีศึกษาพระบรมมหาราชวัง)	๑๑๔
๖.๕ ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติจากการถอดบทเรียนการบริหารจัดการสถานการณ์การชุมนุม ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร	๑๑๘
บรรณานุกรม	๑๒๖
ภาคผนวก	๑๒๗
รายชื่อคณะทำงานปรับปรุงคู่มือปฏิบัติการดูแลการชุมนุมสาธารณะ ตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ.๒๕๕๘ (ฉบับปี พ.ศ.๒๕๖๕)	๑๔๔

บทที่ ๑

หลักการทั่วไปว่าด้วยการใช้กำลังและความรับผิดชอบ

พระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ.๒๕๕๘ เป็นกฎหมายที่กำหนดหลักเกณฑ์การใช้สิทธิชุมนุมสาธารณะให้ชัดเจนและสอดคล้องกับกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองที่ประเทศไทยเป็นภาคี ทั้งนี้ เพื่อให้การชุมนุมสาธารณะเป็นไปด้วยความสงบเรียบร้อย ไม่กระทบกระเทือนต่อความมั่นคงของชาติ ความปลอดภัยสาธารณะ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดี ตลอดจนสุขอนามัยของประชาชน หรือความสะดวกของประชาชนที่จะใช้ที่สาธารณะ และไม่กระทบกระเทือนสิทธิและเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้อื่น โดยที่พระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะได้กำหนดขอบเขตของการชุมนุมสาธารณะ สถานที่ห้ามการชุมนุม การแจ้งและวิธีการแจ้งการชุมนุม หน้าที่ของผู้จัดการชุมนุมและผู้ชุมนุม การดูแลการชุมนุม และบทกำหนดโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืน

การคุ้มครองความสะดวกของประชาชนและการดูแลการชุมนุมสาธารณะ เจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะและข้าราชการตำรวจที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลการชุมนุมสาธารณะ ต้องผ่านการฝึกอบรมให้มีทักษะ ความเข้าใจ และอดทนต่อสถานการณ์การชุมนุมสาธารณะและต้องแต่งเครื่องแบบแสดงตน และอาจใช้เครื่องมือควบคุมฝูงชนได้ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด จึงแบ่งการฝึกการดูแลการชุมนุมสาธารณะตามบทบาทหน้าที่แล้วแต่กรณี ดังนี้

- ยุทธวิธีพื้นฐานการดูแลการชุมนุม ใช้ในกรณีคุ้มครองความสะดวก ดูแลการชุมนุม รักษาความสงบเรียบร้อย ศีลธรรมอันดีของประชาชน
- ยุทธวิธีระงับยับยั้งเหตุรุนแรง ใช้ในกรณีกระทำการที่จำเป็น ไม่อาจหลีกเลี่ยงให้ใช้กำลังและเครื่องมือควบคุมฝูงชน เพียงเท่าที่จำเป็น เช่น การป้องกันบุคคลหรือสถานที่ ฯลฯ
- ยุทธวิธียุติการชุมนุม ใช้ในกรณีเมื่อพ้นระยะเวลา โดยให้ถือว่าผู้นั้นกระทำความผิดซึ่งหน้ากรณีพื้นที่ควบคุมตามคำสั่งศาล หรือกรณีเหตุรุนแรงตามนัยมาตรา ๒๕ พ.ร.บ.การชุมนุมสาธารณะ พ.ศ.๒๕๕๘
- การจับกุมตามความผิดซึ่งหน้าตามประมวลกฎหมายอาญาในฐานะตำรวจที่พบการกระทำความผิดในทางอาญา ตลอดจนการกระทำด้วยความจำเป็นหรือป้องกันตนเองให้พ้นจากภัยอันตราย
- ชุดเคลื่อนที่เร็วทางยุทธวิธี ใช้ในกรณีที่เกิดเหตุรุนแรงนอกพื้นที่การชุมนุม ในฐานะเป็นเจ้าพนักงานตำรวจตามประมวลกฎหมายอาญาและเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

๑.๑ หลักการทั่วไปว่าด้วยการใช้กำลัง

เจ้าหน้าที่ตำรวจมีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางอาญา ตลอดจนรักษาความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัยของประชาชนและความมั่นคงของราชอาณาจักรและในขณะปฏิบัติหน้าที่ย่อมมีสิทธิในการกระทำในการป้องกันตนเองให้พ้นจากภัยอันตราย กรณีการกระทำด้วยความจำเป็นหรือการป้องกัน โดยในบทนี้จะกล่าวถึงหลักการทั่วไปว่าด้วยการใช้กำลังในการจับกุม การป้องกัน และแนวทางการใช้กำลังในการดูแลการชุมนุมสาธารณะ ดังนี้

๑.๑.๑ เจ้าหน้าที่ตำรวจมีหลักในการจับกุมตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ดังนี้
มาตรา ๗๘ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจะจับผู้ใดโดยไม่มีหมายจับหรือคำสั่งของศาลนั้นไม่ได้ เว้นแต่

- (๑) เมื่อบุคคลนั้นได้กระทำความผิดซึ่งหน้าดังได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๘๐
 - (๒) เมื่อพบบุคคลโดยมีพฤติการณ์อันควรสงสัยว่าผู้นั้นน่าจะก่อเหตุร้ายให้เกิดภัยอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สินของผู้อื่นโดยมีเครื่องมือ อาวุธ หรือวัตถุอย่างอื่นอันสามารถอาจใช้ในการกระทำความผิด
 - (๓) เมื่อมีเหตุที่จะออกหมายจับบุคคลนั้นตามมาตรา ๖๖ (๒) แต่มีความจำเป็นเร่งด่วนที่ไม่อาจขอให้ศาลออกหมายจับบุคคลนั้นได้
 - (๔) เป็นการจับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่หนีหรือจะหลบหนีในระหว่างถูกปล่อยชั่วคราว
- ตามมาตรา ๑๑๗

มาตรา ๘๐ ที่เรียกว่าความผิดซึ่งหน้านั้น ได้แก่ ความผิดซึ่งเห็นกำลังกระทำ หรือพบในอาการใดซึ่งแทบจะไม่มีเวลาสงสัยเลยว่าเขาได้กระทำความผิดมาแล้ว

อย่างไรก็ดี ความผิดอาญาดังระบุไว้ในบัญชีท้ายประมวลกฎหมายนี้ ให้ถือว่าความผิดนั้นเป็นความผิดซึ่งหน้าในกรณีดังนี้

- (๑) เมื่อบุคคลหนึ่งถูกไล่จับตั้งผู้กระทำโดยมีเสียงร้องเอะอะ
- (๒) เมื่อพบบุคคลหนึ่งแทบจะทันทีทันใดหลังจากการกระทำความผิดในถิ่นแถวใกล้เคียงกับที่เกิดเหตุและมีสิ่งของที่ได้มาจากการกระทำความผิด หรือมีเครื่องมือ อาวุธหรือวัตถุอย่างอื่น อันสันนิษฐานได้ว่าได้ใช้ในการกระทำความผิด หรือมีร่องรอยพิรุณเห็นประจักษ์ที่เสื้อผ้าหรือเนื้อตัวของผู้นั้น

มาตรา ๘๓ ในการจับนั้น เจ้าพนักงานหรือราษฎรซึ่งทำการจับ ต้องแจ้งแก่ผู้ที่จะถูกจับนั้นว่าเขาต้องถูกจับ แล้วสั่งให้ผู้ถูกจับไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ถูกจับ พร้อมด้วยผู้จับ เว้นแต่สามารถนำไปที่ทำการของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบได้ในขณะนั้น ให้นำไปที่ทำการของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบดังกล่าวแต่ถ้าจำเป็นก็ให้จับตัวไป

ในกรณีที่เจ้าพนักงานเป็นผู้จับต้องแจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกจับทราบ หากมีหมายจับให้แสดงต่อผู้ถูกจับ พร้อมทั้งแจ้งด้วยว่าผู้ถูกจับมีสิทธิที่จะไม่ให้การหรือให้การก็ได้และถ้อยคำของผู้ถูกจับนั้นอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้และผู้ถูกจับมีสิทธิที่จะพบและปรึกษานายความหรือผู้ซึ่งเป็นทนายความ ถ้าผู้ถูกจับประสงค์จะแจ้งให้ญาติหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจทราบถึงการจับกุมที่สามารถดำเนินการได้โดยสะดวกและไม่เป็นการขัดขวางการจับหรือการควบคุมผู้ถูกจับ หรือทำให้เกิดความไม่ปลอดภัยแก่บุคคลหนึ่งบุคคลใด ก็ให้เจ้าพนักงานอนุญาตให้ผู้ถูกจับดำเนินการได้ตามสมควรแก่กรณี ในการนี้ให้เจ้าพนักงานผู้จับนั้นบันทึกการจับดังกล่าวไว้ด้วย

ถ้าบุคคลซึ่งจะถูกจับขัดขวางหรือจะขัดขวางการจับ หรือหลบหนี หรือพยายามจะหลบหนี ผู้ทำการจับมีอำนาจใช้วิธีหรือการป้องกันทั้งหลายเท่าที่เหมาะสมแก่พฤติการณ์แห่งเรื่องในการจับนั้น

การใช้กำลังในการจับนั้นให้พิจารณาตามมาตรา ๘๓ วรรคสาม “ถ้าบุคคลซึ่งจะถูกจับขัดขวางหรือจะขัดขวางการจับ หรือหลบหนี หรือพยายามจะหลบหนี ผู้ทำการจับมีอำนาจใช้วิธีหรือการป้องกันทั้งหลายเท่าที่เหมาะสมแก่พฤติการณ์แห่งเรื่องในการจับนั้น”

และประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี เรื่อง การจับและแนวทางการใช้กำลัง ดังนี้

๑) อาการกิริยา - ลักษณะต่อสู้ ก้าวร้าว เจ้าหน้าที่ไม่ต้องรอให้ถูกทำร้ายก่อน

๒) อาวุธและความร้ายแรงของอาวุธ - แสดงกิริยาจะต่อสู้ ศักดิ์ของอาวุธ อาจผิดกันไปบ้าง แต่หากจำเป็นต้องใช้ เพราะเจ้าหน้าที่อาจได้รับอันตราย

๓) กำลังและความจำเป็น - ผู้ถูกจับมีกำลังมากกว่าในทางกายภาพ เจ้าหน้าที่อาจใช้อาวุธได้ เช่น คนร้ายร่างกายสูงใหญ่ กำยำ ฯลฯ

๑.๑.๒ กรณีการกระทำด้วยความจำเป็นหรือการป้องกัน

มาตรา ๖๗ ผู้ใดกระทำความผิดด้วยความจำเป็น

(๑) เพราะอยู่ในที่บังคับหรือภายใต้อำนาจซึ่งไม่สามารถหลีกเลี่ยงหรือขัดขืนได้ หรือ

(๒) เพราะเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นพ้นจากภยันตรายที่ใกล้จะถึงและไม่สามารถหลีกเลี่ยงให้พ้นโดยวิธีอื่นใดได้เมื่อภยันตรายนั่นตนมิได้ก่อให้เกิดขึ้นเพราะความผิดของตน

ถ้าการกระทำนั้นไม่เป็นการเกินสมควรแก่เหตุแล้ว ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ

มาตรา ๖๘ ผู้ใดจำต้องกระทำการใดเพื่อป้องกันสิทธิของตน หรือของผู้อื่นให้พ้นภยันตรายซึ่งเกิดจากการประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมาย และเป็นภยันตรายที่ใกล้จะถึง ถ้าได้กระทำพอสมควรแก่เหตุ การกระทำนั้นเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย ผู้นั้นไม่มีความผิด

การกระทำเพื่อป้องกันนี้ ถึงแม้จะเกิดความเสียหายบ้าง แต่ถ้าได้กระทำไปพอสมควรแก่เหตุ ก็เป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย ผู้นั้นย่อมไม่มีความผิด

หลักเกณฑ์ของการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย

๑) มีภยันตรายซึ่งเกิดจากการประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมาย คือ ภยันตรายที่เกิดขึ้นนั้น ผู้กระทำไม่มีอำนาจตามกฎหมายที่จะกระทำได้ หากผู้กระทำมีอำนาจที่จะกระทำได้ก็ไม่มีสิทธิป้องกัน

ผู้ที่อ้างป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายนั้น จะต้องไม่มีส่วนผิดในการก่อให้เกิดภยันตรายขึ้นด้วย แต่ถ้าผู้จะอ้างป้องกันนั้น มีส่วนก่อให้เกิดภยันตรายนั้น ก็ไม่สามารถอ้างป้องกันได้

๒) ภยันตรายซึ่งเกิดจากการประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมายนั้น จะต้องเป็นภยันตรายที่ใกล้จะถึง คือ ภยันตรายที่เกิดขึ้นนั้นกระชั้นชิดถึงขนาดที่หากไม่ป้องกันตัวในขณะนั้น ก็อาจจะเกิดอันตรายแก่ตนเองหรือผู้อื่นได้

๓) ผู้กระทำจำต้องกระทำการเพื่อป้องกันสิทธิของตนหรือของผู้อื่นให้พ้นจากภยันตรายนั้น

๔) การกระทำเพื่อป้องกันนั้น จะต้องกระทำพอสมควรแก่เหตุ คือ การกระทำเพื่อป้องกันนั้น จะต้องได้สัดส่วนกับภยันตรายที่เกิดจากการประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมายนั้น เช่น ภยันตรายที่เกิดขึ้นจากการถูกลบหน้า จะป้องกันโดยใช้ปืนยิง อาจถือว่าไม่ได้สัดส่วนกัน

การกระทำเพื่อป้องกันนั้น ถ้าผู้กระทำได้ใช้วิธีทางน้อยที่สุดที่จะทำให้เกิดอันตรายแล้ว ถือว่ากระทำไปพอสมควรแก่เหตุ

๑.๑.๓ หลักการใช้กำลังในการดูแลการชุมนุมสาธารณะ

กรอบการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ในการดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยในการชุมนุมสาธารณะ ดังที่จะกล่าวต่อไป จะตั้งอยู่ในพื้นฐานที่ว่า “ประชาชนย่อมมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ”

เจ้าหน้าที่มีหน้าที่ในการดูแลความปลอดภัย อำนาจความสะดวกให้แก่ผู้ชุมนุม และดูแลควบคุมการชุมนุมให้เป็นไปด้วยความสงบเรียบร้อย ไม่กระทบกระเทือนต่อความมั่นคงของชาติ ความปลอดภัยสาธารณะ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดี ตลอดจนสุขอนามัยของประชาชน หรือความสะดวกของประชาชนที่จะใช้ที่สาธารณะ และไม่กระทบกระเทือนต่อสิทธิและเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้อื่น ผู้จัดการชุมนุมผู้ชุมนุม มีหน้าที่ในการบริหารความเสี่ยง ปฏิบัติตามคำแนะนำ เงื่อนไขหรือคำสั่งของเจ้าหน้าที่เพื่อป้องกันการเกิดเหตุร้าย และมีให้เกิดเหตุการณ์รุนแรงขึ้น ตลอดจนเกิดผลกระทบกับประชาชนอื่นน้อยที่สุด” ดังนั้นเจ้าหน้าที่จึงต้องมีทัศนคติที่ดีต่อการชุมนุม และเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ จักต้องมีทักษะความเข้าใจ และอดทนต่อสถานการณ์ เพื่อไม่ให้เกิดการยั่วยุ อันจะเป็นการส่งผลให้การชุมนุมมีแนวโน้มไปสู่ความรุนแรงได้ โดยมีกรอบแนวคิดในการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ของรัฐต่อผู้ชุมนุมจะต้องสอดคล้องกับหลักนิติรัฐและหลักนิติธรรมเป็นไปตามหลักการต่างๆ ดังนี้

๑) หลักแห่งประสิทธิภาพและหลักความเหมาะสม กล่าวคือ องค์กรของรัฐ ฝ่ายปกครอง จะต้องใช้พิจารณาเลือกออกคำสั่งหรือมาตรการทางกฎหมายที่สามารถจะดำเนินการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดและมีความเหมาะสมกับสถานการณ์

๒) หลักแห่งความจำเป็น กล่าวคือ องค์กรของรัฐจะต้องพิจารณาว่าในบรรดาคำสั่งหรือมาตรการหลายๆ ประการซึ่งล้วนแล้วแต่สามารถดำเนินการให้ความมุ่งหมายของกฎหมายที่ให้อำนาจสำเร็จลุล่วงไปได้ทั้งสิ้นนั้น มีผลกระทบกระเทือนต่อสิทธิหรือเสรีภาพของประชาชนน้อยที่สุด แต่ยังคงมีประสิทธิภาพในการรักษาความสงบเรียบร้อยตามที่กฎหมายให้อำนาจ

๓) หลักแห่งความได้สัดส่วน กล่าวคือ องค์กรของรัฐต้องพิจารณาความสมดุลระหว่างความเสียหายอันจะเกิดขึ้นกับประชาชนกับประโยชน์อันสังคมจะพึงได้รับจากการปฏิบัติในการรักษาความสงบเรียบร้อย ดังนั้น เจ้าหน้าที่ที่จะต้องเลือกดำเนินการที่เมื่อลงมือปฏิบัติการแล้ว จะยังให้เกิดประโยชน์แก่มหาชนมากที่สุดและเกิดความเสียหายแก่ประชาชนน้อยที่สุด แต่ยังคงเป็นมาตรการที่มีประสิทธิภาพสูงสุดภายใต้สถานการณ์นั้น โดยอาจใช้วิธีการหรือมาตรการที่เหมาะสมแตกต่างกันไปในแต่ละสถานการณ์แห่งความร้ายแรงหรือความจำเป็นในสถานการณ์นั้นๆ

๔) หลักการห้ามเลือกปฏิบัติโดยอำเภอใจและไม่เป็นธรรม กล่าวคือ ด้วยเหตุที่สิทธิในความเสมอภาคเป็นสิทธิขั้นพื้นฐาน สิทธิดังกล่าวจึงผูกพันองค์กรของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐจึงต้องปฏิบัติต่อสิ่งที่มีสาระสำคัญเหมือนกัน ด้วยวิธีการที่เหมือนกัน จะปฏิบัติให้แตกต่างกันโดยอำเภอใจมิได้ และถ้ามีสาระสำคัญที่แตกต่างกัน จะพิจารณาให้เหมือนกันโดยอำเภอใจมิได้เช่นเดียวกัน ดังนั้น การกำหนดมาตรการใดๆ จึงจะต้องพิจารณาหลักการห้ามเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่คำนึงความแตกต่างกันทางเชื้อชาติ ศาสนา เผ่าพันธุ์ หรือความแตกต่างกันด้านอื่นๆ รวมถึงความคิดเห็นทางการเมืองที่แตกต่างกัน

การดูแลการชุมนุมสาธารณะให้เจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะ ผู้ควบคุมสถานการณ์หรือเจ้าหน้าที่รับผิดชอบ หรือผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องในการดูแลการชุมนุมสาธารณะพิจารณาในการใช้กำลัง มาตรการ อุปกรณ์ หรือเครื่องมือในการรักษาความสงบ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ดังนี้

- ใช้กำลังตามความจำเป็นของสถานการณ์ โดยให้ใช้กำลังน้อยที่สุดเท่าที่จำเป็น เพื่อบรรลุภารกิจ

- ก่อนการใช้กำลัง มาตรการ อุปกรณ์หรือเครื่องมือ ให้ใช้การเจรจากับผู้จัดการชุมนุมหรือผู้ชุมนุมและแจ้งเตือนก่อน หากสามารถกระทำได้และไม่เกิดอันตรายต่อเจ้าหน้าที่หรือบุคคลอื่น ทั้งนี้ ให้ใช้วิธีการเตือนตามความเหมาะสมกับการใช้กำลัง มาตรการ อุปกรณ์หรือเครื่องมือตามสถานการณ์

- การใช้กำลัง มาตรการ อุปกรณ์หรือเครื่องมือเพื่อบังคับให้ผู้ชุมนุมหรือบุคคลอื่นๆ ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ หรือการใช้กำลัง มาตรการ อุปกรณ์หรือเครื่องมือในกรณีที่มีการฝ่าฝืนคำสั่ง เช่น การใช้กำลัง มาตรการ อุปกรณ์หรือเครื่องมือเพื่อตรวจค้น จับกุม ให้ใช้กำลังได้ตามแนวทางดังนี้

- เตือนด้วยวาจาว่าการฝ่าฝืนดังกล่าวผิดกฎหมายให้หยุดการกระทำ หากไม่หยุด ให้แสดงท่าทางพร้อมใช้กำลัง มาตรการ อุปกรณ์ หรือเครื่องมือ

- หากยังคงฝ่าฝืนให้ใช้กำลังเพื่อกักตัวหรือทำการจับกุมได้ แต่ทั้งนี้ระดับของกำลังที่ใช้ต้องเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

- การปฏิบัติต่อผู้หญิง เด็ก และคนชรา จะต้องเพิ่มความระมัดระวังและปฏิบัติให้มีความเหมาะสมกับสถานภาพ โดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนที่ไม่ทำให้เสียภาพพจน์ในการปฏิบัติการ

- การสั่งใช้กำลังเจ้าหน้าที่หลัก หรือเจ้าหน้าที่ที่ร่วมปฏิบัติการ เข้ายุติการชุมนุมให้อยู่ในอำนาจของผู้บังคับบัญชาในพื้นที่ที่ได้รับคำสั่งให้รับผิดชอบในการรักษาความสงบการชุมนุมสาธารณะคือเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะหรือผู้ควบคุมสถานการณ์

- ในกรณีฉุกเฉิน จำเป็น แรงด่วน ซึ่งเป็นเหตุการณ์เฉพาะหน้า การใช้กำลัง มาตรการ อุปกรณ์หรือเครื่องมือป้องกันตนเองหรือทรัพย์สินของทางราชการ ป้องกันการกระทำความผิดซึ่งหน้า หรือปกป้องชีวิตผู้อื่นจากอันตรายที่ใกล้จะถึงสามารถกระทำได้ตามความจำเป็นแต่ต้องพอสมควรแก่เหตุ

กล่าวถึงหลักสากลในการใช้กำลังและอาวุธของเจ้าหน้าที่รัฐในการยุติการชุมนุมสาธารณะที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ดังนี้

๑) กรณีการชุมนุมที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่ไม่ก่อให้เกิดความรุนแรง “เจ้าหน้าที่ต้องหลีกเลี่ยงการใช้กำลัง หรือหากไม่สามารถหลีกเลี่ยงการใช้กำลังได้ ให้ใช้กำลังได้เพียงเท่าที่จำเป็น”

๒) กรณีการชุมนุมที่ก่อให้เกิดความรุนแรง “เจ้าหน้าที่ของรัฐอาจใช้อาวุธได้ หากไม่สามารถใช้มาตรการอื่นที่อันตรายน้อยกว่าได้”

เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องไม่ใช้อาวุธต่อบุคคลอื่น เว้นแต่เพื่อบรรลุมิติดุประสงค์ต่อไปนี้

- เพื่อป้องกันตนเองหรือบุคคลอื่นให้พ้นจากอันตรายร้ายแรงต่อชีวิตหรือร่างกาย
- เพื่อป้องกันมิให้เกิดการกระทำความผิดอาญาร้ายแรงที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิต
- เพื่อจับกุมผู้ที่กระทำการอันเป็นอันตรายหรือต่อสำนักงานหรือเพื่อป้องกันมิให้บุคคล

ดังกล่าวหลบหนี

โดยต้องเป็นกรณีที่ปรากฏว่าการใช้มาตรการอื่นไม่สามารถบรรลุมิติดุประสงค์ดังกล่าวได้ “ส่วนการใช้อาวุธร้ายแรง ให้กระทำเฉพาะกรณีเพื่อป้องกันชีวิต ในกรณีที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้เท่านั้น”

๑.๒ หลักความชอบด้วยกฎหมาย

๑.๒.๑ หลักความชอบด้วยการกระทำในทางปกครอง

๑) การกระทำที่กระทบกระเทือนต่อสิทธิเสรีภาพต่อประชาชนจะต้องมีกฎหมายให้อำนาจไว้โดยชัดแจ้ง และไม่นอกเหนืออำนาจที่กฎหมายกำหนดไว้ และการกระทำในทางปกครองจะต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์

๒) ต้องกระทำตามหลักเกณฑ์ รูปแบบ ขั้นตอนวิธีการ เงื่อนไข อันเป็นสาระสำคัญตามที่กฎหมายกำหนด

๓) เนื้อหาของการกระทำ ไม่ขัดต่อกฎหมาย เป็นไปโดยสุจริต ไม่เลือกปฏิบัติ ไม่สร้างชั้นตอนโดยไม่จำเป็น หรือสร้างภาระเกินสมควร หรือใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ เช่น การใช้เครื่องมืออุปกรณ์ควบคุมฝูงชนตามที่กฎหมายกำหนดเท่านั้น การปิดหรือปรับเส้นทางจราจรจะต้องกระทำโดยที่มีกฎหมายให้อำนาจไว้โดยชัดแจ้งและดำเนินการตามที่กฎหมายกำหนด ไม่ใช้การกระทำตามอำเภอใจ

๑.๒.๒ หลักการกระทำในทางอาญา

หลักความรับผิดชอบในทางอาญา เจตนาและองค์ประกอบความผิดในทางอาญา หรือการกระทำที่จะต้องเจตนาพิเศษในการกระทำ โดยเฉพาะในการกระทำที่เจ้าหน้าที่ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ ซึ่งหากเจ้าหน้าที่ได้ปฏิบัติกระทำการไปตามอำนาจหน้าที่ ตามแผนหรือคำสั่งที่กำหนด มิได้มีการประพฤติดุร้ายหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด โดยไม่มีเหตุอันสมควร ในหลักการก็จะไม่เข้าข่ายเป็นความผิดทางอาญา

๑.๒.๓ หลักความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่

เจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ตามอำนาจหน้าที่ ตามแผนการปฏิบัติ อาจเกิดมูลการละเมิดเกิดขึ้น ผู้ที่ได้รับผลจากการละเมิดนั้น จะฟ้องตัวเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติมิได้ (เนื่องจากการกระทำตามอำนาจหน้าที่มิใช่เรื่องส่วนบุคคล) แต่ให้ฟ้องละเมิดกับหน่วยงานของรัฐ (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ)

มาตรา ๕ บัญญัติว่า หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบต่อผู้เสียหายในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ในกรณีนี้ผู้เสียหายอาจฟ้องหน่วยงานของรัฐดังกล่าวได้โดยตรง แต่จะฟ้องเจ้าหน้าที่ไม่ได้

ถ้าการละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่ซึ่งไม่ได้สังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใดให้ถือว่ากระทรวงการคลังเป็นหน่วยงานของรัฐที่ต้องรับผิดชอบ

การละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ กรณีที่เจ้าหน้าที่กระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ต่อบุคคลภายนอก และหน่วยงานของรัฐได้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่บุคคลภายนอกไปแล้ว หน่วยงานของรัฐจะมีสิทธิไล่เบี้ยหรือเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนได้เฉพาะกรณีที่การกระทำละเมิดนั้น “การกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง” (มาตรา ๘ วรรคหนึ่ง)

๑.๓ แนวทางการตรวจสอบและการรายงาน

๑.๓.๑ แนวทางการตรวจสอบ

ผบ.เหตุการณ์/ผบ.พื้นที่ ผู้รับผิดชอบในพื้นที่ ทำหน้าที่อำนวยความสะดวก สั่งการ แสวงหาข้อตกลงใจในพื้นที่ และรับผิดชอบในคำสั่งที่ได้สั่งการให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการ โดย ป.ป.ช. ได้วินิจฉัยความรับผิดชอบในการปฏิบัติการ ให้ตรวจสอบเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ หากใช้อาวุธโดยไม่สุจริต เลี่ยงปฏิบัติ และเกินสมควรแก่เหตุ หรือเกินกว่ากรณีจำเป็น อันเป็นความรับผิดชอบเฉพาะตัว เช่นเดียวกันกับ “ผู้บังคับบัญชาในพื้นที่” ที่จะต้องระงับ ยับยั้งการปฏิบัติที่เกินกว่ากรณี หรือไม่พอสมควรแก่เหตุ

ดังนั้น การตรวจสอบและรายงาน ห้วงก่อนการปฏิบัติหน้าที่ผู้รับผิดชอบควบคุมการปฏิบัติจะต้องชี้แจงทำความเข้าใจ ชักซ้อมการปฏิบัติในระดับพื้นที่ หรือระดับบุคคล ตรวจสอบความพร้อมและจำนวนอาวุธ อุปกรณ์ เครื่องมือในการควบคุมฝูงชน ตลอดจนมอบหมายผู้รับผิดชอบในการใช้ และรายงานเหตุผลความจำเป็นในการใช้ ปริมาณหรือจำนวนที่ใช้ไป และบุคคลที่ถูกใช้ดังกล่าว ตลอดจนการกระทำที่เกิดขึ้นส่งผล

อย่างไรในวงแคบ วงกว้าง หรือแบบไม่เฉพาะเจาะจง และข้อกฎหมายรองรับการปฏิบัติในเหตุการณ์เฉพาะนั้นๆ โดยละเอียด

การฟื้นฟู แก่ไข ช่วยเหลือ เยียวยา เป็นมาตรการที่ผู้รับผิดชอบจะต้องพิจารณาดำเนินการ ออกแผนหรือมาตรการให้ชัดเจน เพื่อลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น ไม่เกิดความรุนแรงต่อสภาพชีวิต ร่างกาย หรือจิตใจ เช่น การเตรียมช่องทางให้ผู้ชุมนุมเดินทางกลับ การเตรียมการส่งกลับทางการแพทย์ การเตรียมการบรรเทาเหตุ ลดความร้ายแรงด้านต่างๆ ตลอดจนกลไกในการบรรเทาเหตุเดือดร้อนให้กับประชาชน หรือผู้พักอาศัยบริเวณโดยรอบ

๑.๓.๒ การรายงาน แนวทางและกระบวนการในการทำการชี้แจง

หน่วยงานต่างๆ ที่มีหนังสือขอทราบข้อเท็จจริงในการปฏิบัติต่างๆ เช่น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน หน่วยงานอิสระ หรือหน่วยงานระหว่างประเทศ หรือการชี้แจงสื่อมวลชน ฯลฯ ให้หน่วยพิจารณาแนวทางการดำเนินการ การจัดทำเอกสาร ข้อมูล หรือหลักฐาน ในการดำเนินการ โดยหน่วยงานที่ทำหน้าที่ตรวจสอบภายใน ตร. ก่อนส่งคำชี้แจง ซึ่งแนวทางปฏิบัติของ ตร. การส่งเอกสาร หลักฐาน ข้อมูล ให้หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทุกหน่วยจะต้องรวบรวมข้อมูล ข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย แผน คำสั่งปฏิบัติการ ผู้รับผิดชอบ รายชื่อผู้ควบคุมผู้ปฏิบัติ ตลอดจนความเห็นต่างๆ ให้ครบถ้วน ชัดเจน สมบูรณ์ **แล้วต้องให้ฝ่ายกฎหมายของหน่วย หรือ สำนักงานกฎหมายและคดี (กมค.)** พิจารณาเนื้อหา ถ้อยคำ ข้อกฎหมาย ผลกระทบ ด้านต่าง ๆ ก่อนนำส่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกกรณี ทั้งนี้ เพื่อความละเอียด รอบคอบ ระมัดระวังภาพลักษณ์ของหน่วย และคำนึงถึงพยานหลักฐานที่จะใช้ในการพิจารณาหรือดำเนินการทางคดี ซึ่งข้อมูลทั้งหมดหรือบางส่วน อาจเป็นข้อมูลที่มีอาจให้เปิดเผยได้ตาม พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.๒๕๔๐ โดยที่การเปิดเผยอาจจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพหรือไม่อาจสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ ไม่ว่าจะเป็นเกี่ยวกับการฟ้องคดี การป้องกัน การปราบปราม การทดสอบ การตรวจสอบ หรือการรู้แหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสารหรือไม่ก็ตาม ดังนั้น แนวทางการปฏิบัติในการจัดทำเอกสาร ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ให้หน่วยพิจารณาดำเนินการ ดังนี้

๑) พิจารณาจัดส่งข้อมูลหรือเอกสารเฉพาะข้อมูลที่ไม่ส่งผลให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพ

๒) ตามข้อ ๑) หน่วยจะต้องให้ฝ่ายกฎหมายของหน่วย หรือสำนักงานกฎหมายและคดี พิจารณาเนื้อหา ข้อกฎหมาย ถ้อยคำ ที่จะส่งผลกระทบต่อหน่วยหรือการพิจารณาทางคดีอาญา ก่อนนำส่งให้หน่วยงานที่ขอทราบข้อเท็จจริงทุกกรณี

๓) หน่วยจะต้องมอบหมาย แต่งตั้งบุคคลที่จะทำการชี้แจงให้มีความรู้ ความเข้าใจข้อเท็จจริง และข้อกฎหมายตามความเหมาะสมในแต่ละเรื่อง โดยผู้บังคับบัญชา หัวหน้าหน่วยจะต้องตรวจสอบ และรับผิดชอบในการชี้แจงดังกล่าว ให้เป็นไปตามแนวทางการปฏิบัติของ ตร.

๔) ประเด็นคำถามที่มักจะถูกตรวจสอบหรือให้ทำคำชี้แจง เช่น อำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย เป็นไปตามกฎหมายใด มาตราใด (ฐานอำนาจหรือตัวบทที่ให้อำนาจเจ้าหน้าที่อธิบายโดยชัดแจ้ง) แผนหรือคำสั่งในการปฏิบัติ รายชื่อผู้ควบคุม ผู้รับผิดชอบ/ผู้สั่งการ รายชื่อเจ้าหน้าที่ได้รับมอบในการใช้อาวุธ แต่ละประเภท การใช้อุปกรณ์ต่างๆ มีคุณสมบัติอย่างไร หลักการใช้กำลังเป็นอย่างไร หลักการสากลเป็นอย่างไร เช่นไร เหตุใดจึงตัดสินใจใช้กำลังและอุปกรณ์เครื่องมือดังกล่าว ฯลฯ

๕) การฟื้นฟู แก่ไขและเยียวยา ตลอดจนการดำเนินการตามคำสั่งศาล ให้คำนึงถึง การพิจารณาแนวทางในการใช้กำลังและจะต้องพิจารณาถึงการแก้ไข เยียวยา การช่วยเหลือผู้ได้รับบาดเจ็บ หรือผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้กำลังของอุปกรณ์แต่ละชนิด/ประเภท ตามแต่พื้นที่และสถานการณ์ การจัดเตรียมแผนการส่งกลับทางการแพทย์ คำนึงถึงพื้นที่ที่ไม่ใช่พื้นที่ปิด อากาศสามารถถ่ายเทได้สะดวก (ขึ้นอยู่กับอุปกรณ์เครื่องมือที่ใช้) ฯลฯ เป็นต้น

๖) เมื่อมีคำสั่งศาลให้หน่วยดำเนินการด้านใดๆ เป็นเรื่องที่หน่วยจะต้องร่วมกันดำเนินการ และหารือ ตร. ให้คำแนะนำให้เกิดความรัดกุม สามารถดำเนินการได้ตามคำสั่งที่ศาลสั่ง เช่น มาตรการในการ ดำเนินการต่อสื่อมวลชน เป็นต้น

๗) กรณีศึกษาคำวินิจฉัย/คำสั่งศาลแพ่ง ด้วยเมื่อวันที่ ๒๔ มี.ค. ๖๔ ศาลแพ่งยกคำร้อง ไม่คุ้มครอง ผู้ร้อง/ฟ้อง ตร. สลายม็อบ เมื่อวันที่ ๒๐ มี.ค. ๖๔ กรณีร้องขอศาลให้มีคำสั่ง ดังนี้

๗.๑) ห้ามมิให้จำเลย ปิดกั้นทางสัญจรหรือสถานที่ต่างๆ (ตู้คอนเทนเนอร์ ลวดทึบเพลง รถยนต์ รั้วเหล็กหรือวัสดุเครื่องมืออื่นใด)

๗.๒) ห้ามใช้แก๊สน้ำตา สารเคมี ห้ามฉีดน้ำ ใช้กระสุนยาง ในการควบคุมผู้ชุมนุม ห้ามข่มขู่คุกคามและใช้ความรุนแรง ห้ามจำกัดพื้นที่ กีดกัน ตลอดจนห้ามจำกัดเสรีภาพสื่อฯ

๗.๓) ให้ตั้งกรรมการสอบสวนเจ้าพนักงานตำรวจที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ โดยมีขอบด้วยกฎหมาย

โดยศาลวินิจฉัยกรณีเมื่อวันที่ ๑๐ ส.ค. ๖๔ ศาลแพ่ง (คดีหมายเลขดำที่ พท๖๘๓/๒๕๖๔) พ.ร.ก.การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินฯ มีเจตนารมณ์ให้อำนาจฝ่ายบริหารมีอำนาจพิเศษบางประการ ในการแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉินให้ยุติลงโดยเร็ว โดยนายกรัฐมนตรีได้ออกข้อกำหนด ฉบับที่ ๑๕ ข้อ ๓ ห้ามการชุมนุม ... แต่การใช้อำนาจไม่ตัดสิทธิผู้ได้รับความเสียหายที่จะเรียกร้องค่าเสียหาย กรณีไม่สุจริต เลือกปฏิบัติ เกินสมควรแก่เหตุ หรือเกินกว่ากรณีจำเป็น และ ตำรวจย่อมมีอำนาจในการสลายการชุมนุมด้วยวิธีการ ที่เหมาะสมตามแต่สถานการณ์ ผู้ร้องเป็นสื่อไม่ใช่ผู้ชุมนุม จะขอคุ้มครองผู้ชุมนุมไม่ได้ ศาลจึงมีคำสั่งให้ใช้ ความระมัดระวังในการปฏิบัติหน้าที่ควบคุมการชุมนุม และสลายการชุมนุม โดยคำนึงถึงความปลอดภัย โดยให้ตำรวจทุกหน่วยกำหนดมาตรการในการดูแลสื่อมวลชน เช่น การแจ้งผู้ปฏิบัติหน้าที่สื่อ การกำหนดพื้นที่ การแจ้งเตือนสื่อในการจะใช้กำลังหรือมาตรการใดๆ ฯลฯ

บทที่ ๒

หลักพื้นฐานในการปฏิบัติการดูแลการชุมนุมสาธารณะ

องค์การสหประชาชาติได้วางแนวทางเพื่อให้ประเทศสมาชิกสหประชาชาติ ได้ใช้เป็นแนวในการกำหนดวิธีการ การใช้กำลังของผู้บังคับใช้กฎหมาย ไว้ตามปฏิญญาสากลของสหประชาชาติ ว่าด้วยหลักการพื้นฐานการใช้กำลังและอาวุธของผู้บังคับใช้กฎหมาย (UN Basic Principles on the Use of Forces and Firearms by Law Enforcement Officials) หลักชี้แนะด้านสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติเกี่ยวกับอาวุธที่มีความร้ายแรงต่ำในการบังคับใช้กฎหมาย (UN Human Rights Guidance on Less-Lethal Weapons in Law Enforcement) หลักการสำหรับการบริหารจัดการการชุมนุมอย่างเหมาะสม ๑๐ ประการ (๑๐ Principles for the Proper Management of Assemblies) และแนวทางคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (UN Human Rights Committee) ได้ให้ความเห็นไว้ในเอกสารความเห็นทั่วไปที่ ๓๗ (General Comment no.๓๗) เกี่ยวกับการบริหารจัดการ ดูแลการชุมนุมสาธารณะและแนวทางการใช้กำลังตามหลักการสากลประเทศ ดังนี้

๒.๑ การใช้กำลังของตำรวจในการดูแลการชุมนุมสาธารณะ

รูปแบบวิธีของการใช้กำลังของเจ้าหน้าที่ตำรวจในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย ที่ต้องเข้าควบคุมสถานการณ์ฝูงชนให้เป็นระเบียบหรือสงบเรียบร้อย ดังนั้น เจ้าหน้าที่จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการใช้กำลัง แต่การใช้กำลังดังกล่าวต้องใช้อย่างมีประสิทธิภาพภายใต้อำนาจที่กฎหมายกำหนด โดยเริ่มตั้งแต่เฉพาะรายบุคคล คู่ตรวจ ชุด หมู่ หมวด หรือชุดต่างๆ ในระดับกำลังหลากหลายแบบตามแต่สถานการณ์ที่เกิดขึ้นจะเป็นตัวกำหนด

เจ้าหน้าที่ต้องระลึกเสมอว่า การใช้กำลังอาจส่งผลกระทบต่อสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานของบุคคลได้เสมอ ดังนั้น เจ้าหน้าที่ต้องตระหนักต่อศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ที่ทุกคนมีมาแต่กำเนิดอย่างเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะสิทธิที่จะมีชีวิต อิสระภาพ และความมั่นคง ดังนั้น การใช้กำลังจึงต้องมีกฎที่เข้มงวดตามกฎหมาย ภายใต้การควบคุมของผู้บังคับบัญชาที่รับผิดชอบอย่างใกล้ชิด และต้องอยู่ภายใต้แบบปฏิบัติที่ชัดเจน และหลักพื้นฐานในการใช้กำลังโดยเฉพาะ

ระดับการใช้กำลัง (Rules for the Use of Force : RUF) คือ แนวทางปฏิบัติในการใช้กำลังของตำรวจตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งจะเป็นไปตามที่กฎหมายในแต่ละประเทศ หรือแต่ละพื้นที่ได้วางแนวทางไว้ เช่น ในประเทศไทย ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๓ วรรค ๓ ซึ่งได้บัญญัติว่า “ถ้าบุคคลซึ่งจะถูกจับ ขัดขวาง หรือจะขัดขวางการจับ หรือหลบหนี หรือพยายามจะหลบหนี ผู้ทำการจับมีอำนาจใช้วิธีหรือการป้องกันทั้งหลายเท่าที่เหมาะสมแห่งพฤติการณ์แห่งเรื่องในการจับนั้น”

และในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๖๗ และมาตรา ๖๘ ได้บัญญัติเกี่ยวกับการใช้อำนาจในการป้องกันหรือกระทำการด้วยความจำเป็น เพื่อป้องกันอันตรายที่อาจจะเกิดในขณะนั้น ทำให้เจ้าหน้าที่มีอำนาจในการดำเนินการใช้กำลังกับผู้ชุมนุมได้เท่าที่จำเป็นและไม่เกินกว่าเหตุ ซึ่งในระบบกฎหมายไทย ได้ใช้แนวทางการพิพากษาของศาลฎีกา หรือศาลที่เกี่ยวข้อง เช่น ศาลปกครอง ได้วางหลักรายละเอียดเกี่ยวกับระดับกำลังที่ให้อำนาจเจ้าพนักงานดำเนินการเพื่อบังคับใช้กฎหมาย หรือรักษาความสงบเรียบร้อยไว้ ว่าระดับใดจะพอ

สมควรแก่เหตุ เป็นหลักการพื้นฐานที่ใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการใช้กำลังของเจ้าพนักงานตามกฎหมาย เช่น ตำรวจ เป็นต้น แต่ไม่ได้มีการวางหลักในการใช้กำลังในการควบคุมฝูงชนไว้อย่างชัดเจนในขณะนี้

การใช้กำลังตามหลักการสากลโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการควบคุมฝูงชนนั้นได้วางหลักไว้ ในหัวข้อ การรักษาความสงบเรียบร้อย การชุมนุมเรียกร้องที่ขัดกฎหมาย ดังนี้

ตามหลักกฎหมายในประเทศและหลักการสากลที่กล่าวข้างต้น ได้กำหนดหลักการในการใช้กำลังของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการควบคุมฝูงชน ซึ่งรวมถึงทั้งการใช้คำสั่งคำบอกหรือกำลังทางร่างกายเข้าควบคุมสถานการณ์จะต้องอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์การใช้กำลังของผู้บังคับใช้กฎหมาย ดังต่อไปนี้คือ

๑. ต้องใช้กำลังเท่าที่จำเป็นเท่านั้น เพื่อป้องกันอันตรายในขณะนั้น หรือเพื่อปฏิบัติการก่อนที่จะดำเนินตามกฎหมาย เมื่อหมดความจำเป็นแล้วจะต้องใช้กำลัง (Necessity)
๒. กำลังที่ใช้ต้องสมสัดส่วนต่อความรุนแรงที่เกิดขึ้น (Proportionality)
๓. กำลังที่ใช้ต้องถูกกฎหมาย โดยมีกฎหมายให้อำนาจไว้ (Legality)
๔. กำลังที่ใช้ต้องตรวจสอบได้ โปร่งใสและผู้ใช้ต้องมีความรับผิดชอบด้วย (Accountability)

สรุป การใช้กำลังตามกฎหมายการใช้กำลังมีข้อต้องปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

๑. วิธีการที่ไม่รุนแรงจะต้องใช้เป็นอันดับแรกก่อนถ้าสามารถทำได้และไม่เป็นอันตราย การเจรจา และการแจ้งเตือนเป็นแนวทางที่เจ้าหน้าที่กระทำ หากสามารถกระทำได้ และไม่เป็นอันตราย
๒. หากใช้กำลังต้องมีความจำเป็นอย่างแท้จริงเท่านั้น
๓. ใช้กำลังด้วยจุดประสงค์ในการบังคับใช้กฎหมายเท่านั้น
๔. ไม่มีข้อยกเว้นใดๆ สำหรับการใช้กำลังด้วยวิธีการที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย
๕. ใช้กำลังอย่างเหมาะสมกับสัดส่วนตามจุดประสงค์ของกฎหมาย
๖. ใช้กำลังให้น้อยที่สุดและหยุดเมื่อหมดความจำเป็น (ถ้าทำได้)
๗. ความเสียหายหรือการบาดเจ็บจะต้องให้เกิดน้อยที่สุด
๘. ระดับการใช้กำลังมีหลากหลายและให้ใช้ตามความรุนแรงของสถานการณ์ หรือความรุนแรงของภัยอันตรายที่คาดว่าจะเกิดจากผู้ชุมนุม

๙. เจ้าหน้าที่ทุกคนต้องได้รับการฝึกการใช้กำลังให้สามารถใช้ได้หลากหลายวิธี

๑๐. เจ้าหน้าที่ทุกคนต้องได้รับการฝึกในวิธีการที่ไม่ใช้ความรุนแรงด้วย

การฝึกในการเลือกระดับกำลังซึ่งตำรวจสามารถอธิบายถึงระดับการต่อต้าน หรือภัยอันตรายของ คนร้ายหรือผู้ก่อเหตุร้าย และใช้กำลังตอบโต้ได้เหมาะสมตามสมควร “พฤติการณ์การต่อต้านของคนร้าย ต่อการตอบโต้ของตำรวจ (Action : Reaction) ด้วยการฝึกที่เหมาะสม ตำรวจจะมีความเข้าใจถึงตัวเลือก การใช้กำลังที่เหมาะสม ทำให้เกิดความปลอดภัยและมีประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย และไม่ถูกกล่าวหาว่า ใช้กำลังเกินกว่าเหตุ อันนำไปสู่ความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น

หลักสากลในการใช้กำลังและอาวุธของเจ้าหน้าที่รัฐในการยุติการชุมนุมสาธารณะที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จำแนกเป็นแนวทางการใช้กำลังและการใช้อาวุธ ดังนี้

๑. กรณีการชุมนุมที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่ไม่ก่อให้เกิดความรุนแรง “เจ้าหน้าที่ต้องหลีกเลี่ยง การใช้กำลัง หรือหากไม่สามารถหลีกเลี่ยงการใช้กำลังได้ ให้ใช้กำลังได้เพียงเท่าที่จำเป็น”

๒. กรณีการชุมนุมที่ก่อให้เกิดความรุนแรง “เจ้าหน้าที่ของรัฐอาจใช้อาวุธได้ หากไม่สามารถใช้มาตรการอื่นที่อันตรายน้อยกว่าได้” โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องไม่ใช้อาวุธต่อบุคคลอื่น เว้นแต่เพื่อบรรลุนิติวัตถุประสงค์ต่อไปนี้

- ๒.๑ เพื่อป้องกันตนเองหรือบุคคลอื่นให้พ้นจากภัยอันตรายร้ายแรงต่อชีวิตหรือร่างกาย
- ๒.๒ เพื่อป้องกันมิให้เกิดการกระทำความผิดอาญาร้ายแรงที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิต
- ๒.๓ เพื่อจับกุมผู้ที่กระทำการอันเป็นอันตรายหรือต่อสำนักงานหรือเพื่อป้องกันมิให้บุคคลดังกล่าวหลบหนี

โดยต้องเป็นกรณีที่ปรากฏว่าการใช้มาตรการอื่นไม่สามารถบรรลุนิติวัตถุประสงค์ ดังกล่าวได้ “ส่วนการใช้อาวุธร้ายแรง ให้กระทำได้เฉพาะกรณีเพื่อป้องกันชีวิต ในกรณีที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้เท่านั้น”

๒.๒ หลักการใช้อุปกรณ์ เครื่องมือ ควบคุมฝูงชน

การใช้กำลังให้เป็นไปตามกฎหมาย อำนาจ หน้าที่ การใช้กำลังในกรณีจำเป็น เพื่อบังคับใช้กฎหมาย และการรักษาความสงบเรียบร้อย ดังนี้

๑. กระบอง (Police Batons) บังคับใช้กฎหมายต่อบุคคล หรือเพื่อป้องกันตัว แต่ไม่เกินสมควร แก่เหตุ หรือจับกุม (กรณีบุคคลซึ่งจะถูกจับต่อสู้ขัดขวาง ผู้ทำการจับมีอำนาจใช้วิธีหรือการป้องกันทั้งหลาย เท่าที่เหมาะสมแก่พฤติการณ์แห่งเรื่องในการจับนั้น) และควรกำหนดเป้าหมายที่แขน ขา หรือส่วนหนาของทางร่างกาย เช่น ลำตัว ฯลฯ ยกตัวอย่างเช่น คนร้ายมีอาวุธหรือมีกำลังมากกว่า ต่อสู้ขัดขวางหรือทำร้ายเจ้าหน้าที่

- หลีกเลี่ยงการกระทุ้ง หรือตีแบบดันด้วยกระบองต่อทรวงอก คอ ศีรษะ เนื่องจากเสี่ยงต่อการบาดเจ็บอวัยวะสำคัญ

- หลีกเลี่ยงการตีด้วยกระบองบริเวณศีรษะ คอ กระดูกสันหลัง ไต และช่องท้อง
- ไม่ควรใช้กระบองล็อกคอ เนื่องจากมีความเสี่ยงสูงต่อชีวิตหรือบาดเจ็บร้ายแรง จากผลของการกดเส้นโลหิตใหญ่หรือทางเดินหายใจ

๒. สารเคมีระคายเคืองแบบมือถือ (Hand-Held Chemical Irritants) (สเปรย์พริกไทย) เพื่อป้องกันหยุดยั้งหรือเพื่อเข้าทำการจับกุมที่ชอบด้วยกฎหมาย

- ใช้พ่นใส่ใบหน้าของบุคคล (มีผลให้ระคายเคืองต่อ ตา ทางเดินหายใจตอนบน ผิวหนัง ในระยะประชิดหรือระยะไกล โดยให้คำนึงถึงทิศทางลมประกอบกัน)

- สารสนเทศด้านพิษวิทยามีเพียงพอที่จะยืนยันว่าสารนั้นไม่ทำให้เกิดปัญหาทางสุขภาพไม่พึงประสงค์

- ควรใช้เมื่อเชื่อได้ว่ามีภัยคุกคามต่อเจ้าหน้าที่ จากการบาดเจ็บที่ใกล้จะเกิดขึ้น

- ควรใช้อย่างเหมาะสม อาจส่งผลเป็นการชั่วคราว และให้สังเกตอาการ

๓. สารเคมีระคายเคืองยิงระยะไกล (Chemical Irritants Launched at a Distance) (Tear Gas (แก๊สน้ำตา)) เพื่อปล่อยกระจายในระยะไกล ทำให้แยกย้ายจากกัน และงดเว้นการกระทำรุนแรง ลักษณะแบบขว้าง หรือแบบยิง หรือแบบฉีดพ่น

- อาจเกิดความแตกตื่น โกลาหล ผลการดำเนินการแบบไม่แยกแยะ และทิศทางลม หลีกเลี่ยงการใช้ในพื้นที่ปิด

- พังระวังไม่ควรยิงไปยังบุคคลโดยตรง
- การยิงแบบทำมุม ๓ แบบ (๑) ระยะ ๑๕๐ หลา (๒) ระยะ ๑๐๐ หลา (๓) ระยะ ๕๐ หลา

กรณีแก๊สขี้ว้าง

- พังระวังไม่ควรใช้ในสภาพแวดล้อมปิดไม่มีอากาศถ่ายเท หรือในสถานที่ที่ไม่มีทางออก
- ก่อนใช้แก๊สขี้ว้าง เจ้าหน้าที่จะต้องสวมหน้ากากกันแก๊สก่อนเสมอ

กรณีแก๊สน้ำตาแบบสะพาย

- พังระวังไม่ควรใช้ในสภาพแวดล้อมปิดไม่มีอากาศถ่ายเท หรือในสถานที่ที่ไม่มีทางออก
- ก่อนใช้แก๊สน้ำตาแบบสะพาย เจ้าหน้าที่จะต้องสวมหน้ากากกันแก๊สก่อนเสมอ
- หวังผลไม่เกิน ๑๐ ม.

๔. ปืนช็อตไฟฟ้า (Conducted Electrical Weapons (Taser Gun)) ทำให้ไร้ความสามารถ โดยทางเส้นประสาทและกล้ามเนื้อ กรณีภัยคุกคามอันใกล้

- หลีกเลี่ยงการปล่อยประจุซ้ำๆ เป็นเวลานาน หรือต่อเนื่อง ไม่ควรเกิน ๕ วินาที
- กรณีใช้ปืนช็อตไฟฟ้าไม่สามารถหยุดยิงเป้าหมาย อาจทำให้ยกระดับความก้าวร้าวของเป้าหมายอันเนื่องจากความเจ็บปวดที่ได้รับ
- ไม่ควรใช้กับผู้สูงอายุที่สูง เนื่องจากมีความเสี่ยงที่จะได้รับการบาดเจ็บซึ่งเกิดจากการพลัดตกจากที่สูง

- ควรหลีกเลี่ยงการเล็งเป้าหมายหน้าอกด้านหน้าบริเวณหัวใจ เพื่อลดความเสี่ยงที่จะเกิดการบาดเจ็บร้ายแรง หรือเสียชีวิต

- หลีกเลี่ยงการใช้อาวุธที่ใช้ สถานที่ที่มีวัตถุไวไฟ เนื่องจากอาจทำให้เกิดเพลิงไหม้ได้ หรือบริเวณที่มีการนำไฟฟ้า เช่น แหล่งน้ำ ฝนตก ฯลฯ

- ควรยิงระยะไม่เกิน ๕ – ๗ เมตร

๕. กระสุนยาง (Kinetic Impact Projectiles) เพื่อบังคับใช้กฎหมายกับผู้ไร้ความสามารถทางเลือก แทนกระสุนจริง ยิงตรงเป้าหมายให้กระทบท้องต่อนล่างหรือขา ใช้เฉพาะเพื่อจัดการภัยคุกคามอันใกล้ ซึ่งเจ้าหน้าที่อาจจะได้รับบาดเจ็บ

- ไม่ควรยิงในรูปแบบอัตโนมัติ
 - ไม่ควรกำหนดเป้าหมายบริเวณศีรษะ ใบหน้า หรือคอ
 - กระสุนหลายลูกซึ่งยิงออกในเวลาเดียวกัน ไม่แม่นยำ และไม่เป็นไปตามหลักการ
 - ระยะหวังผลไม่เกิน ๒๐ เมตร ระยะการยิงในแต่ละระยะให้ปรับได้ตามสถานการณ์
 - พังระวังการยิงในระยะประชิด เพราะอาจจะก่อให้เกิดการบาดเจ็บ เว้นแต่ในกรณีจำเป็น
- ควรยิงในส่วนล่าง เช่น ขา เป็นต้น

๖. เครื่องฉีดน้ำแรงดันสูง (Water Cannon) เพื่อระงับยับยั้งหรือยุติพฤติกรรมรุนแรง การทำลายทรัพย์สิน เพื่อปกป้องทรัพย์สิน หรือยุติสถานการณ์ความไม่สงบเรียบร้อยร้ายแรง

- ควบคุมสั่งการโดย ผู้บังคับบัญชาพื้นที่ ผู้ควบคุมสถานการณ์ เจ้าพนักงานดูแลการชุมนุม หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย
- ไม่กำหนดเป้าหมายไปยังตัวบุคคลโดยตรง ไม่ใช้กับผู้สูงอายุ หรือผู้ถูกพันธนาการ

- การฉีดมี ๔ แบบ คือ
 - ๑) การฉีดกดลงพื้นก่อนถึงตัวบุคคล
 - ๒) การฉีดเพื่อผลักดันหรือสกัดกั้นกลุ่มมวลชน เพื่อไม่ให้ฝ่าแนวป้องกัน
 - ๓) การฉีดโปรยเพื่อระบุดังบุคคล (กรณีผสมสีที่ไม่เป็นอันตราย)
 - ๔) การฉีดโปรยเพื่อยุติ/สลายฝูงชน (ผสมสารระคายเคือง)

๗. อาวุธและอุปกรณ์ทางเสียง (Acoustic Weapons and Equipment)/LRAD เพื่อเตือนหรือใช้เป็นอุปกรณ์รบกวนทางเสียง

- อาจใช้เตือนเพื่อหลีกเลี่ยงความพยายาม
- มีความเสี่ยงต่อสุขภาพร้ายแรงเมื่อใช้ในระยะใกล้ ระดับเสียงดัง ระยะเวลาสั้น
- ควรกำหนดค่าจำกัดของเดซิเบล และระยะตามข้อบ่งใช้
- ให้ผลที่ไม่แยกแยะ เสียงที่บุคคลไม่เกี่ยวข้องจะได้รับผลกระทบ
- ไม่ควรใช้ระดับเสียงดัง เป็นระยะเวลานาน

ข้อพึงระวัง : ในการใช้อุปกรณ์ เครื่องมือ ควบคุมฝูงชน “เจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมายจะใช้กำลังได้ เฉพาะเมื่อมีความจำเป็นอย่างยิ่งยวด และใช้กำลังได้ภายในขอบเขตที่จำเป็น สำหรับการปฏิบัติหน้าที่เท่านั้น”

บทที่ ๓

รูปแบบยุทธวิธีตำรวจและการดูแลการชุมนุมสาธารณะ

ยุทธวิธีพื้นฐานการดูแลการชุมนุมใช้ในกรณีคุ้มครองความสงบ ดูแลการชุมนุม รักษาความสงบเรียบร้อย ศีลธรรมอันดีของประชาชน เป็นการตอบรับสถานการณ์เบื้องต้น เมื่อเริ่มมีการชุมนุมในสถานการณ์ไม่รุนแรง เจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ในการดูแลการชุมนุมในบทนี้ จะมีลักษณะการจัดต่างจากบทอื่นๆ ตามสถานการณ์รุนแรงที่แตกต่างกันไป ซึ่งการจัดเป็นมาตรฐานเพื่อการเตรียมการ และจัดการฝึก มีลักษณะการจัดกำลังเป็นหมวดหมู่ ในบทนี้ เพื่อความรวดเร็วในการเข้าควบคุมสถานการณ์เบื้องต้นของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่เป็นผู้รับผิดชอบพื้นที่การชุมนุม ในแต่ละสถานีตำรวจควรมีกำลังในส่วนนี้ ซึ่งจะมีความอ่อนตัวตามสถานการณ์ของกลุ่มผู้ชุมนุม โดยเฉพาะ การบังคับบัญชา อาจจะไม่ต้องการรวมกันเป็นหน่วยที่สูงขึ้น เช่น กรณีฝูงชนมีขนาดเล็กและกระจาย อาจจัดหน่วยรวมกันเป็นชุดได้หลายๆ ชุด หลายๆ หมู่ เป็นต้น

การจัดดังกล่าวนี้ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการจัดเฉพาะกิจ” โดยการปรับกำลังพลจากเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ตามสายงานปกติ หากสัดส่วนกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจกับกลุ่มผู้ชุมนุมไม่เหมาะสม ก็สามารถร้องขอไปตามสายงานจากสถานีตำรวจข้างเคียงมาประกอบกำลังเป็นหลายหมู่ โดยการพิจารณาจากปัจจัยแห่งความสำเร็จในการควบคุมฝูงชนเป็นหลัก ซึ่งโดยหลักนิยมแล้ว จะพิจารณาจากปัจจัยภารกิจ กลุ่มผู้ชุมนุม หรือภัยคุกคาม กำลังพลที่มีอยู่หรือที่จะใช้ได้ ภูมิประเทศ เวลาที่มีอยู่ การยอมรับได้ของสังคม และความถูกต้องชอบธรรมของกฎหมาย

คุณสมบัติของเจ้าหน้าที่ดูแลการชุมนุม

๑. เป็นข้าราชการตำรวจ ชั้นประทวนหรือชั้นสัญญาบัตร

๒. ผบ.หมู่ ควรมีอายุไม่เกิน ๔๕ ปี และเจ้าหน้าที่ประจำหมู่ ควรมีอายุไม่เกิน ๕๐ ปี หรือหน่วย

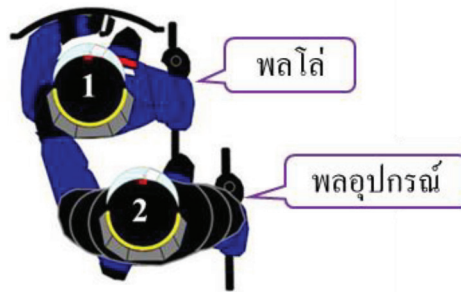
อาจพิจารณาตามความเหมาะสม

๓. ผ่านการทดสอบสมรรถภาพทางกายตามแบบทดสอบของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

๔. ผ่านการฝึกอบรมตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ.๒๕๕๘

๓.๑ การจัดกำลังพล

๓.๑.๑ การจัดกำลังเป็น “คู่ตรวจ (Buddy Team)”

รูปที่ ๓ - ๑ การจัดกำลังเป็น คู่ตรวจ (Buddy Team)

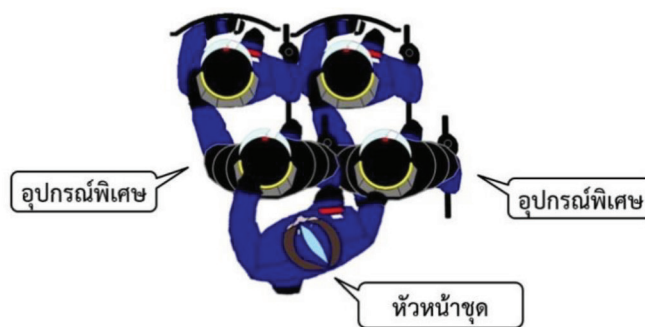
ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ตำรวจ จำนวน ๒ นาย ดังนี้

๑) พลโล่ อยู่ด้านหน้า มือซ้ายถือโล่ มือขวาถือด้ามกระบองในท่าเฉียงอาวุธ ประกอบโล่ทำหน้าที่หลักในการเผชิญหน้าหรือเข้าปะทะ ป้องกัน ซึ่งรอรับคำสั่งจากพลอุปกรณ์

๒) พลอุปกรณ์ ยืนอยู่ด้านหลังพลโล่ มือขวาพร้อมอุปกรณ์พิเศษในลักษณะซ่อนพราง มือซ้ายจับที่ไหล่ซ้าย ทำหน้าที่หลัก เป็นผู้สั่งการให้เคลื่อนไหวหรือใช้ยุทธวิธีต่างๆ เมื่อต้องปฏิบัติการกิจอย่างอื่น เช่น การจับกุม ช่วยเหลือผู้บาดเจ็บ ยกสิ่งกีดขวางก็ให้เอาอุปกรณ์เก็บหรือพกพาไว้ที่เอว

การจัดแบบคู่ตรวจนี้ เป็นการจัดที่เล็กที่สุดในภารกิจการควบคุมฝูงชน ไม่ควรแยกให้ตำรวจแต่ละนายปฏิบัติการกิจเพียงลำพัง ซึ่งสามารถที่จะผลัดเปลี่ยนตำแหน่งกันได้ ตามรูป

๓.๑.๒ การจัดกำลังเป็น “ชุด (Team)”

รูปที่ ๓ - ๒ การจัดกำลังเป็น ชุด (Team)

ประกอบด้วย ๒ คู่ตรวจมารวมกัน และเพิ่มหัวหน้าชุดอีก ๑ นาย ยืนอยู่ด้านหลังของคู่ตรวจ โดยอาจใช้มือซ้าย - ขวา สัมผัสที่ไหล่ด้านนอกของทั้ง ๒ คู่ตรวจไว้ตลอดเวลา หัวหน้าชุดจะเป็นผู้สั่งการหรือการใช้มือสัมผัสกับพลอุปกรณ์ เช่น ดันเพื่อให้เดิน ผลักเพื่อให้วิ่ง ดึงเพื่อให้หยุด หรือถอย ดันเพื่อให้เปลี่ยนทิศทางปะทะซ้ายหรือขวาได้ตลอดเวลา

“การจัดอุปกรณ์ควบคุมฝูงชนสำหรับการจัดกำลังเป็นชุด สามารถจัดให้พลอุปกรณ์ มีปืนลูกซองสำหรับยิงกระสุนยางประจำชุด จำนวน ๑ กระบอก (ส่วนอุปกรณ์พิเศษอื่นๆ เช่น สเปรย์พริกไทย ปืนช็อตไฟฟ้า แก๊สน้ำตาชนิดขว้าง ฯลฯ อาจมีได้ตามแต่ความเหมาะสมกับสถานการณ์)”

๓.๑.๓ การจัดกำลังเป็น “หมู่ (Squad)” ๑ หมู่ ประกอบด้วย

๑) กำลังพล ๑ หมู่ ประกอบด้วย

๑.๑) ผบ.หมู่ ๑ นาย (ข้าราชการตำรวจชั้นประทวนอาวุโสหรือชั้นสัญญาบัตร)

๑.๒) หัวหน้าชุด ๒ นาย

๑.๓) เจ้าหน้าที่พลขับ ๑ นาย

๑.๔) เจ้าหน้าที่ประจำหมู่ ๘ นาย

รวมเป็นจำนวน ๑๒ นาย

รูปที่ ๓ - ๓ การจัดกำลังเป็นหมู่

ใน ๑ หมู่ ประกอบด้วย ๒ ชุด พร้อมพลขับและผู้บังคับหมู่ เป็นผู้ควบคุมสั่งการ เพื่อสอดคล้องกับการปฏิบัติงานในระดับหมวดต่อไป

๓.๑.๔ การจัดกำลังพลเป็น “หมวด (Platoon)” ๑ หมวด ประกอบด้วย

๑) บก.หมวด ๖ นาย

๑.๑) ผบ.หมวด ๑ นาย

๑.๒) สื่อสาร ๑ นาย

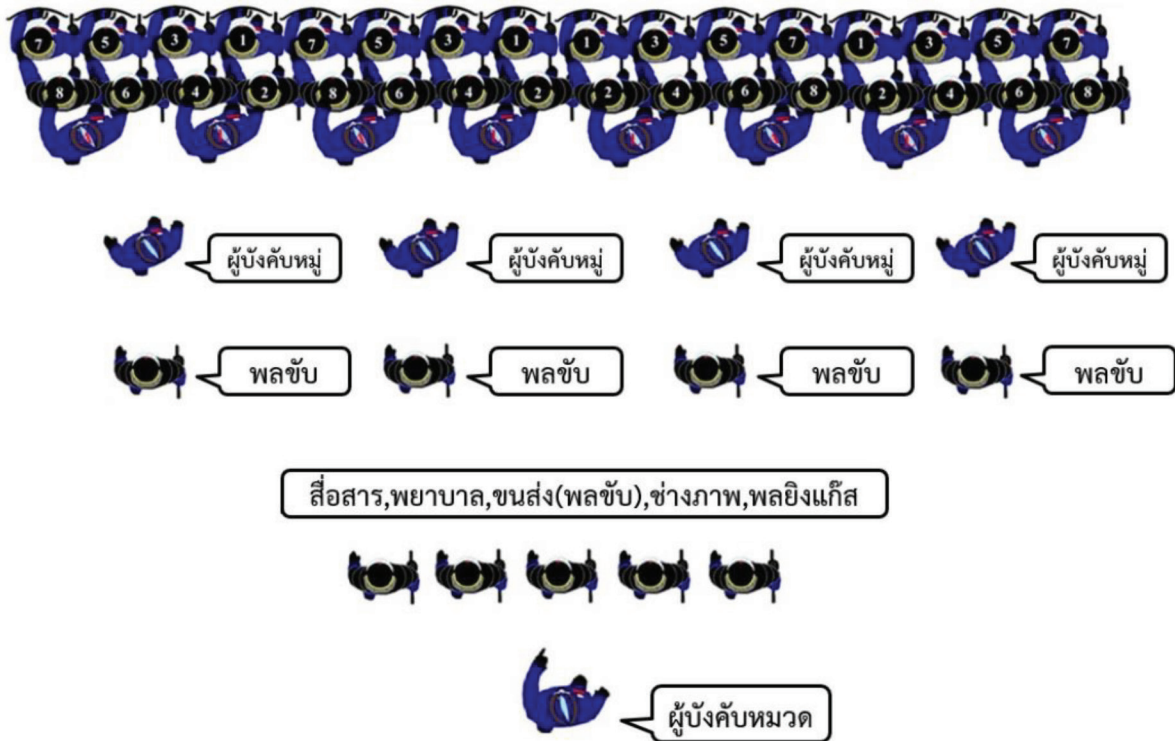
๑.๓) พยาบาล ๑ นาย

๑.๔) พลขับ ๑ นาย

๑.๕) ช่างภาพ ๑ นาย

๑.๖) พลยิงแก๊ส ๑ นาย

๒) ประจำหมู่ ๔ หมู่ ๔๘ นาย
รวมเป็นจำนวน ๕๔ นาย

รูปที่ ๓ - ๔ การจัดกำลังเป็น หมวด

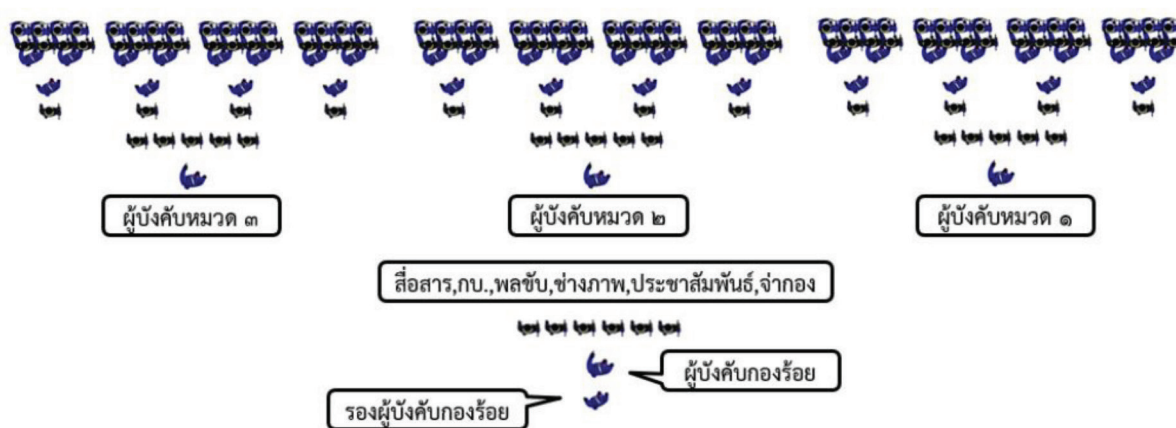
ใน ๑ หมวด จำนวน ๕๔ นาย ประกอบด้วย ๔ หมู่ ๔๘ นาย โดยปรับเปลี่ยน บก.หมวด อีก ๖ นาย เพื่อสอดคล้องกับการปฏิบัติงานในระดับหมวดพื้นฐาน การใช้รูปแบบควบคุมฝูงชนรูปแบบแรก คือ รูปแบบหน้ากระดาน หมู่ ๑ อยู่ขวาสุด หมู่ ๔ จะอยู่ซ้ายสุด

“การจัดอุปกรณ์ควบคุมฝูงชนสำหรับการจัดกำลังเป็น หมวด สามารถจัดให้ บก.มว. มีแก๊สน้ำตาแบบยิงหรือแบบขว้าง ประจำหมวด อย่างน้อย ๑ หน่วยอัตรา ได้ตามแต่ความเหมาะสม กับสถานการณ์”

ทั้งนี้ การมอบหมายเจ้าหน้าที่ผู้จะใช้อุปกรณ์ จะต้องผ่านการฝึกอบรม ให้มีทักษะการใช้ อุปกรณ์

๓.๑.๕ การจัดกำลังพลเป็น “กองร้อย (Troop)” โดย ๑ กองร้อย ประกอบด้วย

- ๑) บก.ร้อย ๘ นาย
 - ๑.๑) ผบ.ร้อย ๑ นาย
 - ๑.๒) รอง ผบ.ร้อย ๑ นาย
 - ๑.๓) สื่อสาร ๑ นาย
 - ๑.๔) สังกาลังบำรุง ๑ นาย
 - ๑.๕) ประชาสัมพันธ์ ๑ นาย
 - ๑.๖) พลขับ ๑ นาย
 - ๑.๗) ช่างภาพ ๑ นาย
 - ๑.๘) จ่ากองร้อย ๑ นาย
- ๒) ประจำหมวด ๓ หมวด ๑๖๒ นาย
รวมเป็นจำนวน ๑๗๐ นาย

รูปที่ ๓ - ๕ การจัดกำลังเป็น กองร้อย

การจัดกำลังพลใน ๑ กองร้อย จำนวน ๑๗๐ นาย ประกอบด้วย ๓ หมวด ๑๖๒ นาย โดยปรับเปลี่ยน บก.ร้อย อีก ๘ นาย และหมวด ๑ อยู่ขวาสุด หมวด ๓ จะอยู่ซ้ายสุดตามรูป

ผบ.ร้อย อาจมอบหมายหน้าที่เพิ่มเติมเรื่องปฐมพยาบาลและไฟฟ้าส่องสว่าง ฯลฯ ให้กับเจ้าหน้าที่ บก.ร้อย และในส่วนของช่างภาพ บก.มว. และ บก.ร้อย นั้นให้มีหน้าที่เก็บหลักฐาน ทั้งภาพนิ่ง และภาพเคลื่อนไหว

๓.๒ การจัดอุปกรณ์

อุปกรณ์ประจำกาย ประกอบด้วย

๑. หมวก (Helmet)	๑๐. กระบอง (Baton)
๒. ผ้าคลุมหน้า (Hood)	๑๑. ไฟฉาย (Flashlight)
๓. หน้ากากกันแก๊ส (Gas mask)	๑๒. แก๊สน้ำตา (Tear Gas)
๔. ชุดกันสะเก็ด (Body Armor)	๑๓. วิทยุสื่อสารพร้อมหูฟัง (Walkie-Talkie)
๕. ถุงมือ (Gloves)	๑๔. เป้สนาม (Rucksack)
๖. สนับแขน/ขา กระจับ (Protectors)	๑๕. ปืนลูกซองสำหรับยิงกระสุนยาง
๗. สายรัด (Flex- cuffs)	๑๖. ปืนยิงแก๊สพร้อมอุปกรณ์
๘. โล่ใส (Shield)	๑๗. สเปรย์พริกไทย
๙. เสื้อกันฝน (Raincoat)	๑๘. ปืนช็อตไฟฟ้า

๓.๓ แนวทางการปฏิบัติการจัดกำลัง

รูปแบบของหน่วยตำรวจควบคุมฝูงชนการจัดกำลังระดับต่างๆ นั้น ขึ้นอยู่กับการบังคับบัญชาของหัวหน้าส่วนปฏิบัติการ หรือผู้บัญชาการเหตุการณ์ เพื่อให้เหมาะสมกับการจัดเฉพาะกิจและสถานการณ์ หรือปัจจัยแห่งความสำเร็จ

๓.๓.๑ กำหนดพื้นที่ชุมนุม

เจ้าหน้าที่ตำรวจประสานงานกับแกนนำ หรือผู้จัดการชุมนุมในการกำหนดพื้นที่การชุมนุม ให้มีความเหมาะสมถูกต้องตามกฎหมาย หรือลดปัญหาที่จะไปกระทบสิทธิ เสรีภาพของประชาชน และชุมชนข้างเคียงให้น้อยที่สุด โดยการจัดตั้งวงล้อม หรือกำหนดจุดตรวจ จุดสกัด เป็นวงรอบชั้นใน และวงรอบชั้นนอก และควรกำหนดให้ผู้ชุมนุม มีการดูแลรักษาความสงบเรียบร้อย รายงานการตรวจตราอาวุธหรือสิ่งแปลกปลอมที่อาจมีผู้จะก่อเหตุร้ายได้นำเข้าไปในสถานที่ชุมนุม โดยควรจัดกำลังตำรวจนอกเครื่องแบบเข้าไปให้คำแนะนำช่วยเหลือแกนนำ หรือผู้จัดการชุมนุม ในการดูแลรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อย หรือป้องกันเหตุร้ายในสถานที่การชุมนุมด้วย

การกำหนดขอบเขตสถานที่การชุมนุม ควรต้องกำหนดให้มีขอบเขตในพื้นที่ให้ชัดเจน เช่น แนวถนน คู คลอง หรือช่วงอาคาร โดยควรกำหนดให้มีแนวที่ไม่อาจเคลื่อนที่ได้ ถ้าไม่มีให้แนวกัน แผ่นปูน กรวยยาง หรือแผงปิดกั้นการจราจรต่างๆ มากำหนดขอบเขตให้ชัดเจน และที่สำคัญอย่างยิ่งก็คือ การต้องกำหนดทำเป็นวงล้อมอย่างน้อยสองวง เพื่อให้มีพื้นที่ว่าง หรือเขตปลอดภัย หรือฉนวนกันกลาง เพื่อป้องกันอันตรายกลุ่มผู้ชุมนุมจากรถยนต์ หรือการจราจรในเส้นทาง หรือป้องกันไม่ให้ผู้จะก่อเหตุร้าย เข้าถึงตัว ปะทะ หรือขว้างปาสิ่งของไปสู่ผู้ชุมนุมได้ง่าย ในกรณีที่มีกลุ่มผู้ชุมนุมบางกลุ่มไม่เชื่อฟัง รุกล้ำพื้นที่เขตการชุมนุมที่ได้มีการตกลงกันไว้ อาจมีการใช้รูปขบวนควบคุมฝูงชนของตำรวจแสดงกำลังในการรุกพื้นที่ หรือตั้งแนวตั้งรับเพื่อแสดงกำลังได้ตามสถานการณ์ และเป็นไปตามกฎหมาย

๓.๓.๒ จัดกำลังตำรวจยืนรักษาการณ์ คัดกรอง หรือแสดงกำลัง

ตามกรอบวงล้อม ชั้นในและชั้นนอก ควรจะต้องจัดกำลังตำรวจในเครื่องแบบ เข้าไปยืนรักษาการณ์แสดงตัวว่ามีเจ้าพนักงานตำรวจมาทำการรักษาความสงบเรียบร้อย และทำการตรวจค้นบุคคล

ที่ต้องสงสัย และเป็นการป้องปรามบุคคลที่จะฝ่าฝืนกฎหมาย เช่น ปิดบังใบหน้า นำอาวุธหรือสิ่งทีอาจก่อเหตุร้าย หรือสุรา สิ่งมีนเมา สิ่งของต้องห้าม เช่น ขวดเบียร์ ป้ายที่แสดงและข้อความที่อาจเข้าข่ายต่อการทำผิดกฎหมาย เข้าไปทำให้เกิดปัญหาในการชุมนุม

๓.๓.๓ การจัดจุดตรวจจุดสกัด และสายตรวจตามวงรอบ

เพื่อความคล่องแคล่ว หรือแสดงกำลังอาจมีการจัดรถยนต์ หรือรถจักรยานยนต์มาทำการประกบกำลังกับชุดควบคุมฝูงชน จัดตั้งจุดตรวจ คัดกรอง ตรวจค้นบุคคลที่จะมาเข้าร่วมการชุมนุมให้เกิดความสงบเรียบร้อย มิให้นำสิ่งผิดกฎหมายหรือเป็นอันตรายเข้าไปในสถานที่ชุมนุม และควรมีการจัดการประชาสัมพันธ์รอบสถานที่ชุมนุม ระหว่างจุดตรวจ สายตรวจรถยนต์ รถจักรยานยนต์ สายตรวจเดินเท้า จุดสังเกตการณ์จากจุดสูงชมตามวงรอบ แล้วรายงานสถานการณ์

๓.๓.๔ การจัดชุดปกป้องคุ้มครองเคลื่อนที่ตามผู้ชุมนุม

เมื่อมีการจัดวงล้อม ชั้นนอกและชั้นใน ซึ่งอาจประกอบด้วย ชุดเคลื่อนที่เร็วหรือสายตรวจรถยนต์ รถจักรยานยนต์ หากกลุ่มผู้ชุมนุมมีการเคลื่อนที่ หรือจะเดินขบวนประท้วง ออกจากสถานที่ชุมนุมเพื่อไปสถานที่ต่างๆ รักษาความปลอดภัย และป้องกันปัญหาที่ผู้ชุมนุมอาจจะไปก่อเหตุในพื้นที่ข้างเคียง ในระหว่างการเคลื่อนที่หรือเดินขบวน

การจัดรถยนต์ รถจักรยานยนต์เคลื่อนที่เป็นวงล้อมตาม หรือจัดชุดควบคุมฝูงชนเป็นวงล้อมตามกลุ่มผู้ชุมนุม โดยเฉพาะในพื้นที่ย่านการค้า อาจมีการใช้ยุทธวิธีหรือรูปแบบการตั้งแถว หรือจับเข็มขัดของตำรวจควบคุมฝูงชน เพื่อไม่ให้ผู้ชุมนุมหรือผู้ก่อเหตุร้ายออกไปก่อเหตุร้ายได้ นอกจากนี้ การจัดรถยนต์ติดตามท่วงล้อมไปด้วย จะทำหน้าที่ในการเป็นชุดช่วยเหลือผู้บาดเจ็บ หรือแก้ปัญหาการก่อเหตุร้ายได้อย่างรวดเร็ว

๓.๓.๕ การสกัดกั้นกลุ่มผู้ชุมนุมให้อยู่ในพื้นที่การชุมนุม

ในสถานการณ์การชุมนุมที่อาจมีการเคลื่อนที่ หรือดาวกระจายไปยังพื้นที่ต่างๆ ที่ไม่พึงปรารถนาให้ไป เช่น สถานที่ราชการสำคัญ คลังน้ำมัน เขตเศรษฐกิจสำคัญ หรือพื้นที่การชุมนุมของฝ่ายตรงข้าม เป็นต้น

จำเป็นต้องสกัดกั้น จึงต้องมียุทธวิธีที่กระทำต่อผู้ชุมนุมด้วยความนุ่มนวลพอสมควรตามสถานการณ์ โดยใช้หลักยุทธวิธีตำรวจด้วยมือเปล่า เพื่อเป็นการลดการกระทบกระทั่งจนเกิดความรุนแรง

๓.๓.๖ การจับกุมผู้ก่อเหตุร้ายในพื้นที่การชุมนุม

ในสถานการณ์การชุมนุมปกติ แต่อาจมีกลุ่มหรือบุคคลที่จะก่อเหตุร้าย เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถใช้อำนาจเข้าทำการตรวจค้น จับกุมได้ เพื่อป้องกันการก่อเหตุร้ายที่จะเกิดขึ้น หากประสานกับแกนนำหรือผู้จัดการชุมนุมได้ ควรจะต้องมีการประสานก่อน (หากสามารถกระทำได้และไม่เป็นอันตรายต่อเจ้าหน้าที่) ก่อนเข้าทำการจับกุมควรได้มีการแสวงข้อตกลงใจทางยุทธวิธีศูนย์ปฏิบัติการส่วนหน้า และควรมีการซักซ้อมการจับกุม มีการซักซ้อมรูปแบบในการคุ้มกัน การจับกุม การเคลื่อนย้ายผู้ต้องหาออกจากสถานที่ชุมนุม การรักษาความปลอดภัยป้องกันการแย่งชิงตัวผู้ต้องหา หรือป้องกันการก่อเหตุ เป็นต้น

๓.๔ การจัดรูปขบวนในรูปแบบต่างๆ

ผู้บังคับหมวดทำการปรับรูปขบวนระดับ ชุต หมู่ หมวด เพื่อให้กำลังควบคุมฝูงชนมีความเคลื่อนไหวตลอดเวลา หรือสั่งการแยก หรือขยายแนวเพื่อการวางกำลังให้เหมาะกับพื้นที่ ซึ่งสามารถใช้ได้ในโอกาสสถานการณ์ที่ไม่เป็นอันตรายและไม่อยู่ใกล้กับกลุ่มผู้ชุมนุมมากนัก โดยผู้บังคับหมวดจะเป็นผู้ออกคำสั่งในการแยกหรือรวมรูปขบวน

รูปที่ ๓ - ๖ การจัดกำลังเป็น หมวด (Platoon)

รูปที่ ๓ - ๗ การปรับกำลังแยกจาก หมวด (Platoon) เป็น หมู่ (Squad)

รูปที่ ๓ - ๘ การปรับกำลังแยกจาก หมู่ (Squad) เป็น ชุด (Team)

รูปที่ ๓ - ๙ การปรับกำลังแยกจาก ชุด (Team) เป็น คู่ตรวจ (Buddy Team)

๓.๔.๑ การปรับรูปขบวนรวม (Reform)

มีจุดประสงค์เพื่อสร้างรูปขบวนรวมกันเป็นชุด หมู่ หมวด หลังจากได้มีการสั่งขยายไปแล้วระยะห่างจะมีมากขึ้น แม้จะมีพื้นที่ครอบคลุมมากขึ้น แต่ทำให้เกิดจุดอ่อนในการเข้าปะทะ โดยเมื่อฝูงชนเริ่มเข้าใกล้มากขึ้น ระยะปลอดภัยระหว่างหน่วยควบคุมฝูงชนกับฝูงชนใกล้มากขึ้น จึงมีความจำเป็นที่จะทำให้ฝูงชนเห็นว่ากำลังของเจ้าหน้าที่สามารถปรับเข้ารวมกันได้เป็นกลุ่มก้อน พร้อมมีกำลังในการปะทะมากขึ้น ซึ่งเป็นจิตวิทยาทำให้ฝ่ายเจ้าหน้าที่มีความมั่นคงทางอารมณ์ในการปฏิบัติภารกิจ

เมื่อมีการรวมกันเป็นชุดแล้ว พลโล่ของแต่ละชุด จะต้องเคลื่อนตัวเข้าหากันให้แนวโล่เสมอ และชิดกันเป็นแผ่นเดียวกัน ไม่เว้นช่องว่าง ในระดับหมุ่และระดับหมวดก็เช่นเดียวกัน เมื่อมีการสั่งรวมรูปขบวน ก็จะมาชิดกันเป็นกลุ่มก้อน หรือเป็นแถวหน้ากระดานตามรูปแบบรูปขบวนมาตรฐาน

๓.๔.๒ เทคนิคการเคลื่อนที่โดยการเดิน

ทุกรูปขบวนตั้งแต่ระดับชุดขึ้นไปสามารถดำเนินกลยุทธ์ได้ตามคำสั่งที่ปรากฏท้ายบท โดยจะต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับ ปัจจัยแห่งความสำเร็จ (ปัจจัย METT-TC) ดังนี้

๑) สั่งเดินไปข้างหน้า

คำบอกคำสั่งอาจจะกำหนด หรือบอกระยะจุดหมายไว้ด้วย หรือไม่ได้บอกระยะสั่ง ให้เดินไป เมื่อจะหยุดจึงสั่งให้หยุดซึ่งกำลังพลจะต้องทวนคำสั่งให้ได้ยินทั่วถึงกันเป็นทอดๆ พร้อมกับมีการใช้ มือดึงคนข้างหน้าให้หยุดได้ตลอดเวลา

บางครั้งการบอกคำสั่ง “ปฏิบัติ” อาจใช้เสียงนกหวีดเป่ายาวหนึ่งครั้งแทนก็ได้ เพื่อให้กำลังพลสามารถได้ยินทั่วถึงกันในพื้นที่ ในสถานการณ์ที่มีเสียงการชุมนุมอื่นอื้ออึง

๒) สั่งหยุด

คำบอกคำสั่ง “หยุด” ซึ่งจะมีการช่วยกันทวนคำสั่งเพื่อให้รูปขบวนหยุดได้ทันที เมื่อมีการหยุดแล้ว พลโล่หรือพลกระบอง จะต้องอยู่ในท่าพร้อมปฏิบัติ

๓) สั่งถอย

คำบอกคำสั่งนี้จะใช้เมื่อการหยุดของชุดไม่อยู่ในตำแหน่งที่ต้องการ ผู้บังคับหมวดสามารถ สั่งให้ถอยได้โดยทุกคนจะเดินถอยหลัง ห้ามกลับหลังหันโดยเด็ดขาด พลโล่จะอยู่แนวปะทะเสมอ การถอยนี้ จะบอกระยะไว้หรือไม่ก็ได้ หากมีการบอกระยะไว้ เมื่อถึงระยะตามคำสั่งทุกคนก็จะเตือนกันเองและดึงหลัง ให้หยุดทันที และจัดแนวให้โล่ตรงกัน

๔) รูปขบวนวิ่ง

คือ การเคลื่อนที่รูปขบวนไปข้างหน้าโดยเร็ว อาจจะมีการกำหนดระยะทางหรือไม่กำหนดก็ได้ เช่นเดียวกับการเดิน

๓.๕ การเคลื่อนไหวกดดัน (Offensive Bound)

เพื่อให้รูปขบวนเคลื่อนที่ปะทะฝูงชน เป็นการชิงโอกาสในการข่มขู่ ไม่ให้ฝูงชนเคลื่อนที่เข้าปะทะ กับแถวของตำรวจ การเคลื่อนที่นี้เป็นการเคลื่อนที่รุกไปข้างหน้าแล้วถอยกลับมา โดยอาจมีการร้องตะโกน เอากระบองเคาะตีที่โล่ ปกติจะมีระยะวิ่งไปข้างหน้า ๕-๑๐ เมตรแล้วถอยกลับมาอยู่ในตำแหน่งเดิม

๓.๕.๑ เทคนิคเคลื่อนที่เชิงรุก

เป็นการใช้รูปขบวนควบคุมฝูงชน ตั้งแต่ระดับชุดขึ้นไปเข้าผลักดันฝูงชนให้ออกจากพื้นที่ เช่น สี่แยก ถนน โดยอาจมีการใช้เครื่องมือในการควบคุมฝูงชนอย่างอื่น เช่น แก๊สน้ำตา รวมด้วย โดยอาจจะรุก เพื่อให้รุกพื้นที่ที่ผู้ชุมนุมอยู่ในออกไปทางใดทางหนึ่งที่มีใช้เป็นทางตัน โดยก่อนการเคลื่อนที่รุกต้องมีการประกาศเตือน

๓.๕.๒ รูปขบวนป้องกันด้านข้าง

สามารถใช้การป้องกันได้ทั้ง หมวด หมู่ ชุด คู่ตรวจ โดยเปลี่ยนการป้องกันจากด้านหน้าเป็นด้านข้าง ซ้าย ขวา หลัง (คำบอกคำสั่ง ตามท้ายบท)

๓.๖ การจับกุมหน้าแนว

การจับกุมนี้ไม่ใช่การจับกุมขนาดใหญ่ แต่เป็นการจับกุมที่มีผู้ถูกจับกุมจำนวนไม่มาก และกระทำความผิดซึ่งหน้า เพื่อเป็นการระงับยับยั้ง มิให้กลุ่มผู้ชุมนุมกระทำความผิดต่อเนื่องอันอาจก่อให้เกิดความสูญเสียหรือเสียหายรุนแรงมากขึ้น และเป็นการดูแลการชุมนุมให้อยู่ภายใต้กรอบของกฎหมาย

๓.๖.๑ แนวความคิดในการปฏิบัติ ดังนี้

๑) การจับกุมดังกล่าวให้เป็นอำนาจของผู้ควบคุมกำลังเป็นผู้พิจารณาสั่งการ เว้นแต่มีความจำเป็นเพื่อป้องกันอันตรายที่จะเกิดขึ้น หากไม่ดำเนินการจับกุมทันที อาจก่อให้เกิดความเสียหายร้ายแรง

๒) หากการจับกุมนั้นอาจสร้างเงื่อนไขให้เกิดความวุ่นวาย ควรดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อนำไปสู่การดำเนินคดีภายหลังต่อไป

๓) จับกุมรวดเร็ว นำผู้ถูกจับออกจากพื้นที่โดยเร็ว

๓.๖.๒ วิธีการปฏิบัติ ดังนี้

๑) ก่อนจับกุม

- ผู้ควบคุมกำลังต้องประชุมชี้แจง ชักซ้อมแผนการปฏิบัติก่อนทุกครั้ง
- มอบหมายภารกิจให้ชัดเจน โดยกำหนดหน้าที่ดังนี้ ชุดจับกุม ชุดคุ้มกัน ชุดรับตัวผู้ต้องหา ชุดนำส่งผู้ต้องหา

- กำหนดจุดรับตัว สถานที่ควบคุมตัว เส้นทางนำส่ง

๒) ขณะจับกุม (การปฏิบัติหน้าแนว)

- ชุดจับกุมและชุดคุ้มกันจะต้องเคลื่อนที่ด้วยความเร็ว เข้าจับกุมเป้าหมายและนำตัวผู้ถูกจับกลับเข้าแนวทันที

- หากมีความวุ่นวายเกิดขึ้น ชุดคุ้มกันจะต้องรักษาแนว เพื่อประวิงเวลาในการนำผู้ต้องหาออกจากพื้นที่

๓) หลังจับกุม (การปฏิบัติหลังแนว)

- ตรวจค้นบุคคล เพื่อความปลอดภัยและหาสิ่งของหรืออุปกรณ์ที่ใช้ มีไว้ หรือได้มาจากการกระทำความผิด

- ชักถามข้อมูลบุคคล รายละเอียดการจับกุม สถานที่จับกุม

- รวบรวมอุปกรณ์และทรัพย์สินของผู้ถูกจับ พร้อมบันทึกรายละเอียดเบื้องต้น และจัดเก็บในถุงซิปล็อก

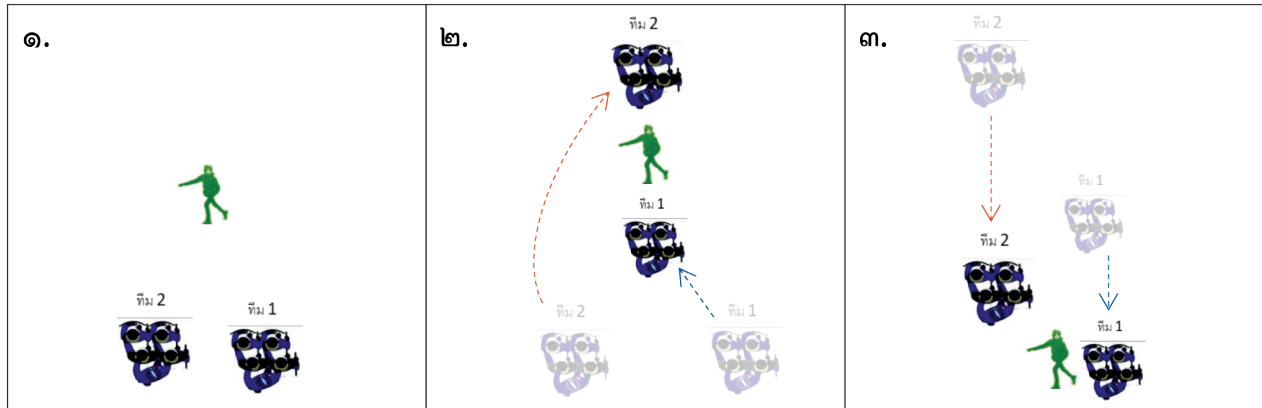
- แจ้งข้อกล่าวหา แจ้งสิทธิและสถานที่ถูกควบคุม พร้อมบันทึกภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว

- นำผู้ถูกจับพร้อมบันทึกรายละเอียดเบื้องต้น และของกลาง นำส่งพนักงานสอบสวน

๓.๖.๓ รูปแบบการปฏิบัติ

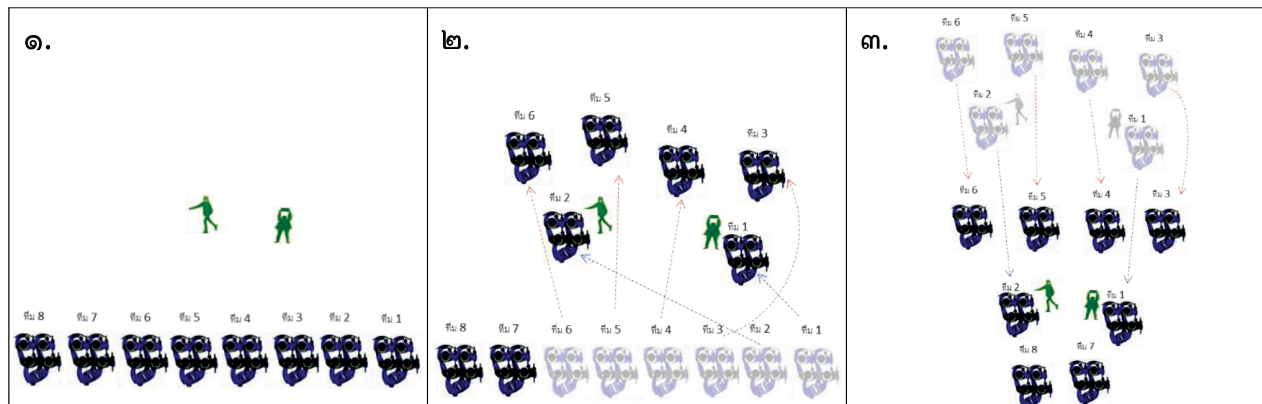
๑) ระดับหมู่ (มี ๒ ทีม)

- ทีม ๑ ทำหน้าที่จับกุม ทีม ๒ ทำหน้าที่คุ้มกัน

๒) ระดับหมวด (มี ๘ ทีม)

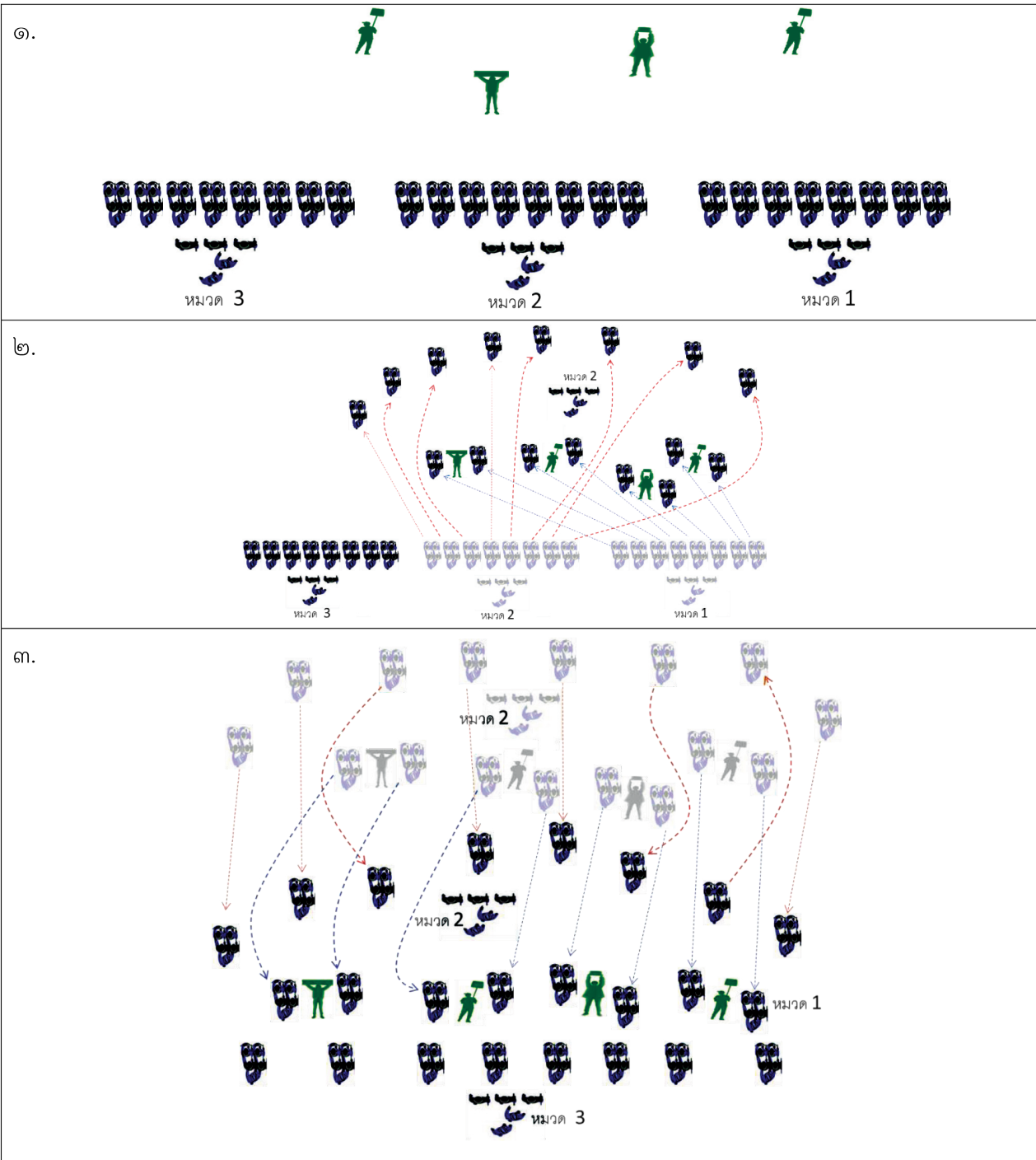
- ทีม ๑-๒ ทำหน้าที่จับกุม ทีม ๓-๔ ทำหน้าที่คุ้มกันทีม ๑ ทีม ๕-๖ ทำหน้าที่คุ้มกันทีม ๒ ทีม ๗-๘ ทำหน้าที่รับตัวและควบคุมผู้ต้องหา

๓) ระดับกองร้อย

- หมวด ๑ ทำหน้าที่จับกุม หมวด ๒ ทำหน้าที่คุ้มกัน หมวด ๓ ทำหน้าที่รับตัวและควบคุมตัวผู้ต้องหา

หมายเหตุ ผู้ควบคุมกำลังอาจพิจารณาปรับรูปแบบการปฏิบัติให้เหมาะสมตามสถานการณ์

สรุป คำบอกคำสั่ง บทที่ ๓

รูปขบวนทางยุทธวิธี	คำบอกคำสั่ง
จัดรูปขบวนหน้ากระดาน	หมวด.....รูปขบวนหน้ากระดานประจำที่
การจัดกำลังเป็นคู่ตรวจ	หมวด.....จัดเป็นคู่ตรวจ....ปฏิบัติ
การจัดกำลังเป็นชุด	หมวด.....รวมเป็นชุด....ปฏิบัติ
การจัดกำลังเป็นหมู่	หมวด.....รวมเป็นหมู่....ปฏิบัติ
การจัดกำลังเป็นหมวด	หมวด.....รวมเป็นหมวด....ปฏิบัติ
การแยกกำลังเป็นหมู่	หมวด.....แยกเป็นหมู่....ปฏิบัติ
การแยกกำลังเป็นชุด	หมวด.....แยกเป็นชุด....ปฏิบัติ
การแยกกำลังเป็นคู่ตรวจ	หมวด.....แยกเป็นคู่ตรวจ....ปฏิบัติ
พลกระบองอยู่แถวหน้า	พลกระบอง อยู่ด้านหน้าพลโล่....ปฏิบัติ พลกระบอง อยู่ด้านหน้าพลโล่...ระยะ...(๕-๑๐)..เมตร...ปฏิบัติ
พลกระบองและพลโล่อยู่แถวเดียวกัน	พลกระบอง อยู่แถวเดียวกับพลโล่....ปฏิบัติ
พลโล่ป้องกันพลกระบอง	พลโล่ ป้องกันพลกระบอง....ปฏิบัติ พลโล่ ป้องกันพลกระบองเข้าพื้นที่ปลอดภัย....ปฏิบัติ
การสับเปลี่ยนหน้าที่	พลกระบอง สับเปลี่ยนพลโล่.....ปฏิบัติ
รูปขบวนเดินไปข้างหน้า,ถอยหลัง	หมวด....“เคลื่อนที่ไปข้างหน้า”....(๕-๑๐)...เมตร.....ปฏิบัติ หมวด....“ถอยหลัง”....(๕-๑๐)...เมตร.....ปฏิบัติ
รูปขบวนวิ่งไปข้างหน้า	หมวด....“รุก”....(๕-๑๐)...เมตร.....ปฏิบัติ
รูปขบวนถอย	หมวด....“ถอย”....(๕-๑๐)...เมตร.....ปฏิบัติ
รูปขบวนเคลื่อนที่กดดัน	หมวด....“เคลื่อนที่กดดัน”....(๕-๑๐)...เมตร.....ปฏิบัติ
รูปขบวนป้องกันด้านข้าง	หมวด....“ป้องกัน (ซ้าย,ขวา,ด้านหลัง)”ปฏิบัติ
รูปแบบการจับกุม	จับกุมแบบที่....(๑,๒,๓,๔).....ปฏิบัติ
รูปแบบการช่วยเหลือผู้บาดเจ็บ	ช่วยเหลือผู้บาดเจ็บ.....ปฏิบัติ
รูปขบวนประกอบอุปกรณ์พิเศษ	รูปขบวนหน้ากระดาน แยกเป็นชุด ประกอบอุปกรณ์พิเศษ.....ปฏิบัติ
รูปขบวนประกอบอุปกรณ์พิเศษ (กรณีมากกว่า ๑ หมวด)	รูปขบวนหน้ากระดาน ๓ หมวด แยกเป็นชุด ประกอบอุปกรณ์พิเศษปฏิบัติ

ข้อแนะนำสำหรับครูฝึก ตัวอย่าง การสั่งการ/การปฏิบัติ

“หมวด(๑,๒,๓)....(เอ้) จัดเป็นคู่ตรวจ ปฏิบัติ (เอ้)”

คำอธิบาย เมื่อผู้สั่งการ สั่งกำลังในหมวด ผู้รับคำสั่ง ตอบรับผู้สั่งการว่า เอ้ ผู้สั่งการจะสั่งต่อถึงการปฏิบัติ เมื่อสิ้นสุดคำบอกคำสั่งว่า ปฏิบัติ ให้ผู้รับคำสั่ง กล่าวเสียง เอ้ แล้วปฏิบัติตามคำสั่งนั้นทันที

ระดับ	ยุทธวิธีการปฏิบัติ	คำสั่ง
ชุดปฏิบัติการ	๑. ยุทธวิธีการจัด	ชุดปฏิบัติการที่.....หมวด.....รูปขบวนหน้ากระดาน..... ปฏิบัติ
	๒. ยุทธวิธีการจับกุม	ชุดปฏิบัติการ ที่.....หมวด.....เข้าจับกุม.....(เป้าหมาย)... ปฏิบัติ
หมวด	๑. รูปขบวนประกอบอุปกรณ์พิเศษ	หมวด.....รูปขบวนหน้ากระดานแยกเป็นชุดประกอบอุปกรณ์พิเศษปฏิบัติ
	๒. รูปขบวนยุทธวิธีการจับ	หมวด.....จับกุม(เป้าหมาย)....ปฏิบัติ
กองร้อย	๑. รูปขบวนประกอบอุปกรณ์พิเศษ	กองร้อย.....รูปขบวนหน้ากระดาน แยกเป็นชุดประกอบอุปกรณ์พิเศษ.....ปฏิบัติ
	๒. ยุทธวิธีการจับ	กองร้อย.....ปิดล้อมจับกุมผู้กระทำความผิด....ปฏิบัติ

คิวอาร์โค้ดวิถีทัศน์ประกอบการศึกษา

บทที่ ๔

การบริหารจัดการการชุมนุมสาธารณะ

๔.๑ ผู้รับผิดชอบเหตุการณ์

ในสถานการณ์การชุมนุมสาธารณะกฎหมายกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบเหตุการณ์การชุมนุมสาธารณะตลอดจนผู้รับผิดชอบอาจมอบหมายให้ผู้หนึ่งผู้ใดปฏิบัติหน้าที่ในด้านต่างๆ เพื่อบริหารจัดการการชุมนุมสาธารณะได้โดยผู้รับผิดชอบเหตุการณ์ตามกฎหมาย มีดังนี้

๔.๑.๑ เจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะ หมายถึง

- ๑) หัวหน้าสถานีตำรวจแห่งท้องที่ที่มีการชุมนุมสาธารณะ
- ๒) ผู้บังคับการหรือผู้บัญชาการตำรวจซึ่งรับผิดชอบพื้นที่การชุมนุมที่ต่อเนื่องหลายพื้นที่แล้วแต่กรณี
- ๓) รวมทั้ง เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ได้รับการแต่งตั้งจากผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติในกรณีที่เหมาะสม ตามนัยมาตรา ๑๙ แห่ง พ.ร.บ.การชุมนุมสาธารณะ พ.ศ.๒๕๕๘

๔.๑.๒ ผู้ควบคุมสถานการณ์ หมายถึง

- ๑) ผู้บัญชาการตำรวจนครบาลในกรุงเทพมหานคร
 - ๒) ผู้ว่าราชการจังหวัดในจังหวัดอื่น
 - ๓) ผู้ซึ่งรัฐมนตรีมอบหมายให้รับผิดชอบเป็นผู้ควบคุมสถานการณ์
- ผู้ควบคุมสถานการณ์ กรณีเลิกการชุมนุมตามคำสั่งศาล (ตามมาตรา ๒๓) หรือกรณีเหตุรุนแรง วุ่นวายในบ้านเมือง (มาตรา ๒๕)

๔.๑.๓ ผู้บัญชาเหตุการณ์ (ผบ.เหตุการณ์) หมายถึง บุคคลที่ได้รับมอบหมายให้มีอำนาจหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาการชุมนุมสาธารณะภายใต้กรอบของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้แก่ ผู้ควบคุมสถานการณ์ เจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะ และบุคคลซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้ควบคุมสถานการณ์ เจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะ ตามแต่กรณี

๔.๑.๔ ผู้บังคับบัญชาพื้นที่ (ผบ.พื้นที่) หมายถึง บุคคลซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้บัญชาการเหตุการณ์ให้รับผิดชอบพื้นที่ระดับปฏิบัติการอย่างชัดเจน รับผิดชอบในการควบคุมสั่งการทางยุทธวิธีแก่หน่วยหรือชุดปฏิบัติการที่ปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง

๔.๑.๕ ผู้ซึ่งได้รับมอบหมายให้ดูแลการชุมนุมสาธารณะ หมายถึง ข้าราชการตำรวจซึ่งทำหน้าที่กองร้อยควบคุมฝูงชน ได้รับมอบหมายจากเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะหรือ ผบ.เหตุการณ์ ผบ.พื้นที่ ให้ปฏิบัติหน้าที่ดูแลการชุมนุมสาธารณะตามนัยมาตรา ๑๙ แห่ง พ.ร.บ.การชุมนุมสาธารณะ พ.ศ.๒๕๕๘

๔.๒ แนวทางการปฏิบัติ

แนวทางการดำเนินการ บข.น. หรือ บก.น.๑-๙ และ ภ.จว. จะต้องเป็นหน่วยรับผิดชอบหลักและรับผิดชอบในการขับเคลื่อนบริหารจัดการการชุมนุมสาธารณะ และบุคคลสำคัญที่จะทำให้เกิดการควบคุมสถานการณ์ บรรลุวัตถุประสงค์ และเป็นไปตามเป้าหมายการปฏิบัติการควบคุมฝูงชน โดยมีปัจจัยความสำเร็จ (Key Success) กล่าวคือ

๔.๒.๑ ผบ.พื้นที่ (ผู้บังคับบัญชาขอบหมาย อาจเป็น รอง ผบช. หรือ ผบก. หรือ รอง ผบก. หรือ ผกก. เป็นต้น) พิจารณาจากสถานการณ์การชุมนุม สถานที่สำคัญ อำนาจตาม พ.ร.บ.การชุมนุมฯ หรืออำนาจตามกฎหมายที่มีการประกาศในหัวเวลานั้นๆ เป็นต้น

๑) ก่อนเกิดเหตุการณ์การชุมนุม (ขั้นเตรียมการ)

๑.๑) ร่วมตรวจพื้นที่กับ ผบ.พื้นที่ ผบ.ร้อย ทน.สถานีตำรวจ ฝ่ายสืบสวน จราจร ป้องกันปราบปราม ฯลฯ ตรวจพื้นที่การชุมนุม เส้นทางเคลื่อนย้ายการชุมนุม เพื่อพิจารณาในการพิจารณาจัดรวมพล จุดวางกำลัง (ฝ่ายสืบสวน จร. ป. และ คผ.) จุดวางเครื่องกีดขวาง การปิดการจราจร เส้นทางเคลื่อนย้ายของชุดเคลื่อนที่เร็วไปแก้ไขสถานการณ์ตามจุดต่างๆ เส้นทางส่งกำลังบำรุง Service Lane การแบ่งโซนพื้นที่ของชุด Combat Camera เป็นต้น เพื่อทำแผนที่ปฏิบัติการ

๑.๒) ร่วมประชุมวางแผนกับสถานีตำรวจ และหน่วยงานด้านการข่าว (ข้อมูลด้านการข่าว Online หรือ On ground) เพื่อประเมินขีดความสามารถของกลุ่มผู้ชุมนุม แกนนำ จำนวนของผู้ชุมนุม พื้นที่ชุมนุม ระยะเวลาการชุมนุม เส้นทางเคลื่อนย้ายการชุมนุม วัตถุประสงค์ของการชุมนุมเรียกร้องผู้ประสานงานของกลุ่มผู้ชุมนุมเป็นใคร เจรจาได้หรือไม่ ประเมินสถานการณ์ความรุนแรงของการชุมนุม กลุ่มผู้ชุมนุม (สถานการณ์ปกติและสถานการณ์ที่แย่ที่สุด (Base-case and Worst-case))

๑.๓) ร่วมกับฝ่ายสอบสวน พิจารณาข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการชุมนุม เป็นการชุมนุมโดยชอบหรือไม่ ตามบทกฎหมายที่ออกประกาศในช่วงเวลานั้นๆ (พ.ร.บ.การชุมนุมสาธารณะฯ ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินฯ ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงฯ ข้อกำหนดต่างๆ แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินฯ หรือประกาศกฎอัยการศึกฯ เป็นต้น) ว่าได้มีกฎหมายห้ามกระทำการใดหรือไม่ อย่างไร เช่น การห้ามชุมนุม หรือมั่วสุม ห้ามใช้เส้นทางคมนาคม ห้ามใช้ เข้าไป หรืออยู่ในอาคารหรือสถานที่ใดๆ และให้ออกจากอาคาร หรือสถานที่ใดๆ รวมถึงในช่วงการชุมนุมมีการร้องขอศาลให้คุ้มครองการชุมนุมหรือไม่ อย่างไร อำนาจตามกฎหมายที่บังคับใช้อยู่ เช่น พ.ร.บ.การชุมนุมสาธารณะฯ ระยะ ๑๕๐ เมตรจากวงหรือที่ประทับที่จะกระทำการชุมนุมมิได้ ตามนัยมาตรา ๗ แห่ง พ.ร.บ.การชุมนุมสาธารณะฯ หรือการออกประกาศเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุม ห้ามชุมนุมในรัศมีไม่เกิน ๕๐ เมตร จากทำเนียบรัฐบาล รัฐสภา ศาล ตามนัยมาตรา ๗ วรรคสี่ และมาตรา ๘ แห่ง พ.ร.บ.การชุมนุมสาธารณะฯ

๑.๔) พิจารณาข้อมูลตามข้อ ๑ ร่วมกับฝ่ายแผนและยุทธการในการเตรียมการ ด้านกำลังพล (ระดับกองพัน ระดับกองร้อย หรือระดับหมวด เป็นต้น) ฝ่ายสืบสวน จร. ป. เตรียมการด้านวัสดุอุปกรณ์ อาวุธ ยุทโธปกรณ์ ยานพาหนะ อุปกรณ์สื่อสาร (รถฉีดน้ำ รถเติมน้ำ รถเครื่องเสียง รถควบคุมผู้ต้องหา รถดับเพลิง รถไฟฟ้าส่องสว่าง รถพยาบาล ฯลฯ) ผู้ทำหน้าที่เจรจา เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ วิทยุสื่อสาร อากาศยานไร้คนขับ (Drone) กล้องถ่ายภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว บันทึกเหตุการณ์การชุมนุม (Combat Camera) ฯลฯ การเตรียมการด้านการส่งกำลังบำรุง ด้านการบริหารจัดการ เป็นต้น

๑.๕) พิจารณาจัดเตรียม ศปก. ในแต่ละระดับ ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ (ศปก.ส่วนหน้า ศปก.ระดับสถานี ศปก.บก. ศปก.บช. ศปก.ตร. เป็นต้น) กำหนดสถานที่ที่เหมาะสมตามสถานการณ์ พื้นที่ภูมิประเทศ โดยพิจารณาถึงเส้นทางเข้า-ออก การรวมพล การส่งกำลังบำรุง พื้นที่ที่มีการชุมนุม ฯลฯ ศปก.ต้องมีความพร้อมด้านกำลังพลทุกฝ่าย (ฝ่ายอำนาจการ ฝ่ายสืบสวน ฝ่ายสอบสวน ฝ่ายจราจร ฝ่ายป้องกันปราบปราม) กระดานสถานการณ์ กล้อง CCTV DRONE TV การ LIVES เหตุการณ์ ข้อมูล Social-media ทุกช่องทาง เช่น Twitter Facebook Telegram line Clubhouse ฯลฯ เพื่อเชื่อมโยงและสื่อสารข้อมูล

ของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับการชุมนุมมายัง ศปก. เพื่อให้ ผบ.เหตุการณ์ หรือ หน.ศปก.ฯ และ ฝ่ายอำนวยการ ประเมินสถานการณ์และตัดสินใจสั่งการได้บนข้อมูลที่ครบถ้วนและถูกต้อง

๑.๖) ก่อนมีการชุมนุม พิจารณาการตั้งจุด ว.๔๓ เพื่อคัดกรองกลุ่มผู้ชุมนุม ตรวจอาวุธ สิ่งผิดกฎหมาย สิ่งของต้องห้าม ก่อนเข้าพื้นที่ชุมนุม และเสนอแผนการตั้งจุด ว.๔๓ เพื่อเสนอผู้บังคับบัญชา ในการออกแผนภาพรวม แล้วแต่สถานการณ์ ในระดับ บก./ภ.จว. และ บช./ภ.

๑.๗) จัดทำแผนโดยละเอียด แผนปรานีต และเสนอแผนการปฏิบัติเพื่อให้ ผู้บังคับบัญชาพิจารณาตกลงใจ

๒) ขณะเกิดเหตุการณ์การชุมนุม (ขั้นเผชิญเหตุ)

๒.๑) ร่วมประชุม ณ ศปก. เพื่อรับฟังความพร้อมของหน.แต่ละฝ่าย (ผบ.พัน ผบ.ร้อย หน.สถานีตำรวจ หน.ฝ่ายอำนวยการ หน.ฝ่ายสืบสวน หน.ฝ่าย จร. หน.ฝ่าย ป. หน.ฝ่ายข่าวของหน่วยต่างๆ เจ้าหน้าที่บรรเทาสาธารณภัย ดับเพลิง ไฟฟ้า รพ. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง) ก่อนการชุมนุมอย่างน้อย ๒ ชม. และเมื่อมีสถานการณ์จะใช้ ศปก. ในการขับเคลื่อนการดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยในการชุมนุม

๒.๒) ชี้แจงแผนการปฏิบัติ กำหนดพื้นที่ความรับผิดชอบและผู้รับผิดชอบให้ชัดเจน เช่น พื้นที่ A B C D รับผิดชอบสถานที่ เส้นทางใดบ้าง จุฬารวมพล (ผบ.พัน ผบ.ร้อย ชุดเคลื่อนที่เร็ว ฝ่ายสืบสวน Combat Camera ฝ่ายจราจร เจ้าหน้าที่ผู้ทำหน้าที่เจรจาต่อรอง) เมื่อเกิดสถานการณ์หรือให้ปฏิบัติตามแผน เช่น การปิดการจราจร การวางเครื่องกีดขวาง การใช้กำลังใครจะต้องทำอะไร เมื่อใด อย่างไร จะได้ดำเนินการ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการดูแลรักษาความสงบเรียบร้อย

๒.๓) รอบพื้นที่การชุมนุม อาจพิจารณาจัดจุดคัดกรองหรือจุด ว.๔๓ ให้เหมาะสมกับ ห้วงเวลาที่กลุ่มผู้ชุมนุมเดินทางเข้าพื้นที่การชุมนุม

๒.๔) พิจารณาตัดสินใจในการวางเครื่องกีดขวาง การวางกำลังพล (ระดับกองพัน กองร้อยระดับหมวด เป็นต้น) ปฏิบัติการทางยุทธวิธีในระดับต่างๆ ฝ่ายสืบสวน จร. ป. ชุดเจรจา เจ้าหน้าที่ ประชาสัมพันธ์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในห้วงเวลาที่เหมาะสม ตามสถานการณ์ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นชุมนุม โดยสงบ มีการละเมิดกฎหมาย ใช้ความรุนแรง หรือก่อเหตุรุนแรงวุ่นวาย ใช้อาวุธต่อเจ้าหน้าที่หรือผู้อื่น หรือ มีการก่อจลาจล

๒.๕) หากมีเหตุการณ์ความรุนแรงเกิดขึ้นในที่ชุมนุม พิจารณาตัดสินใจการใช้กำลัง อาวุธยุทโธปกรณ์ รถฉีดน้ำตามสถานการณ์ ตามกรอบกฎหมายให้ โดยยึดหลักแห่งประสิทธิภาพ และหลัก ความเหมาะสม หลักความจำเป็น หลักความได้สัดส่วน หลักความถูกต้องตามกฎหมาย หลักความรับผิดชอบต่อ หลักการห้ามเลือกปฏิบัติโดยอำเภอใจและไม่เป็นธรรม ก่อนการปฏิบัติการทางยุทธวิธีจะต้องมีการประกาศเตือน ผู้ชุมนุมให้ทราบทุกครั้ง และขอให้ดำเนินการบันทึกภาพและเสียงไว้ทุกครั้ง

๓) หลังเกิดเหตุการณ์การชุมนุม (ขั้นฟื้นฟู/บังคับใช้กฎหมาย/สรุปผลการปฏิบัติ)

๓.๑) ภายหลังหากเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบ ละเมิดกฎหมาย ความรุนแรง มีการ ใช้อาวุธ ซึ่งปรากฏหลักฐานในพื้นที่เกิดเหตุ สั่งการให้ หน.สถานีตำรวจ มอบหมายเจ้าหน้าที่ทำการรักษา สถานที่เกิดเหตุ แจกพนักงานสอบสวน เจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน ชุด EOD เข้าทำการตรวจพื้นที่ เพื่อบรรณ พยานหลักฐานดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดต่อไป

๓.๒) ตรวจสอบข้อมูลจาก ลำดับเหตุการณ์ (Timeline) ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว จากการชุมนุมที่ได้รับรายงานจากฝ่ายสืบสวน หากมีการกระทำผิดกฎหมาย ภายหลังจากการชุมนุม มอบหมาย

หน.สถานีตำรวจและฝ่ายสอบสวน เพื่อพิจารณาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องภายหลังการชุมนุม เพื่อรวบรวมพยานหลักฐานดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดต่อไป หากการชุมนุมกระทำผิดกฎหมายหลายท้องที่ ให้เสนอผู้บังคับบัญชาเพื่อพิจารณาตั้งคณะพนักงานสืบสวนสอบสวนดำเนินคดีกับผู้กระทำผิด

๓.๓) หากมีการจับกุมผู้ต้องหาและต้องนำส่งตัวผู้ต้องหาไปยังสถานที่ควบคุม พิจารณา จัดชุดตอบโต้ พร้อมยานพาหนะในการป้องกันการเกิดเหตุการณ์ซึ่งตัวผู้ต้องหาในระหว่างทางร่วมกับสถานี ตำรวจ และมอบหมายให้ สน.ท้องที่ร่วมกับเจ้าหน้าที่ คผ. ทำการบันทึกจับกุมผู้ต้องหานำส่งพนักงานสอบสวน เพื่อดำเนินคดีตามกฎหมาย

๓.๔) เมื่อมีการใช้กำลังปฏิบัติตามยุทธวิธี หรือมีการสลายการชุมนุมในพื้นที่ที่มีการชุมนุม หากยังมีการเคลื่อนที่ไปยังสถานที่ราชการอื่นๆ เช่น สถานีตำรวจ ให้ ผบ.เหตุการณ์ แจ้งไปยัง ศปก.ฯ เพื่อพิจารณาจัดกำลังชุดเคลื่อนที่เร็ว หรือการตั้งจุดสกัด ว.๔๓ เพื่อควบคุมสถานการณ์ต่อไป

๓.๕) เมื่อมีความจำเป็นที่จะต้องดูแลสถานที่ควบคุมตัวผู้ต้องหาเป็นกรณีพิเศษ หรือมีการข่าวบ่งชี้ว่าจะมีการก่อความไม่สงบ ให้แจ้งผู้ควบคุมกำลัง คผ. จัดเจ้าหน้าที่พร้อมอาวุธยุทธโปกรณ์ที่จำเป็น ไปยังสถานที่ควบคุม เพื่อรักษาความปลอดภัยร่วมกับสถานีตำรวจท้องที่ที่มีการควบคุมตัวผู้ต้องหา กรณีอาจมี กลุ่มผู้ชุมนุมเข้ามากดดัน หรือมีการเรียกร้องให้มีการปล่อยตัว การก่อความไม่สงบ หรือมาชิงตัวผู้ต้องหา

๔.๒.๒ ผู้ควบคุมกำลังขนาดใหญ่ (ผู้บังคับบัญชามอบหมาย อาจเป็น รอง ผบก. ผกก.ฯ) ควบคุม สั่งการ ผบ.ร้อย (มากกว่า ๒ กองร้อย) มอบหมายให้รักษาความสงบเรียบร้อยสถานที่ หรือพื้นที่ที่ได้รับ มอบหมาย หรืออาจได้รับมอบหมายให้จัดกำลังเป็นชุดเคลื่อนที่เร็วประกอบ ยานพาหนะ อาวุธยุทธโปกรณ์ เพื่อเคลื่อนที่ไปยังจุดต่างๆ ในการแก้ไขสถานการณ์ที่มีเหตุการณ์ความไม่สงบเรียบร้อยเกิดขึ้น โดยจะต้องผ่านการฝึกอบรมการควบคุมฝูงชน

๑) ก่อนเกิดเหตุการณ์การชุมนุม (ขั้นเตรียมการ)

๑.๑) แจ้งให้ผู้ควบคุมกองร้อย คผ. แต่ละกองร้อย ตรวจสอบความพร้อม จำนวนกำลังพล อุปกรณ์ประจำกาย ประจำกองร้อย อาวุธ ยุทธโปกรณ์ ยานพาหนะ อุปกรณ์สื่อสาร ฯลฯ ที่จำเป็นในการดูแล สถานการณ์การชุมนุม ก่อนเดินทางเข้ามาพื้นที่การปฏิบัติการ

๑.๒) ร่วมตรวจพื้นที่ และประชุมกับ ผบ.เหตุการณ์ เพื่อรับฟังสถานการณ์ด้านการข่าว ของการชุมนุม เส้นทางเคลื่อนที่การชุมนุม จุดรวมพล จุดวางกำลัง คผ. จุดวางเครื่องกีดขวาง เส้นทางปิด การจราจร เส้นทางเคลื่อนที่ของชุดเคลื่อนที่เร็วไปแก้ไขสถานการณ์ตามจุดต่างๆ เส้นทางส่ง กำลังบำรุง Service Lane รวมถึงการตรวจภูมิประเทศข้อจำกัดในการใช้อาวุธยุทธโปกรณ์ (รถฉีดน้ำ รถเติมน้ำ รถเครื่องเสียง รถควบคุมผู้ต้องหา) และแผนการปฏิบัติการตามที่ ผบ.เหตุการณ์ ได้ตกลงใจ

๑.๓) เตรียมจัดทำแผนที่ปฏิบัติการตามข้อ ๒) มอบให้ ผบ.ร้อย ได้ศึกษาและทำความเข้าใจก่อนการปฏิบัติ

๒) ขณะเกิดเหตุการณ์การชุมนุม (ขั้นเผชิญเหตุ)

๒.๑) ร่วมประชุม ณ ศปก.ฯ เพื่อแจ้งความพร้อมในแต่ละกองร้อย ด้านกำลังพล อาวุธ ยุทธโปกรณ์ ยานพาหนะ อุปกรณ์สื่อสาร ฯลฯ ให้ ผบ.เหตุการณ์ ทราบ และรับฟัง แผนปฏิบัติการ สถานการณ์ ด้านการข่าวที่อาจเปลี่ยนแปลงไป

๒.๒) วางกำลังแต่ละกองร้อยตามแผนปฏิบัติการฯ ในการดูแลการชุมนุม โดยการ พิจารณาการใช้กำลังระดับกองร้อย หมวด หมู่ แล้วแต่สถานการณ์ จำนวนผู้ชุมนุม ขนาดพื้นที่การชุมนุม

โดยให้คำนึงถึงระยะเวลาการชุมนุม การหมุนเวียนพักกำลังพล เตรียมชุดแก้ไขสถานการณ์ หรือชุดเคลื่อนที่เร็ว เพื่อเป็นชุดตอบโต้หรือจับกุม หากมีสถานการณ์ความรุนแรงเกิดขึ้น ในช่วงเวลาที่เหมาะสม ตามสถานการณ์ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ชุมนุมโดยสงบ มีการละเมิดกฎหมายใช้ความรุนแรง ก่อเหตุรุนแรงวุ่นวาย ใช้อาวุธต่อเจ้าหน้าที่ หรือผู้อื่น หรือมีการก่อจลาจล

๒.๓) หากผู้ชุมนุมมีการละเมิดกฎหมาย หรือมีความรุนแรงเกิดขึ้นในที่ชุมนุม ขออนุมัติต่อ ผบ.เหตุการณ์ เพื่อใช้กำลัง อาวุธยุทโธปกรณ์ รถฉีดน้ำ หรือเข้าทำการจับกุมเพื่อคลี่คลายสถานการณ์ อนึ่ง การเข้าควบคุมสถานการณ์จะต้องคำนึงภายใต้กฎหมายที่ใช้กำลังของผู้บังคับใช้กฎหมาย ต้องใช้กำลังเท่าที่จำเป็นเท่านั้น เพื่อป้องกันอันตรายในขณะนั้น หรือเพื่อปฏิบัติการที่จำเป็นตามที่กฎหมายกำหนด หรือเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมาย กำลังต้องสมส่วนต่อความรุนแรงที่เกิดขึ้น หรือวัตถุประสงค์ตามกฎหมาย กำลังที่ใช้ต้องถูกกฎหมาย โดยมีกฎหมายให้อำนาจไว้ กำลังที่ใช้ต้องตรวจสอบได้ โปร่งใส และผู้ใช้ต้องมีความรับผิดชอบ รู้ว่าบุคคลใดเป็นผู้สั่งการ ผู้ดำเนินการ หรือใช้กำลัง (Accountability) เมื่อเข้าคลี่คลายสถานการณ์แล้ว ให้รายงาน ผบ.เหตุการณ์ ก่อนการปฏิบัติการทางยุทธวิธีจะต้องมีการประกาศเตือนผู้ชุมนุมให้ทราบทุกครั้ง และหากสามารถบันทึกภาพ และเสียงไว้ได้ ขอให้ดำเนินการทุกครั้ง

๓) หลังเกิดเหตุการณ์การชุมนุม (ขึ้นพื้นที่/บังคับใช้กฎหมาย/สรุปผลการปฏิบัติ)

๓.๑) แจ้งผู้ควบคุมกองร้อย คผ. รายงานตามแบบรายงานการตรวจสอบยอดกำลังพล ยานพาหนะ ความเสียหาย มีกำลังพลบาดเจ็บหรือไม่ อาวุธยุทโธปกรณ์ ใช้หรือจำหน่ายไปมากน้อยเท่าใด ในการชุมนุม ตามลำดับชั้นไปยัง ศปก.

๓.๒) เมื่อมีการจับกุมผู้ต้องหา และต้องนำส่งตัวผู้ต้องหาไปยังสถานที่ควบคุม พิจารณา จัดชุดตอบโต้ พร้อมยานพาหนะในการป้องกันการเกิดเหตุการณ์ซึ่งตัวผู้ต้องหาในระหว่างทาง ร่วมกับสถานี ตำรวจ แล้วรายงานให้ ผบ.เหตุการณ์ทราบ และมอบหมายให้ คผ. ทำบันทึกจับกุมร่วมกับ สน.พื้นที่เกิดเหตุ

๓.๓) เมื่อมีการร้องขอให้จัดกำลัง คผ. พร้อมอาวุธยุทโธปกรณ์ที่จำเป็นไปยังสถานที่ควบคุมเพื่อรักษาความปลอดภัย กรณีอาจมีการเข้ามากดดัน เรียกร้องให้มีการปล่อยตัว การก่อความไม่สงบ หรือมาชิงตัวผู้ต้องหา

๔.๒.๓ ผบ.ร้อย (ระดับ รอง ผกก. หรือ สว. ที่ต้องผ่านการฝึกอบรมการควบคุมฝูงชน)

๑) ก่อนเกิดเหตุการณ์การชุมนุม (ขั้นเตรียมการ)

๑.๑) ประสานกับ ผบ.เหตุการณ์ หรือผู้ควบคุมกำลัง เพื่อเตรียมความพร้อมกำลังพล อุปกรณ์ประจำกาย ประจำกองร้อย อาวุธยุทโธปกรณ์ ยานพาหนะ อุปกรณ์สื่อสาร กล้องถ่ายภาพ เคลื่อนไหว ภาพนิ่ง ฯลฯ ที่จำเป็นในการดูแลสถานการณ์การชุมนุมก่อนเดินทางเข้ามาพื้นที่การชุมนุม

๑.๒) ร่วมตรวจพื้นที่และประชุมกับ ผบ.เหตุการณ์ ผู้ควบคุมกำลัง เพื่อรับฟังสถานการณ์ ด้านการข่าวของการชุมนุม เส้นทางเคลื่อนย้ายชุมนุม จุดรวมพล จุดวางกำลัง คผ. จุดวางเครื่องกีดขวาง เส้นทางปิดการจราจร เส้นทางเคลื่อนที่ของชุดเคลื่อนที่เร็วไปแก้ไขสถานการณ์ตามจุดต่างๆ เส้นทางส่งกำลังบำรุง Service Lane รวมถึงการตรวจภูมิประเทศ ข้อจำกัดในการใช้อาวุธยุทโธปกรณ์ (รถฉีดน้ำ รถเติมน้ำ รถเครื่องเสียง รถควบคุมผู้ต้องหา)

๒) ขณะเกิดเหตุการณ์การชุมนุม (ขั้นเผชิญเหตุ)

๒.๑) ร่วมประชุม ณ ศปก. รับฟังแผนปฏิบัติการและชี้แจงความพร้อมของกำลังพล อาวุธยุทโธปกรณ์ ยานพาหนะ อุปกรณ์สื่อสาร ฯลฯ

๒.๒) กำหนดพื้นที่และการวางกำลังให้ชัดเจนตามแผนฯ โดยให้มีผู้ควบคุมในแต่ละจุดที่รับผิดชอบ และให้รายงานการประจำจุดเข้า-ออกของกำลังพล (ใช้กำลังของหมวด หมู่สังกัดใด) กำหนดให้การรายงานสถานการณ์ตามวงรอบผ่านวิทยุสื่อสารไปยัง ศปก.

๒.๓) พิจารณาการใช้กำลังพล และอาวุธยุทธโปกรณ์ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ชุมนุมโดยสงบ มีการละเมิดกฎหมาย ใช้ความรุนแรง ก่อเหตุรุนแรง รุนแรง ใช้อาวุธต่อเจ้าหน้าที่ หรือผู้อื่น หรือมีการก่อจลาจล

๒.๔) หากผู้ชุมนุมมีการละเมิดกฎหมาย หรือมีความรุนแรงเกิดขึ้นในที่ชุมนุมขออนุมัติต่อ ผบ.เหตุการณ์ หรือ ผู้ควบคุมกำลัง เพื่อใช้กำลัง อาวุธยุทธโปกรณ์ รถฉีดน้ำ หรือเข้าทำการจับกุม เพื่อคลี่คลายสถานการณ์ตามหลักยุทธวิธี อนึ่ง การเข้าควบคุมสถานการณ์จะต้องคำนึงภายใต้กฎเกณฑ์การใช้กำลังของผู้บังคับใช้กฎหมาย ต้องใช้กำลังเท่าที่จำเป็นเท่านั้น เพื่อป้องกันอันตรายในขณะนั้น หรือเพื่อปฏิบัติการที่จำเป็นตามที่กฎหมายกำหนด หรือเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมาย กำลังต้องสมส่วนต่อความรุนแรงที่เกิดขึ้นหรือวัตถุประสงค์ตามกฎหมาย กำลังที่ใช้ต้องถูกกฎหมาย โดยมีกฎหมายให้อำนาจไว้ กำลังที่ใช้ต้องตรวจสอบได้ โปร่งใส และผู้ใช้อาจมีความรับผิดชอบ รู้ว่าบุคคลใดเป็นผู้สั่งการ ผู้ดำเนินการ หรือใช้กำลัง (Accountability) เมื่อเข้าคลี่คลายสถานการณ์แล้ว ให้รายงานให้ ผบ.เหตุการณ์ หรือผู้ควบคุมกำลัง ทราบ ก่อนการปฏิบัติการทางยุทธวิธี จะต้องมีการประกาศเตือนผู้ชุมนุมให้ทราบทุกครั้ง และให้บันทึกภาพและเสียงในการดำเนินการทุกครั้ง หากสามารถกระทำได้

๓) หลังเกิดเหตุการณ์การชุมนุม (ขึ้นพื้นที่/บังคับใช้กฎหมาย/สรุปผลการปฏิบัติ)

๓.๑) รายงานตามแบบรายงานการตรวจสอบยอดกำลังพล ยานพาหนะ ความเสียหาย มีกำลังพลบาดเจ็บหรือไม่ อาวุธยุทธโปกรณ์ใช้หรือจำหน่ายไปมากน้อยเท่าใดในการชุมนุม ตามลำดับชั้นไปยัง ศปก.

๓.๒) นำข้อมูลภาพบันทึกเหตุการณ์ของสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจากการชุมนุมส่งให้ ผบ.พัน หรือ ผบ.เหตุการณ์ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดีกับกลุ่มผู้ชุมนุม

๓.๓) หากมีการจับกุมผู้ต้องหา และต้องนำส่งตัวผู้ต้องหาไปยังสถานที่ควบคุมพิจารณา จัดชุดตอบโต้ พร้อมยานพาหนะในการป้องกันการเกิดเหตุการณ์ชิงตัวผู้ต้องหาในระหว่างทาง ร่วมกับสถานีตำรวจท้องที่ และทำบันทึกจับกุมร่วมกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวนของสถานีตำรวจที่เกิดเหตุ นำส่งพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินคดีตามกฎหมาย หากมีการพบยานพาหนะจอดทิ้งไว้ในจุดที่มีการชุมนุมให้ คผ. ถ่ายภาพจุดที่พบรถประกอบ นำส่งพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินการต่อไป

๓.๔) เมื่อมีการร้องขอจาก ผบ.เหตุการณ์ หรือ ผู้ควบคุมกำลัง จัดกำลัง คผ. พร้อมอาวุธ ยุทธโปกรณ์ที่จำเป็นไปยังสถานที่ควบคุม เพื่อรักษาความปลอดภัย กรณีอาจมีการเข้ามากดดันเรียกร้องให้มีการปล่อยตัว การก่อความไม่สงบหรือมาชิงตัวผู้ต้องหา โดยพิจารณาถึงสถานการณ์ การหมุนเวียนกำลังพล ระยะเวลา จนกว่าจะเสร็จสิ้นกระบวนการในการควบคุมตัว

๔.๓ ระบบบัญชาการเหตุการณ์ (Incident Command System: ICS)

ระบบบัญชาการเหตุการณ์ คือ ระบบที่ใช้เพื่อการวางแผน ควบคุมสั่งการ ติดตามกำกับดูแลและประสานบูรณาการ ความร่วมมือในการบริหารสถานการณ์ในวิกฤตการณ์หรือเหตุการณ์ฉุกเฉินต่างๆ ตามที่หน่วยงานได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบ ภายใต้กรอบแนวทางการปฏิบัติในด้านการวางแผน การบัญชาการ

การปฏิบัติการ การบูรณาการ ส่งกำลังบำรุงและการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบเพื่อให้การบริหารเหตุการณ์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการประยุกต์ใช้ระบบบัญชาการเหตุการณ์กับการจัดการเหตุชุมนุมสาธารณะดังนี้

๔.๓.๑ สรุปแนวทางการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเหตุชุมนุมสาธารณะกล่าวคือ

การใช้ระบบบัญชาการเหตุการณ์ในการบริหารจัดการเหตุชุมนุมสาธารณะ จำเป็นต้องเป็นไปตามแนวทางการปฏิบัติที่สอดคล้องและรองรับกับขั้นการปฏิบัติในแผนการดูแลการชุมนุมสาธารณะตาม พ.ร.บ.การชุมนุมสาธารณะ พ.ศ.๒๕๕๘ ที่คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ ๒๕ ส.ค. ๕๘ และแผนรักษาความสงบการชุมนุมสาธารณะ(ชุมนุม ๖๓) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนเตรียมการ การบริหารจัดการ และการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของตำรวจในการรักษาความสงบเรียบร้อยทั้งระบบตั้งแต่การเตรียมการในยามปกติ การปฏิบัติขณะเกิดเหตุและการดำเนินการหลังเกิดเหตุจนเสร็จสิ้นภารกิจ โดยกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติเป็น ๔ ขั้นตอน ดังนี้

๑) **ขั้นตอนที่ ๑ ขั้นเตรียมการ** (ก่อนการชุมนุม) : เป็นการปฏิบัติตั้งแต่ในยามปกติ โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องเตรียมการและดำเนินการที่สำคัญในเรื่องการจัดเตรียมพื้นที่สำหรับการชุมนุมสาธารณะและการประกาศพื้นที่ห้ามการชุมนุมโดยเด็ดขาด การเตรียมความพร้อมของหน่วยก่อนการชุมนุมสาธารณะทั้งการจัดตั้งหน่วยหรือชุดปฏิบัติการตามที่กำหนดไว้ และการฝึกเพื่อเตรียมความพร้อมการเตรียมการที่เกี่ยวข้องกับการชุมนุมสาธารณะ การติดตามกำกับดูแลให้มีการเตรียมการปฏิบัติและการเตรียมความพร้อมของหน่วยปฏิบัติตามลำดับความสำคัญเร่งด่วน

๒) **ขั้นตอนที่ ๒ ขั้นการเผชิญเหตุ** (ขณะชุมนุมสาธารณะ) : เมื่อมีสถานการณ์การชุมนุมสาธารณะเกิดขึ้น หน่วยที่เกี่ยวข้องในระดับต่างๆ จะมีการรักษาความสงบและดูแลการชุมนุมสาธารณะให้เป็นไปตาม พ.ร.บ.การชุมนุมสาธารณะ พ.ศ.๒๕๕๘ และปฏิบัติตามแนวทางการปฏิบัติและการบริหารจัดการตามที่กำหนดโดยดำเนินการที่สำคัญในเรื่องการปฏิบัติงานตามบทบาทอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในบริเวณที่ชุมนุมและบริเวณใกล้เคียง การปฏิบัติต่อการชุมนุมสาธารณะในด้านต่างๆ และการใช้ศูนย์ปฏิบัติการทุกระดับติดตาม ควบคุมสั่งการ ขับเคลื่อนการปฏิบัติ รวมทั้งการประสานงานกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในทุกด้าน

๓) **ขั้นตอนที่ ๓ ขั้นการใช้กำลังเข้าคลี่คลายสถานการณ์** : เป็นการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะ ในการบริหารจัดการการชุมนุมสาธารณะ เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองความสะดวกของประชาชน การดูแลการชุมนุมสาธารณะและการรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และการดำเนินการคลี่คลายสถานการณ์ในกรณีต่างๆ ดังนี้

๓.๑) กรณีที่ศาลมีคำสั่งให้เลิกการชุมนุมสาธารณะ โดยได้มีการปิดประกาศคำสั่งศาลตามนัยมาตรา ๒๒ แห่ง พ.ร.บ.การชุมนุมสาธารณะ พ.ศ.๒๕๕๘ ให้ทราบแล้วแต่ผู้ชุมนุมไม่เลิกการชุมนุมสาธารณะตามคำสั่งของศาลภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด

๓.๒) กรณีที่ผู้ชุมนุมกระทำการใดๆ ที่มีลักษณะรุนแรงและอาจเป็นอันตรายแก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจ หรือทรัพย์สินของผู้อื่นจนเกิดความวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง

๓.๓) กรณีผู้ชุมนุมไม่ปฏิบัติตามประกาศคำสั่งของเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะตามนัยมาตรา ๒๑ แห่ง พ.ร.บ.การชุมนุมสาธารณะ พ.ศ.๒๕๕๘ และอยู่ระหว่างร้องขอต่อศาลเพื่อมีคำสั่งให้ผู้ชุมนุมเลิกการชุมนุม หากมีความจำเป็นต้องดำเนินการฯ ให้กระทำการเท่าที่จำเป็นตามแผนดูแลการชุมนุมฯ ตามมติ ครม. เมื่อ ๒๕ ส.ค. ๒๕๕๘

๔) **ขั้นตอนที่ ๔ ขั้นการฟื้นฟู** (หลังการชุมนุมสาธารณะ) : เมื่อสถานการณ์การชุมนุมสาธารณะคลี่คลายคืนสู่ภาวะปกติหรือยุติการชุมนุมแล้ว ให้เจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะและผู้ควบคุมสถานการณ์ มอบหมายให้เจ้าหน้าที่ตำรวจท้องที่หรือหน่วยปฏิบัติต่างๆ โดยเฉพาะดำเนินการที่สำคัญในเรื่องการดำเนินการต่อสถานที่เกิดเหตุ การสนับสนุนการปฏิบัติอื่นๆ หลังเกิดเหตุ การดำเนินการตามขั้นตอนในการบังคับใช้กฎหมาย การสรุปบทวนการปฏิบัติและการรายงานผลการปฏิบัติงาน

๔.๓.๒ แนวทางเตรียมความพร้อมการบริหารเหตุการณ์ในการจัดการเหตุชุมนุมสาธารณะ

การบริหารเหตุการณ์ในการจัดการชุมนุมสาธารณะของ ศปก.สน. นั้น ผบ.เหตุการณ์ และชุดบริหารเหตุการณ์ จึงมีความจำเป็นต้องศึกษากฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง ฯลฯ และทำความเข้าใจในขั้นตอนการปฏิบัติ บทบาท อำนาจ หน้าที่ และความรับผิดชอบในการปฏิบัติต่อการชุมนุมสาธารณะในด้านต่างๆ เพื่อเตรียมการบริหารเหตุการณ์ให้สอดคล้องและเป็นไปตามแผนรักษาความสงบการชุมนุมสาธารณะ(ชุมนุม ๖๓) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ตั้งแต่ขั้นการเตรียมการในภาวะปกติอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะการเตรียมความพร้อมของหน่วยที่ควรต้องมีการดำเนินการ ดังนี้

๑) การเตรียมการด้านธุรการ

๑.๑) หน่วยที่จะต้องมีการเตรียมความพร้อมปฏิบัติตามแผนฯ ได้แก่ หน่วยปฏิบัติ หน่วยสนับสนุนและหน่วยที่ได้รับมอบหมายให้จัดตั้งหน่วยเฉพาะกิจหรือชุดปฏิบัติการ

๑.๒) ให้ทุกหน่วยกำหนดมาตรการในการรักษายอดกำลังพลและกำหนดแผนในการจัดกำลังทดแทนหรือวางแผนการจัดเตรียมกำลังสำรองเพื่อให้หน่วยมีความพร้อมปฏิบัติการกิจ

๑.๓) จัดเตรียมสิ่งอุปกรณ์ประจำหน่วยหรือชุดปฏิบัติการตามที่กำหนด และกำหนดวงรอบในการตรวจสอบสิ่งอุปกรณ์ให้มีความพร้อมในการปฏิบัติงาน รวมทั้งกำหนดแผนการจัดหาทดแทนอย่างเป็นระบบ

๒) การเตรียมการด้านการฝึก

๒.๑) ให้หน่วยที่ต้องเตรียมความพร้อมกำหนดให้มีจัดการฝึกอบรมและซักซ้อมการปฏิบัติเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจและเกิดความชำนาญเฉพาะหน้าที่อย่างต่อเนื่อง

๒.๒) กำหนดให้มีการฝึกเตรียมความพร้อมและฝึกการใช้กำลังของเจ้าหน้าที่ที่เป็นไปตามหลักสัดส่วนของความรุนแรง หรือภัยอันตรายเฉพาะและใช้เฉพาะเท่าที่จำเป็นตามหลักการใช้กำลัง

๒.๓) ให้หน่วยรับผิดชอบพื้นที่และหน่วยระดับ บช./ภ. กำหนดให้มีการฝึกเตรียมความพร้อมของ ศปก.หน่วย และเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานใน ศปก.สน. เมื่อมีสถานการณ์ทั้งในลักษณะฝึกเพื่อทบทวนบทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ฝึกเพื่อเตรียมพร้อมตามแผนนี้และฝึกการแก้ไขปัญหาตามสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในพื้นที่รับผิดชอบ โดยทำการฝึกซักซ้อมการปฏิบัติในพื้นที่เสมือนสถานการณ์จริง

๔.๓.๓ กระบวนการวางแผนแก้ไขเหตุวิกฤติในระบบบัญชาการเหตุการณ์ การวางแผนและแสวงข้อตกลงใจทางยุทธวิธีตามระบบบัญชาการเหตุการณ์

๑) **ขั้นการเผชิญเหตุ** เริ่มจากการประเมินสถานการณ์หรือวิเคราะห์ความเสี่ยงตามระบบการจัดการวิเคราะห์ความเสี่ยง (Analytical Risk Management (ARM)) และการวางแผนเริ่มต้นตามกระบวนการของระบบการบัญชาการเหตุการณ์

๑.๑) การเข้าเผชิญเหตุตามหลักการของสายตรวจ

๑.๒) การรายงานเหตุไปศูนย์วิทยุ หรือศูนย์ควบคุมสั่งการ หรือ ศปก.หลัก และการรายงานเหตุฉุกเฉินหรือเหตุที่น่าสนใจตามระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดีลักษณะที่ ๑๘ บทที่ ๑

๑.๓) การประเมินสถานการณ์เบื้องต้นตามระบบบัญชาการเหตุการณ์ ตามหัวข้อการรายงานที่สำคัญ ได้แก่ ๑) หน่วยที่รายงาน ๒) เป็นเหตุอะไร ๓) สภาพความรุนแรงเสียหายในปัจจุบัน ๔) การแก้ไขเหตุเบื้องต้นของตำรวจในขณะรายงาน ๕) ข้อควรระวังเรื่องความปลอดภัย ๖) ที่ตั้ง ศปก.สน. และการปิดล้อมที่เกิดเหตุ จุบรวมพล จุดแถลงข่าว ๗) ขอกำลังเพิ่มเติมอะไรบ้าง

๑.๔) การรายงานส่งต่อข้อมูลและส่งมอบความรับผิดชอบของผู้บัญชาการเหตุการณ์ ผู้บัญชาการเหตุการณ์ร่วม (ถ้ามี)

๒) **ขั้นกำหนดวัตถุประสงค์และยุทธวิธี** เป็นการจัดประชุมสรุปสถานการณ์ เพื่อแสวงข้อตกลงใจทางยุทธวิธี ดังนี้

๒.๑) ประเมินสถานการณ์ในปัจจุบันและประชุมแสวงข้อตกลงใจทางยุทธวิธีในการปฏิบัติต่อสถานการณ์เบื้องต้น

๒.๒) เสนอแนะ ผู้บัญชาการเหตุการณ์และหัวหน้าฝ่ายปฏิบัติการเกี่ยวกับการแก้ไขเหตุเท่าที่จำเป็นเบื้องต้น

๒.๓) ประชุมพิจารณากำหนดวัตถุประสงค์ในการแก้ไขปัญหาแล้วแจ้งให้ทุกฝ่ายทราบเพื่อกำหนดแนวทางการปฏิบัติทางยุทธวิธีสำหรับเสนอในการประชุม

๒.๔) จัดประชุมทางยุทธวิธีโดยหัวหน้าฝ่ายปฏิบัติการเรียกประชุมหัวหน้าหน่วยร่วมปฏิบัติเพื่อทบทวนยุทธวิธีที่ได้ดำเนินการผ่านมา

๒.๕) พิจารณาการใช้กำลังภายใต้ปัจจัย OCOKA ได้แก่ การตรวจการณ์และพื้นที่อันตราย (Observation & Field of Fire) การวางกำลังและการปิดกั้น (Cover & Concealment) เครื่องกีดขวาง (Obstacle (Man Made & Natural)) พื้นที่สำคัญ (Key Terrain) เส้นทางเคลื่อนที่ Avenue of Approach และสรุปประเด็นพิจารณาตามองค์ประกอบของกฎหมาย ความจำเป็น ความปลอดภัย และการยอมรับได้ของสังคม

๓) **ขั้นการแสวงข้อตกลงใจทางยุทธวิธี** เป็นการประชุมแสวงข้อตกลงใจ และจัดทำแผนปฏิบัติการ การพิจารณาใช้หน่วยและอุปกรณ์ตามยุทธวิธีที่จะสนับสนุนการปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้ปลอดภัยที่สุด มีประสิทธิภาพ และคุ้มค่า โดยมีขั้นตอนการปฏิบัติ ดังนี้

๓.๑) การบรรยายสรุปสถานการณ์ โดยใช้ข้อมูลจากตำรวจผู้เผชิญเหตุ หรือผู้บัญชาการเหตุการณ์เบื้องต้น การรายงานจากผู้ปฏิบัติงาน ณ ที่เกิดเหตุ การรายงานจากหน่วยต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากฝ่ายการข่าวและสืบสวนสอบสวน

๓.๒) การพิจารณาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์การแก้ไขเหตุการณ์ในภาพรวม ยุทธวิธีที่ใช้ข้อพิจารณาหรือข้อห่วงใย เช่น กรอบของกฎหมาย นโยบายหน่วยเหนือ นโยบายการปฏิบัติของตำรวจ กฎการใช้กำลัง การปฏิบัติการข่าวสาร การสื่อสารทางยุทธศาสตร์ งบประมาณ เป็นต้น

๓.๓) การพิจารณากำหนดความรับผิดชอบเบื้องต้นของแต่ละหน่วย ตามขีดความสามารถ และข้อจำกัด และการพิจารณายุทธวิธีที่แต่ละหน่วยจะปฏิบัติเปรียบเทียบกับข้อดีข้อเสีย และหนทางที่ดีที่สุด

๓.๔) การพิจารณาตกลงใจเลือกหนทางปฏิบัติหรือยุทธวิธีที่จะใช้ และมอบหมายแต่ละหน่วยไปจัดทำแผนรองรับการปฏิบัติ

๓.๕) การเสนอแนะของฝ่ายกฎหมายและวิจารณ์การยอมรับได้ของกฎหมาย ในยุทธวิธีที่เลือกปฏิบัติและร่วมพิจารณาออก “กฎการใช้กำลัง” และ “ระดับการใช้กำลังตามสถานการณ์ที่คาดว่าคนร้ายหรือผู้ชุมนุมจะก่อเหตุ”

๓.๖) การเสนอแนะของฝ่ายประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการยอมรับได้ของสังคม หรือกระแสตอบรับของผลลัพธ์หรือวิธีการทางยุทธวิธีที่เลือกปฏิบัติ และระดับการใช้กำลังตามสถานการณ์ที่คาดว่าคนร้ายหรือผู้ชุมนุมจะก่อเหตุ

๓.๗) ผู้บัญชาการเหตุการณ์ร่วม หรือผู้บัญชาการเหตุการณ์ อนุมัติข้อตกลงใจเลือกยุทธวิธีปฏิบัติและสั่งการให้ทุกหน่วยปฏิบัติ

๔) **ขั้นการออกคำสั่งและปฏิบัติตามแผนหรือคำสั่งปฏิบัติการ** เป็นการอนุมัติแผนปฏิบัติการทางยุทธวิธีของ ผบ.ศปก.สน.และการแจกจ่ายแผนให้ฝ่ายปฏิบัติการวางแผนการปฏิบัติทางยุทธวิธีตรวจภูมิประเทศและฝึกซ้อม รวมทั้งการติดตามกำกับดูแลการปฏิบัติเพื่อประเมินผล ทบทวนและปรับปรุงแก้ไขแผนเพื่อให้วัตถุประสงค์การแก้ไขเหตุการณ์บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวอย่าง การใช้กำลังตามสถานการณ์

ลำดับ	การกระทำของกลุ่มผู้ชุมนุม	แนวทางการปฏิบัติ	ตามคู่มือการฝึกการดูแลการชุมนุมสาธารณะ
1	สถานการณ์ A (ชุมนุมโดยสงบ)	รักษาการณ์การชุมนุม	บทที่ 2 ยุทธวิธีพื้นฐานการดูแลการชุมนุม
2	สถานการณ์ B (เคลื่อนไหวเดินขบวน)	การรั้งหน่วง / การคุ้มกัน	บทที่ 2 ยุทธวิธีพื้นฐานการดูแลการชุมนุม
3	สถานการณ์ C (ฝ่าฝืน / มีความรุนแรง)	การสกัดกั้น / จับกุม	บทที่ 2 ยุทธวิธีพื้นฐานฯ / บทที่ 5 ชุดเคลื่อนที่เร็วทางยุทธวิธี
4	สถานการณ์ D (ใช้กำลัง / มีอาวุธ ทำร้าย)	ใช้อุปกรณ์ / จับกุม	บทที่ 3 ยุทธวิธีระงับยับยั้งเหตุรุนแรง / บทที่ 5 ชุดเคลื่อนที่เร็วทางยุทธวิธี
5	สถานการณ์ E (การปฏิบัติ “ในพื้นที่ควบคุม”)	การสลาย / จับกุม	บทที่ 4 ยุทธวิธียุติการชุมนุม / บทที่ 3 / บทที่ 5
6	สถานการณ์ F (กลุ่มคนก่อวินาศกรรมโดยใช้นาฬิกา)	หยุดยั้ง / จับกุม	บทที่ 5 ชุดเคลื่อนที่เร็วทางยุทธวิธี
7	สถานการณ์ G (ผู้ชุมนุมชิงตัวผู้ต้องหาคดีเคลื่อนย้าย)	สลับแนวปะทะ / คุ้มกัน	บทที่ 5 ชุดเคลื่อนที่เร็วทางยุทธวิธี
8	สถานการณ์ H (กลุ่มผู้ต้องหาก่อความวุ่นวายในที่ทำการพนักงานสอบสวน)	บังคับจับล็อก / ฝืนระงับ	บทที่ 2 ยุทธวิธีพื้นฐานการดูแลการชุมนุม (การรักษาความปลอดภัย)
9	สถานการณ์ I (ผู้ชุมนุมปิดล้อมบุกรุกสถานที่ราชการหลังยุติการชุมนุม)	ใช้อุปกรณ์ / จับกุม	บทที่ 4 ยุทธวิธียุติการชุมนุม / บทที่ 3 / บทที่ 5 (การรักษาความปลอดภัย)
10	อื่นๆ		

๔.๔ การจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการส่วนหน้า (ศปก.สน.) และที่บังคับการพื้นที่ (ทก.พื้นที่) หรือที่บังคับการทางยุทธวิธี (ทก.ยว.) และการจัดองค์กรของระบบบัญชาการเหตุการณ์ (Command Post)

กรณีเกิดวิกฤตการณ์ที่มีความเสี่ยงภัยสูงหรือมีผลทำให้เกิดความเสียหายแก่ประชาชนจำนวนมาก มีความยากลำบากในการเข้าจัดการเหตุการณ์ ในการแก้ไขวิกฤตการณ์จึงจำเป็นต้องจัดตั้งศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ เพื่อให้การแก้ไขวิกฤตการณ์เป็นไปด้วยความสะดวกและรวดเร็ว มีการประสานงานอย่างใกล้ชิดกับส่วนที่เกี่ยวข้องต่างๆ และจำเป็นต้องมีสถานที่ที่รองรับการทำงานของกลุ่มบุคคลที่เข้าแก้ไขตามสถานการณ์ รวมทั้งเป็นศูนย์กลางในการอำนวยความสะดวกและให้คำแนะนำปรึกษาแก่ผู้บังคับบัญชาในการบริหารสถานการณ์อย่างเป็นระบบ โดยมีหลักการจัดองค์กรของระบบบัญชาการ ที่ควรประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก ได้แก่ ส่วนบังคับบัญชา ส่วนวางแผน ส่วนปฏิบัติการ ส่วนสนับสนุน ส่วนงบประมาณและธุรการ

การจัดองค์กรของระบบบัญชาการเหตุการณ์ในหน่วยตำรวจ มีการจัดในรูปแบบของศูนย์ปฏิบัติการที่มีการจัดตั้งขึ้นตามระดับสถานการณ์ โดยเป็นสถานที่รวบรวมข่าวสารและการดำเนินการของผู้บังคับบัญชา และฝ่ายอำนวยความสะดวกตามความจำเป็นต่อการปฏิบัติการที่มีระบบการสื่อสารและสิ่งอำนวยความสะดวกตามความจำเป็นต่อการปฏิบัติการและให้เกิดความคล่องตัวในการดำเนินการวิธี การบังคับบัญชาควบคุมอำนวยความสะดวกของปฏิบัติการของผู้บังคับบัญชา

แนวทางการจัดองค์กรในระบบบัญชาการเหตุการณ์ การจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการส่วนหน้า (ศปก.สน.) และที่บังคับการพื้นที่ (ทก.พื้นที่) หรือที่บังคับการทางยุทธวิธี (ทก.ยว.)

๔.๔.๑ ศูนย์ปฏิบัติการส่วนหลัง (ศปก.ส่วนหลัง)

เป็นที่ปฏิบัติงานของผู้บังคับบัญชาหน่วยเหนือ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการให้นโยบายในการแก้ไขเหตุวิกฤต หรือดำเนินการตามข้อเรียกร้องที่เป็นเงื่อนไขในระดับยุทธศาสตร์หรือกำหนดนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาเหตุวิกฤตในภาพรวมของหน่วย ในส่วนของหน่วยงานตำรวจมี ศปก.ส่วนหลัง ได้แก่ ศูนย์ปฏิบัติการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ศปก.ตร.) ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑) ติดตามสถานการณ์และควบคุมอำนวยความสะดวกให้ศูนย์ปฏิบัติการหลักและศูนย์ปฏิบัติการส่วนหน้า ดำเนินการตามแนวทางการปฏิบัติและนโยบายที่เกี่ยวข้อง

๒) ขับเคลื่อนการปฏิบัติในภาพรวมและให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหากรณีเกิดสถานการณ์หลายพื้นที่หลายเหตุการณ์หรือนอกเหนือพื้นที่ปฏิบัติการของศูนย์ปฏิบัติการหลักและศูนย์ปฏิบัติการส่วนหน้า

๓) สนับสนุนการปฏิบัติของศูนย์ปฏิบัติการหลัก และศูนย์ปฏิบัติการส่วนหน้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการข่าว การประชาสัมพันธ์ การปฏิบัติการข่าวสาร การส่งกำลังบำรุง กำลังพลและสวัสดิการเมื่อได้รับการร้องขอรับการสนับสนุนหรือเกินขีดความสามารถของศูนย์ปฏิบัติการหลัก และศูนย์ปฏิบัติการส่วนหน้า

๔.๔.๒ ศูนย์ปฏิบัติการหลัก (ศปก.หลัก) (Emergency Operation Center=EOC)

เป็นที่ติดตามสถานการณ์และควบคุมสั่งการของผู้บังคับบัญชา เพื่อแก้ไขเหตุการณ์ในภาพรวมของหน่วยหรือกรณีมีการเกิดเหตุวิกฤตหลายแห่งในห้วงเวลาเดียวกันในพื้นที่รับผิดชอบ โดยทั่วไปจะจัดตั้งอยู่ในที่ตั้งหน่วยปกติ เช่น กองบัญชาการหรือตำรวจภูธรจังหวัด และเป็นที่ทำงานของฝ่ายอำนวยความสะดวกบริหารเหตุการณ์ที่มีหน้าที่ให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้บังคับบัญชาและช่วยเหลือสนับสนุนข้อมูลตามสายงานให้แก่ศูนย์ปฏิบัติการส่วนหน้า ศปก.หลัก ในส่วนของหน่วยงานตำรวจ ได้แก่ ศปก.น. ภ.๑-๙ หน่วยตำรวจระดับ บช. /ภ. ที่เกี่ยวข้อง และ ศปก.บก.น.๑-๙ ภ.จว. ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑) ติดตามสถานการณ์ ควบคุมอำนาจการ สั่งการและสนับสนุนการปฏิบัติให้กับ ศูนย์ปฏิบัติการส่วนหน้าให้สามารถปฏิบัติการกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ ศปก.หลัก อาจทำหน้าที่เป็น ศปก.สน. ได้หากมีความเหมาะสมต่อการควบคุมการปฏิบัติ

๒) ศปก.หลัก อาจมอบหมายหน้าที่ด้านสืบสวนสอบสวน ให้แยกทำหน้าที่เป็น ศปก.ย่อย ด้านการสืบสวนสอบสวน อีกหนึ่ง ศปก. (ที่มักจะเรียกกันว่า ศูนย์ ccoc)

๓) ขับเคลื่อนการปฏิบัติและบูรณาการเป้าหมายการปฏิบัติของ ศปก.สน.แต่ละเหตุการณ์ ให้เป็นไปตามแผนหรือแนวทางที่กำหนด

๔) วิเคราะห์สถานการณ์และแนวโน้มสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นในภาพรวมของพื้นที่รับผิดชอบ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้บังคับบัญชาในการวางแผนเตรียมการปฏิบัติในภาพรวมของหน่วย

๔.๔.๓ ศูนย์ปฏิบัติการส่วนหน้า (ศปก.สน.) (Incident Command Post=ICP)

เป็นที่ควบคุมสั่งการของผู้บัญชาการเหตุการณ์(ผบ.เหตุการณ์) ที่เป็นหน่วยแยกมาจาก ศปก.หลัก เพื่อแก้ไขเหตุวิกฤตโดยตรงเน้นการปฏิบัติการทางยุทธวิธี มีที่ตั้งใกล้กับเหตุการณ์ สามารถเคลื่อนที่ได้ตลอดเวลา และเป็นที่ทำงานของฝ่ายอำนาจการหรือชุดบริหารเหตุการณ์ที่ทำหน้าที่วางแผนให้ข้อเสนอแนะต่อผู้บัญชาการเหตุการณ์ในการจัดการเหตุการณ์ โดยมี ผบ.เหตุการณ์ทำหน้าที่เป็น ผู้บัญชาการศูนย์ปฏิบัติการส่วนหน้า (ผบ.ศปก.สน.) ซึ่งมีการจัดเป็น ๓ ส่วนหลัก ซึ่งการจัดควรให้มีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์ แต่ต้องมีความเป็นมาตรฐานตามระบบบัญชาการเหตุการณ์เพื่อให้หน่วยงานอื่นๆ ที่มาร่วมสนับสนุนการปฏิบัติหรือขึ้นควบคุมการปฏิบัติแล้วมีความเข้าใจในหลักการปฏิบัติที่เป็นสากล ดังนี้

๑) ส่วนบังคับบัญชา คือ ผบ.เหตุการณ์ รอง ผบ.เหตุการณ์ หรือ ผู้ช่วย ผบ.เหตุการณ์

๒) ชุดบริหารเหตุการณ์ เป็นฝ่ายอำนาจการและฝ่ายสนับสนุนที่ให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้บังคับบัญชา ในการแก้ไขเหตุการณ์และวางแผนการรักษาความสงบเรียบร้อยในการชุมนุมสาธารณะในด้านต่างๆ

๓) ส่วนปฏิบัติการ เป็นหน่วยปฏิบัติหรือชุดปฏิบัติการที่ได้รับคำสั่งให้มาสนับสนุนการปฏิบัติ ซึ่งเป็นกำลังหลักในการแก้ไขเหตุวิกฤต โดยมี ผู้บัญชาการกองกำลัง (ผบ.กองกำลัง) เป็นผู้รับผิดชอบควบคุมกำกับดูแลกำลังส่วนปฏิบัติการที่ได้รับมอบหมายให้มาปฏิบัติ ณ จุดรวมพลหรืออำนาจการสั่งการให้กำลังส่วนปฏิบัติการต่างๆ ปฏิบัติภารกิจตามที่ ผบ.เหตุการณ์ สั่งการ และในกรณีที่มีการปฏิบัติหลายพื้นที่หรือพื้นที่ปฏิบัติการจำเป็นต้องมีการควบคุมในระดับพื้นที่ ผบ.เหตุการณ์ อาจมอบหมายหน้าที่ให้ผู้บังคับบัญชาระดับรองลงไปจาก ผบ.กองกำลัง ไปรับผิดชอบพื้นที่ปฏิบัติการอย่างชัดเจนเรียกว่า “ผู้บัญชาการพื้นที่” (ผบ.พื้นที่)

๔.๔.๔ ที่บังคับการพื้นที่ (ทก.พื้นที่) หรือที่บังคับการทางยุทธวิธี (ทก.ยว.)

เป็นที่ปฏิบัติงานของผู้ควบคุมกำลัง ที่ได้รับมอบหมายจาก ผบ.เหตุการณ์/ผบ.พื้นที่ หรือ เจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะ ให้รับผิดชอบในการควบคุมสั่งการทางยุทธวิธีแก่ชุดปฏิบัติการที่ปฏิบัติงานในแต่ละพื้นที่ โดยอาจจัดเฉพาะเจ้าหน้าที่ฝ่ายอำนาจการและเจ้าหน้าที่ฝ่ายสนับสนุนเท่าที่จำเป็นตามความเหมาะสมสำหรับปฏิบัติงานในที่บังคับการเพื่อช่วยเหลือ ผบ.พื้นที่ ในการวางแผนอำนาจการสั่งการและติดต่อประสานงานกับ ศปก.สน. หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ตามสถานการณ์

๔.๔.๕ แนวทางการจัดชุดบริหารเหตุการณ์ในศูนย์ปฏิบัติการส่วนหน้า

การปฏิบัติงานใน ศปก.สน. จะต้องทำหน้าที่ในลักษณะของฝ่ายอำนาจการให้กับผู้บังคับบัญชา ในภาวะวิกฤตการณ์ จะต้องมีการทำงานประสานงานกันอย่างใกล้ชิด มีการจัดและความรับผิดชอบเป็นสัดส่วนชัดเจน ดังนั้น จึงจำเป็นที่จะต้องจัดตั้งชุดบริหารเหตุการณ์ขึ้น อันอาจประกอบด้วย ส่วนบังคับบัญชา

ได้แก่ ผบ.เหตุการณ์/ผบ.ศปก.สน. รอง ผบ.เหตุการณ์ หรือผู้ช่วย ผบ.เหตุการณ์ และฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ฝ่ายแผนและยุทธการ ฝ่ายการข่าวและสืบสวน ฝ่ายสนับสนุนและส่งกำลังบำรุง ฝ่ายประชาสัมพันธ์ ฝ่ายกฎหมายและสอบสวน ฝ่ายประสานข้อมูล และฝ่ายอื่นๆ ตามความเหมาะสม (ซึ่งอาจจัดจากฝ่ายอำนวยการ ปกติหรือบุคคลที่เหมาะสมขึ้นเป็นการเฉพาะ)

๑) ผบ.เหตุการณ์/ผบ.ศปก.สน. และ รอง ผบ.เหตุการณ์หรือผู้ช่วย ผบ.เหตุการณ์

ผบ.เหตุการณ์ เป็นบุคคลที่ได้รับมอบหมายให้มีอำนาจหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาเหตุวิกฤต ภายใต้กรอบของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และทำหน้าที่เป็น ผบ.ศปก.สน. ซึ่งรับผิดชอบในการตัดสินใจสั่งการ และแก้ไขเหตุการณ์ ด้วยการประชุมร่วมกับฝ่ายต่างๆ เพื่อพิจารณาวิเคราะห์ข้อมูล โดยมี รอง ผบ.เหตุการณ์ หรือผู้ช่วย ผบ.เหตุการณ์ เป็นผู้ช่วยเหลือและให้ข้อเสนอแนะในส่วนที่เกี่ยวข้อง

แนวทางการปฏิบัติงานของ ผบ.เหตุการณ์ ได้แก่ จัดตั้งทีมงานเพื่อบริหารเหตุการณ์ วางแผนบริหารเหตุการณ์ภายใต้ข้อมูลด้านข่าวสาร กำลังคน วัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือในการปฏิบัติงาน ด้านต่างๆ ประชุมร่วมกับชุดบริหารเหตุการณ์ฝ่ายต่างๆ เพื่อพิจารณาวิเคราะห์ข้อมูล ตกลงใจสั่งการและกำกับดูแลการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่

๒) ฝ่ายแผนและยุทธการ

เป็นฝ่ายอำนวยการที่ให้ข้อเสนอแนะกับ ผบ.ศปก.สน./ผบ.เหตุการณ์ ในการปฏิบัติงาน ทางด้านยุทธวิธีและการใช้กำลังเข้าแก้ไขเหตุการณ์ โดยจะเป็นฝ่ายให้ข้อมูลข่าวสารกำลังฝ่ายเรา วางแผน เสนอแนวความคิดในการปฏิบัติด้านยุทธการของฝ่ายปฏิบัติการต่างๆ แก่ ผบ.ศปก.สน./ผบ.เหตุการณ์ และ กำกับดูแลการปฏิบัติทางยุทธวิธีตามคำสั่งของ ผบ.เหตุการณ์ รวมทั้งประสานการปฏิบัติกับหน่วยงานต่างๆ ที่ร่วมปฏิบัติ

๓) ฝ่ายการข่าวและสืบสวน

เป็นฝ่ายอำนวยการที่ให้ข้อเสนอแนะกับ ผบ.ศปก.สน./ผบ.เหตุการณ์ ในการปฏิบัติงาน ที่เกี่ยวกับการข่าวกรองและกรรมวิธีด้านการข่าวในเรื่องการจัดทำข้อมูลข่าวสารของฝ่ายตรงข้ามเกี่ยวกับ จำนวนกำลัง การจัดหรือประกอบกำลัง การวางกำลัง การปฏิบัติหรือความเคลื่อนไหวในห้วงที่ผ่านมาและที่กำลังดำเนินการอยู่ การวิเคราะห์แนวโน้มที่จะดำเนินการในห้วงต่อไป นอกจากนั้นยังต้องรับผิดชอบจัดทำ ข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่ปฏิบัติการอันได้แก่ สภาพภูมิประเทศ ภูมิอากาศ และข้อมูลประชาชนในพื้นที่ปฏิบัติการ ที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของฝ่ายเรา รวมทั้งการกำหนดมาตรการรักษาความปลอดภัยบุคคล เอกสาร สถานที่ และมาตรการป้องกันการดำเนินการด้านการข่าวจากฝ่ายตรงข้าม

๔) ฝ่ายสนับสนุนและส่งกำลังบำรุง

เป็นฝ่ายอำนวยการที่ให้ข้อเสนอแนะกับ ผบ.ศปก.สน./ผบ.เหตุการณ์ ในการปฏิบัติงาน เป็นฝ่ายอำนวยการที่รับผิดชอบงานด้านกำลังพล และงานด้านส่งกำลังบำรุง รวมทั้งการสนับสนุนอื่นๆ ทั้งปวง ให้กับชุดบริหารเหตุการณ์

ฝ่ายสนับสนุนและส่งกำลังบำรุง จะต้องรับผิดชอบในการดำเนินงานทั้งปวงที่เกี่ยวข้อง ด้านกำลังพลที่ปฏิบัติการกิจ โดยเฉพาะในเรื่องการรักษาอดกำลังพล การจัดการกำลังพล การพัฒนาและการ รักษาขวัญ การรักษาวินัย กฎ ข้อบังคับและคำสั่ง การจัดการในสำนักงาน และงานเบ็ดเตล็ดที่เกี่ยวกับกำลังพล เป็นรายบุคคล รวมทั้งงานด้านส่งกำลังบำรุงจะต้องมีการดำเนินการตามหลักการส่งกำลังบำรุงในเรื่อง การส่งกำลัง การซ่อมบำรุง การขนส่ง การบริการทางการแพทย์ การบริการ และงานส่งกำลังบำรุงเบ็ดเตล็ด

๕) ฝ่ายประชาสัมพันธ์

เป็นฝ่ายอำนวยการที่ให้ข้อเสนอแนะกับ ผบ.ศปก.สน./ผบ.เหตุการณ์ ในการปฏิบัติงานด้านการให้ข่าวสารข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นให้หน่วยงานในสังกัดเพื่อสร้างและรักษาไว้ซึ่งความเข้าใจอันดีภายในหน่วยงานตำรวจ และการให้ข่าวสารข้อเท็จจริงแก่หน่วยงานอื่นๆ และประชาชนเพื่อสร้างความเข้าใจ การปฏิบัติงานของตำรวจ รวมทั้งเพื่อป้องกันแก้ไขความเข้าใจผิดและตอบโต้ ข่าวปลอม ข่าวลือหรือการปฏิบัติการทางจิตวิทยาของกลุ่มผู้ไม่หวังดี โดยเฉพาะในเรื่อง การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร การปฏิบัติต่อสื่อมวลชน การเตรียมการและวางแผนการแถลงข่าวอย่างเป็นระบบ

๖) ฝ่ายกฎหมายและสอบสวน

เป็นฝ่ายอำนวยการที่ให้ข้อเสนอแนะกับ ผบ.ศปก.สน./ผบ.เหตุการณ์ ในด้านกฎหมายทั้งในด้านที่ให้อำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติงานและในแง่ที่เป็นช่องว่างหรือข้อบังคับไม่สามารถดำเนินการได้ เพื่อเป็นการป้องกันความผิดพลาดในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่โดยรวมประชุมวางแผนกับทีมบริหารเหตุการณ์อย่างใกล้ชิด ตลอดจนเตรียมการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดทางกฎหมาย รวมทั้งวางแผนกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานร่วมกับชุดผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายและการสอบสวนที่จัดตั้งขึ้นเป็นการเฉพาะตามแผนนี้ให้สามารถปฏิบัติงานด้านกฎหมายและสอบสวนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

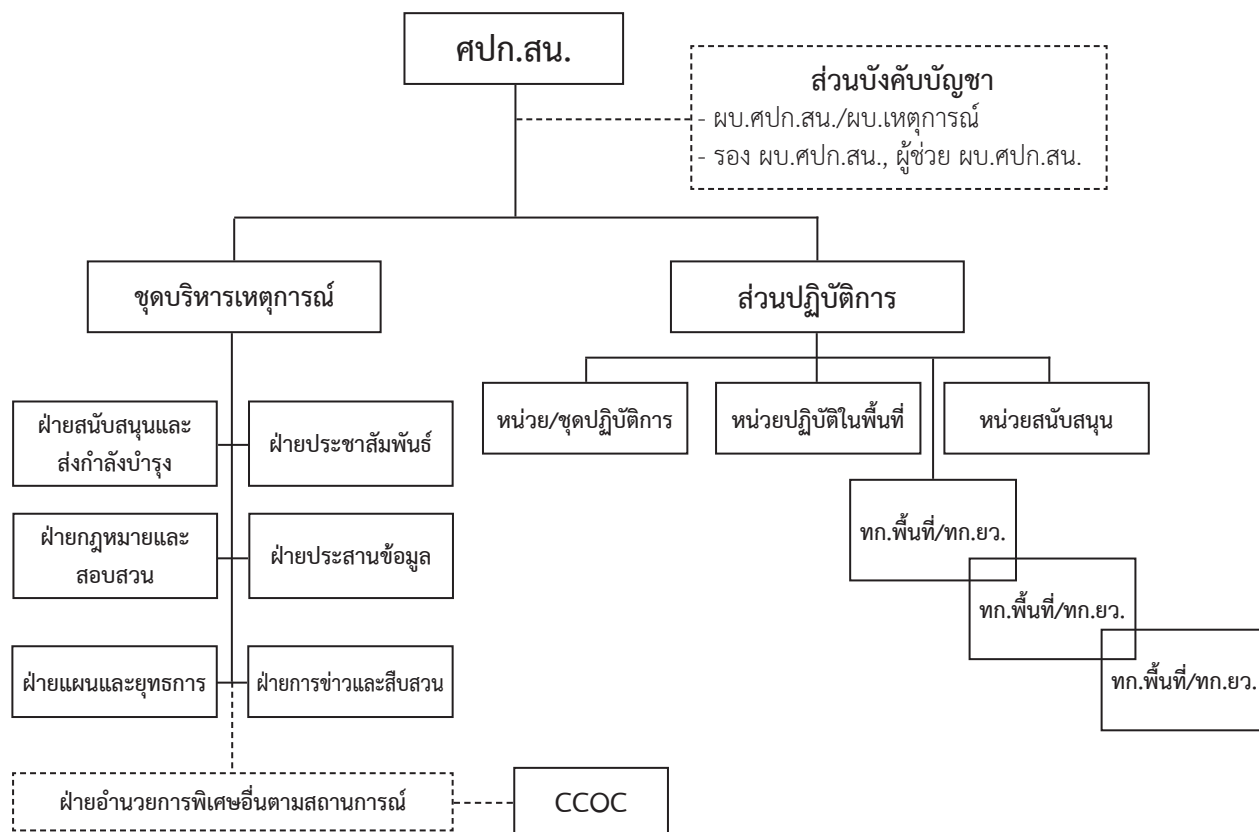
การปฏิบัติที่สำคัญของฝ่ายสอบสวนและกฎหมายที่จะต้องดำเนินการ ได้แก่ การร่วมประชุมวางแผนกับชุดบริหารเหตุการณ์อย่างใกล้ชิด การให้ข้อเสนอแนะในเรื่องของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง การทำหน้าที่พนักงานสอบสวนหรือคณะกรรมการสอบสวนดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดตั้งแต่เริ่มปฏิบัติ และการทำหน้าที่ฝ่ายกฎหมายของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานที่จะต้องติดตามการปฏิบัติงานในทุกขั้นตอนการปฏิบัติ

๗) ฝ่ายประสานข้อมูล

เป็นฝ่ายอำนวยการที่จัดตั้งขึ้นเป็นการเฉพาะสำหรับชุดบริหารเหตุการณ์ เพื่อเป็นผู้ช่วยเหลือ ผบ.ศปก.สน./ผบ.เหตุการณ์ ในลักษณะฝ่ายอำนวยการประจำตัวหรือเลขานุการของ ผบ.ศปก.สน./ผบ.เหตุการณ์ โดยทำหน้าที่เป็นผู้ประสานการปฏิบัติงานในทุกส่วนงานของ ศปก.สน. เพื่อให้เกิดความต่อเนื่อง ประสานสอดคล้องในการปฏิบัติของแต่ละฝ่ายและเกิดความชัดเจนในการสั่งการของ ผบ.ศปก.สน./ผบ.เหตุการณ์

ฝ่ายประสานข้อมูล จะเป็นศูนย์รวมในการบันทึกรายละเอียดข้อมูลเหตุการณ์ ข้อสั่งการ ข้อมูลการประสานการปฏิบัติภายใน ศปก.สน. และส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานใน ศปก.สน. ทุกฝ่ายได้ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานตามสายงาน รวมทั้งเป็นผู้ให้ข้อเสนอแนะกับ ผบ.ศปก.สน./ผบ.เหตุการณ์ ในการปฏิบัติงานประกอบกำลังจาก เจ้าหน้าที่ฝ่ายอำนวยการ และบุคคลที่เหมาะสม

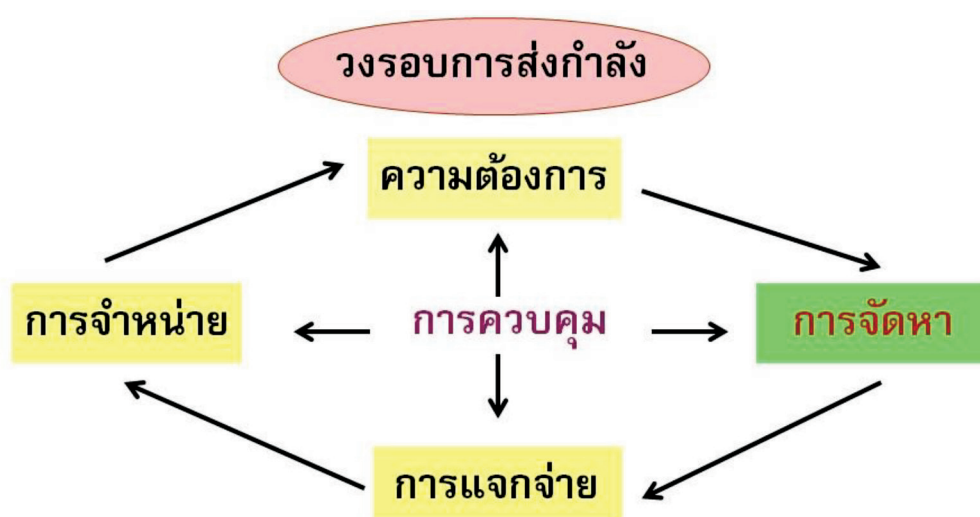
ผังโครงสร้างการจัด ศปก.สน.

หมายเหตุ โครงสร้างและการจัด ศปก.สน. สามารถพิจารณาปรับให้เหมาะสมตามประเภท ขนาด และความซับซ้อนของเหตุการณ์

๔.๕ การส่งกำลังบำรุงและการติดต่อสื่อสาร

๔.๕.๑ การส่งกำลังบำรุง

การส่งกำลังบำรุงใช้การแจกจ่าย ๒ วิธี คือ

๑) การแจกจ่ายถึงหน่วย คือ การส่ง สป.(อาหาร เวชภัณฑ์ เครื่องแต่งกาย อาวุธ กระสุนยาง น้ำมัน อาหารสัตว์ และเครื่องจักรกลทุกชนิด) จากหน่วยส่งกำลังไปยังหน่วยรับ โดยใช้ยานพาหนะของหน่วยส่งกำลังไปยังหน่วยรับ

๒) การแจกจ่าย ณ ตำบลส่งกำลัง หากการส่งกำลังบำรุงจากหน่วยส่งถึงหน่วยรับ ไม่สามารถทำได้โดยภูมิประเทศหรือสถานการณ์ให้กำหนดตำบลส่งกำลังบำรุงอยู่ภายในพื้นที่ปฏิบัติการเพื่อให้การส่งกำลังบำรุงมีประสิทธิภาพโดยให้พิจารณาสถานที่ในการตั้งตำบลส่งกำลังที่ปลอดภัย สะดวกรวดเร็ว รวมถึงเส้นทางการส่งกำลังต้องมีการพิจารณาความเหมาะสม ความปลอดภัย มีชุดคุ้มกัน

หลักการสำคัญส่งกำลังบำรุงคือ

๑) ความพอเพียง หมายถึง การให้การสนับสนุนอย่างเพียงพอ เพื่อให้หน่วยสามารถปฏิบัติการได้อย่างสมบูรณ์ไม่ขาดแคลน แต่ไม่เหลือเฟือ จะต้องประมาณการทางด้านการส่งกำลังบำรุงอย่างละเอียด ครบถ้วนบริบูรณ์ ประเมินถึงทรัพยากรขั้นพื้นฐานให้สอดคล้องกับความต้องการ ความจำเป็น ความเร่งด่วน และการจัดส่วนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เป็นอยู่

๒) การทันเวลา หมายถึง การส่งกำลังบำรุงจะต้องมีและใช้ได้ในปริมาณที่ต้องการ ณ เวลาและสถานที่ที่กำหนด เฉพาะเรื่องเวลานั้น ต้องให้มีความพอดีโดยไม่ล่าช้า แต่ไม่ควรก่อนเวลามากนัก

๓) ความต่อเนื่อง หมายถึง ความสามารถดำรงการสนับสนุนทางการส่งกำลังบำรุงให้ต่อเนื่องตลอดห่วงการปฏิบัติการยุทธ และสอดคล้องกับการยุทธที่เปลี่ยนแปลงไป การสนับสนุนระยะยาวเป็นการท้าทายที่ยิ่งใหญ่ที่สุดของนายทหารส่งกำลังบำรุง ซึ่งจะต้องจัดหายุทธโศปกรณ์ที่จำเป็นจำนวนน้อยที่สุดให้พอเพียงเพื่อการยุทธ แต่ยังคงดำรงความต่อเนื่องของการสนับสนุนต่อการปฏิบัติการยุทธด้วย

๔) ความเชื่อถือได้ หมายถึง การดำเนินการส่งกำลังบำรุงที่มีการประสานสอดคล้องกับทางยุทธการและอื่นๆ เพื่อให้หน่วยรับการสนับสนุนมีความมั่นใจว่าจะได้รับการสนับสนุนทางการส่งกำลังบำรุงได้ตามเวลาและสถานที่ที่วางแผนไว้ ในการนี้จำเป็นต้องมีแหล่งสนับสนุนสำรองและแผนสำรองไว้

๕) ความง่าย หมายถึง การดำเนินงานและกรรมวิธีต่างๆ จะต้องไม่ยุ่งยากสับสน จัดขั้นตอนที่ไม่จำเป็นออกให้มากที่สุด เพื่อให้การส่งกำลังบำรุงดำเนินไปโดยคล่องตัว สะดวก รวดเร็ว และทันต่อความต้องการ ทั้งนี้จะต้องไม่ขัดต่อระเบียบและหลักการประหยัด

ระบบการส่งกำลังบำรุงที่ดีควรหลีกเลี่ยงแบบฟอร์มที่ต้องกรอกข้อความต่างๆ โดยที่ไม่ได้นำข่าวสารที่กรอกนั้นมาใช้ประโยชน์ ต้องไม่ผ่านสายงานและเจ้าหน้าที่มาก ตลอดจนต้องไม่มีการขออนุมัติกันหลายลำดับชั้น ความง่ายนี้ยังหมายถึง การใช้สิ่งอุปกรณ์ที่ใช้ร่วมกันได้หลายๆ รายการ สามารถใช้งานถอดประกอบ และซ่อมบำรุงได้โดยง่ายอีกด้วย รวมถึงคำสั่ง และระเบียบปฏิบัติจะต้องส่งเสริมความง่าย

๖) ความอ่อนตัว หมายถึง การดำเนินงานทางการส่งกำลังบำรุงจะต้องสามารถปรับให้เข้ากันได้กับการยุทธทุกรูปแบบ การจัดหน่วยสนับสนุน การกำหนดที่ตั้งจะต้องตอบสนองแผนยุทธการหรือวัตถุประสงค์ของหน่วยเหนือได้โดยไม่เสียภารกิจ แผนและการปฏิบัติจะต้องมีความคล่องตัว ปรับเปลี่ยนง่ายไปตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป รวมถึงแนวความคิดของการวางแผนเพื่อเลือก การสำรองยุทธโศปกรณ์ การส่งกำลังบำรุงตามระยะเวลา และการควบคุมแบบรวมการแต่การปฏิบัติแยกการด้วย

๗) ความปลอดภัย หมายถึง การสนับสนุนทางการส่งกำลังบำรุงต้องไม่ถูกขัดขวางอย่างรุนแรงด้วยการกระทำของข้าศึก และด้วยการบีบบังคับอย่างรุนแรงจนเสียภารกิจ จากมาตรการรักษาความปลอดภัยของฝ่ายเดียวกัน

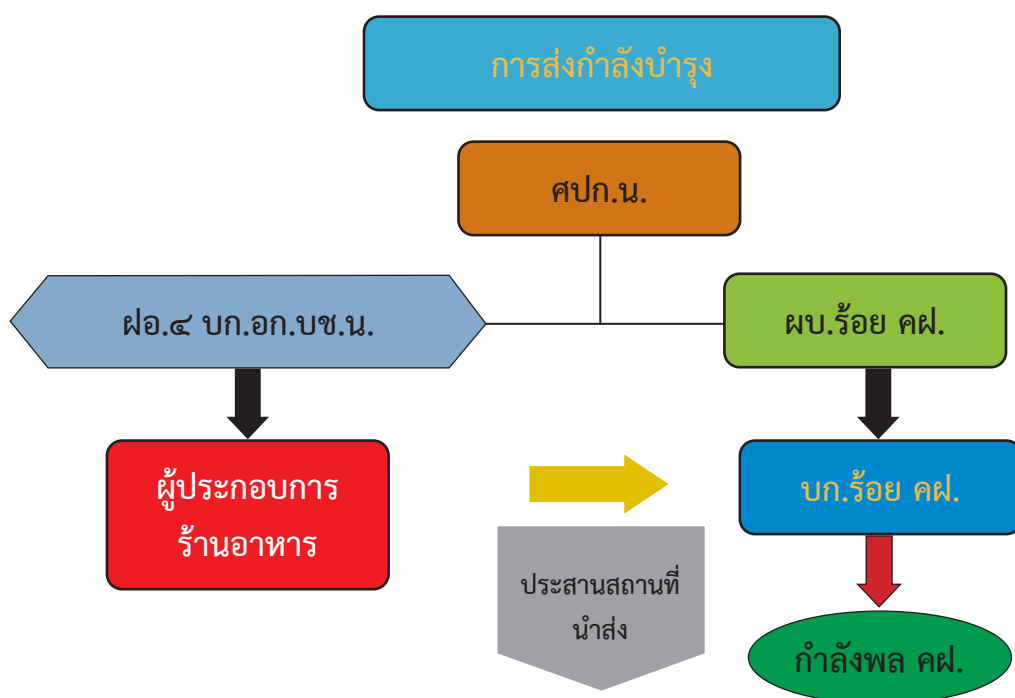
๘) การประหยัด หมายถึง การใช้กำลังพล สิ่งอุปกรณ์ การบริการ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการส่งกำลังบำรุงเท่าที่จำเป็นให้คุ้มค่ามากที่สุด โดยคำนึงถึงฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศเป็นสำคัญ จะต้องเฟื่องฟูในเรื่องการปรนนิบัติบำรุงและซ่อมบำรุงสิ่งอุปกรณ์ต่างๆ ให้สามารถใช้งานได้ยาวนานที่สุด

แนวความคิดการส่งกำลังบำรุงของหน่วย (บก.น.)

๑) เมื่อ ศบก.น. ส่งกำลังกองร้อย คผ.ออกปฏิบัติหน้าที่ ผบ.ร้อย คผ.จะต้องตรวจสอบยอดกำลัง วัสดุ อุปกรณ์ ยุทโธปกรณ์ เพื่อขอสนับสนุนเพิ่มเติมและจำนวนยอดเสบียง ไปยัง ผอ.๔ บก.อก.บก.น. โดย ผบ.ร้อย คผ.ต้องสำรวจยอดผู้สนับสนุนอิสลาม ซึ่งต้องจัดหาอาหารแยกต่างหากเป็นพิเศษ

๒) ผอ.๔ บก.อก.บก.น. จะสำรวจอุปกรณ์ อาวุธ กระสุน ยานพาหนะ และสนับสนุนตามที่หน่วยร้องขอ รวมถึงสั่งอาหารและน้ำดื่ม ไปยังร้านอาหารที่ได้รับการจัดซื้อจัดจ้าง ตามจำนวนที่ ผบ.ร้อย คผ. แจ้ง และร้านอาหารจะนำอาหารและน้ำดื่มไปส่งยังสถานที่ที่กองร้อย คผ. ปฏิบัติงาน โดยประสานการปฏิบัติกับ บก.ร้อย ประจำ คผ.

๓) เมื่อ บก.ร้อย คผ. ได้รับ สป. ที่ขอสนับสนุน รวมถึงอาหารและน้ำดื่มจากร้านอาหารแล้ว ก็จะนำแจกจ่ายให้กับกำลังพล คผ. ตามจุดต่างๆ ที่อยู่ปฏิบัติหน้าที่โดยมีการศึกษาเส้นทางการส่งกำลังบำรุง พร้อมจัดชุดระวังป้องกัน

รูปที่ ๖-๑ การส่งกำลังบำรุง

๔.๖ การติดต่อสื่อสารการดูแลการชุมนุมสาธารณะ

๔.๖.๑ การติดต่อสื่อสารในปัจจุบันมี ๓ รูปแบบหลักๆ คือ

๑) วิทยุสื่อสาร กำหนดระบบวิทยุสื่อสารหลัก (ดิจิทัล PS-LTE, DMR, อนาล็อก) โดยกำหนดข่ายการติดต่อสื่อสาร (ข่ายหลัก ข่ายรอง ข่ายประสาน กำหนดนามเรียกขาน กำหนดวงรอบการทดสอบ ว.๑๖

๒) ศปก. ในการบริหารจัดการภาพรวมโดยมีระบบย่อยดังนี้

๒.๑) ระบบโทรศัพท์ และโทรสาร ศปก.สน./สภ. หรือ ทก. ต้องสามารถสื่อสารผ่านโทรศัพท์ และ โทรสารได้ หากไม่สามารถติดตั้งสายโทรศัพท์ได้ให้ใช้โทรศัพท์มือถือเป็นโทรศัพท์ประจำ ศปก.สน./สภ.

๒.๒) ระบบกล้องโทรทัศน์วงจรปิด (CCTV) เพื่อติดตามสถานการณ์ รวบรวมพยานหลักฐาน ทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชน

๒.๓) ระบบประชุมวิทัศน์ทางไกล Video Conference เพื่อสื่อสารภายใน ศปก. ทก. ต่างๆ

๒.๔) ระบบอากาศยานไร้คนขับ (Drone) รวมถึงระบบส่งภาพและเสียงแบบเคลื่อนที่

๒.๕) การเชื่อมต่อฐานข้อมูลสารสนเทศกับหน่วยงาน ตร. หรือหน่วยงานภายนอก เช่น POLIS, CRIMES, PBIC ฯลฯ

๓) Social Media ทั้ง Line Facebook YouTube Twitter เพื่อติดตามสถานการณ์จากฝั่งตรงข้าม เช่น การ Live สดของสื่ออิสระต่างๆ การ Post ลง Facebook ของกลุ่มต่างๆ

กำหนดห้อง line เพื่อติดต่อรับ-ส่ง เสียง ภาพ ข้อมูล ระหว่าง ศปก. กับผู้ปฏิบัติในการกิจใช้แทน โทรศัพท์ โทรสาร ระบบประชุมทางไกลได้แต่ต้องระวังผู้ไม่ประสงค์ดีหรือฝ่ายตรงข้ามแอบเข้ากลุ่มมาควรถัดให้มีเจ้าหน้าที่มอนิเตอร์เฝ้าระวังโดยการปิดการเข้ากลุ่มด้วย QR Code หลังจากช่วงแรกๆ ให้ทุกคนในกลุ่มใช้หน้าจริง ชื่อจริงหรือนามเรียกขานเพื่อให้ระบุตัวตนได้

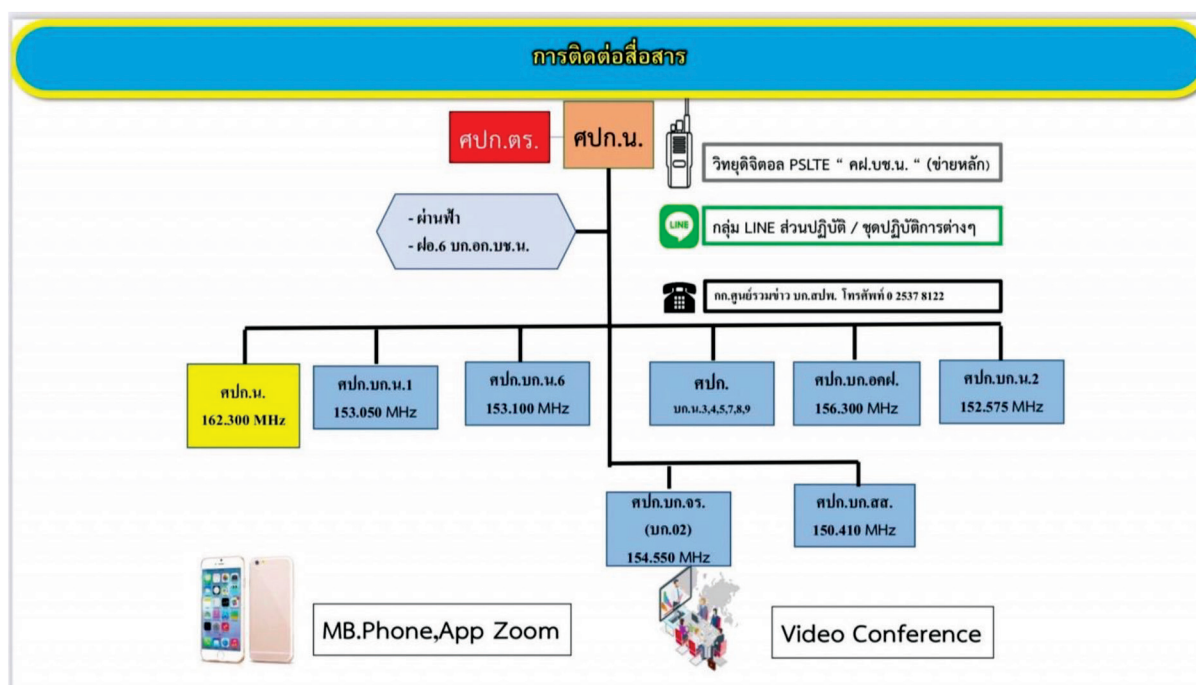
๔.๖.๒ ตัวอย่างการติดต่อสื่อสารของ ศปก.น.

กำหนดให้ศูนย์วิทยุ ศปก.น. เป็นศูนย์วิทยุหลักในการติดต่อประสานงาน และรายงานสถานการณ์ให้ ศปก.ตร.ทราบ โดยติดตามสถานการณ์ การรายงานจาก ศปก.น.๑-๙ ศปก.บก.จร. ศปก.บก.สส. และ ศปก.บก.อศผ. ผ่านทางวิทยุดิจิทัล PS-LTE “คผ.บข.น.” เป็นข่ายหลักในการติดต่อประสานงาน

๑) กรณีการรายงานภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหวการชุมนุมสาธารณะ ให้รายงานผ่านกลุ่ม LINE “เคลื่อนที่เร็ว คผ.บข.น.” โดยก่อนการปฏิบัติ ผบ.ร้อยฯ ที่ควบคุมกำลังจะต้องสแกนคิวอาร์โค้ด เพื่อเข้ากลุ่มไลน์ และรายงานสถานการณ์การชุมนุมเป็นภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว ให้ผู้บังคับบัญชาทราบเป็นระยะ และรายงานผลการปฏิบัติพร้อมภาพถ่ายประกอบเมื่อเสร็จสิ้นภารกิจ

๒) กรณีมีสถานการณ์รุนแรงเกิดขึ้น และผู้บังคับบัญชาต้องร่วมประเมินสถานการณ์ และพิจารณาสั่งกำลังในการเข้า Operation พร้อมกัน จะมีการประชุม และสั่งการแบบ real time ผ่านระบบ Video Conference กลุ่ม LINE “เคลื่อนที่เร็ว คผ.บข.น.” หรือผ่านทางระบบ Zoom ซึ่งผู้บังคับบัญชาเป็นผู้กำหนด โดยมี ผบ.พันชุดเคลื่อนที่เร็ว ผบ.ร้อยฯ ควบคุมกำลัง เข้าร่วมประชุม ทำให้สามารถปฏิบัติได้อย่างทันท่วงทีและพร้อมเพรียงกัน

๓) กรณีเร่งด่วน หรือต้องการความช่วยเหลือ แจ้งผ่านทางวิทยุดิจิทัล PSLTE “คฝ.บข.น.” ศูนย์วิทยุ สปก.น. จะแจ้งผู้บังคับบัญชาทราบ เพื่อพิจารณาสั่งการกำลังในการช่วยเหลือ สนับสนุน

รูปที่ ๖-๒ การติดต่อสื่อสาร

๔.๗ การวางระบบศูนย์ปฏิบัติการสั่งการและควบคุมด้านการสืบสวนสอบสวน หรือ Command And Control Operations Center (CCOC) ในการชุมนุมทางการเมือง

เมื่อมีการชุมนุมสาธารณะเกิดขึ้น ผู้บังคับบัญชาระดับผู้บัญชาการ จะสั่งการให้มีการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการสั่งการและควบคุม หรือ Command And Control Operations Center (CCOC) ณ สถานที่ที่กำหนด โดยมีรองผู้บัญชาการที่รับผิดชอบงานสืบสวนเป็นหัวหน้าศูนย์ และมีผู้บังคับการสืบสวนสอบสวนเป็นรองหัวหน้าศูนย์ มีอำนาจวางแผน สั่งการ เจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวนที่ร่วมปฏิบัติการทั้งหมด โดยมีโครงสร้างศูนย์ปฏิบัติการสั่งการและควบคุม (CCOC) ดังนี้

๔.๗.๑ ส่วนบังคับบัญชา มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

๑) กำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการ มาตรการการดำเนินงานของศูนย์ ให้เป็นไปตามระเบียบ คำสั่ง และข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๒) ควบคุม สั่งการ อำนาจการ เร่งรัด กำกับดูแล ตรวจสอบ และติดตามประเมินผล การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่

๓) กำหนดกฎระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง หรือแนวทางการปฏิบัติของศูนย์ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

๔) วางแผนการใช้งบประมาณ และอนุมัติการใช้งบประมาณที่เกี่ยวข้อง

๕) เสนอแต่งตั้งคณะทำงาน หรือข้าราชการตำรวจที่มีความรู้ความสามารถเชี่ยวชาญ

๔.๗.๒ ฝ่ายอำนวยการ ประกอบด้วยฝ่ายบริหารงานอำนวยการ และฝ่ายบริหารงานสถิติข้อมูล มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

๑) ฝ่ายบริหารงานอำนวยการ

๑.๑) ดูแลรับผิดชอบดำเนินการด้านกำลังพล แผนงานโครงการ การข่าว การส่งกำลังบำรุง งบประมาณและการเงิน กฎหมาย ระเบียบข้อบังคับต่างๆ ตลอดจนดำเนินงาน ด้านการประสาน การปฏิบัติงานกับส่วนปฏิบัติการ ส่วนสนับสนุน และหน่วยงานอื่นๆ ตามภารกิจของศูนย์ให้เป็นไปด้วย ความเรียบร้อย ตามนโยบาย และแนวทางผู้บังคับบัญชากำหนด

๑.๒) ดูแลการจัดประชุมของศูนย์ และส่วนอื่นที่เกี่ยวข้อง

๑.๓) กำกับดูแลการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจในศูนย์ให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ ได้รับมอบหมาย

๑.๔) ปฏิบัติงานอื่นตามที่ผู้อำนวยการศูนย์ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายสั่งการ

๒) ฝ่ายบริหารงานสถิติข้อมูล

๒.๑) ประสาน รวบรวม จัดทำ ข้อมูลเกี่ยวกับการชุมนุมที่สำคัญ และการดำเนินการ อื่นๆ ตามระเบียบข้อกฎหมาย

๒.๒) รวบรวมข้อมูลประวัติบุคคล ทั้งผู้ถูกจับกุม และผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้ให้การสนับสนุน ในการกระทำความผิดในพื้นที่การชุมนุม

๒.๓) วิเคราะห์ และจัดทำข้อมูล แผนประทุษกรรม แผนผังโครงสร้าง เครือข่ายของ ผู้กระทำความผิดในพื้นที่การชุมนุม

๒.๔) จัดทำข้อมูลสารบบเกี่ยวกับผู้ชุมนุม กลุ่มแกนนำ ยานพาหนะ ที่สนับสนุน การชุมนุม เพื่อสนับสนุนข้อมูลให้ชุดปฏิบัติการ

๒.๕) ประสาน ตรวจสอบข้อมูลกับหน่วยงานอื่นๆ เพื่อสนับสนุนชุดปฏิบัติการในพื้นที่

๒.๖) จัดทำข้อมูลเสนอผู้บังคับบัญชา และปฏิบัติหน้าที่ตามผู้บังคับบัญชามอบหมาย

๓) ส่วนปฏิบัติการ มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการสืบสวนหาข่าว ตรวจค้น และแสวงหา พยานหลักฐาน รวบรวมข้อมูล เครือข่าย กลุ่มทางการเมือง พฤติกรรมบุคคล หรือกลุ่มที่เกี่ยวกับการก่อเหตุ ความไม่สงบในพื้นที่การชุมนุม

๔) ส่วนสนับสนุน มีอำนาจหน้าที่ให้การสนับสนุนภารกิจตามอำนาจหน้าที่ กรณีเมื่อมี การร้องขอ และปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจอื่นๆ ตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

๔.๗.๓ เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในศูนย์ปฏิบัติการสั่งการและควบคุม (CCOC) หรือ Command And Control Operations Center

๑) เครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับใช้ในการใช้งานฐานข้อมูลอย่างน้อย ๕ เครื่อง พร้อมด้วย Server จัดเก็บข้อมูล ๑ เครื่อง หรือตามความสามารถในการจัดหา

๒) เครื่องคอมพิวเตอร์ในการเชื่อมต่อข้อมูลกับระบบ POLIS และระบบ AMI ของ กรมการปกครอง เพื่อใช้ในการตรวจสอบข้อมูล หรือตามความสามารถในการจัดหา

๓) เครื่องคอมพิวเตอร์เชื่อมต่อวง Lan และทุกเครื่องเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตความเร็ว เพื่อตรวจสอบข้อมูล หรือตามความสามารถในการจัดหา

๔) โปรเจคเตอร์ ๕ เครื่อง พร้อมจอขนาด ๑๒๐ นิ้ว ๕ จอ เชื่อมต่อผ่านเครื่อง Matrix ในการจัดการนำภาพจากเครื่องคอมพิวเตอร์ และเครื่อง DVD หรืออุปกรณ์อื่นๆ นำฉายขึ้นจอหรือสลับจอ ในการ Presentation ได้อย่างเป็นระบบ หรือตามความสามารถในการจัดหา

๕) คอมพิวเตอร์ความเร็วสูง ในการใช้งานข้อมูล 1๒ และการใช้ติดตามเครื่อง GPS ซึ่งติดตั้งไว้กับยานพาหนะเป้าหมาย รวมทั้งใช้ในการตรวจสอบกล้องวงจรปิดในพื้นที่ หรือตามความสามารถในการจัดหา โดยในแต่ละกองบัญชาการนั้น จะมีรองผู้บัญชาการที่รับผิดชอบงานสืบสวน หรือผู้ที่ผู้บัญชาการมอบหมาย เป็นหัวหน้าศูนย์ และมีผู้บังคับการสืบสวนสอบสวน เป็นรองหัวหน้าศูนย์ ซึ่งจะมีการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการสั่งการและควบคุม (CCOC) หรือ Command And Control Operations Center ณ สถานที่ที่ผู้บังคับบัญชากำหนด ที่มีการชุมนุมทางการเมืองเกิดขึ้นในพื้นที่รับผิดชอบ

ภาพ : ตัวอย่างการปฏิบัติหน้าที่ของศูนย์ปฏิบัติการ CCOC

๔.๗.๔ การเตรียมความพร้อมของศูนย์ปฏิบัติการ CCOC ก่อนเกิดเหตุการณ์ชุมนุมทางการเมือง

๑) จัดเตรียมฐานข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการชุมนุมที่จะเกิดขึ้น เพื่อนำประกอบการใช้งานในการปฏิบัติหน้าที่ศูนย์ปฏิบัติการในการสนับสนุนข้อมูลแก่ฝ่ายสืบสวนที่ลงพื้นที่สืบสวนหาข่าวในพื้นที่ชุมนุม โดยฐานข้อมูลที่จะต้องเตรียมความพร้อม มีดังนี้

- ๑.๑) ฐานข้อมูลกลุ่มแกนนำหรือกลุ่มบุคคลที่เป็นแกนนำหลักจัดการชุมนุม
- ๑.๒) ฐานข้อมูลกลุ่มแนวร่วมที่มีแนวความคิดเดียวกันกับกลุ่มแกนนำจัดการชุมนุมหลักที่มีแนวโน้มมาร่วมกิจกรรมการชุมนุม หรือให้การสนับสนุนการชุมนุม
- ๑.๓) ฐานข้อมูลกลุ่มการชุมนุมต่างๆ ที่น่าสนใจ เช่น กลุ่มการชุมนุมทางการเมืองอื่นๆ กลุ่มบุคคลที่มักก่อเหตุรุนแรงในการชุมนุม กลุ่มผู้สนับสนุนการชุมนุม/ท่อน้ำเลี้ยง/สร้างเส้นทางความคิด กลุ่มนักการเมือง กลุ่มนักวิชาการ ฯลฯ
- ๑.๔) ฐานข้อมูลยานพาหนะที่เกี่ยวข้องกับการชุมนุม เช่น ยานพาหนะที่ให้การสนับสนุนเสบียงอาหาร ขนอุปกรณ์เวที รถห้องน้ำ ขนอุปกรณ์การชุมนุมอื่นๆ

๒) สืบสวนหาข่าวก่อนเกิดเหตุ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลการข่าวก่อนเกิดเหตุ และนำมาวิเคราะห์เหตุการณ์ เพื่อเตรียมมาตรการ หรือจัดทำแผน สำหรับรองรับเหตุการณ์ในการชุมนุมทางการเมือง ดังนี้

๒.๑) ตรวจสอบความเคลื่อนไหวทางสื่อ SOCIAL MEDIA ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มแกนนำหลักที่จะจัดการชุมนุม ซึ่งจะทำให้ทราบข้อมูลกำหนดการจัดการชุมนุม สถานที่จัดการชุมนุม กลุ่มแนวร่วมที่จะมาร่วมกิจกรรม หรืออาจสามารถวิเคราะห์จำนวนคนที่เข้าร่วมได้ในเบื้องต้นจากการกดไลค์ แชร์ หรือจำนวนการสั่งซื้อสินค้าที่เป็นสัญลักษณ์ในการจัดกิจกรรมการชุมนุมดังกล่าว รวมถึงการติดตามสื่อ SOCIAL MEDIA ของบุคคลแต่ละคนที่เกี่ยวข้องกับการชุมนุม เพื่อติดตามความเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่อง

๒.๒) กำหนดเป้าหมายบุคคลสำคัญ หรือสถานที่เป้าหมาย ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการชุมนุม เพื่อส่งมอบเป้าหมายให้ชุดสืบสวน ทำการเฝ้าสังเกตการณ์ สะกดรอย เพื่อติดตามความเคลื่อนไหวของบุคคล สถานที่ อย่างต่อเนื่อง และรวบรวมรายงานผลการปฏิบัติของชุดสืบสวน นำรายงานผู้บังคับบัญชา เพื่อประกอบการพิจารณาสั่งการ

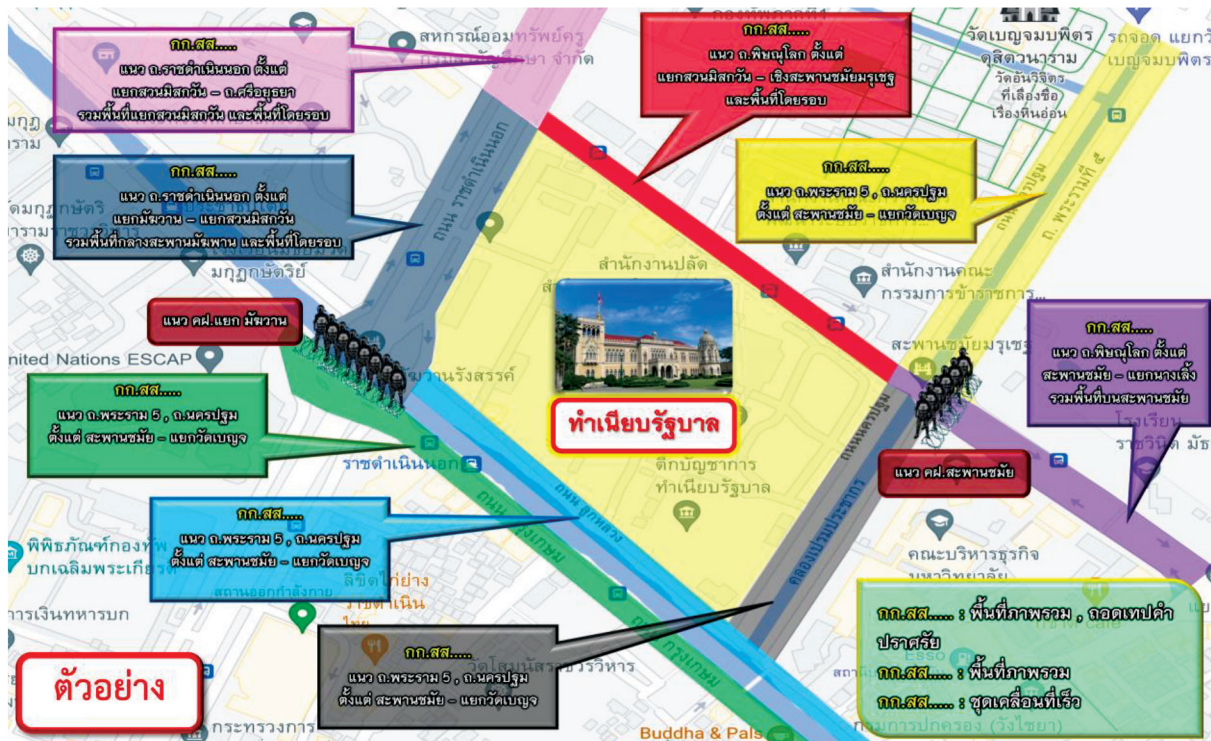
๒.๓) การประสานงานหน่วยงานร่วมปฏิบัติที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการติดตามความเคลื่อนไหวการชุมนุมทางการเมือง เพื่อเป็นการประสานงานและบูรณาการด้านการข่าวร่วมกัน ทำให้ทุกหน่วยมีข้อมูลการข่าวที่ถูกต้องตรงกัน มีความเข้าใจที่ตรงกัน เป็นประโยชน์ต่อการทำงานที่ถูกต้องมีประสิทธิภาพ และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

๓) ประเมินสถานการณ์ จัดทำแผนฝ่ายสืบสวนเพื่อรองรับสถานการณ์การชุมนุม ดังนี้

๓.๑) นำข้อมูลที่ได้รวบรวมมาจากการปฏิบัติในข้อ ๑. และ ๒. จัดทำเป็นรายงานการประเมินสถานการณ์การชุมนุม ซึ่งจะต้องมีรายละเอียด วันเวลาและสถานที่จัดการชุมนุม จุดประสงค์ของการชุมนุม รูปแบบกิจกรรมการชุมนุม กำหนดการของกิจกรรมการชุมนุม แกนนำจัดกิจกรรม/กลุ่มแนวร่วม/บุคคลที่น่าสนใจในกิจกรรมชุมนุม ประเมินยอดมวลชน มีสถานการณ์ความรุนแรงหรือไม่ ปกหลักค้างคืนหรือไม่

๓.๒) ทำการแบ่งพื้นที่รับผิดชอบให้แก่ฝ่ายสืบสวน โดยคาดการณ์จากพื้นที่ที่มีการประกาศนัดหมายการชุมนุม และจัดแบ่งโดยจะต้องประเมินว่าในพื้นที่ที่ประกาศจัดการชุมนุมนั้นจะต้องคาบเกี่ยวพื้นที่บริเวณใดบ้าง มีสถานที่สำคัญใดบ้าง โดยจะต้องจัดกำลังฝ่ายสืบสวนลงพื้นที่ให้ครอบคลุมทั่วทั้งพื้นที่ เพื่อความครบถ้วนและมีประสิทธิภาพในการรวบรวมพยานหลักฐาน

ภาพ : ตัวอย่างการแบ่งพื้นที่รับผิดชอบฝ่ายสืบสวนในการสืบสวนหาข่าว (๓)

๔.๗.๕ กำลังเจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวนลงพื้นที่สืบสวนหาข่าวในการชุมนุมทางการเมืองที่จะต้องปฏิบัติการจับกุมคู่กับเจ้าหน้าที่ศูนย์ปฏิบัติการ (CCOC) ในวันที่มีเหตุการณ์ชุมนุม

๑) เจ้าหน้าที่สืบสวนภาคสนาม

๑.๑) การปฏิบัติหน้าที่และภารกิจของเจ้าหน้าที่สืบสวนภาคสนาม

(๑) กระจายตัวปะปนเข้าไปในกลุ่มผู้ชุมนุมเพื่อทำการสืบสวนหาข่าว และติดตามความเคลื่อนไหวการชุมนุม

(๒) รวบรวมพยานหลักฐานโดยการถ่ายภาพนิ่ง/ภาพเคลื่อนไหวของบุคคลหรือยานพาหนะที่เกี่ยวข้อง

(๓) รายงานความเคลื่อนไหวการชุมนุมให้ผู้บังคับบัญชา และศูนย์ปฏิบัติการ CCOC รับทราบอย่างต่อเนื่อง

(๔) หากมีการกระทำผิดกฎหมายเกิดขึ้นในพื้นที่ชุมนุม จะต้องรวบรวมพยานหลักฐานโดยเร่งด่วน โดยการถ่ายภาพนิ่ง/ภาพเคลื่อนไหวให้ทันต่อเหตุการณ์ และรายงานผู้บังคับบัญชา และศูนย์ปฏิบัติการ CCOC ให้รับทราบโดยเร็ว

(๕) บางกรณีอาจมีคำสั่งเปลี่ยนแปลงพื้นที่ในการปฏิบัติหน้าที่ จึงต้องเตรียมความพร้อมรอรับคำสั่งตลอดเวลา และพร้อมเคลื่อนกำลังได้รวดเร็วกรณีที่มีคำสั่ง

๑.๒) สิ่งที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวนภาคสนามจะต้องถ่ายภาพ/รายงานให้ผู้บังคับบัญชา และ CCOC รับทราบ

(๑) ภาพถ่ายภาพรวมการชุมนุม และจะต้องมีตัวแทนเจ้าหน้าที่สืบสวนภาคสนาม ทำการประเมินยอดมวลชนรายงานให้ทราบในวงรอบทุก ๑ ชม.

- (๒) ภาพถ่ายแกนนำ/บุคคลน่าสนใจ ที่เข้าร่วมการชุมนุม
- (๓) ยานพาหนะที่เกี่ยวข้องกับการชุมนุม เช่น ขนอุปกรณ์เวที อุปกรณ์การชุมนุม สิ่งเสียบียงอาหาร รถห้องน้ำ เป็นต้น โดยจะต้องถ่ายให้เห็นป้ายทะเบียน หรือตำหนิรูปพรรณที่ชัดเจน
- (๔) บุคคลที่กล่าวปราศรัยบนเวทีในพื้นที่ชุมนุม และจะต้องมีตัวแทนเจ้าหน้าที่สืบสวนภาคสนาม ทำการสรุปเนื้อหาการปราศรัยของผู้ปราศรัยแต่ละคนโดยย่อ
- (๕) กิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่การชุมนุม เช่น การแขวนป้ายข้อความ การพ่นสี กิจกรรมสันตนาการต่างๆ การรวบรวมรายชื่อสมัครต่าง ๆ เป็นต้น
- (๖) เหตุการณ์การกระทำผิดกฎหมายต่างๆ จะต้องรีบถ่ายให้ทันต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ให้ปรากฏภาพนิ่ง/ภาพเคลื่อนไหวของเหตุการณ์ บุคคลที่เกี่ยวข้อง รับประทานอาหารผู้บังคับบัญชา เพื่อสั่งการให้สะกดรอยติดตามผู้ก่อเหตุ และนำส่งให้ CCOC เพื่อทำการพิสูจน์ทราบบุคคลผู้ก่อเหตุ โดยเร่งด่วนต่อไป

๑.๓) การแต่งกายจะต้องกลมกลืนกับกลุ่มผู้ชุมนุม เพื่อหลีกเลี่ยงการถูกเพ่งเล็งจากกลุ่มผู้ชุมนุมบางกลุ่มที่อาจใช้ความรุนแรงตอบโต้เจ้าหน้าที่

ภาพ : ตัวอย่างการแต่งกายของเจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวนภาคสนาม (ที่จะต้องกลมกลืนกับผู้ชุมนุม หรือบุคคลทั่วไป)

๒) เจ้าหน้าที่สืบสวนชุด COMBAT CAMERA

- ๒.๑) การปฏิบัติหน้าที่และภารกิจของเจ้าหน้าที่สืบสวนชุด COMBAT CAMERA
 - (๑) ประจำอยู่ในพื้นที่โดยรอบการชุมนุม ในจุดที่ปลอดภัย หรือจุดสูงข่ม และมีระยะห่างจากกลุ่มผู้ชุมนุมพอสมควร
 - (๒) ใช้กล้องถ่ายรูปที่มีคุณภาพสูงในการถ่ายภาพบุคคล/ยานพาหนะจากระยะไกล เพื่อให้ได้ภาพที่มีความคมชัดสูง เป็นประโยชน์ในการใช้เป็นพยานหลักฐานดำเนินคดี
 - (๓) ส่งภาพรายงานเหตุการณ์ บุคคล ยานพาหนะ รายงานผู้บังคับบัญชา และศูนย์ปฏิบัติการ CCOC อย่างต่อเนื่อง

๒.๒) ข้อดีของเจ้าหน้าที่สืบสวนชุด COMBAT CAMERA

- (๑) ภาพถ่ายเหตุการณ์/บุคคล/ยานพาหนะ ที่มีความคมชัดสูง เป็นประโยชน์ในการใช้เป็นพยานหลักฐาน
- (๒) สามารถถ่ายภาพในจุดที่เจ้าหน้าที่ภาคสนามปกติอาจไม่สามารถเข้าถึงได้ เจ้าหน้าที่มีความปลอดภัยกว่า

ภาพ : ตัวอย่างกล้องถ่ายภาพความคมชัดสูง

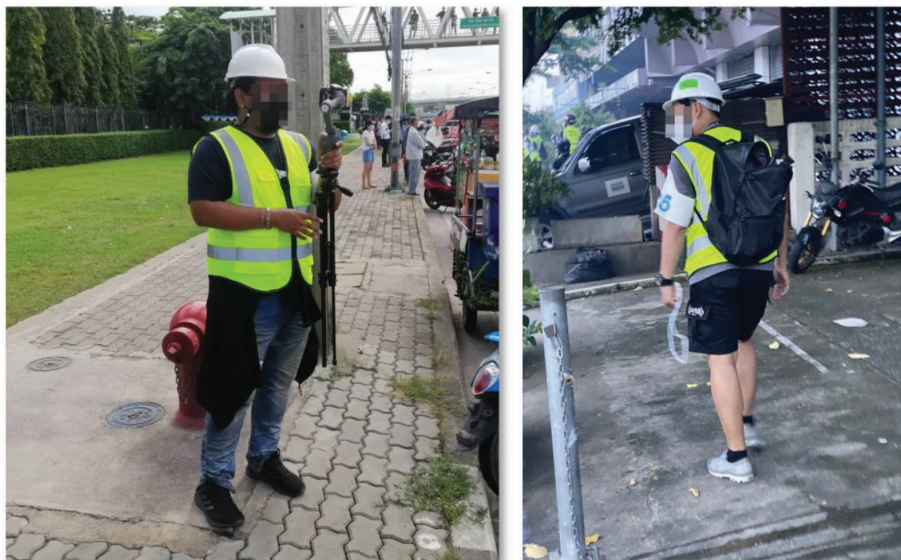
๓) เจ้าหน้าที่สืบสวนไลฟ์สด

๓.๑) การปฏิบัติหน้าที่และภารกิจของเจ้าหน้าที่สืบสวนไลฟ์สด

- (๑) ไลฟ์สดผ่านโซเชียลมีเดีย (Facebook, Youtube) เป็นประโยชน์ต่อผู้บังคับบัญชา และ CCOC ในการติดตามสถานการณ์ชุมนุมได้อย่างต่อเนื่อง
- (๒) ต้องแต่งกายให้กลมกลืนกับสื่อมวลชน รวมถึงมีการบรรยายในลักษณะเหมือนสื่อมวลชนหรือ YouTuber เพื่อความกลมกลืน
- (๓) เคลื่อนที่ไปยังจุดต่างๆ ทั่วทั้งพื้นที่ชุมนุม รายงานสถานการณ์สดอย่างต่อเนื่อง

๓.๒) ข้อดีของเจ้าหน้าที่สืบสวนไลฟ์สด

- (๑) มีความกลมกลืนกับสื่อมวลชน สามารถเข้าถึงได้ทั่วทั้งพื้นที่ชุมนุมอย่างปลอดภัย ไม่ตกเป็นเป้าสงสัยของผู้ชุมนุม
- (๒) สามารถเก็บภาพในจุดที่เจ้าหน้าที่ภาคสนามทั่วไปไม่สามารถเก็บได้ เป็นประโยชน์ในการรวบรวมพยานหลักฐานที่ละเอียดขึ้น

ภาพ : การแต่งกาย เจ้าหน้าที่ชุดสืบสวนไลฟ์สด

๔) เจ้าหน้าที่ชุดเคลื่อนที่เร็ว

๔.๑) การปฏิบัติหน้าที่และภารกิจของเจ้าหน้าที่ชุดเคลื่อนที่เร็ว

- (๑) ประจำ ณ ที่ตั้ง รอรับคำสั่งผู้บังคับบัญชา
- (๒) พร้อมเคลื่อนกำลังไปยังพื้นที่ชุมนุม หรือบริเวณที่ได้รับคำสั่งโดยเร็ว
- (๓) การสละตรอยเป้าหมายบุคคล/ยานพาหนะ ที่สำคัญในการชุมนุม
- (๔) การเข้าจับกุมเป้าหมายที่กระทำความผิด
- (๕) เป็นกำลังเสริมในการลงพื้นที่สืบสวนในการชุมนุม กรณีมีการขยายพื้นที่

การชุมนุมกว้างขึ้น

๔.๗.๖ ศูนย์ปฏิบัติการสั่งการและควบคุม (CCOC)

๑) การปฏิบัติหน้าที่และภารกิจของเจ้าหน้าที่ศูนย์ปฏิบัติการสั่งการและควบคุม (CCOC)

- (๑) ติดตามความเคลื่อนไหวการชุมนุม ณ ห้องศูนย์ปฏิบัติการ
- (๒) รับการรายงาน บุคคล/ยานพาหนะ/เหตุการณ์ จากเจ้าหน้าที่สืบสวนทุกฝ่ายที่ลงพื้นที่จัดทำข้อมูลภาพรายงานต่อผู้บังคับบัญชา

(๓) นำข้อมูลที่ได้รับรายงานมาจัดทำตารางลำดับสถานการณ์

(๔) พิสูจน์ทราบบุคคล/ยานพาหนะ ที่ร่วมการชุมนุม

(๕) เป็นสื่อกลางในการประสานงาน/สั่งการ ระหว่างส่วนบังคับบัญชา และฝ่ายสืบสวนที่ปฏิบัติงานในพื้นที่

(๖) จัดทำฐานข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง (กลุ่มบุคคล ยานพาหนะ ลำดับสถานการณ์) เพื่อนำมาใช้เป็นพยานหลักฐานดำเนินคดี และเป็นฐานข้อมูลในการปฏิบัติหน้าที่ต่อไป

ภาพ : การปฏิบัติหน้าที่ของศูนย์ปฏิบัติการสั่งการ CCOC

๔.๗.๗ ตัวแทนฝ่ายสืบสวน ท้องที่เกิดเหตุชุมนุม

๑) การปฏิบัติหน้าที่ของตัวแทนฝ่ายสืบสวน ท้องที่เกิดเหตุชุมนุม

(๑) ร่วมติดตามสถานการณ์การชุมนุม ณ ศูนย์ปฏิบัติการควบคุมสั่งการ (CCOC)

(๒) ประสานงานการปฏิบัติระหว่างศูนย์ปฏิบัติการควบคุมสั่งการ (CCOC) กับเจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวนของสถานีตำรวจท้องที่เกิดเหตุการณ์ชุมนุม

(๓) เตรียมข้อมูลเพื่อจัดทำรายงานการสืบสวน

(๔) รับมอบข้อมูลการชุมนุมต่าง ๆ จากชุดปฏิบัติการ CCOC เพื่อนำประกอบรายงานการสืบสวน

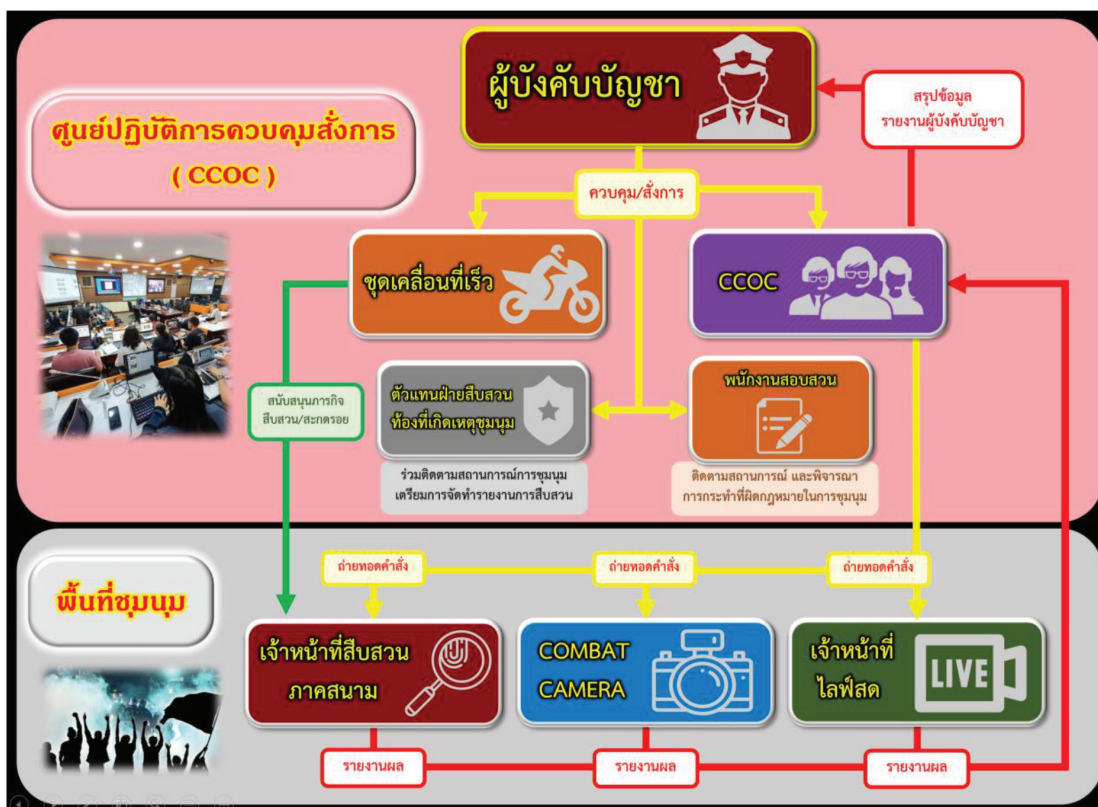
๔.๗.๘ พนักงานสอบสวน

๑) การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวน

(๑) ประจำศูนย์ปฏิบัติการควบคุมสั่งการ (CCOC) เพื่อร่วมติดตามสถานการณ์การชุมนุม

(๒) พิจารณาการกระทำต่างๆ ของผู้ร่วมชุมนุมที่เกิดขึ้นในการชุมนุม ว่าเข้าข่ายเป็นความผิดตามกฎหมายใดหรือไม่ อย่างไร

(๓) สรุปข้อมูลพฤติกรรมในการชุมนุม ที่เชื่อได้ว่าเข้าข่ายเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย นำรายงานผู้บังคับบัญชาเพื่อพิจารณาสั่งการให้มีการรวบรวมพยานหลักฐานและดำเนินคดีผู้กระทำผิดตามกฎหมาย

ภาพ : โครงสร้างการปฏิบัติหน้าที่ระหว่างศูนย์ปฏิบัติการควบคุมสั่งการ (CCOC) และฝ่ายสืบสวนชุดต่างๆ ที่ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ชุมนุม

การทำงานควบคู่กันระหว่างชุดสืบสวนหาข่าวในพื้นที่ชุมนุมและการทำงานของ CCOC

- ชุดสืบสวนหาข่าวในพื้นที่ชุมนุมถ่ายภาพนิ่ง/ภาพเคลื่อนไหว รายงานความเคลื่อนไหวสถานการณ์ การชุมนุมอย่างต่อเนื่อง จนกว่าจะเสร็จสิ้นการชุมนุม พร้อมประเมินยอดมวลชนที่เข้าร่วมการชุมนุม ทุก ๑ ชม. รายงาน / CCOC รับข้อมูลทำภาพประกอบข้อความ รายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบอย่างต่อเนื่อง

ภาพ : ตัวอย่างการทำภาพรายงานสถานการณ์ชุมนุมต่อผู้บังคับบัญชาของ CCOC

- ชุดสืบสวนหาข่าวในพื้นที่ชุมนุมถ่ายภาพบุคคลที่เกี่ยวข้องในการชุมนุม ได้แก่ บุคคลร่วมชุมนุมที่น่าสนใจ บุคคลปราศรัย หรือบุคคลที่ทำกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการชุมนุม (ขนส่งอุปกรณ์การชุมนุม การแสดงเชิงสัญลักษณ์ ป้ายข้อความหมิ่นเหม่) / CCOC รับข้อมูล ทำการพิสูจน์ทราบบุคคลจากฐานข้อมูล หากเป็นบุคคลที่พิสูจน์ทราบได้ใหม่ อาจต้องส่งภาพบุคคลให้ จนท.ที่ลงภาคสนามตรวจสอบและทำการยืนยันว่าเป็นบุคคลเดียวกันหรือไม่ และทำภาพประกอบข้อความ รายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ

ภาพ : ตัวอย่างการทำภาพรายงานบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการชุมนุมของ CCOC

- ชุดสืบสวนหาข่าวในพื้นที่ชุมนุมถ่ายภาพยานพาหนะที่เกี่ยวข้องกับการชุมนุม ได้แก่ ยานพาหนะของบุคคลที่น่าสนใจในการชุมนุม ยานพาหนะที่ให้การสนับสนุนการชุมนุม ขนสิ่งอุปกรณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น เสบียงอาหาร ขนเครื่องบินไฟ อุปกรณ์เวที รถห้องน้ำ ป้ายข้อความหมิ่นเหม่ อุปกรณ์ที่ใช้แสดงเชิงสัญลักษณ์ เป็นต้น รวมถึงบางกรณีที่มีการชุมนุมในลักษณะ CAR MOB จะต้องพยายามถ่ายภาพยานพาหนะที่ร่วมชุมนุมให้ได้มากที่สุด / CCOC รับข้อมูล ทำการพิสูจน์ทราบเจ้าของยานพาหนะ ทำภาพประกอบข้อความ รายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ จัดทำฐานข้อมูลยานพาหนะที่เกี่ยวข้องกับการชุมนุมนั้นๆ

ภาพ : ตัวอย่างการทำภาพรายงานยานพาหนะที่เกี่ยวข้องกับการชุมนุมของ CCOC

- กรณีมีการกระทำที่ผิดกฎหมาย เช่น ทำลายทรัพย์สินสาธารณะ ประทุษร้ายต่อเจ้าหน้าที่ หรือบุคคลอื่น ชุดสืบสวนหาข่าวในพื้นที่ชุมนุมจะต้องรีบถ่ายภาพนิ่ง/ภาพเคลื่อนไหว รวบรวมพยานหลักฐาน เพื่อใช้ในการพิสูจน์ทราบบุคคลและดำเนินคดีต่อผู้กระทำผิด จัดทีมฝ่ายสืบสวนทำการสะกดรอยติดตามเพื่อให้ทราบข้อมูลของบุคคลที่กระทำผิด ยานพาหนะ ที่อยู่อาศัย / CCOC รับข้อมูล ทำการพิสูจน์ทราบบุคคลผู้กระทำผิด เมื่อได้ข้อมูลภาพบุคคลต้องสงสัยจากการพิสูจน์ทราบ ให้ส่งข้อมูลให้ชุดติดตามเพื่อยืนยันตัวบุคคล ทำภาพประกอบข้อความ รายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ จัดทำฐานข้อมูลบุคคลที่ก่อเหตุในการชุมนุม

- การไลฟ์สดผ่านสื่อ SOCIAL MEDIA (FACEBOOK YouTube) โดยทางหน่วยงานมีการตั้งเพจหรือกลุ่มในโซเชียลมีเดียโดยเฉพาะ สำหรับผู้บังคับบัญชา และเจ้าหน้าที่ CCOC ติดตามความเคลื่อนไหวจากสถานที่จริง และเป็นประโยชน์กรณีผู้บังคับบัญชาต้องการทราบสถานการณ์บริเวณจุดต่างๆ ในพื้นที่ชุมนุมหรือกรณีเหตุการณ์พิเศษต่างๆ เกิดขึ้นในพื้นที่ชุมนุม สามารถสั่งการให้เจ้าหน้าที่ที่ทำการไลฟ์สดอยู่ เคลื่อนที่ไปยังจุดนั้นๆ เพื่อถ่ายทอดสถานการณ์สดให้ทราบได้ในทันที / CCOC ติดตามความเคลื่อนไหวผ่านไลฟ์สด ประสานงานให้คนไลฟ์ถ่ายทอดภาพเหตุการณ์ในจุดที่มีการชุมนุมหลัก จุดที่มีเหตุการณ์สำคัญ หรือจุดที่ต้องการทราบข้อมูลเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวบุคคล ยานพาหนะ

- CCOC จะต้องนำข้อมูลที่ฝ่ายสืบสวนที่ลงพื้นที่สืบสวนในการชุมนุม มาจัดเรียงลำดับเหตุการณ์ และจัดทำเป็นเอกสารตารางลำดับสถานการณ์การชุมนุม โดยในเอกสารดังกล่าวจะปรากฏข้อมูลทั้งหมดที่ได้รับรายงาน ได้แก่ ลำดับเหตุการณ์และความเคลื่อนไหวต่างๆ ของการชุมนุม การพิสูจน์ทราบบุคคลที่เข้าร่วมชุมนุม การพิสูจน์ทราบยานพาหนะที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำเรียนผู้บังคับบัญชาพิจารณาดำเนินการต่อไป

รายงานสถานการณ์ชุมนุมกิจกรรม											
วันที่.....เดือน.....พ.ศ..... เวลา..... น. น. สถานที่ อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย - อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ											
หน่วย ก.ส.ส.											
ลำดับ	วันที่	เวลา	ชื่อ	ชื่อคนพาหนะ	สาย	สถานที่	ยานพาหนะ	ภาพประกอบ	ภาพประกอบ	สาระสำคัญ	หมายเหตุ
1	...	...	...	...	...	อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย	...			อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย รถยนต์กระบะ ทะเบียน ผู้โดยสารสอง คน เข้าพื้นที่ชุมนุม	
2	...	...	...	...	...	อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย	...			อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย กลุ่มทะลุแนวตั้งพื้นที่ชุมนุม	
3	...	...	...	...	...	อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ	...			อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ เจ้าหน้าที่ตำรวจ พ.ต. ร.อ.กษิต รักษาพื้นที่ ไม่พบกลุ่มผู้ชุมนุม	
4	...	...	...	...	...	อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ	...			อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ เจ้าหน้าที่ตำรวจ พ.ต. ร.อ.กษิต รักษาพื้นที่ ไม่พบกลุ่มผู้ชุมนุม	

ภาพ : ตัวอย่างการจัดทำตารางลำดับสถานการณ์การชุมนุมทางการเมืองของ CCOC

๔.๗.๙ การปฏิบัติของ CCOC หลังเสร็จสิ้นการชุมนุม

หลังจากการชุมนุมเสร็จสิ้น เจ้าหน้าที่ศูนย์ปฏิบัติการ (CCOC) จะต้องมีการรวบรวมข้อมูลทั้งหมดที่ได้รับรายงานจากเจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวนที่ลงพื้นที่การชุมนุมนั้นๆ จัดทำเป็นสารบบข้อมูล ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลบุคคลสำคัญที่เข้าร่วมการชุมนุม แกนนำการชุมนุม ผู้กล่าวคำปราศรัย บุคคลที่ก่อเหตุความรุนแรง กระทำผิดกฎหมาย หรือบุคคลที่น่าสนใจ ข้อมูลยานพาหนะที่เกี่ยวข้องกับการชุมนุม ให้การสนับสนุน

รถห้องน้ำ รถส่งเสบียงอาหาร หรือส่งอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการชุมนุม ข้อมูลลำดับสถานการณ์การชุมนุม โดยจัดทำเป็นตาราง TIMELINE ลำดับเหตุการณ์ภาพรวมของการชุมนุม เพื่อเป็นฐานข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์ ประเมินสถานการณ์ในการชุมนุมครั้งต่อไป และนำไปใช้เป็นพยานหลักฐานในการดำเนินคดี กรณีมีผู้กระทำความผิดกฎหมายในการชุมนุม

๔.๗.๑๐ ฐานข้อมูลที่ CCOC จะต้องจัดทำหลังการชุมนุมแต่ละครั้งเสร็จสิ้น

๑) ฐานข้อมูลกลุ่มบุคคล

๑.๑) กลุ่มที่จัดการชุมนุมต่างๆ / กลุ่มแนวร่วม

- ชื่อกลุ่มชุมนุม
- รายชื่อแกนนำ/สมาชิกของกลุ่ม
- ข้อมูลของสมาชิกแต่ละคน (อายุ ที่อยู่ เบอร์โทร SOCIAL MEDIA)

๑.๒) กลุ่มการ์ดในการชุมนุม

- ชื่อกลุ่มการ์ด
- รายชื่อแกนนำ/สมาชิกของกลุ่ม
- ข้อมูลของสมาชิกแต่ละคน (อายุ ที่อยู่ เบอร์โทร SOCIAL MEDIA)

๑.๓) กลุ่มบุคคลอื่นๆ ที่น่าสนใจ

- บุคคลที่ร่วมชุมนุมบ่อยครั้ง
- นักวิชาการ นักการเมือง
- มีพฤติกรรมก่อเหตุรุนแรง/ม.๑๑๒

๑.๔) ข้อมูลบุคคลสำคัญ รายบุคคล

- ข้อมูลส่วนบุคคล ที่อยู่ปัจจุบัน SOCIAL MEDIA โทรศัพท์ปัจจุบัน
- ข้อมูลครอบครัว บิดา มารดา พี่น้อง
- ประวัติการร่วมชุมนุมทางการเมือง/กิจกรรมทางการเมือง
- ประวัติการถูกดำเนินคดี
- หมายเลขโทรศัพท์ปัจจุบัน

๒) ฐานข้อมูลยานพาหนะ

๒.๑) ยานพาหนะสำคัญที่สนับสนุนการชุมนุมในแต่ละครั้ง

- รถขนส่งอุปกรณ์เวที เครื่องปั่นไฟ รถห้องน้ำ
- รถขนส่งอุปกรณ์ชุมนุมต่างๆ
- รถขนส่งเสบียงอาหาร

๒.๒) ยานพาหนะที่ร่วมชุมนุมรูปแบบ CARMOB

- เก็บข้อมูลยานพาหนะที่เข้าร่วมให้ได้มากที่สุด

๒.๓) ยานพาหนะบุคคลสำคัญอื่นๆ

- ยานพาหนะของแกนนำ บุคคลสำคัญ ที่ใช้เดินทางเข้าร่วมกิจกรรมชุมนุม
- ยานพาหนะของผู้กระทำความผิดกฎหมาย/ใช้ความรุนแรง

ในแต่ละครั้ง

๓) ฐานข้อมูลสถานการณ์ภาพรวมการชุมนุม

จัดเก็บในรูปแบบตารางลำดับสถานการณ์การชุมนุม นำจัดเก็บเป็นสารบบ เพื่อสำหรับนำมาวิเคราะห์แนวโน้มรูปแบบการจัดการชุมนุมในโอกาสต่อไป

บทที่ ๕

ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องและการรวบรวมพยานหลักฐาน

ในการสืบสวนสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานคดีเกี่ยวกับการชุมนุมสาธารณะ นอกจากจะต้องคำนึงถึงห่วงโซ่การครอบครองพยานแล้ว จำเป็นจะต้องรวบรวมพยานหลักฐานให้มีความรัดกุม ตั้งแต่หลักการปฏิบัติของทุกภาคส่วนที่รับผิดชอบภารกิจดูแลการชุมนุมสาธารณะ ให้เป็นไปตามหลักกฎหมายเพื่อป้องกันการถูกฟ้องร้องจากการปฏิบัติหน้าที่ในภายหลังด้วย

ห่วงโซ่การครอบครองวัตถุพยาน (chain of custody) คือ ความต่อเนื่องของการครอบครองรักษาวัตถุพยาน ซึ่งเป็นการลำดับติดต่อกันของเหตุการณ์ โดยวัตถุพยานที่พบในสถานที่เกิดเหตุเวลานั้นไปจนถึงเวลาที่มีการพิจารณาคดีในศาล ทั้งนี้ ทุกการเชื่อมโยงของลูกโซ่ต้องมีการบันทึกเป็นเอกสาร (วันที่เวลาการถือครอง) จากสิ่งที่พบในสถานที่เกิดเหตุ การรวบรวมวัตถุพยาน การเก็บรักษา การวิเคราะห์ในห้องปฏิบัติการ การส่งไปเก็บรักษา จนถึงการส่งผ่านไปศาล

๕.๑ หลักในการปฏิบัติ ๔ ประการ

หลักในการปฏิบัติ ๔ ประการ ที่ฝ่ายสืบสวนสอบสวนจะต้องให้คำแนะนำกับเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องและรวบรวมการปฏิบัติคำสั่งและพยานหลักฐานในการปฏิบัตินำมาประกอบในสำนวนการสอบสวนโดยหลักในการปฏิบัติ ๔ ประการ ดังกล่าว มีดังนี้

หลักที่ ๑ มีอำนาจและหน้าที่ ผู้ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมฝูงชนจะต้องผ่านการฝึกอบรมตามที่กฎหมายกำหนดและต้องมีคำสั่งแต่งตั้งมอบหมายให้ปฏิบัติตรงตามภารกิจและพื้นที่ที่ได้รับผิดชอบ

หลักที่ ๒ มีเหตุแห่งการใช้อำนาจ มีการกระทำจากผู้ชุมนุมอันเป็นการละเมิดต่อกฎหมายเป็นภัยอันตรายต่อประชาชนทั่วไปและเจ้าหน้าที่ หรือทรัพย์สินของทางราชการหรือของผู้อื่น

หลักที่ ๓ ปฏิบัติโดยชอบ กระทำตามขั้นตอน การปฏิบัติยึดตามแนวทางตามแผนการดูแลการชุมนุมสาธารณะ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๘ โดยให้พยายามหลีกเลี่ยงการใช้กำลัง แต่หากมีความจำเป็นต้องใช้กำลัง ให้ใช้กำลังเท่าที่จำเป็น ได้สัดส่วนและเหมาะสมกับสถานการณ์ เป็นไป

โดยสุจริตไม่เลือกปฏิบัติ และไม่เกินสมควรแก่เหตุหรือเกินกรณีจำเป็น โดยให้ผู้บังคับบัญชาที่รับผิดชอบพื้นที่ดำเนินการตรวจสอบและควบคุมการปฏิบัติอย่างใกล้ชิด ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ ในการควบคุมฝูงชนในการชุมนุม เช่น การใช้ปืนยิงกระสุนยาง แก๊สน้ำตา รดฉีดน้ำ หรือรถควบคุมฝูงชน ให้เจ้าหน้าที่พิจารณาใช้ที่เกิดผลกระทบน้อยที่สุด แต่ยังคงประสิทธิภาพในการรักษาความสงบเรียบร้อยตามที่กฎหมายให้อำนาจ โดยให้มีการเจรจาหรือแจ้งเตือนก่อนหากสามารถกระทำได้และไม่เกิดอันตรายต่อเจ้าหน้าที่หรือบุคคลอื่น การดูแลสื่อมวลชน ให้มีการรับลงทะเบียนสื่อมวลชน ชี้แจงแนวทางการปฏิบัติ จัดเตรียมพื้นที่สำหรับสื่อมวลชน โดยจัดพื้นที่ไว้เป็นการเฉพาะหรือมีประกาศแจ้งเตือนให้สื่อมวลชนอยู่บริเวณใดบริเวณหนึ่งตามความเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ตลอดจนชี้แจง ประชาสัมพันธ์ ให้สื่อมวลชนเข้าใจและปฏิบัติตามคำแนะนำของพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อความปลอดภัยและความสะดวกในการปฏิบัติงานของสื่อมวลชน และไม่กระทบต่อการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ การปฏิบัติและการประกาศแจ้งเตือนสื่อมวลชนนั้น เนื่องจากเมื่อวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๖๔ ได้มีสื่อมวลชนยื่นคำร้องขอให้ศาลแพ่งไต่สวนคำร้องขอคุ้มครองชั่วคราว ในกรณีฉุกเฉิน ต่อมาวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๔ ศาลแพ่งได้มีคำสั่ง “ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติใช้ความระมัดระวังในการปฏิบัติหน้าที่ควบคุมการชุมนุมและสลายการชุมนุม โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของสื่อมวลชน ภายใต้หลักเกณฑ์และแนวทางการปฏิบัติงานของสื่อมวลชน” ต่อมา เมื่อวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๔ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดย พลตำรวจเอก ดำรงศักดิ์ กิตติประภัสร์ รอง ผบ.ตร./ผอ.ศปม.ตร.ปรท.ผบ.ตร. ตามวิทญ ในราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ด่วนที่สุด ที่ ศปม๕.๓๑/๓๐๓ ลงวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๔ ได้มีคำสั่งการกำกับการปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

๑. ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ดูแลการชุมนุมใช้ความระมัดระวังในการปฏิบัติหน้าที่ควบคุมการชุมนุมและสลายการชุมนุม โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของประชาชนและสื่อมวลชน ภายใต้หลักเกณฑ์และแนวทางการปฏิบัติงานของสื่อมวลชน โดยให้ถือปฏิบัติตามคำสั่งของศาลแพ่งในกรณีดังกล่าว

๒. กรณีต้องระงับ ยับยั้ง หรือยุติการชุมนุม การทำกิจกรรม การมั่วสุมในลักษณะที่เสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) และมีความจำเป็นต้องควบคุม การชุมนุม การทำกิจกรรม การมั่วสุม และสลายการชุมนุม ให้ใช้มาตรการที่จำเป็นและเหมาะสม โดยให้นำแนวทางการปฏิบัติตามแผนการดูแลการชุมนุมสาธารณะ ตามมติ ครม. เมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๘ มาปรับใช้ภายใต้สถานการณ์ฉุกเฉินตามอำนาจและหน้าที่ที่กำหนด

๓. หลักการใช้กำลังในการดูแลการชุมนุม ให้พยายามหลีกเลี่ยงการใช้กำลัง แต่หากมีความจำเป็นต้องใช้กำลังให้ใช้กำลังเท่าที่จำเป็น ได้สัดส่วนและเหมาะสมกับสถานการณ์ เป็นไปโดยสุจริต ไม่เลือกปฏิบัติ และไม่เกินสมควรแก่เหตุหรือเกินกรณีจำเป็น โดยให้ผู้บังคับบัญชาที่รับผิดชอบพื้นที่ดำเนินการ ตรวจสอบ และควบคุมการปฏิบัติอย่างใกล้ชิด ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ ในการควบคุมฝูงชนในการชุมนุม เช่น การใช้ปืนยิงกระสุนยาง แก๊สน้ำตา รดฉีดน้ำ หรือรถควบคุมฝูงชน ฯลฯ ให้เจ้าหน้าที่พิจารณาใช้ที่เกิดผลกระทบน้อยที่สุด แต่ยังคงประสิทธิภาพในการรักษาความสงบเรียบร้อยตามที่กฎหมายให้อำนาจ โดยให้มีการเจรจาหรือแจ้งเตือนก่อนหากสามารถกระทำได้และไม่เกิดอันตรายต่อเจ้าหน้าที่หรือบุคคลอื่น

๔. ให้จัดเตรียมพื้นที่สำหรับสื่อมวลชน โดยจัดพื้นที่ไว้เป็นการเฉพาะ หรือมีประกาศแจ้งเตือนให้สื่อมวลชนอยู่บริเวณใดบริเวณหนึ่งตามความเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ตลอดจนชี้แจง ประชาสัมพันธ์ ให้สื่อมวลชนเข้าใจและปฏิบัติตามคำแนะนำของพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อความปลอดภัยและความสะดวกในการปฏิบัติงานของสื่อมวลชน และไม่กระทบต่อการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่

หลักที่ ๔ สุจริต การกระทำของเจ้าหน้าที่เป็นไปเพื่อต้องการรักษาความสงบเรียบร้อย ไม่มีเจตนาทำร้ายผู้ชุมนุม ไม่เลือกปฏิบัติ

๕.๒ การคาดการณ์ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในการปฏิบัติ

ในการบริหารสถานการณ์ด้านการสืบสวนสอบสวนในคดีเกี่ยวกับการชุมนุม การก่อความไม่สงบเกี่ยวกับการชุมนุมสาธารณะ มักจะมีปัญหาที่หลากหลาย ในการแก้ไขปัญหาที่ตื้นเขิน จึงจำเป็นจะต้องสมมติสถานการณ์หรือคาดการณ์ว่าจะมีปัญหาใดเกิดขึ้นบ้าง แล้วเตรียมแนวทางในการแก้ไขปัญหาไว้ ยกตัวอย่างปัญหาที่คาดว่าจะเกิดขึ้น มีดังนี้

๕.๒.๑ แผน คำสั่งปฏิบัติการ ไม่เป็นปัจจุบัน การแบ่งมอบพื้นที่ ภารกิจ ไม่ชัดเจน จึงต้องตรวจสอบก่อนมีการกิจว่า มีการออกแผน คำสั่งปฏิบัติการในภารกิจนั้น ๆ แล้วหรือไม่ มีการแบ่งมอบพื้นที่ภารกิจชัดเจนแล้วหรือไม่ พนักงานสอบสวนต้องนำเสนอแผน คำสั่งปฏิบัติการดังกล่าวมาประกอบการสอบสวน เพื่อรองรับหลักการใช้อำนาจและหน้าที่ของผู้ปฏิบัติให้ถูกต้องตรงตามความเป็นจริง

๕.๒.๒ ใครจะเป็นผู้รับผิดชอบทำรายงานการสืบสวน ใครเป็นผู้กล่าวหาหรือร้องทุกข์กล่าวโทษ ผู้ร้องทุกข์กล่าวโทษในคดีการชุมนุมจะแบ่งเป็น ๒ ระดับ คือ ในกรณีพฤติการณ์กระทำผิดในภาพรวมให้มอบหมาย **รองผู้กำกับการสืบสวนหรือหัวหน้างานสืบสวน** ของสถานีตำรวจท้องที่ที่เกิดเหตุ เป็นผู้รับผิดชอบในการร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน เป็นผู้กล่าวหาที่ ๑ เนื่องจากจะต้องเป็นผู้ทำรายงานการสืบสวนก่อนเกิดเหตุ ขณะเกิดเหตุ และหลังเกิดเหตุ ซึ่งจะสามารถบรรยายพฤติการณ์ของผู้กระทำความผิดในภาพรวมทั้งหมดได้ ในส่วนความผิดที่มีการจับกุมการกระทำความผิดซึ่งหน้า ให้พิจารณามอบหมาย **หัวหน้าชุดปฏิบัติการ** ในการใช้กำลังตามระดับขั้นของการใช้กำลัง เช่น หากการปฏิบัติใช้กำลังระดับกองร้อย ให้ ผบ.ร้อย เป็นผู้กล่าวหาที่ ๒ หรือหากการปฏิบัติในการใช้กำลังเป็นการใช้กำลังในระดับหมวดหรือระดับหมู่ ก็ให้มอบหมาย ผบ.หมวด หรือ ผบ.หมู่ เป็นผู้กล่าวหาที่ ๒ เนื่องจากจะอยู่ใกล้ชิดเหตุการณ์และเป็นผู้พบการกระทำความผิดซึ่งหน้า

๕.๒.๓ การทำบันทึกการจับกุม ชุดจับกุมที่เข้าไปทำการจับกุมนั้น ไม่สะดวกที่จะทำบันทึกการจับกุมด้วยเหตุที่จะต้องมีการจับกุมผู้กระทำความผิดอย่างต่อเนื่องและไม่มีการเตรียมอุปกรณ์ในการทำบันทึกการจับกุม ฝ่ายสืบสวนสอบสวนต้องเตรียมทีมงานคอยช่วยร่างบันทึกการจับกุม รวมถึงบันทึกการตรวจยึดของกลาง บันทึกการตรวจยึดโทรศัพท์ และบันทึกยินยอมให้เข้าถึงข้อมูลโทรศัพท์ไว้ด้วย เพื่อจะได้ทำการจัดทำบันทึกการจับกุมให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว ถูกต้อง ครบถ้วน

๕.๒.๔ ผู้ปฏิบัติไม่มั่นใจว่าจะใช้ข้อกฎหมายใด ความผิดฐานใด การจับกุมดังกล่าวเป็นความผิดซึ่งหน้าได้หรือไม่ การเตรียมตัวในการปฏิบัติการจะต้องจัดเตรียมข้อกฎหมายที่มีการบังคับใช้ในขณะนั้น ซึ่งข้อกฎหมายนั้นจะต้องสอดคล้องกับสถานการณ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น โดยตรวจสอบกับการข่าวว่ารายละเอียดในการชุมนุมของครั้งนั้นๆ จะมีกิจกรรมอย่างไร มีกิจกรรมใดเข้าข่ายว่าจะเป็นการกระทำผิดกฎหมาย และก่อนการปฏิบัติทุกครั้งจะต้องมีการประชุมชี้แจง ในส่วนของผู้บังคับบัญชาให้เข้าใจถึงภารกิจ ขั้นตอนการปฏิบัติที่ถูกต้องตามกฎหมายและให้ผู้บังคับบัญชาที่เข้าทำการประชุมชี้แจงนั้น ถ่ายทอดต่อไปจนถึงผู้ปฏิบัติการ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติการเข้าใจขั้นตอนการปฏิบัติที่ถูกต้องตามกฎหมายและมีความเชื่อมั่นในการปฏิบัติการกิจให้สำเร็จ

๕.๒.๕ การประกาศแจ้งเตือน การประกาศให้เลิกการชุมนุม การประกาศแจ้งสื่อมวลชนยังอาจประกาศไม่ถูกต้องและไม่ครบถ้วน คำประกาศแจ้งเตือน คำประกาศให้เลิกการชุมนุม คำประกาศแจ้งสื่อมวลชนจะต้องมีการจัดเตรียมไว้ก่อนปฏิบัติการ ซึ่งคำประกาศดังกล่าวนั้น จะต้องมีการแสดงตัวของผู้ประกาศว่า

ผู้ประกาศเป็นใคร ชื่ออะไร ตำแหน่งใด มีอำนาจหน้าที่ในการชุมนุมในครั้งนี้อย่างไร พร้อมแจ้งพฤติการณ์ การกระทำของกลุ่มผู้ชุมนุมที่เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายตามระดับความรุนแรง พร้อมปรับเข้ากับข้อกฎหมาย ที่ได้กระทำความผิด รวมถึงต้องแจ้งให้เลิกการชุมนุมโดยมีการกำหนดเวลาให้เลิก อีกทั้งก่อนการใช้เครื่องมือ เพื่อสลายการชุมนุม จะต้องมีการแจ้งเตือนว่าจะมีการใช้เครื่องมือดังกล่าว เนื่องจากสาเหตุใด เพื่อเป็นการระงับหรือหยุดยั้งการกระทำความผิดอย่างไร

ก่อนเริ่มปฏิบัติจะต้องมีการซักซ้อมในการแจ้งคำประกาศต่างๆ โดยกำหนดเป็นสถานการณ์ สมมติ โดยรายละเอียดสถานการณ์จากการข่าว ซึ่งการประกาศจะต้องใช้เครื่องขยายเสียง ใช้กำลังไฟฟ้า ที่ให้เสียงดังพอสมควรและเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ในสถานการณ์ อีกทั้งต้องกำหนดตัวผู้ประกาศ รวมถึง ผู้ทำการบันทึก ภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหวไว้เป็นสัดส่วน เพื่อใช้เป็นพยานหลักฐานให้พนักงานสอบสวน โดยผู้ทำการบันทึกภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว จะต้องบันทึกให้เห็นถึงผู้ประกาศ การประกาศและให้เห็นถึง กลุ่มผู้ชุมนุมที่กำลังกระทำความผิดอยู่ในขณะนั้น หากมีสื่อมวลชนอยู่บริเวณใกล้เคียงขณะทำการประกาศ ให้หาภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหวจากสื่อมวลชนดังกล่าว มาใช้เป็นพยานหลักฐานให้กับพนักงานสอบสวนด้วย

แนวทางและถ้อยคำประกาศแจ้งเตือน

การแจ้งเตือน ผู้รับผิดชอบจำเป็นที่จะต้องซักซ้อมการปฏิบัติและเตรียมคำประกาศแจ้งเตือน ไว้ล่วงหน้า โดยคำนึงถึงข้อกฎหมายที่ใช้บังคับในระหว่างมีการชุมนุมนั้น ว่าเป็นการใช้ในสถานการณ์ปกติ หรืออยู่ระหว่างการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน ซึ่งระดับขั้นของการประกาศก็จะเริ่มต้นจากการแจ้งเตือน การบอกกล่าวว่ามีกระทำความผิด การสั่งให้เลิกการชุมนุม และการเข้าทำการจับกุมผู้กระทำความผิด

๑) ตัวอย่างถ้อยคำประกาศแจ้งเตือนสำหรับเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะ ตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ.๒๕๕๘

๑.๑) การประกาศแจ้งเตือนเมื่อมีการเริ่มการชุมนุม

“เรียน ผู้ชุมนุมทุกท่านครับ ผม พันตำรวจเอก..... ผู้กำกับการสถานี ตำรวจ..... เจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะ ขอเรียนชี้แจงทุกท่านให้ทราบว่า การใช้สิทธิและ เสรีภาพในการชุมนุมในครั้งนี้ ขอให้เป็นการชุมนุมโดยสงบ และปราศจากอาวุธ / การชุมนุมต้องไม่ไปกระทบ สิทธิ และเสรีภาพของบุคคลอื่น หรือละเมิดต่อกฎหมาย / ขอให้การชุมนุมอยู่ในขอบเขตพื้นที่ที่แจ้งไว้ การใช้ เครื่องขยายเสียงอย่าให้ดังเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด และขอให้เลิกการชุมนุมตามเวลาที่แจ้งด้วยครับ”

กรณีการชุมนุมสาธารณะที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่เลิกการชุมนุมภายใน ระยะเวลาที่ได้แจ้งไว้ให้ประกาศให้ผู้ชุมนุมเลิกการชุมนุมภายในระยะเวลาที่กำหนด

กรณีผู้จัดการชุมนุมหรือผู้ชุมนุมฝ่าฝืนเงื่อนไขการชุมนุมตามกฎหมาย ให้ประกาศ ให้ผู้ชุมนุมแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนด

หากผู้ชุมนุมไม่ปฏิบัติตามคำสั่งให้เลิกการชุมนุม เจ้าพนักงานดูแลการชุมนุม สาธารณะจำต้องร้องขอต่อศาลแพ่งหรือศาลจังหวัดที่มีเขตอำนาจเหนือสถานที่ที่การชุมนุมสาธารณะ เพื่อให้มี คำสั่งให้เลิกการชุมนุมสาธารณะนั้น ในระหว่างเวลาดังกล่าวการดูแลการชุมนุมสาธารณะจะต้องปฏิบัติตาม แผนการดูแลการชุมนุมสาธารณะ ตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ.๒๕๕๘

๑.๒) การประกาศแจ้งเตือนให้เลิกการชุมนุม กรณีมีการฝ่าฝืนหรือกระทำผิดกฎหมาย

“เรียน ผู้ชุมนุมทุกท่านครับ ผม พันตำรวจเอก..... ผู้กำกับการสถานีตำรวจ เจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะ ขอเรียนชี้แจงทุกท่านให้ทราบว่า ขณะนี้การชุมนุมของท่าน

มิใช่การชุมนุมโดยสงบ ภายในความมุ่งหมายแห่งรัฐธรรมนูญ (มีการกระทำการใดๆ ที่มีลักษณะรุนแรงและอาจเป็นอันตรายแก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจ หรือทรัพย์สินของผู้อื่น จนเกิดความวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง).....
การชุมนุมของพวกท่านในขณะนี้ เป็นการละเมิดต่อกฎหมาย และกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น..... (อาจมีการชี้แจงการกระทำผิดอื่นเพิ่มเติมด้วยตามแต่ละเหตุการณ์) จึงขอให้เลิกการชุมนุมแต่เวลานี้”

เมื่อเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะ มีการประกาศแจ้งเตือนดังกล่าวกว่าสามครั้งแล้ว แต่ผู้ชุมนุมยังไม่ยอมยุติการชุมนุมและมีเหตุจำเป็นให้ ผู้บัญชาการเหตุการณ์ ผู้บัญชาการพื้นที่ ผู้บัญชาการพื้นที่เฉพาะ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย จำเป็นที่จะต้องสั่งการใช้กำลังยุติการชุมนุม ก็อาจมีการประกาศแจ้งเตือนหรือมอบหมายผู้รับผิดชอบให้ทำการประกาศแจ้งเตือนอีกก็ได้ เพื่อทำให้เห็นถึงสถานการณ์ที่มีความจำเป็นที่จะต้องใช้กำลัง และเป็นการเก็บรวบรวมพยานหลักฐาน ว่าก่อนการปฏิบัติมีการประกาศแจ้งเตือนซ้ำให้ผู้ชุมนุมทราบแล้ว

๒) ตัวอย่างถ้อยคำประกาศแจ้งเตือนในห้วงที่มีการประกาศใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.๒๕๔๘

“เรียน ผู้ชุมนุมทุกท่าน ผม พันตำรวจเอก..... ผู้กำกับสถานีตำรวจนครบาล..... (หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย) ขอประกาศแจ้งให้พี่น้องผู้ชุมนุมทราบว่า การชุมนุมของพวกท่านขณะนี้ เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย เนื่องจากฝ่าฝืนข้อกำหนดออกตามความในมาตรา ๙ แห่ง พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.๒๕๔๘ และประกาศของหัวหน้าผู้รับผิดชอบในการแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉินในส่วนที่เกี่ยวกับความมั่นคง.....ห้ามมิให้มีการชุมนุมหรือทำกิจกรรมที่มีความเสี่ยงต่อการแพร่โรคในเขตพื้นที่..... จึงขอให้ผู้ชุมนุมทุกท่านเลิกการชุมนุมแต่เวลานี้”

หากผู้ชุมนุมมีการใช้ความรุนแรงทำลายทรัพย์สินของทางราชการหรือของผู้อื่นหรือมีพฤติการณ์ทำร้ายเจ้าหน้าที่ จำเป็นที่จะต้องใช้มาตรการใช้เครื่องมืออุปกรณ์ตามที่นายกรัฐมนตรีประกาศให้มีการประกาศถึงพฤติการณ์ของผู้ชุมนุมดังกล่าว และประกาศว่าจะมีการใช้เครื่องมืออุปกรณ์ใดเพื่อจะให้เลิกการชุมนุม เพื่อแสดงให้เห็นว่า เจ้าหน้าที่พยายามที่จะประกาศให้เลิกการชุมนุมและหลีกเลี่ยงการใช้กำลังแล้ว และการใช้เครื่องมืออุปกรณ์ในแต่ละระดับนั้น ใช้ด้วยความจำเป็นและเหมาะสมกับสถานการณ์ โดยแนวคำประกาศใช้ได้ทั้งในขณะที่ใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินและในภาวะปกติ ตัวอย่างคำประกาศในช่วงปฏิบัติการ เช่น

“แจ้งผู้ชุมนุมทุกท่าน ตามที่เจ้าหน้าที่ได้ประกาศให้ท่านเลิกการชุมนุมแล้ว แต่ยังไม่ยอมเลิกขณะเดียวกัน ยังมีกลุ่มผู้ชุมนุมบางส่วนใช้ หนังสือติดเป็นอาวุธ ยิงใส่เจ้าหน้าที่ตำรวจ ทั้งยังมีการขว้างปาประทัดยักษ์ใส่เจ้าหน้าที่และมีเจ้าหน้าที่ได้รับบาดเจ็บ จึงมีความจำเป็นที่จะใช้เครื่องฉีดน้ำแรงดันสูง เพื่อให้เลิกการชุมนุม (การพิจารณาเครื่องมืออุปกรณ์ ผู้ควบคุมการปฏิบัติจะพิจารณาให้เหมาะสมตามสถานการณ์ตามหลักแห่งการได้สัดส่วน) ฉะนั้นจึงให้ผู้ชุมนุมทุกท่านเลิกการชุมนุมภายในเวลา.....นาที่แล้วเจ้าหน้าที่จะเริ่มใช้การฉีดน้ำแรงดันสูงต่อไป (นับเวลาถอยหลังเมื่อครบกำหนดก็เริ่มฉีดน้ำแรงดันสูง)”

วิดีโอตัวอย่างการประกาศแจ้งเตือนกลุ่มผู้ชุมนุม

๕.๒.๖ การวางแผนจัดเจ้าหน้าที่บันทึกภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว บันทึกเสียง เพื่อเก็บรวบรวมพยานหลักฐานทุกขั้นตอนเพื่อใช้เป็นพยานหลักฐาน มีการจัดเจ้าหน้าที่ไว้หรือไม่

การวางแผนเจ้าหน้าที่บันทึกภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว บันทึกเสียงนั้น มี ๒ แบบ คือ

แบบที่ ๑ เป็นเจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวนที่แทรกตัวเข้าไปปะปนอยู่กับผู้ชุมนุมเพื่อทำการบันทึกภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว บันทึกเสียง ของกลุ่มผู้ชุมนุมนั้นๆ มอบหมายให้ ฝ่ายสืบสวนของสถานีตำรวจนครบาล ฝ่ายสืบสวนของกองกำกับการสืบสวนของแต่ละกองบังคับการ และฝ่ายสืบสวนของกองบังคับการสืบสวนสอบสวน โดยก่อนการดำเนินการนั้น จะต้องมีการวางแผนการเก็บภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหวระบบทิศทางและท้องที่มอบหมายให้แต่ละชุดปฏิบัติการเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการทับซ้อนเกิดขึ้นในการทำงาน และรวมถึงมีการจัดเจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวนประจำศูนย์ CCOC ทำการติดตามการชุมนุมผ่านทางถ่ายทอดสดผ่านสื่อออนไลน์ หรือตามภาพกล้องวงจรปิดในสถานที่เกิดเหตุ พร้อมจัดทำลำดับเหตุการณ์ของการชุมนุม (TIMELINE) รวบรวมภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว (บรรยากาศการชุมนุม ภาพแกนนำ/บุคคลสำคัญ จุดสังเกตในพื้นที่) บันทึกเสียงข้อความจากป้ายที่ชูแสดงในที่ชุมนุมตลอดจนคำพูด ข้อความที่เข้าข่ายเป็นความผิดตามกฎหมาย

แบบที่ ๒ เป็นเจ้าหน้าที่ทำการปฏิบัติการอยู่ในพื้นที่ชุมนุม และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการที่เป็นชุดจับกุม เพื่อทำการบันทึกภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว บันทึกเสียงของฝ่ายเจ้าหน้าที่ให้เห็นการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ มอบหมายให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดในชุดปฏิบัติการเป็นผู้บันทึกเป็นการเฉพาะ อาจจะกำหนดผู้บันทึกลงในแผนการปฏิบัติด้วยก็ได้ ซึ่งการบันทึกนั้นจะต้องบันทึกทุกขั้นตอนการปฏิบัติตั้งแต่การประกาศแจ้งเตือนต่างๆ การใช้กำลังตามยุทธวิธี การเข้าจับกุม และการแจ้งสิทธิและข้อกล่าวหาของผู้ถูกจับกุมหรือผู้ต้องหาให้ทราบ เพื่อใช้เป็นพยานหลักฐานในการยืนยันการกระทำของเจ้าหน้าที่ว่ากระทำไปโดยถูกต้องตามกฎหมาย และขั้นตอนที่ได้มีการวางแผนไว้

๕.๒.๗ การจับ คั่น ตรวจยึดนั้น ไม่สามารถระบุได้ว่าผู้ใดเป็นผู้จับกุมผู้ต้องหาคนใด พนักงานสอบสวนไม่ทราบว่าสอบปากคำผู้จับกุมคนใดเป็นพยานยืนยันตัวผู้ต้องหา ในการปฏิบัติการ จะต้องระบุตัวเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบให้ชัดเจน การจับ คั่น ตรวจยึดนั้น ก่อนการปฏิบัติจะต้องมีการวางแผนการปฏิบัติก่อน พร้อมมีผู้ทำการบันทึก ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และเสียงไว้ในการปฏิบัติการณ์นั้น เมื่อมีการจับกุมผู้ถูกจับกุมหรือผู้ต้องหาแล้วนั้น ให้นำตัวผู้ถูกจับกุมหรือผู้ต้องหามาในจุดคัดแยก ซึ่งเป็นจุดที่ปลอดภัยที่มีการป้องกันและเฝ้าระวังของเจ้าหน้าที่ และเป็นจุดที่ห่างไกลจากจุดที่มีการชุมนุมพอสมควร จากนั้นให้ทำการคัดแยกผู้ถูกจับกุมหรือผู้ต้องหา จะต้องแยกระหว่างผู้ถูกจับกุมหรือผู้ต้องหาที่เป็นเด็กหรือเยาวชน และผู้ใหญ่ออกจากกัน จากนั้นทำการตรวจค้นตัวและสัมภาษณ์อีกครั้ง พร้อมตรวจยึดสิ่งของที่มีไว้หรือใช้หรือได้มาโดยการกระทำความผิด เพื่อเป็นพยานหลักฐาน โดยตรวจสอบอีกครั้งจากภาพของเจ้าหน้าที่ทำการบันทึกภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว ขณะจับกุม เพื่อเป็นการระบุตัวบุคคลว่าผู้ใดเป็นผู้ทำการจับกุมผู้ถูกจับกุมหรือผู้ต้องหาคนใด และมีการตรวจยึดสิ่งของใดจากผู้ถูกจับกุมหรือผู้ต้องหานั้น จากนั้นจึงนำส่งตัวผู้จับกุมหรือผู้ต้องหาไปยังสถานที่ควบคุมตัว

ที่ได้มีการกำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการ ซึ่งผู้บังคับบัญชาการปฏิบัติให้ทำการรวบรวมข้อมูลของผู้จับกุมดังกล่าว นำส่งให้พนักงานสอบสวนประกอบบันทึกการจับกุมด้วย เพื่อพนักงานสอบสวนจะได้ดำเนินการสอบปากคำ ผู้จับกุมดังกล่าวเป็นพยานยืนยันตัวผู้ต้องหาได้

๕.๒.๘ ในขั้นตอนการจับ ผู้จับกุม ไม่มีการแจ้งผู้ถูกจับกุมให้ทราบว่าเขาต้องถูกจับ รวมถึงการแจ้ง สิทธิและข้อกล่าวหาของผู้ถูกจับให้ทราบตามกฎหมายการจับกุมให้ถูกต้องตามกฎหมายนั้น สิ่งที่ต้องคำนึงถึง และควรดำเนินการ มีดังต่อไปนี้

- ในชุดปฏิบัติการจับกุม ให้มีตำรวจในเครื่องแบบ หากผู้ถูกจับเป็นหญิงต้องใช้ตำรวจหญิง ร่วมทำการจับกุม โดยให้ตำรวจหญิงเป็นผู้ค้นตัวผู้ถูกจับกุม

- ในชุดจับกุมให้มอบหมายคนรับผิดชอบแสดงและอ่านหมายจับ แจ้งสิทธิของผู้ถูกจับ ณ จุดจับกุม แล้วรีบไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่จับกุม เว้นแต่สามารถนำไปที่ทำการของ พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบได้ในขณะนั้น หากในระหว่างการจับกุมมีการขัดขึ้น การใช้ยุทธวิธีในการจับกุม ให้เป็นไปด้วยความละมุนละม่อม หากจำเป็นต้องใช้เครื่องพันธนาการ ต้องพิจารณาตามความเหมาะสมและมีหลักยุทธวิธีในการจับกุม

- ให้มีการตรวจร่างกายผู้ต้องหาด้วยทุกครั้งขณะส่งมอบตัวต่อพนักงานสอบสวน เพื่อป้องกันการถูกกล่าวหาว่า มีการทำร้ายร่างกายขณะที่มีการจับกุมและควบคุม

- ต้องซักซ้อม เตรียมความพร้อมของพนักงานสอบสวนในการรับตัว ลงบันทึกประจำวัน แจ้งสิทธิตามกฎหมาย จัดพนักงานสอบสวนให้เพียงพอต่อการสอบปากคำ ผู้ต้องหาพิมพ์ลายนิ้วมือ เพื่อตรวจสอบประวัติ จัดทำคำร้องขอฝากขังและเร่งรัดนำตัวไปศาลโดยด่วน เพื่อหลีกเลี่ยงมวลชนมาปิดล้อม ที่ทำการเพื่อกดดันให้ปล่อยตัวผู้ต้องหา

- ผู้บังคับบัญชาจักต้องจัดเตรียมกำลังตำรวจควบคุมฝูงชนเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติ ที่ทำการของพนักงานสอบสวนข้างต้นด้วย

- บันทึกภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว ในขณะที่ทำการตรวจค้น จับกุม และขณะแจ้งว่าต้องถูกจับ ข้อกล่าวหาและสิทธิ ให้ผู้ถูกจับกุมทราบ และรวบรวมส่งให้พนักงานสอบสวน พร้อมกับบันทึกการจับกุม โดยละเอียดอีกครั้งหนึ่ง

- หัวหน้าชุดจับกุมจะต้องทำการแจ้งให้ผู้ถูกจับกุมทราบว่าต้องถูกจับ โดยกล่าวหาว่าอะไร (อาจเป็นข้อกล่าวหาเบื้องต้นก็ได้) และมีสิทธิอย่างไร รวมถึงจะต้องส่งตัวไปทำการควบคุม ณ สถานที่ใด ซึ่งเป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ มาตรา ๘๓ วรรคสอง

ตัวอย่างการแจ้งข้อกล่าวหาและสิทธิให้ผู้ถูกจับกุมทราบ

“กระผม พันตำรวจโท.....(ชื่อ-นามสกุล).....ตำแหน่ง.....ซึ่งเป็นหัวหน้าชุดจับกุมท่านในการจับกุมครั้งนี้ ขอแจ้งให้ท่านทราบว่า ท่านต้องถูกจับ เนื่องจากมีการกระทำความผิดอันเป็นการฝ่าฝืน พ.ร.ก.การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.๒๕๔๘ ซึ่งท่านมีสิทธิที่จะไม่ให้การหรือให้การก็ได้ และถ้อยคำของท่านนั้นอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้และท่านมีสิทธิที่จะพบและปรึกษาทนายความ หรือผู้ซึ่งจะเป็นทนายความ และมีสิทธิแจ้งให้ญาติหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจทราบถึงการจับกุม และสถานที่ควบคุมตัว ขณะนี้ท่านอยู่ในการควบคุมตัวของเจ้าหน้าที่ชุดจับกุมแล้ว และขอแจ้งให้ท่านทราบว่า ท่านจะต้องถูกควบคุมตัวไปยัง..... หากท่านประสงค์จะแจ้งให้ญาติหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจทราบถึงการจับกุม และสถานที่ควบคุมตัวให้แจ้งเจ้าหน้าที่ชุดจับกุมให้ทราบ เพื่อเจ้าหน้าที่จะได้ดำเนินการต่อไปครับ”

วิดีโอตัวอย่างการแจ้งข้อกล่าวหาและสิทธิให้ผู้ถูกจับกุมทราบ

- การแจ้งให้ญาติหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจทราบนั้น จะต้องสามารถดำเนินการได้โดยสะดวกและ ไม่เป็นการขัดขวางการจับหรือการควบคุมผู้ถูกจับหรือทำให้เกิดความไม่ปลอดภัยแก่บุคคลหนึ่งบุคคลใด
- การตรวจค้นตัวและยานพาหนะของผู้ถูกจับ ต้องตรวจค้นโดยละเอียด หากพบสิ่งของ ผิดกฎหมายหรือสิ่งของที่อาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ ให้ทำการตรวจยึดของกลางหรือสิ่งของตรวจยึดจาก ผู้ถูกจับกุม ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ มาตรา ๘๕ และ มาตรา ๘๓ พร้อมจัดทำบันทึกการตรวจยึด
- ให้ตรวจสอบว่ามี การส่งบันทึกการจับกุม บันทึกการตรวจยึดของกลาง สิ่งของที่ตรวจยึด ส่งให้พนักงานสอบสวนครบถ้วน
- ชี้แนะในการปฏิบัติให้ดำเนินการจัดทำรายการตรวจสอบ (CHECKLIST) เพื่อป้องกันมิให้เจ้าหน้าที่กระทำความผิดพลาดและหลงลืมขั้นตอนการปฏิบัติในบางขั้นตอนไป

๕.๒.๙ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติลงในการตรวจยึดโทรศัพท์เพื่อใช้เป็นพยานหลักฐาน เกรงว่าไม่มีอำนาจตรวจยึด จึงไม่ทำการตรวจยึดไว้ บางกรณีได้ทำการตรวจยึดแล้ว แต่ไม่ได้ทำการขอรหัสผ่านไว้สำหรับการเปิดเครื่องหรือเข้าใช้งานโทรศัพท์ รวมถึงไม่จัดทำบันทึกยินยอมให้เข้าถึงข้อมูลโทรศัพท์ของผู้ถูกจับกุม หรือผู้ต้องหาไว้

ก่อนการปฏิบัติผู้บังคับบัญชาการปฏิบัติต้องมีการชี้แจงเรื่องการตรวจยึดพยานหลักฐาน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๕ ให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติเพื่อให้เข้าใจถึงอำนาจ การตรวจยึดพยานหลักฐานไว้ ซึ่งกฎหมายได้ให้อำนาจไว้แล้ว โดยผู้ปฏิบัติเมื่อทำการตรวจยึดแล้วจะต้องลง รายละเอียดตามบันทึกการตรวจยึดที่ได้มีการเตรียมไว้ก่อนการปฏิบัติ ซึ่งจะต้องรวบรวมข้อมูลให้ครบถ้วน รวมถึงข้อมูลรหัสผ่านไว้สำหรับการเปิดเครื่องหรือเข้าใช้งานโทรศัพท์ของโทรศัพท์ดังกล่าวไว้ หากผู้ถูกจับกุม หรือผู้ต้องหายินยอมให้รหัสผ่านและให้เข้าถึงข้อมูลโทรศัพท์ ให้จัดทำบันทึกยินยอมให้เข้าถึงข้อมูลโทรศัพท์ ของผู้ถูกจับกุมหรือผู้ต้องหา หากผู้ถูกจับกุมหรือผู้ต้องหาไม่ยินยอมให้รหัสผ่านให้ทำการหมายเหตุไว้ในบันทึก การตรวจยึด จากนั้นนำส่งให้กับพนักงานสอบสวน กรณีที่ผู้ถูกจับกุมหรือผู้ต้องหายินยอมให้เข้าถึงข้อมูลโทรศัพท์ ให้พนักงานสอบสวนนำส่งโทรศัพท์ไปยังเจ้าหน้าที่จากกองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับ อาชญากรรมทางเทคโนโลยี (บก.ปอท.) หรือเจ้าหน้าที่จากสำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจ เพื่อดำเนินการ คัดลอกข้อมูลจากโทรศัพท์ เช่น ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหวของผู้ถูกจับกุมหรือผู้ต้องหาที่กระทำความผิดปรากฏ อยู่ในสถานที่ที่มีการชุมนุม หรือข้อมูลการสนทนาชักชวนหรือนัดหมายกันมาร่วมการชุมนุม เพื่อใช้เป็น พยานหลักฐานประกอบในสำนวนการสอบสวน กรณีที่ผู้ถูกจับกุมหรือผู้ต้องหาไม่ยินยอมให้เข้าถึงข้อมูลโทรศัพท์ พนักงานสอบสวนจะต้องทำคำร้องต่อศาลเพื่อร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้เข้าถึงข้อมูลโทรศัพท์ของผู้ถูกจับกุม หรือผู้ต้องหา เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้เป็นพยานหลักฐานประกอบสำนวนการสอบสวนต่อไป

๕.๒.๑๐ การเตรียมการใช้สถานที่ควบคุม สถานที่สอบสวนเป็นกรณีพิเศษเฉพาะคราว ให้ดูตาม แนวทางหนังสือ ตร. ที่ ๐๐๑๑.๒๕/๑๐๙๔ ลงวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๔ เรื่อง แนวทางการปฏิบัติในการควบคุม ณ สถานที่ควบคุมพิเศษเป็นการเฉพาะคราว

๕.๒.๑๑ การเตรียมชุดคำถามเพื่อแสวงหาข้อมูลผู้ต้องหาและกลุ่มผู้ชุมนุมอื่น ก่อนที่พนักงานสอบสวนจะเริ่มทำการสอบสวน เมื่อรู้กลุ่มบุคคลที่ถูกจับกุมจะต้องประชุมซักซ้อมผู้ทำการซักถามเพื่อเตรียมการซักถาม โดยต้องทราบว่ากลุ่มดังกล่าว เป็นใคร เชื่อมโยงข้อมูลกับกลุ่มใด ที่เป็นผู้สนับสนุนการก่อเหตุ เพื่อจะได้หาภาพถ่ายบุคคลเหล่านั้นมาให้ทำการชี้ยืนยันประกอบการซักถาม หรือเชื่อมโยงถึงข้อมูลอื่นที่จะเป็นประโยชน์ในทางการสืบสวนถึงตัวคนบงการ ผู้ที่รับผิดชอบในการซักถามควรเป็นผู้ที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับการสืบสวนสอบสวน

๕.๒.๑๒ การให้ผู้ถูกจับแจ้งญาติ ทนายความหรือบุคคลที่ตนไว้วางใจ ให้ทราบถึงการจับกุม ในการแจ้งนั้นเป็นสิทธิของผู้ถูกจับกุม ซึ่งจำเป็นจะต้องให้มีการติดต่อญาติหรือทนายความดังกล่าว แต่จะต้องพิจารณาไม่ให้เป็นการอุปสรรคต่อการปฏิบัติในการจับกุมหรือควบคุมตัวไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวน หรือสถานที่ควบคุมและสอบสวนเป็นกรณีพิเศษเฉพาะคราว การจะยินยอมให้ญาติ ทนายความหรือบุคคลที่ผู้ต้องหาไว้วางใจเข้าพบหรือร่วมฟังการสอบสวน จะต้องเป็นขั้นตอนที่ผู้จับนำตัวผู้ถูกจับส่งพนักงานสอบสวนพร้อมบันทึกการจับกุมแล้ว

๕.๒.๑๓ การวางแผนการสอบปากคำผู้ต้องหาให้มีการวางแผนอย่างไม่เป็นระบบ ประเด็นในการสอบปากคำผู้ต้องหา มีข้อเท็จจริงครบถ้วนหรือไม่ ผู้บังคับบัญชาจะต้องพิจารณาในเบื้องต้นว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นพนักงานสอบสวนในท้องที่สามารถดำเนินการสอบสวนได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ หากเห็นว่เกินกำลังและขีดความสามารถที่พนักงานสอบสวนท้องที่จะดำเนินการได้เอง ก็ให้รับดำเนินการแต่งตั้งพนักงานสอบสวนระดับ กองบังคับการ/ตำรวจภูธรจังหวัด กองบัญชาการ/ตำรวจภูธรภาค หรือสำนักงานตำรวจแห่งชาติแล้วแต่กรณี เป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบการสอบสวนดำเนินคดี

ในกรณีที่มีการแต่งตั้งคณะพนักงานสืบสวนสอบสวนรับผิดชอบคดีดังกล่าว ให้หัวหน้าพนักงานสอบสวนรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับคดีเบื้องต้น เรียกประชุมคณะพนักงานสืบสวนสอบสวน รวมถึงพนักงานสอบสวนท้องที่เกิดเหตุ ชุดสืบสวน เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิทยาการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดแนวทางสืบสวนสอบสวนกำหนดประเด็นการสอบสวน ซักกล่าวหา แบ่งกลุ่มพยานหลักฐาน กำหนดวิธีการติดตามพยานมาสอบปากคำ การประสานงานหน่วยที่เกี่ยวข้อง แบ่งมอบภารกิจให้พนักงานสอบสวนปฏิบัติ กำหนดระยะเวลาการปฏิบัติ ส่งของกลางไปตรวจพิสูจน์และติดตามผลมาประกอบสำนวน จัดทำแผนผังคดีประกอบด้วยพฤติการณ์แห่งคดี วันเวลาสถานที่เกิดเหตุ ผู้เสียหาย ผู้ต้องหาหรือผู้ต้องสงสัย วัตถุประสงค์พยานหรือของกลาง ความเชื่อมโยงของคดีหรือเหตุอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง จัดทำแผนผังสถานที่เกิดเหตุ ภาพถ่ายของเหตุการณ์ที่สำคัญ สถานที่เกี่ยวเนื่อง พร้อมทั้งมอบหมายพนักงานสอบสวนซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบถือสำนวนการสอบสวนและเก็บรวบรวมพยานหลักฐานเข้าสู่สำนวน นอกจากนี้ควรที่จะกำหนดตัวบุคคลที่มีความรอบรู้และเหมาะสมทำหน้าที่เสมือนเป็นเลขานุการในคดีนั้น และเป็นผู้ที่รู้ข้อมูลรายละเอียดทั้งหมดในคดี เพื่อให้ข้อมูลต่อคณะทำงานในเรื่องต่างๆ ได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการทำคดีดังกล่าว และควรมีการแยกพยานหลักฐานออกเป็นกลุ่ม เช่น กลุ่มพยานบุคคล ภาพถ่าย ผลการตรวจ เอกสารอื่นๆ เป็นต้น

หัวหน้าพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบคดีนั้น จะต้องมีการจัดเตรียมตั้งประเด็นการสอบปากคำผู้ต้องหาไว้ให้สอดคล้องกับฐานความผิดที่ผู้ต้องหาได้กระทำความผิดหรือถูกจับกุม ซึ่งในส่วนนี้อาจให้ผู้กำกับการ (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน มาตรวจสอบและเสนอแนวทางการตั้งประเด็นการสอบสวนด้วยก็ได้ นอกจากนี้ ควรมีการจัดทำรูปถ่าย หรือภาพถ่ายของแกนนำสำคัญๆ ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินคดีให้ปรากฏเพื่อความสะดวกในการสอบสวนปากคำพยานบุคคลเมื่อมีการอ้างถึงหรือพุดถึงบุคคลดังกล่าว เพื่อให้พนักงานสอบสวน

ร่วมสอบสวนได้นึกภาพถึงบุคคลที่ถูกกล่าวถึงและให้พยานดูว่าเป็นคนเดียวกันกับที่ให้การไว้หรือไม่ อย่างไรก็ตาม เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการสอบสวน จากนั้นจะต้องมีการจัดทีมพนักงานสอบสวนให้สอดคล้องกับจำนวนของผู้ต้องหา เพื่อไม่ให้เกิดความล่าช้าในการสอบปากคำผู้ต้องหา โดยทีมพนักงานสอบสวนจะต้องมาทำการเตรียมพร้อมที่สถานที่ควบคุมตัวผู้ต้องหา พร้อมเตรียมอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับการสอบสวน เช่น เครื่องพิมพ์ สะพานไฟ กระดาษ พร้อมทั้งเตรียมเจ้าหน้าที่พิมพ์มือผู้ต้องหา เจ้าหน้าที่จัดการของกลาง รวมถึงจะต้องมีเจ้าหน้าที่คอยดูแลควบคุมตัวผู้ต้องหาในขณะสอบสวนคำให้การผู้ต้องหาด้วย

๕.๒.๑๔ การยื่นคำร้องขอฝากขังทำอะไรอย่างไร หากเป็นกรณียื่นคำร้องทางไกลผ่านจอภาพมีการเตรียมอุปกรณ์พร้อมหรือไม่ สัญญาณอินเทอร์เน็ตที่จะใช้ในการเชื่อมต่อที่เสถียรและมีความเร็วอินเทอร์เน็ตเพียงพอหรือไม่ หากมีผู้ต้องหาหลายคน มีการจัดอุปกรณ์เครื่องขยายเสียง ไมโครโฟน หรือไม่ การเตรียมข้อมูลจากฝ่ายสืบสวน ตรวจสอบประวัติการกระทำผิดเพื่อขอคัดค้านการประกันตัว มีครบถ้วนหรือไม่

ก่อนการยื่นคำร้องขอฝากขัง จะต้องมีการเตรียมพนักงานสอบสวนที่จะเป็นผู้ยื่นคำร้องทำคำร้องขอฝากขังให้เรียบร้อย ซึ่งจะต้องมีการเตรียมข้อมูลจากฝ่ายสืบสวนในการตรวจสอบประวัติการกระทำผิดของผู้ต้องหาเพื่อขอคัดค้านการประกันตัว จะต้องเตรียมพยานหลักฐานในการขอคัดค้านการประกันตัวให้พร้อมที่จะยื่นไปพร้อมกับคำร้องขอฝากขังเพื่อให้ศาลพิจารณา พนักงานสอบสวนต้องตรวจสอบว่าฐานความผิดที่ผู้ต้องหาถูกจับกุมมานั้น จะต้องยื่นคำร้องต่อศาลใด จากนั้นให้ประสานกับทางศาลนั้นว่ากรณีดังกล่าวจะให้ทำการยื่นคำร้องโดยนำตัวผู้ต้องหาไปศาล หรือทำการยื่นคำร้องทางไกลผ่านจอภาพ หากเป็นการยื่นคำร้องผ่านจอภาพ พนักงานสอบสวนจะต้องจัดเตรียมอุปกรณ์ที่ใช้ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ กล้อง เครื่องขยายเสียง ไมโครโฟน สัญญาณอินเทอร์เน็ต ให้พร้อมก่อนถึงเวลายื่นคำร้อง พร้อมทั้งจะต้องทดสอบระบบให้เรียบร้อย เพื่อขณะที่ยื่นคำร้องขอฝากขังต่อศาลจะได้ไม่เกิดข้อขัดข้อง

๕.๒.๑๕ การเตรียมการส่งกำลังบำรุงให้กับผู้ปฏิบัติในทุกภาคส่วน ตั้งแต่อุปกรณ์การทำงาน เครื่องพิมพ์ สะพานไฟ กระดาษ อาหาร เครื่องดื่ม ยานพาหนะ รถควบคุมผู้ต้องหาไปศาล เป็นต้น

ก่อนการเริ่มการปฏิบัติต้องมีการจัดเตรียมการส่งกำลังบำรุงต่างๆ โดยเป็นหน้าที่ของฝ่ายส่งกำลังบำรุง เป็นผู้จัดการทั้งเรื่องอาหาร เครื่องดื่ม ยานพาหนะ รถควบคุมผู้ต้องหาไปศาล เครื่องพิมพ์ สะพานไฟ กระดาษ และอุปกรณ์การทำงานต่างๆ โดยจะต้องกำหนดในแผนการปฏิบัติให้ชัดเจน ถึงผู้รับผิดชอบสถานที่ วันเวลาที่ให้ดำเนินการ เพื่อความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่

๕.๒.๑๖ ปัญหาในการสืบพยานในชั้นศาล

ให้มีการซักซ้อมการเบิกความในชั้นศาลของประจักษ์พยานและพยานปากสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพยานผู้กล่าวหา ซึ่งจะเป็นผู้เบิกความเปิดคดี จะต้องจดจำข้อเท็จจริงในประเด็นสำคัญได้อย่างครบถ้วนและสอดคล้องกับรายงานการสืบสวนที่ฝ่ายข่าวได้รายงานให้พนักงานสอบสวนได้ทราบ และพยานผู้ทำการสืบสวน ก็จะต้องเบิกความในประเด็นสาระสำคัญสอดคล้องกัน

การขอการคุ้มครองพยานนั้น เป็นกรณีที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งเนื่องจากมีความเกี่ยวข้องกับการพิสูจน์ข้อเท็จจริงในทางคดี จึงเป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องที่จะต้องให้ความคุ้มครองพยาน ทั้งนี้ในส่วนที่เกี่ยวกับการคุ้มครองพยานนั้นให้ปฏิบัติตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ.๒๕๔๖ นอกจากนี้ในส่วนของการสืบพยานล่วงหน้าตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญานั้น มีกรณีที่เกี่ยวข้องกับพนักงานสอบสวนอยู่ ๔ กรณี ซึ่งตามบทบัญญัติดังกล่าวเป็นช่องทางที่เปิดกว้างมากขึ้นในการนำตัวพยานไปเบิกความต่อศาลประกอบการดำเนินคดี คือ

๑) การสืบพยานล่วงหน้าก่อนฟ้องคดีต่อศาล ตามมาตรา ๒๓๗ ทวิ ซึ่งเป็นกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าพยานบุคคลจะเดินทางออกไปนอกราชอาณาจักร ไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง หรือเป็นบุคคลมีถิ่นที่อยู่ห่างไกลจากศาลที่พิจารณาคดี หรือมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะมีการยุ่งเหยิงกับพยานไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม หรือมีเหตุจำเป็นอันอื่นอันเป็นการยากแก่การนำพยานนั้นมาสืบในภายหน้า พนักงานสอบสวนอาจร้องขอต่อพนักงานอัยการให้ยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อสืบพยานล่วงหน้าก่อนฟ้องคดีก็ได้

๒) การสืบพยานล่วงหน้าหลังฟ้องคดีต่อศาล แต่ก่อนถึงกำหนดวันนัดสืบพยาน ตามมาตรา ๑๗๓/๒ วรรคสอง ในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม เมื่อศาลเห็นสมควรหรือคู่ความฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดร้องขอ ศาลจะมีคำสั่งให้สืบพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับประเด็นสำคัญในคดีไว้ล่วงหน้าก่อนถึงกำหนดวันนัดสืบพยานก็ได้

๓) การสืบพยานล่วงหน้าหลังฟ้องคดี แต่ก่อนถึงกำหนดวันสืบพยาน ตามมาตรา ๕๕/๑ ในคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ ถ้าศาลมีคำสั่งให้ออกหมายเรียกพยานโจทก์ โดยมีได้กำหนดวิธีการส่งไว้ให้พนักงานอัยการมีหน้าที่ดำเนินการให้หัวหน้าพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่เป็นผู้จัดส่งหมายเรียกแก่พยาน และติดตามพยานโจทก์มาศาลตามกำหนดนัดแล้วแจ้งผลการส่งหมายเรียกไปยังศาลและพนักงานอัยการโดยเร็ว หากปรากฏว่าพยานโจทก์มีเหตุขัดข้องไม่อาจมาศาลได้หรือเกรงว่าจะเป็นการยากที่จะนำพยานนั้นมาสืบตามที่ศาลนัดไว้ ก็ให้พนักงานอัยการขอให้ศาลสืบพยานนั้นไว้ล่วงหน้า ตามมาตรา ๑๗๓/๒ วรรคสอง

๔) การสืบพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ล่วงหน้าก่อนฟ้องคดี มาตรา ๒๔๔/๑ วรรคสาม ในกรณีที่พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์สามารถพิสูจน์ให้เห็นถึงข้อเท็จจริงที่อาจทำให้ศาลวินิจฉัยชี้ขาดคดีได้โดยไม่ต้องสืบพยานหลักฐานอื่นอีก หรือมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าหากมีการเนินช้ากว่าจะนำพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์อันสำคัญมาสืบในภายหน้า พยานหลักฐานนั้นจะสูญเสียไปหรือยากแก่การตรวจพิสูจน์ เมื่อคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งร้องขอหรือเมื่อศาลเห็นสมควร ศาลอาจสั่งให้ทำการตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ตามความในวรรคหนึ่งและวรรคสองได้ทันทีโดยไม่ต้องรอให้ถึงกำหนดวันสืบพยานตามปกติ ทั้งนี้ ให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๒๓๗ ทวิ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ผู้ที่ทำหน้าที่ควบคุมบริหารทีมสืบสวนสอบสวน จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเตรียมการและเตรียมความพร้อมที่จะป้องกันและรับปัญหาที่จะเกิดขึ้นดังกล่าวข้างต้น โดยมีแนวทางการปฏิบัติตามข้อกำหนดระเบียบอย่างถูกต้อง ต้องมีการเตรียมทำแบบฟอร์ม รูปแบบการบันทึกต่างๆ พร้อมจัดทีมสนับสนุนผู้จับกุม ผู้บันทึกตรวจยึดและพนักงานสอบสวน จึงจะทำให้การสืบสวนสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานทำได้อย่างมีประสิทธิภาพครบถ้วน ป้องกันไม่ให้เกิดช่องโหว่ในการปฏิบัติอันจะเป็นเหตุให้ผู้ต้องหาใช้เป็นข้อต่อสู้หรือฟ้องกลับเจ้าหน้าที่ว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบในภายหลัง

ประเด็นที่พนักงานอัยการมักสั่งให้ทำการสอบสวนเพิ่มเติมในคดีการชุมนุมสาธารณะ สอบปากคำผู้กล่าวหาเพิ่มเติม

๑) หากไม่ปรากฏภาพผู้ต้องหาให้ผู้กล่าวหาตรวจสอบว่ามีเจ้าหน้าที่ได้ถ่ายภาพผู้ต้องหาไว้หรือไม่ หากมีให้ผู้กล่าวหาอธิบายรายละเอียดพร้อมลงลายมือชื่อรับรอง

๒) ให้สอบปากคำผู้กล่าวหาหรือพยานว่า ในความผิดตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ.๒๕๕๘ มาตรา ๓๔(๖) และ ๕๑ ผู้ต้องหาได้ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานควบคุมโรคผู้ใด และได้มีการทำคำสั่งเป็นหนังสือหรือไม่ พร้อมส่งสำเนาคำสั่งดังกล่าวประกอบ

๓) ให้สอบปากคำผู้กล่าวหาหรือพยานว่า กระทรวงสาธารณสุขได้ประกาศเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข เกี่ยวกับการออกคำสั่ง ตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ.๒๕๕๘ มาตรา ๓๔ พร้อมแนบประกาศกระทรวงที่เกี่ยวข้อง และนอกจากกระทรวงสาธารณสุข ทางกรุงเทพมหานครและสำนักงานเขตท้องที่ที่เกิดการกระทำความผิด ได้มีการออกระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการออกคำสั่งของเจ้าพนักงานควบคุมโรคตามมาตรา ๓๔ ไว้หรือไม่ และมีคำสั่งห้ามการชุมนุมในพื้นที่หรือไม่ อย่างไร พร้อมแนบเอกสารที่เกี่ยวข้อง

๔) ให้สอบปากคำผู้กล่าวหาว่าผู้ต้องหาต้องมีพฤติการณ์อย่างไรอันเป็นการยุยงให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยตามข้อกล่าวหาหรือผู้ต้องหาต้องมีเพียงพฤติการณ์เข้าร่วมชุมนุมหรือมั่วสุมเท่านั้น

๕) ให้สอบปากคำผู้กล่าวหาว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจรายใดเป็นผู้ประกาศให้เลิกการชุมนุม ประกาศจำนวนกี่ครั้ง เวลาใดบ้าง ประกาศโดยวิธีการใด และผู้เข้าร่วมการชุมนุมยุติหรือไม่ อย่างไร

๖) ให้สอบปากคำผู้กล่าวหาว่า การที่ผู้ร่วมการชุมนุมลงมาชุมนุมบนพื้นผิวการจราจร ทำให้การจราจรได้รับความเดือดร้อนวุ่นวาย การกระทำดังกล่าวเป็นการกีดขวางการจราจรจนไม่อาจสัญจรได้ตามปกติหรือไม่ อย่างไร หากมีการกีดขวางให้บอกว่าเป็นการกีดขวางการจราจรถนนใดบ้าง

๗) ให้สอบปากคำผู้กล่าวหาว่า การที่กลุ่มผู้ชุมนุมกีดขวางทางเข้าออกของอาคารเป็นสถานที่ใด หรือไม่ หากมีการกีดขวางอาคารหรือสถานที่ดังกล่าวเป็นการขัดขวางการปฏิบัติงาน การประกอบกิจการ หรือการใช้ชีวิตโดยปกติสุขของประชาชนทั่วไปหรือไม่ อย่างไร พร้อมสอบคำให้การของเจ้าหน้าที่และตัวแทนของอาคารหรือสถานที่ดังกล่าวประกอบเป็นพยานตามรูปคดี

๘) ให้สอบปากคำผู้กล่าวหาหรือเจ้าหน้าที่ผู้จับกุมว่า เหตุใดจึงริบโทรศัพท์เคลื่อนที่และซิมการ์ดของผู้ต้องหาบางรายเป็นของกลาง แต่ผู้ต้องหารายอื่นไม่ริบไว้และหลังจากริบโทรศัพท์เคลื่อนที่และซิมการ์ดไว้แล้ว เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ตรวจสอบหรือขยายผลหรือไม่ หากดำเนินการได้ความว่าอย่างไร พร้อมส่งเอกสารประกอบ

๙) ให้สอบปากคำผู้กล่าวหาว่า การที่ผู้ต้องหาบางรายเป็นแกนนำในการชุมนุมและขึ้นปราศรัยนั้น การปราศรัยดังกล่าวมีถ้อยคำอย่างไร ให้ถอดข้อความคำปราศรัยของผู้ต้องหาทุกราย พร้อมส่งภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหวประกอบ และการกระทำหรือการปราศรัยของผู้ต้องหาบางรายใดบ้างที่เป็นการยุยงก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อย ให้ระบุว่าเป็นการกระทำหรือข้อความใดอย่างไร

๑๐) ให้สอบปากคำผู้กล่าวหาว่า การที่ผู้ต้องหาบางรายเป็นผู้ทำหน้าที่จัดเตรียมอุปกรณ์สนับสนุนการชุมนุม ให้อธิบายโดยละเอียดพร้อมแสดงพยานหลักฐาน

๑๑) ให้สอบปากคำผู้กล่าวหาว่า การที่ผู้ต้องหาบางรายเป็นแกนนำ การเป็นแกนนำนั้นคือการทำหน้าที่ใดในการชุมนุม ให้อธิบายโดยละเอียด พร้อมแสดงพยานหลักฐาน

๑๒) ให้สอบปากคำผู้กล่าวหาว่า การที่ผู้ต้องหาบางรายเป็นการรักษาความปลอดภัยให้แกนนำ การเป็นการรักษาความปลอดภัยให้แกนนำคือการทำหน้าที่ใดในการชุมนุม รักษาความปลอดภัยให้แกนนำคนใด อย่างไร ให้อธิบายโดยละเอียด พร้อมแสดงพยานหลักฐาน

๑๓) ให้สอบปากคำผู้กล่าวหาว่า การที่ผู้ต้องหาบางราย ทำหน้าที่เป็นผู้ร่วมชุมนุมกับผู้ต้องหาดังกล่าวเพียงเข้ามาสังเกตการณ์ในสถานที่เกิดเหตุ ใช่หรือไม่ หรือถ้าหากมีส่วนร่วมการชุมนุมกับผู้ร่วมชุมนุมคนอื่น เช่น มีพฤติการณ์ชูสามนิ้ว ตะโกน ประบมือ ให้อธิบายโดยละเอียด พร้อมแสดงพยานหลักฐาน

๑๔) ให้สอบปากคำผู้กล่าวหาว่า การที่ผู้ต้องหาบางรายกระทำการหรือมีพฤติการณ์ที่แตกต่างจากผู้เข้าร่วมชุมนุมที่เข้ามาสังเกตการณ์ในสถานที่เกิดเหตุหรือไม่ อย่างไร ให้อธิบายโดยละเอียด พร้อมแสดงพยานหลักฐาน

๑๕) ให้สอบปากคำผู้กล่าวหาว่า การชุมนุมตามวันเวลาที่เกิดเหตุ มีบุคคลใดเป็นผู้โพสต์เชิญชวนให้ประชาชนทั่วไปมาเข้าร่วมการชุมนุมในสื่อออนไลน์หรือไม่ อย่างไร

๑๖) ให้สอบปากคำผู้กล่าวหาว่า การที่กลุ่มผู้ชุมนุมมีการประทุษร้ายหรือใช้กำลังอันทำให้ประชาชนเดือดร้อนเสียหายและเกรงกลัวอันตรายที่อาจเกิดขึ้นต่อชีวิต ร่างกายและทรัพย์สิน หรือไม่ อย่างไร

๑๗) ให้สอบปากคำผู้กล่าวหาว่า การกระทำของผู้ต้องหาหารายใดบ้างที่เป็นการยุยงให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยให้ระบอบโดยละเอียดด้วยว่าเป็นการกระทำหรือข้อความใดอย่างไร

๑๘) ให้สอบปากคำผู้กล่าวหาและพยาน โดยให้ผู้กล่าวหาและพยานยืนยันว่า ผู้ต้องหาได้มีพฤติกรรมอย่างใดที่แสดงเจตนาในการร่วมจัดกิจกรรมรวมกลุ่มของบุคคลที่มีจำนวนรวมกันมากกว่าห้าคน ในเขตพื้นที่ที่มีการประกาศหรือคำสั่งกำหนดเป็นพื้นที่ควบคุมสูงสุดและเข้มงวดดังกล่าว และผู้ต้องหามีการกระทำใดที่เป็นการร่วมกันชุมนุมทำกิจกรรมหรือมั่วสุมในลักษณะที่เสี่ยงต่อการแพร่เชื้อโรคอันเป็นการฝ่าฝืนตามข้อกำหนดตามประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินบ้าง ให้อธิบายมาโดยชัดแจ้งว่า ในวันเวลาที่เกิดเหตุการณ์ร่วมกันชุมนุม ผู้ต้องหาได้เข้าร่วมชุมนุมจริง มิใช่เพียงอยู่ใกล้เคียงที่เกิดเหตุ และเหตุใดผู้กล่าวหากับพยานจึงเชื่อว่าผู้ต้องหาเป็นผู้กระทำความผิดในคดีนี้ และให้ยืนยันว่าตามวันเวลาที่เกิดเหตุผู้ต้องหามีการแต่งกายอย่างไร

สอบปากคำพยานเพิ่มเติม

๑) ให้สอบปากคำพยาน ผู้ที่อยู่ในเหตุการณ์ระบุยืนยันว่าผู้ต้องหากำลังทำอะไร อยู่ในบริเวณใดตามวันเวลาที่เกิดเหตุ หากมีวิดีโอบันทึกเหตุการณ์ ให้ระบุช่วงเวลาในคลิปวิดีโอดังกล่าว

๒) ให้สอบปากคำพยาน ผู้บันทึกภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหวด้วยตนเอง ว่าเป็นบันทึกภาพหรือวิดีโอชิ้นใดในสำนวน และชี้ยืนยันภาพผู้ต้องหาพร้อมลงลายมือชื่อรับรอง

๓) ให้สอบปากคำพยาน เจ้าหน้าที่ตำรวจว่าปฏิบัติหน้าที่โดยอาศัยกฎหมาย ประกาศคำสั่งใดในการปฏิบัติหน้าที่ และตามวันเวลาที่เกิดเหตุ กลุ่มผู้ชุมนุมและเจ้าหน้าที่ตำรวจอยู่บริเวณใด เคลื่อนที่ไปที่ใด มีการกระทำความผิดอย่างไร แต่ละตำแหน่งอยู่ในพื้นที่รับผิดชอบของสถานีตำรวจใด และผู้ต้องหาถูกจับกุมที่ใด กระทำความผิดฐานอย่างไร โดยมีพยานหลักฐานชี้ยืนยันตัวบุคคลและการกระทำของผู้ต้องหาอย่างไร

๔) ให้สอบปากคำพยาน ผู้จับกุมผู้ต้องหาโดยให้ระบุเครื่องแต่งกายของผู้ต้องหา และรวบรวมภาพถ่ายให้เห็นถึงการแต่งกายของผู้ต้องหาในวันที่ถูกจับกุม และนำมาเทียบเคียงภาพนิ่งหรือภาพเคลื่อนไหวที่บันทึกขณะกระทำความผิด

๕) ให้สอบปากคำพยาน ผู้ซึ่งเป็นผู้บันทึกภาพเคลื่อนไหวว่า ในการกระทำความผิดของผู้ต้องหาที่ร่วมกันทำกิจกรรมชุมนุมนั้น มีลักษณะที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคอย่างไร

๖) ให้สอบปากคำพยาน เจ้าหน้าที่ชุดจับกุมผู้ต้องหาว่า ผู้ต้องหากำลังร่วมทำกิจกรรมใด อย่างไร เจ้าหน้าที่จับกุมผู้ต้องหาคือผู้ใด ได้ปฏิบัติตามหน้าที่หรือไม่ และที่อ้างว่าเกิดเหตุชุมนุมขึ้นนั้นเป็นอย่างไร ผู้ต้องหาต่อสู้ขัดขวางเจ้าพนักงานตามกฎหมายในการปฏิบัติหน้าที่โดยใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย โดยร่วมกันกระทำความผิดตั้งแต่ ๓ คนขึ้นไป ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๔๐ หรือไม่ อย่างไร หากข้อเท็จจริงปรากฏว่ามีการกระทำความผิดดังกล่าว ให้รวบรวมข้อเท็จจริงพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดนั้น

๗) ให้สอบปากคำพยาน เจ้าพนักงานควบคุมโรคฯ เป็นเจ้าพนักงานควบคุมโรคตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ.๒๕๕๘ มาตรา ๓๔ หรือไม่ และผู้ต้องหาได้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของท่าน

ใช่หรือไม่ และท่านได้ทำคำสั่งเป็นหนังสือหรือไม่ พร้อมแนบเอกสารที่เกี่ยวข้องให้พยานตรวจสอบภาพถ่าย ยืนยันว่าผู้ต้องหาฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าวอย่างไร โดยละเอียด

๘) ให้สอบปากคำพยาน เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องว่ามีการแจ้งความดำเนินคดีกับบุคคลอื่นที่เข้าร่วมชุมนุมอีกหรือไม่ อย่างไร ผลคดีเป็นเช่นไร และเนื่องจากมีผู้เข้าร่วมชุมนุมเป็นจำนวนมากเหตุใดจึงเลือกดำเนินคดีกับบุคคลเพียงไม่กี่คน ใช้หลักเกณฑ์ใดในการเลือกดำเนินคดีดังกล่าว

๙) ให้สอบปากคำพยาน เจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งทำหน้าที่ดูแลการชุมนุมร่วมกับผู้กล่าวหาและบุคคลอื่นที่เป็นประจักษ์พยาน เช่น เจ้าหน้าที่เขต เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย มาเป็นพยาน

๑๐) ให้สอบปากคำพยาน เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อให้ได้ว่าความว่า ผู้จัดกิจกรรมหรือผู้จัดให้มีการชุมนุมทางการเมืองได้จัดให้มีมาตรการป้องกันและยับยั้งการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตามที่ทางราชการกำหนดหรือไม่ และในท้องที่ดังกล่าวมีประกาศหรือมาตรการของทางราชการในการควบคุมโรคกำหนดไว้อย่างไร และสอบสวนว่าผู้เข้าร่วมกิจกรรมหรือผู้เข้าร่วมการชุมนุมทางการเมืองนั้นมีการสวมหน้ากากอนามัยหรือหน้ากากทางเลือกหรือไม่ มีการเว้นระยะห่างทางสังคมหรือไม่ มีการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันโรคตามที่ทางราชการกำหนดหรือไม่ มีการขออนุญาตใช้ระบบแอปพลิเคชันไทยชนะหรือไม่ มีการนำระบบแอปพลิเคชันไทยชนะมาใช้หรือไม่ และมีการเข้าระบบแอปพลิเคชันไทยชนะหรือไม่

๑๑) ให้สอบปากคำพยาน เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อให้ได้ว่าความว่า การจัดกิจกรรมหรือการชุมนุมทางการเมือง มีโอกาสหรือมีความเสี่ยงที่จะทำให้มีการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือไม่ อย่างไร

๑๒) ให้สอบปากคำพยาน บุคคลต่าง ๆ เช่น นักวิชาการและบุคคลทั่วไปที่ประกอบอาชีพแตกต่างกันว่า เมื่อได้ ดู ฟังและอ่านข้อความ การปราศรัยของผู้ต้องหา และเมื่อได้ดูและอ่านข้อความภาพที่โพสต์ลงในแอปพลิเคชันเฟซบุ๊กของผู้ต้องหา มีความเห็นว่าข้อความดังกล่าวมีความหมายอย่างไร ผู้กล่าวหาหรือผู้โพสต์ข้อความมีเจตนาหรือวัตถุประสงค์อย่างไร และข้อความดังกล่าวมีลักษณะเป็นการเพื่อก่อให้เกิดความปั่นป่วนหรือความกระด้างกระเดื่องในหมู่ประชาชนถึงขนาดที่จะก่อให้เกิดความไม่สงบขึ้นในราชอาณาจักรหรือเพื่อให้ประชาชนล่วงละเมิดกฎหมายแผ่นดินหรือไม่ อย่างไร

๑๓) ให้สอบปากคำพยาน พนักงานสอบสวนในท้องที่อื่นที่ผู้ต้องหาไม่พดพิการณ์เช่นเดียวกับคดีนี้และได้มีการออกหมายจับไปแล้ว เพื่อปรากฏข้อเท็จจริง ข้อกฎหมายและบุคคลที่เกี่ยวข้อง การปรับปรับบทความคดี พร้อมสำเนาหมายจับดังกล่าว

๑๔) ให้สอบปากคำพยาน เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหน้าที่ในการขอรับอนุญาตและออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ที่จะทำการโฆษณาโดยใช้เครื่องขยายเสียงด้วยกำลังไฟฟ้าในท้องที่ที่เกิดเหตุโดยตรงว่าในการขออนุญาตดังกล่าวมีหลักเกณฑ์อย่างไร และได้รับคำขออนุญาตจากผู้ใดหรือได้รับการออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ขออนุญาตในกรณีที่จะมีการจัดทำกิจกรรมในคดีนี้หรือไม่ อย่างไร

๑๕) ให้สอบปากคำพยาน เจ้าหน้าที่กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ซึ่งเกี่ยวข้องกับการอนุญาตให้เรียไร ตามพระราชบัญญัติควบคุมการเรียไร พ.ศ.๒๕๘๗ ในท้องที่ที่เกิดเหตุโดยตรงว่าในการขออนุญาตเรียไรมีหลักเกณฑ์อย่างไร และได้รับคำขออนุญาตจากผู้ใดหรือได้รับการออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ขออนุญาตในกรณีที่จะมีการจัดทำกิจกรรมในคดีนี้หรือไม่ อย่างไร

๑๖) ให้สอบปากคำพยานว่า ผู้ต้องหาไม่พดพิการณ์กำลังเรียไรอย่างไร มีพดพิการณ์ใดนอกเหนือไปจากถ้อยแถลงรับบริจาาคเพื่อเรียไรเงินหรือไม่ อย่างไร

๑๓) ให้สอบปากคำพยาน บุคคลผู้มีวิชาชีพที่มีความรู้โดยเฉพาะ เช่น แพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญด้านโรคระบาด ในเรื่องการแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 หรือ โควิด-19 ว่าการจัดกิจกรรมรวมกลุ่มของผู้ต้องหาตามข้อกล่าวหา มีลักษณะเป็นการเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดหรือไม่

๑๔) ให้สอบปากคำพยาน ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการโรคติดต่อต่างๆ ในท้องที่เกิดเหตุเห็นว่า พยานได้รับการแต่งตั้งให้เป็นเจ้าพนักงานตำแหน่งใด ตามคำสั่งหรือเอกสารฉบับใด มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดการโรคติดต่ออย่างไรบ้าง และในการเข้าพบพนักงานสอบสวนเพื่อเป็นพยาน ในคดีนี้ พยานได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตของท้องที่เกิดเหตุ หรือได้รับการแต่งตั้ง มอบหมายจากผู้มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องหรือไม่ อย่างไร พร้อมเอกสารประกอบ

สิ่งที่พนักงานสอบสวนต้องดำเนินการ

๑) ให้พนักงานสอบสวน จัดทำแผนที่แสดงสถานที่เกิดเหตุ(เพิ่มเติม) ให้ปรากฏรายละเอียดถึงคำให้การเพิ่มเติมของพยานด้วย

๒) ให้พนักงานสอบสวน รวบรวมภาพเคลื่อนไหวจากพยานที่เป็นผู้ถ่ายภาพด้วยตนเอง โดยให้ส่งภาพเป็นไฟล์ภาพเคลื่อนไหวและจับเป็นภาพนิ่งเรียงลำดับเหตุการณ์พร้อมให้พยานที่เป็นผู้ถ่ายภาพ อธิบายรายละเอียดและลงลายมือชื่อรับรองเอกสาร

๓) ให้พนักงานสอบสวน รวบรวมภาพเคลื่อนไหวจากแหล่งที่มาอื่น เช่น จากสำนักงาน ตำรวจแห่งชาติ สื่อมวลชนหรือสื่อทางออนไลน์ โดยเฉพาะภาพที่เห็นการกระทำความผิดของผู้ต้องหา

๔) ให้พนักงานสอบสวน ดำเนินการให้พยานลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องของเอกสาร ทุตรายการโดยเฉพาะจุดที่กล่าวหาว่ามีการต่อสู้ขัดขวางเจ้าพนักงาน ทำร้ายเจ้าพนักงาน

๕) ให้พนักงานสอบสวน จัดส่งประกาศ คำสั่ง ข้อกำหนดตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินเกี่ยวข้องกับการห้ามชุมนุมที่มีผลบังคับใช้ในวันเวลาที่เกิดเหตุ

๖) กรณีพยานให้การอ้างอิงถึงพยานอื่น ให้สอบสวนบุคคลที่พยานอ้างอิงถึงด้วย

๗) ให้พนักงานสอบสวน ตรวจสอบภาพถ่ายในสำนวนว่ามีภาพถ่ายของผู้ต้องหาหรือไม่ พร้อมทำสัญลักษณ์แสดงให้เห็นว่าบุคคลใดในภาพคือผู้ต้องหา

๘) ให้พนักงานสอบสวนส่งสำนวนมายังพนักงานอัยการในรูปแบบคดีเอกภาพในรายงาน การสอบสวน ในคดีที่มีผู้ต้องหาหลายคนร่วมกันกระทำความผิดอยู่ต่างเขตอำนาจศาล โดยเฉพาะระบุว่า ผู้ต้องหานี้เป็นผู้ต้องหาที่เท่าใดในคดี เพื่อความเป็นเอกภาพในการสั่งคดี

๙) ให้พนักงานสอบสวนจัดทำแผนที่สังเขปแสดงสถานที่เกิดเหตุรวมมาในสำนวนด้วย รวมถึงรวบรวมภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว หรือภาพจากกล้องวงจรปิดที่สามารถยืนยันได้ว่าผู้ต้องหาอยู่ในสถานที่ชุมนุมจริง หรือมีการแสดงข้อความใดทางเครื่องมือสื่อสารหรือทางเครือข่ายออนไลน์ หรือไม่ว่าผู้ต้องหาร่วมกับ พวกเจตนาจัดกิจกรรมการรวมกลุ่มดังกล่าวจะเข้าร่วมชุมนุมในวันเวลาดังกล่าวจริง ให้รวมมาในสำนวนด้วย

ตัวอย่างข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับการชุมนุมฯ (ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๔)

ลำดับ	ข้อหา / ฐานความผิด	ข้อกำหนด / มาตรา	อัตราโทษ
๑	ชุมนุมหรือทำกิจกรรมที่มีความเสี่ยงต่อการแพร่โรคในพื้นที่ที่มีประกาศหรือคำสั่งกำหนดเป็นพื้นที่ควบคุมสูงสุดและเข้มงวด พื้นที่ควบคุมสูงสุด พื้นที่ควบคุม พื้นที่เฝ้าระวังสูง รวมถึงกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เว้นแต่กรณีได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือกิจกรรมที่ได้รับ การยกเว้น	ประกาศหัวหน้าผู้รับผิดชอบในการแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉินในส่วนที่เกี่ยวกับความมั่นคง เรื่อง ห้ามการชุมนุม การทำกิจกรรม การมั่วสุม ที่ก่อให้เกิดการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด - 19) (ฉบับที่ ๑๔) ข้อ ๓	รับโทษ ตาม พ.ร.ก. ฉุกเฉินฯ มาตรา ๑๘ (จำคุกไม่เกิน ๒ ปี ปรับไม่เกิน ๔๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ)
๒	ชุมนุมหรือทำกิจกรรมที่มีความเสี่ยงต่อการแพร่โรคในพื้นที่ที่มีประกาศหรือคำสั่งกำหนดเป็นพื้นที่เฝ้าระวัง พื้นที่นำร่องด้านการท่องเที่ยว (เว้นกรุงเทพมหานครและปริมณฑล)	ประกาศหัวหน้าผู้รับผิดชอบในการแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉินในส่วนที่เกี่ยวกับความมั่นคง เรื่อง ห้ามการชุมนุม การทำกิจกรรม การมั่วสุม ที่ก่อให้เกิดการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด - 19) (ฉบับที่ ๑๔) ข้อ ๔	รับโทษ ตาม พ.ร.ก. ฉุกเฉินฯ มาตรา ๑๘ (จำคุกไม่เกิน ๒ ปี ปรับไม่เกิน ๔๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ)
๓	มั่วสุมในลักษณะที่เสี่ยงต่อการแพร่โรค หรือการกระทำความผิดเป็นการฉวยโอกาสซ้ำเติมความเดือดร้อนของประชาชน หรือการก่อกวนก่อกบฏเพื่อแพร่โรค ณ ที่ใดๆ ทว่าราชอาณาจักร	ประกาศหัวหน้าผู้รับผิดชอบในการแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉินในส่วนที่เกี่ยวกับความมั่นคง เรื่อง ห้ามการชุมนุม การทำกิจกรรม การมั่วสุม ที่ก่อให้เกิดการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด - 19) (ฉบับที่ ๑๔) ข้อ ๒	รับโทษ ตาม พ.ร.ก. ฉุกเฉินฯ มาตรา ๑๘ (จำคุกไม่เกิน ๒ ปี ปรับไม่เกิน ๔๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ)
๔	จัดกิจกรรมที่มีความเสี่ยงต่อการแพร่โรค - ในพื้นที่ควบคุมสูงสุดและเข้มงวด ซึ่งมีการรวมกลุ่มกันของบุคคลที่มีจำนวนรวมกันมากกว่า ๕๐ คน - ในพื้นที่ควบคุมสูงสุด ซึ่งมีการรวมกลุ่มกันของบุคคลที่มีจำนวนรวมกันมากกว่า ๒๐๐ คน - ในพื้นที่ควบคุม ซึ่งมีการรวมกลุ่มกันของบุคคลที่มีจำนวนรวมกันมากกว่า ๕๐๐ คน - ในพื้นที่เฝ้าระวังสูง ซึ่งมีการรวมกลุ่มกันของบุคคลที่มีจำนวนรวมกันมากกว่า ๑,๐๐๐ คน - ในพื้นที่เฝ้าระวังและพื้นที่นำร่องด้านการท่องเที่ยว การจัดกิจกรรมรวมกลุ่มของบุคคลที่มีจำนวนมากให้สามารถทำได้ตามความเหมาะสม โดยให้ปฏิบัติตามมาตรการด้านสาธารณสุขที่ทางราชการกำหนดอย่างเคร่งครัด ทั้งนี้ ห้ามมิให้มีการชุมนุม การทำกิจกรรม หรือการมั่วสุมกัน ณ ที่ใดๆ ในสถานที่แออัด หรือกระทำการดังกล่าวอันเป็นการยุยงให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยภายในเขตพื้นที่ที่หัวหน้าผู้รับผิดชอบในการแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉินในส่วนที่เกี่ยวกับความมั่นคงประกาศกำหนด	ข้อกำหนดออกตามความในมาตรา ๙ แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.๒๕๔๘ (ฉบับที่ ๓๗) ข้อ ๒	รับโทษ ตาม พ.ร.ก. ฉุกเฉินฯ มาตรา ๑๘ (จำคุกไม่เกิน ๒ ปี ปรับไม่เกิน ๔๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ)

ลำดับ	ข้อหา / ฐานความผิด	ข้อกฎหมาย / มาตรา	อัตราโทษ
๕	คูหมีนเจ้าพนักงานซึ่งกระทำการตามหน้าที่หรือเพราะได้กระทำการตามหน้าที่	ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๓๖	จำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
๖	ต่อสู้หรือขัดขวางเจ้าพนักงานในการปฏิบัติการตามหน้าที่ (วรรคหนึ่ง) ต่อสู้หรือขัดขวางนั้น ได้กระทำโดยใช้กำลังประทุษร้าย หรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย (วรรคสอง)	ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๓๘ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง	จำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท หรือ ทั้ง จำ ทั้ง ปรับ (วรรคหนึ่ง) จำคุกไม่เกิน ๒ ปี หรือปรับไม่เกิน ๔๐,๐๐๐ บาท หรือ ทั้ง จำ ทั้ง ปรับ (วรรคสอง)
๗	ถ้าความผิดตามมาตรา ๑๓๘ วรรคสอง ได้กระทำโดยมีหรือใช้อาวุธ หรือโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่สามคนขึ้นไป	ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๔๐ วรรคหนึ่ง	จำคุกไม่เกิน ๕ ปี หรือปรับไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท หรือ ทั้ง จำ ทั้ง ปรับ (วรรคหนึ่ง)
๘	มีสุ่มกันตั้งแต่สิบคนขึ้นไป ใช้กำลังประทุษร้าย ขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย หรือกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดให้เกิดการวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง (วรรคหนึ่ง) ถ้าผู้กระทำความผิดคนหนึ่งคนใดมีอาวุธ บรรดาผู้ที่กระทำความผิด (วรรคสอง) ถ้าผู้กระทำความผิดเป็นหัวหน้า หรือเป็นผู้มีหน้าที่สั่งการในการกระทำความผิดนั้น (วรรคสาม)	ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๑๕ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม	จำคุกไม่เกิน ๖ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท หรือ ทั้ง จำ ทั้ง ปรับ (วรรคหนึ่ง) จำคุกไม่เกิน ๒ ปี หรือปรับไม่เกิน ๔๐,๐๐๐ บาท หรือ ทั้ง จำ ทั้ง ปรับ (วรรคสอง) จำคุกไม่เกิน ๕ ปี หรือปรับไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท หรือ ทั้ง จำ ทั้ง ปรับ (วรรคสาม)
๙	เมื่อเจ้าพนักงานสั่งผู้ที่มีสุ่มเพื่อกระทำความผิดตามมาตรา ๒๑๕ ให้เลิกไป ผู้ใดไม่เลิก	ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๑๖	จำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
๑๐	ทำร้ายเจ้าพนักงานซึ่งกระทำการตามหน้าที่ หรือเพราะเหตุที่จะกระทำ หรือได้กระทำการตามหน้าที่ จนเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจ	ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙๖	จำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
๑๑	ทำให้เสียหาย ทำลาย ทำให้เสื่อมค่าหรือทำให้ไร้ประโยชน์ ซึ่งทรัพย์ของผู้อื่นหรือผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย	ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๕๘	จำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
๑๒	เจ้าพนักงานถามชื่อหรือที่อยู่เพื่อปฏิบัติการตามกฎหมายไม่ยอมบอก หรือแกล้งบอกชื่อหรือที่อยู่อันเป็นเท็จ	ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๖๗	ปรับไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท

ลำดับ	ข้อหา / ฐานความผิด	ข้อกฎหมาย / มาตรา	อัตราโทษ
๑๓	ทราบคำสั่งของเจ้าพนักงานซึ่งสั่งการตามอำนาจที่มีกฎหมายให้ไว้ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งนั้นโดยไม่มีเหตุหรือข้อแก้ตัวอันสมควร	ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๖๘	จำคุกไม่เกิน ๑๐ วัน หรือปรับไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
๑๔	พาอาวุธไปในเมือง หมู่บ้านหรือทางสาธารณะ โดยเปิดเผยหรือโดยไม่มีเหตุสมควร หรือพาไปในชุมนุมชนที่ได้จัดให้มีขึ้นเพื่อนมัสการ การรื่นเริง หรือการอื่นใด	ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๗๑	ปรับไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท และให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ริบอาวุธนั้น
๑๕	ดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้าหรือด้วยการโฆษณา	ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๙๓	จำคุกไม่เกิน ๑ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
๑๖	ไม่สามารถแสดงบัตรหรือใบรับหรือใบแทนใบรับเมื่อเจ้าพนักงานตรวจบัตรขอตรวจ	พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ.๒๕๒๖ มาตรา ๑๗	ปรับไม่เกิน ๒๐๐ บาท
๑๗	เดินแถว เดินเป็นขบวนแห่ หรือเดินเป็นขบวนใดๆ ลักษณะที่เป็นการกีดขวางการจราจร	พระราชบัญญัติจราจร มาตรา ๑๐๘, ๑๔๘	ปรับไม่เกิน ๕๐๐ บาท
๑๘	วาง ตั้ง ยื่น หรือแขวนสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือกระทำด้วยประการใดๆ ในลักษณะที่เป็นการกีดขวางการจราจร	พระราชบัญญัติจราจร มาตรา ๑๑๔, ๑๔๘	ปรับไม่เกิน ๕๐๐ บาท
๑๙	โฆษณาโดยใช้เครื่องขยายเสียงด้วยกำลังไฟฟ้า โดยไม่ได้รับอนุญาตต่อพนักงานเจ้าหน้าที่	พระราชบัญญัติควบคุมการโฆษณาโดยใช้เครื่องขยายเสียง พ.ศ.๒๕๔๓ มาตรา ๔, ๙	ปรับไม่เกิน ๒๐๐ บาท
๒๐	ขูด กะเทาะ ขีด เขียน พ่นสี หรือทำให้ปรากฏด้วยประการใดๆ ซึ่งข้อความภาพ หรือรูปรอยใดๆ ที่กำแพงที่ติดกับถนน บนถนน ที่ต้นไม้หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของอาคารที่อยู่ติดกับถนน หรืออยู่ในที่สาธารณะ	พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.๒๕๓๕ มาตรา ๑๒, ๕๖	ปรับไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท
๒๑	เทหรือทิ้งสิ่งปฏิกูล มูลฝอย น้ำโสโครกหรือสิ่งอื่นใดลงบนถนนหรือในทางน้ำ	พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.๒๕๓๕ มาตรา ๓๓, ๕๖	ปรับไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท

บันทึกการตรวจยึด

บันทึกที่

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

วัน/เวลาที่บันทึก วันที่.....เดือน.....พ.ศ..... เวลา.....น.

วัน/เวลาที่ตรวจยึด วันที่.....เดือน.....พ.ศ..... เวลา.....น.

สถานที่ตรวจยึด

เจ้าพนักงานตำรวจ ประกอบด้วย.....

.....

.....

.....

.....

อาศัยอำนาจตามมาตรา ๘๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยเจ้าพนักงานผู้จับหรือผู้รับตัว

ผู้ถูกจับไว้ มีอำนาจค้นตัวผู้ต้องหา และยึดสิ่งของต่างๆ ที่อาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้

จึงได้ทำการตรวจยึดสิ่งของดังต่อไปนี้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

จาก นาย/นางสาว/นาง.....ผู้ต้องหา

นำส่งพนักงานสอบสวน เพื่อดำเนินการตามกฎหมาย ต่อไป

อนึ่ง ในการตรวจยึดครั้งนี้ เจ้าหน้าที่ตำรวจทุกนายมิได้ทำให้ทรัพย์สินผู้ใดสูญหาย เสื่อมค่าหรือไร้ประโยชน์

แต่ประการใด มิได้บังคับ ชุ้เชิญ ทำร้ายร่างกายของผู้ใดให้ได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจแต่อย่างใด และได้เรียกจับ

หรือยอมจะรับเอาซึ่งทรัพย์สินของผู้หนึ่งผู้ใดมาเป็นประโยชน์ส่วนตนหรือบุคคลอื่น

ได้อ่านบันทึกนี้ให้ นาย/นางสาว/นาง.....ฟังและให้เป็นที่เข้าใจ

และรับว่าถูกต้องทุกประการ จึงได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

(ลงชื่อ).....ผู้ต้องหา

เจ้าหน้าที่ผู้ทำการตรวจยึด

(ลงชื่อ)ผู้ตรวจยึด (ลงชื่อ)ผู้ตรวจยึด

(ลงชื่อ)ผู้ตรวจยึด (ลงชื่อ)ผู้ตรวจยึด /บันทึก

พนักงานสอบสวนผู้รับสิ่งของตรวจยึด

ชื่อ.....สน.....โทร.....

บันทึกการตรวจยึด

บันทึกที่

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

วัน/เวลาที่บันทึก วันที่.....เดือน.....พ.ศ..... เวลา.....น.

วัน/เวลาที่ตรวจยึด วันที่.....เดือน.....พ.ศ..... เวลา.....น.

สถานที่ตรวจยึด

เจ้าพนักงานตำรวจ ประกอบด้วย.....

พฤติการณ์ในการตรวจยึด.....

อาศัยอำนาจตามมาตรา ๙๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเป็นผู้ค้น ในเมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่าบุคคลนั้นมีสิ่งของไว้ในความครอบครองเพื่อจะใช้ในการกระทำความผิด หรือว่าได้มาโดยการกระทำความผิด หรือซึ่งมีไว้เป็นความผิด

ด้วยปรากฏข้อมูลจากการสืบสวนว่าอุปกรณ์ดังกล่าวจะนำไปใช้ในการจัดการชุมนุมซึ่งเป็นการชุมนุมที่ผิดกฎหมาย

จึงได้ทำการตรวจยึดสิ่งของดังต่อไปนี้

จาก นาย/นางสาว/นาง.....ผู้ถูกตรวจยึด

นำส่งพนักงานสอบสวน เพื่อดำเนินการตามกฎหมาย ต่อไป

อนึ่ง ในการตรวจยึดครั้งนี้ เจ้าหน้าที่ตำรวจทุกนายมิได้ทำให้ทรัพย์สินผู้ใดสูญหาย เสื่อมค่าหรือไร้ประโยชน์ แต่ประการใด มิได้บังคับ ชูเชิญ ทำร้ายร่างกายของผู้ใดให้ได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจแต่อย่างใด และได้เรียกจับหรือยอมจะรับเอาซึ่งทรัพย์สินของผู้หนึ่งผู้ใดมาเป็นประโยชน์ส่วนตนหรือบุคคลอื่น

ได้อ่านบันทึกนี้ให้ นาย/นางสาว/นาง.....ฟังและให้เป็นที่เข้าใจ และรับว่าถูกต้องทุกประการ จึงได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

(ลงชื่อ).....ผู้ถูกตรวจยึด

เจ้าหน้าที่ผู้ทำการตรวจยึด

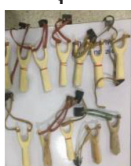
(ลงชื่อ)ผู้ตรวจยึด (ลงชื่อ)ผู้ตรวจยึด

(ลงชื่อ)ผู้ตรวจยึด (ลงชื่อ)ผู้ตรวจยึด/บันทึก

พนักงานสอบสวนผู้รับสิ่งของตรวจยึด

ชื่อ.....สน.....โทร.....

หมายเหตุ - สิ่งของที่เคยพบว่ามีนำมาใช้ในการกระทำความผิดในที่ชุมนุม

หนังสือ

หนังสือ

พลุไฟ

ประทัด

ลูกแก้ว

ประทัดลูกบอล

พลุไฟ

ลูกเหล็ก

ลูกแก้ว

หุ่นฟาง

น้ำมัน

ลูกเหล็ก

จากการชุมนุมที่ผ่านมา มีการใช้ หนังสือดี๊ก ลูกแก้ว ลูกเหล็ก พลุ่ไฟ ประทัดลูกบอล หรือของอื่นๆ ในลักษณะดังกล่าว โดยเป็นสิ่งซึ่งได้ใช้หรือเจตนาจะใช้ประทุขร่ายร่างกายในลักษณะอาวุธ โดยมีพยานหลักฐาน ประกอบเป็นรายงานการสืบสวน แสดงให้เห็นว่าผู้ครอบครองต้องมีพฤติการณ์ใกล้ชิดว่าเข้าร่วมการชุมนุม หรือมีเหตุบ่งชี้ชัดเจน เช่น มีเครื่องหมายบอกฝ่ายหรือสัญลักษณ์ เครื่องแต่งกาย เสื้อ หมวก ธง หรืออุปกรณ์ ที่แสดงให้เห้นว่ามีเจตนาที่จะไปเข้าร่วมการชุมนุม เช่น เอกสารปลุกระดม หรือ เชิญชวนเข้าร่วมการชุมนุม หน้ากากกันแก๊ส หรือเป็นบุคคลที่มีประวัติการกระทำความผิดซึ่งเคยถูกจับกุมมาก่อนและใช้สิ่งของดังกล่าว เป็นอาวุธ หรือจากการซักถามปากคำแล้ว บุคคลดังกล่าวให้การรับว่า จะนำสิ่งของที่พกพามานั้นไปใช้เป็น อาวุธในสถานที่ชุมนุม

หากมีพฤติการณ์ดังกล่าวนี้ จะต้องดำเนินการจับกุมบุคคลผู้พกพาสิ่งของดังกล่าวในความผิดฐาน พาอาวุธไปในเมือง หมู่บ้านหรือทางสาธารณะโดยเปิดเผยหรือโดยไม่มีเหตุสมควร หรือพาไปในชุมนุมชนที่ได้ จัดให้มีขึ้นเพื่อนมัสการ การรื่นเริงหรือการอื่นใด ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๗๑ เพื่อดำเนินคดี ตามกฎหมายต่อไป

บันทึกสมัครใจยินยอมให้ทำสำเนาและตรวจสอบข้อมูลอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์

เขียนที่

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

บันทึกนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นหลักฐานแสดงว่า เมื่อวันที่.....เวลา.....น.

ข้าพเจ้า.....อายุ.....ปี สัญชาติ.....

เลขประจำตัวประชาชน/หมายเลขหนังสือเดินทาง.....อยู่บ้านเลขที่.....

หมู่ที่.....ซอย.....ถนน.....ตำบล/แขวง.....

อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....โทรศัพท์.....

สมัครใจยินยอมให้เจ้าหน้าที่ตำรวจกองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี เข้าถึงระบบคอมพิวเตอร์ หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์ ดำเนินการทำสำเนา และตรวจสอบข้อมูล ในอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ของข้าพเจ้า จำนวนทั้งหมด.....รายการ รายละเอียดปรากฏดังต่อไปนี้

๑.จำนวน.....เครื่อง

๒.จำนวน.....เครื่อง

๓.จำนวน.....เครื่อง

๔.จำนวน.....เครื่อง

๕.จำนวน.....เครื่อง

ทั้งนี้ ข้าพเจ้าได้ส่งมอบอุปกรณ์ตามรายการดังกล่าวข้างต้น ต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจฯ เพื่อทำการทำสำเนาและตรวจสอบด้วยความสมัครใจ ซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานยืนยันการกระทำความผิดหรือเพื่อใช้สืบสวนหาตัวผู้กระทำความผิดหรือเพื่อพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของข้าฯ โดยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวทั้งหมดไม่ได้มีรหัสผ่านในการเข้าถึงข้อมูล หรือมาตรการป้องกันการเข้าถึงอื่นใดโดยเฉพาะ ซึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจฯ ผู้ดำเนินการได้แจ้งให้ทราบถึงรายละเอียด ขั้นตอนกระบวนการทำสำเนา และตรวจสอบข้อมูลต่าง ๆ ต่อข้าพเจ้าจนเป็นที่เข้าใจเรียบร้อยแล้ว เจ้าหน้าที่ตำรวจฯ ได้ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ที่ได้ทำ หรือจัดให้ทำการใด ๆ ซึ่งเป็นการให้คำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกลวง ทรมาน ใช้กำลังบังคับ หรือกระทำการโดยมิชอบประการใด ๆ อีกทั้งมิได้ทำให้ทรัพย์สินของข้าพเจ้า หรือผู้หนึ่งผู้ใดเสียหาย สูญหาย เสื่อมค่า เสื่อมราคา หรือไร้ซึ่งประโยชน์แต่อย่างใด

อ่านแล้วรับว่าถูกต้อง จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

(ลงชื่อ).....เจ้าของอุปกรณ์ฯ

(.....)

ลงวันที่...../...../.....

(ลงชื่อ).....พยาน

(.....)

ลงวันที่...../...../.....

ข้าพเจ้า.....ได้รับอุปกรณ์ตามรายการดังกล่าวข้างต้นทั้งหมด คืบโดยครบถ้วนแล้วและอยู่ในสภาพเดิมทุกประการ โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจฯ มิได้ทำให้ทรัพย์สินของข้าพเจ้า หรือผู้หนึ่งผู้ใดเสียหาย สูญหาย เสื่อมค่า เสื่อมราคา หรือไร้ซึ่งประโยชน์แต่อย่างใด

(ลงชื่อ).....เจ้าของอุปกรณ์ฯ

(.....)

ลงวันที่...../...../.....

รายการตรวจสอบ

ขั้นตอนการจับกุม

- ☐ บันทึกภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว ในขณะที่ทำการตรวจค้นและจับกุม
- ☐ ทำการจับกุมพร้อมแจ้งข้อกล่าวหาและแจ้งสิทธิตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๘๓ วรรคสอง ให้ทราบ ว่า "ผู้ถูกจับ มีสิทธิที่จะไม่ให้การหรือให้การก็ได้ และถ้อยคำของผู้ถูกจับนั้นอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณา คดีได้และผู้ถูกจับมีสิทธิที่จะพบและปรึกษากฎหมาย หรือผู้ซึ่งจะเป็นทนายความ ถ้าผู้ถูกจับประสงค์ จะแจ้งให้ญาติหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจทราบถึงการจับกุมที่สามารถดำเนินการได้โดยสะดวกและไม่เป็นการ ขัดขวางการจับหรือการควบคุมผู้ถูกจับหรือทำให้เกิดความไม่ปลอดภัยแก่บุคคลหนึ่งบุคคลใด" และ ให้ทำบันทึกการจับกุม
- ☐ ในระหว่างดำเนินการ ให้บันทึกภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว ในขณะที่ทำการแจ้งข้อกล่าวหาและสิทธิไว้ด้วย
- ☐ ตรวจค้นตัวและยานพาหนะของผู้ถูกจับ
- ☐ ตรวจยึดของกลาง ของพิดกฎหมายหรือสิ่งของที่อาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ (ตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๘๕) พร้อมทำบันทึกการตรวจยึด
- ☐ แจ้งให้ญาติ หรือ ผู้ซึ่งตนไว้วางใจ หรือ ทนายความให้ทราบถึงการจับกุมในโอกาสแรก (ให้ชุดจับกุมแจ้ง **นายศูนย์สิทธิมนุษยชน โทร.๐๙๒-๒๓๗๑-๓๑๓/๒, ๐๙๖-๓๗๘๙-๓๑๓/๓** ให้ทราบ) การแจ้งให้ญาติทราบดังกล่าว ให้แจ้งได้เท่าที่จะไม่เป็นปัญหาหรืออุปสรรคในการจับกุม หรือการพาตัวผู้ถูกจับไปยังสถานที่ ควบคุมพิเศษเป็นการเฉพาะคราว
- ☐ ควบคุมตัวผู้ถูกจับไปลงบันทึกประจำวันยังสถานีตำรวจแห่งท้องที่ที่ถูกจับ (การปฏิบัติ ให้นำรถควบคุม ผู้ต้องหาเข้าไปจอดสักครู่ จากนั้นให้นายตำรวจชั้นสัญญาบัตรชุดจับกุมนายใดนายหนึ่งเป็นผู้แจ้งและ ลงบันทึกประจำวันในสาระสำคัญของการจับกุมและเหตุจำเป็นที่จะต้องนำตัวไปยังที่ทำการสอบสวนและ ควบคุมหรือสถานที่ควบคุมพิเศษเป็นการเฉพาะคราว โดยไม่จำเป็นจะต้องให้ผู้ถูกจับกุมอยู่รอให้ลง ประจำวันเสร็จ) จากนั้นถ่ายสำเนาทะเบียนประจำวันดังกล่าว
- ☐ ในกรณีที่ผู้จับไม่สามารถทำบันทึกการจับกุมและบันทึกการตรวจยึดได้ในขณะนั้น ให้เร่งประสานส่งข้อมูลมายังพนักงานสอบสวนเพื่อช่วยดำเนินการในการจัดทำบันทึกไว้แล้วให้ผู้จับกุม เร่งรัดมาลงลายมือชื่อ โดยเร็ว
- ☐ ในการนำตัวผู้ถูกจับกุมส่งให้พนักงานสอบสวน เมื่อถึงสถานที่ควบคุมพิเศษเป็นการเฉพาะคราว ให้ควบคุมผู้ถูกจับกุมลงจากรถควบคุมที่ละหนึ่งคน เพื่อจะได้ทำการตรวจค้นและทำการตรวจสอบ ความถูกต้องอีกครั้ง และถ่ายรูปทำประวัติที่ละคน
- ☐ ให้ตรวจสอบว่ามีการส่งบันทึกการจับกุม บันทึกการตรวจยึด ของกลาง สิ่งของที่ตรวจยึด ส่งให้พนักงานสอบสวนครบถ้วนแล้ว จึงเดินทางกลับ

บันทึกการจับกุม

ปจว. ข้อ.....เวลา.....น.
วัน/เดือน/ปี.....คดีอาญาที่.....
บัญชีของกลางลำดับที่.....

สถานที่ทำบันทึก
วัน/เดือน/ปี ที่บันทึก
วัน/เดือน/ปี ที่จับกุม
สถานที่จับกุม
เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้จับกุม

ได้แจ้งแก่ผู้ถูกจับกุมปรากฏตามรายชื่อข้างล่างว่าเขาต้องถูกจับ

๑.....
๒.....
๓.....

พร้อมด้วยของกลาง

๑.....
๒.....

ตำแหน่งที่พบของกลาง

๑.....
๒.....

เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้จับกุมได้แจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกจับกุมทราบ

กระทำผิดฐาน ร่วมกันจัดกิจกรรมรวมกลุ่มของบุคคลที่มีจำนวนรวมกันมากกว่าคน ในเขตพื้นที่ที่มีการประกาศหรือคำสั่งกำหนดเป็นพื้นที่.....และร่วมกันชุมนุมหรือทำกิจกรรมที่มีความเสี่ยงต่อการแพร่โรคในพื้นที่ที่มีการประกาศหรือคำสั่งเป็นพื้นที่..... มั่วสุมกันตั้งแต่สิบคนขึ้นไป ใช้กำลังประทุษร้าย ชูเหตุว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย หรือกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดให้เกิดความวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง โดยผู้ร่วมกระทำผิดคนหนึ่งคนใดมีอาวุธ เมื่อเจ้าพนักงานสั่งผู้ที่มีอาวุธเพื่อกระทำความผิดตามมาตรา ๒๑๕ ให้เลิกไปแต่ผู้นั้นไม่เลิกต่อสู้หรือขัดขวางเจ้าพนักงานในการปฏิบัติการตามหน้าที่ โดยใช้กำลังประทุษร้าย หรือชูเหตุว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย โดยมีหรือใช้อาวุธ หรือโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่สามคนขึ้นไป ฝ่าฝืนประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินทั่วราชอาณาจักร ออกนอกเคสสถานในเวลาห้าม (เวลา.....ถึง.....น. ของวันรุ่งขึ้น) โดยผิดกฎหมาย

มีพฤติการณ์กล่าวคือ ก่อนการจับกุม.....ได้มีกลุ่มผู้ชุมนุม จำนวน.....คน มาร่วมกันชุมนุมที่บริเวณ..... โดยได้มาร่วมชุมนุมกันตั้งแต่เวลา.....น. เป็นต้นไป โดยในการชุมนุมดังกล่าว ได้มีการ.....

อันเป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดความวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง ทั้งนี้ ระหว่างเหตุการณ์ดังกล่าวเจ้าหน้าที่ตำรวจควบคุมฝูงชน ได้ประกาศให้กลุ่มผู้ชุมนุมมั่วสุมดังกล่าวให้เลิกชุมนุมมั่วสุม หากแต่กลุ่มผู้ชุมนุมมั่วสุมดังกล่าวไม่เลิก อีกทั้งยังใช้ขวดแก้ว หนังสือดี ลูกแก้ว ก้อนหิน ประทัดยักษ์ พลุ ขว้างปาใส่เจ้าหน้าที่ตำรวจควบคุมฝูงชนเพื่อต่อสู้ขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ โดยมีเจ้าหน้าที่ตำรวจควบคุมฝูงชนบางรายได้รับบาดเจ็บ เจ้าหน้าที่ตำรวจควบคุมฝูงชนจึงได้เข้าควบคุมรักษาความสงบในพื้นที่ โดยระหว่างที่เจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าปฏิบัติการเพื่อควบคุมพื้นที่รักษาความสงบ และจับกุมผู้กระทำความผิด กลุ่มผู้ชุมนุมได้พยายามหลบหนี โดยวิ่งหลบหนี และขับซี้รถจักรยานยนต์หลบหนี ต่อมาเจ้าหน้าที่ตำรวจควบคุมฝูงชนสามารถเข้าควบคุมสถานการณ์ได้ และได้จับกุมผู้ถูกจับกุมที่.....ซึ่งเป็นผู้ร่วมชุมนุมมั่วสุมก่อให้เกิดความวุ่นวายในบ้านเมืองตามพฤติการณ์ข้างต้น ได้ที่บริเวณ..... โดยหลังจากจับกุมแล้ว ผู้จับกุมได้ขอทำการตรวจค้นตัว โดยก่อนตรวจค้นผู้จับกุมได้แสดงความบริสุทธิ์ให้ผู้ถูกจับกุมดูจนเป็นที่พอใจแล้ว จึงได้ทำการตรวจค้น ผลการตรวจพบของกลางรายการที่.....อยู่ที่..... โดยผู้ถูกจับกุมที่.....ให้การว่าของกลางรายการที่.....เป็นของ.....จึงได้ตรวจยึดไว้เป็นของกลาง จากนั้น

- ๒ -

ผู้จับกุมได้แจ้งข้อกล่าวหาพร้อมสิทธิให้ผู้ถูกจับกุมทั้งหมดทราบ ตามข้อกล่าวหาข้างต้นและนำตัวผู้ถูกจับกุมพร้อมของกลางส่งพนักงานสอบสวนดำเนินคดีตามกฎหมาย

อนึ่ง ในการจับกุมผู้ต้องหาครั้งนี้ เจ้าพนักงานตำรวจผู้จับกุมได้ปฏิบัติหน้าที่โดยชอบด้วยกฎหมาย มิได้ทำให้ทรัพย์สินของผู้หนึ่งผู้ใดเสียหาย สูญหาย เสื่อมค่าหรือทำให้ไร้ประโยชน์แต่อย่างใด มิได้บังคับขู่เข็ญ หรือใช้กำลังทำร้ายร่างกายผู้ใดให้ได้รับอันตรายแก่กาย หรือจิตใจแต่อย่างใด และได้เรียกร้อง หรือยึดเอาทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดมาเป็นประโยชน์ส่วนตน แต่ประการใด โดยในขณะที่จับกุมได้แจ้งข้อกล่าวหา พฤติการณ์ที่ผู้ถูกจับกุมกระทำผิดแล้ว ได้แจ้งสิทธิให้ผู้ถูกจับกุมทราบว่าสิทธิที่จะให้การหรือไม่ให้การก็ได้และถ้อยคำที่ผู้ถูกจับกุมให้การนั้น อาจใช้เป็นพยานหลักฐานยืนยันตัวผู้ถูกจับกุมในการพิจารณาคดีได้ และแจ้งว่ามีสิทธิที่จะแจ้งหรือขอให้

เจ้าพนักงานแจ้งญาติหรือผู้ที่ตนไว้วางใจทราบถึงการจับกุมและสถานที่ถูกควบคุมในโอกาสแรกและแจ้งให้ผู้ถูกจับกุมทราบในโอกาสแรกแล้วว่ามีสิทธิดังต่อไปนี้

- ๑.สิทธิในการพบทนายหรือผู้ที่จะเป็นทนายเป็นการเฉพาะตัว
- ๒.ให้ทนายหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจเข้าฟังการสอบปากคำได้ในชั้นสอบสวน
- ๓.ได้รับการเยี่ยมหรือติดต่อญาติได้ตามสมควร
- ๔.สิทธิในการได้รับการรักษาพยาบาลเมื่อเจ็บป่วย

เมื่อได้แจ้งสิทธิข้อกล่าวหาและรายละเอียดที่กล่าวหาให้ทราบแล้ว

ในชั้นจับกุมผู้ถูกจับกุมที่.....ให้การ

ในชั้นจับกุมผู้ถูกจับกุมที่.....ให้การ

ในชั้นจับกุมผู้ถูกจับกุมที่.....ให้การ

ได้อ่านบันทึกนี้ให้ผู้ต้องหาฟังแล้ว ผู้ต้องหารับรองว่าถูกต้อง จึงมอบสำเนาบันทึกการจับกุมให้ผู้ต้องหาได้รับไปแล้ว จึงให้ลงชื่อไว้เป็นหลักฐาน

(ลงชื่อ).....ผู้ถูกจับกุมที่ /รับสำเนา

(ลงชื่อ).....ผู้ถูกจับกุมที่ /รับสำเนา

(ลงชื่อ).....ผู้ถูกจับกุมที่ /รับสำเนา

(ลงชื่อ).....ผู้จับกุม (ลงชื่อ).....ผู้จับกุม

(ลงชื่อ).....ผู้จับกุม (ลงชื่อ).....ผู้จับกุม/พิมพ์/อ่าน

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ ตร.

โทร. ๐ ๒๒๐๕ ๓๔๖๘

ที่ ๐๐๑๑.๒๕/๑๐๙๔

วันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๔

เรื่อง แนวทางการปฏิบัติในการควบคุม ณ สถานที่ควบคุมพิเศษเป็นการเฉพาะคราว

จตช. รอง ผบ.ตร. หรือตำแหน่งเทียบเท่า

ผู้ช่วย ผบ.ตร. หรือตำแหน่งเทียบเท่า

ผบช.หรือตำแหน่งเทียบเท่า

ผบก.ในสังกัด สง.ผบ.ตร.

ตามประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะ ๖ บทที่ ๒ ข้อ ๑๓๙ การควบคุมผู้ถูกจับไว้ที่
สถานีดำรวจตามปกติให้ควบคุมไว้ในห้องควบคุม หากผู้ต้องหาถูกควบคุมมีมาก ไม่สามารถจะนำตัวเข้าควบคุมใน
ห้องควบคุมได้ทั้งหมด หรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่น เช่น ผู้ต้องหาเป็นหญิง และไม่มีห้องควบคุมซึ่งจัดไว้โดยเฉพาะ เป็นต้น
ให้นายตำรวจที่เป็นหัวหน้าผู้รับผิดชอบในสถานีดำรวจแห่งนั้น จัดสถานที่ควบคุมขึ้นเป็นพิเศษเป็นการเฉพาะคราวได้

ดังนั้น เมื่อมีการจับกุมและควบคุมตัวผู้ต้องหา/ผู้ถูกจับ หากพิจารณาแล้วเห็นว่าการควบคุม
ตัวผู้ต้องหา/ผู้ถูกจับ ไว้ในห้องควบคุม ณ ที่ทำการของพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ถูกจับหรือที่ทำการของ
พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ จะเกิดความไม่ปลอดภัยหรืออาจก่อให้เกิดความวุ่นวายหรือความไม่สงบ
เรียบร้อย หรือผู้ถูกควบคุมมีจำนวนมาก หรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่น เช่น ผู้ถูกควบคุมเป็นหญิงและไม่มี
ห้องควบคุมซึ่งจัดไว้โดยเฉพาะ ให้หัวหน้าสถานีดำรวจหรือหัวหน้าหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวน จัดสถานที่
ควบคุมพิเศษเป็นการเฉพาะคราวตามประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดีดังกล่าว และเพื่อให้การปฏิบัติ
ในการควบคุมผู้ถูกจับเป็นไปด้วยความเรียบร้อย สะดวก ปลอดภัย และมีประสิทธิภาพ เป็นมาตรฐานเดียวกัน
จึงได้วางแนวทางการปฏิบัติดังนี้

๑. หัวหน้าสถานีดำรวจหรือหัวหน้าหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวน

๑.๑ ดำเนินการสำรวจสถานที่ ที่จะใช้เป็นสถานที่ควบคุมพิเศษเป็นการเฉพาะคราว
โดยสถานที่ดังกล่าวต้องมีอาณาเขตที่ชัดเจน มีความปลอดภัย และสามารถตรวจสอบการเข้าออกของบุคคลได้
ลักษณะอาคารสถานที่ต้องมั่นคง แข็งแรง และมีอุปกรณ์เพียงพอที่จะควบคุมดูแลผู้ต้องหา/ผู้ถูกจับ ให้อยู่ใน
สถานที่นั้นมีช่องทางเข้าออกเท่าที่จำเป็นและจัดให้มีระบบการรักษาความปลอดภัยที่เหมาะสม

๑.๒ กรณีขอใช้สถานที่ของหน่วยงานใด เป็นสถานที่ควบคุมพิเศษเป็นการเฉพาะคราว
ให้รีบประสานทางโทรศัพท์หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ไปยังหัวหน้าหน่วยงานหรือหัวหน้าผู้ดูแลสถานที่นั้น
เพื่อจัดเตรียมสถานที่ ดูแลความปลอดภัยและรักษาความสงบเรียบร้อย แล้วจัดส่งหนังสือขอใช้สถานที่ควบคุม
เป็นสถานที่ควบคุมพิเศษเป็นการเฉพาะคราว (ตามตัวอย่างหนังสือที่แนบ) ทั้งนี้ การควบคุมผู้ต้องหา/ผู้ถูกจับ
ให้กระทำได้เพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อป้องกันมิให้มีการหลบหนี โดยคำนึงถึงพฤติการณ์การกระทำผิด อายุ และ
หลักสิทธิมนุษยชนด้วย

๑.๓ หน่วยงานที่ส่งตัวผู้ต้องหา/ผู้ถูกจับ ไปควบคุม ณ สถานที่ควบคุมพิเศษเป็นการเฉพาะคราว
มีหน้าที่ ดังนี้

(๑) จัดกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อรักษาความปลอดภัย ป้องกันเหตุความไม่สงบ
ที่อาจเกิดขึ้นในระหว่างการส่งตัวผู้ต้องหา/ผู้ถูกจับ ไปยังสถานที่ควบคุมพิเศษเป็นการเฉพาะคราว จนกว่า
จะนำผู้ต้องหา/ผู้ถูกจับ เข้าห้องควบคุม

/(๒) ก่อนนำตัว...

- ๒ -

(๒) ก่อนนำตัวผู้ต้องหา/ผู้ถูกจับเข้าห้องควบคุมให้แจ้งสิทธิตาม ป.วิ.อาญา มาตรา ๗/๑ ให้ผู้ต้องหา/ผู้ถูกจับ ซึ่งถูกควบคุมทราบในโอกาสแรก

(๓) จัดพนักงานสอบสวนไปสอบสวนปากคำผู้ต้องหา/ผู้ถูกจับ ณ สถานที่ที่จัดเป็น สถานที่ควบคุมพิเศษเป็นการเฉพาะคราว

(๔) จัดพนักงานสอบสวนหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งมีความรู้ด้านกฎหมายมาชี้แจง ตอบข้อซักถามของทนายความ หรือญาติ หรือบุคคลที่ผู้ต้องหา/ผู้ถูกจับ ไว้วางใจ

(๕) จัดอาหารให้ผู้ต้องหา/ผู้ถูกจับที่ถูกควบคุม พร้อมทั้งจัดเจ้าหน้าที่ตำรวจ รับผิดชอบดูแลรักษาความปลอดภัย และไม่ให้ผู้ถูกควบคุมหลบหนี

๒. หน่วยงานผู้ครอบครองหรือดูแลสถานที่ควบคุมพิเศษเป็นการเฉพาะคราว มีหน้าที่ ดังนี้

๒.๑ จัดเตรียมสถานที่ควบคุม พร้อมสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานตามสมควรให้แก่ ผู้ถูกควบคุม

๒.๒ จัดเตรียมสถานที่ให้พนักงานสอบสวนใช้ในการสอบสวนปากคำผู้ต้องหา/ผู้ถูกจับ การปล่อยตัวชั่วคราว รวมทั้งการยื่นคำร้องขอหมายขังผู้ต้องหาในระบบการประชุมทางไกลผ่านจอภาพ (Video Conference)

๒.๓ จัดระบบการรักษาความปลอดภัยที่เหมาะสม เพื่อทราบและดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

พล.ต.อ.

(สุวัฒน์ แจ้งยอดสุข)

ผบ.ตร.

ด่วนที่สุด

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บช.น.

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๓๒๗๒

ที่ ๐๐๑๕.(สส.)๗๔/๐๙๓๕

วันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอใช้อาคาร บช.ปส. เป็นสถานที่ควบคุมพิเศษเป็นการเฉพาะคราว

เรียน ผบช.ปส.

ตามสถานการณ์ด้านการข่าวปรากฏข้อมูลอันน่าเชื่อถือว่า กลุ่มทะลุฟ้า กลุ่มทะลุแก๊ส(ส)(ช) กลุ่มแนวร่วมธรรมศาสตร์และการชุมนุม กลุ่มเยาวชนปลดแอก กลุ่ม REDEM กลุ่มพลเมืองโต้กลับ กลุ่มเครือข่ายคนรุ่นใหม่นนทบุรี กลุ่มโรนินฝั่งธน กลุ่มเครือข่ายขับไล่ประยุทธ์ (อ.ห.ต.) กลุ่มต่อต้านรัฐบาล กลุ่มไม่ทราบฝ่ายและผู้ชุมนุมอื่นๆ นัดรวมตัวชุมนุมกันภายในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ตั้งแต่วันที่ ๑ พ.ย. ๖๔ เป็นต้นไปต่อเนื่องทุกวัน ซึ่งเป็นการยุยงส่งเสริมให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยภายในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร อีกทั้งยังเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย พ.ร.ก.การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.๒๕๔๘ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง รวมถึงเป็นการฝ่าฝืนการป้องกันและระงับภัยอันตรายของโรคติดต่อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ นั้น

เพื่อให้การดำเนินคดีผู้ต้องหาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งเกิดความปลอดภัย และเป็นไปตามมาตรการรักษาความสงบเรียบร้อยกรณีที่มีการจับกุมตัวผู้ต้องหาเป็นจำนวนมาก หรืออาจก่อให้เกิดความวุ่นวาย หรืออาจก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อย หรือจะเกิดอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สินของบุคคล หรือของทางราชการ หรือบุคคลอื่นอาจจะก่อความไม่สงบในพื้นที่ควบคุม ประกอบประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะ ๖ บทที่ ๒ การควบคุมตัวผู้ถูกจับไว้ในสถานียตำรวจ, หนังสือ ตร. ที่ ๐๖๒๕.๒๓/๑๕๖๗๙ ลง ๑๐ พ.ย. ๔๐ เรื่อง กำชับการปฏิบัติเกี่ยวกับสถานที่กักขัง และหนังสือ ตร. ที่ ๐๐๑๑.๒๕/๑๐๙๔ ลง ๕ เม.ย. ๖๔ เรื่อง แนวทางการปฏิบัติในการควบคุม ณ สถานที่ควบคุมพิเศษ เป็นการเฉพาะคราว เป็นไปด้วยความเรียบร้อย เกิดความปลอดภัยสูงสุดกับผู้ถูกจับกุม และผู้เกี่ยวข้อง จึงขอใช้อาคาร บช.ปส. เป็นสถานที่ควบคุมพิเศษเป็นการเฉพาะคราว ตั้งแต่วันที่ ๑ - ๓๐ พ.ย. ๖๔ หรือจนกว่าจะเสร็จสิ้นภารกิจ โดยมอบหมายให้ พ.ต.อ.กมล นุ่มหอม ผกก.(สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน บก.สส.บช.น. หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘๙-๗๔๘-๔๘๔๘ เป็นนายตำรวจผู้ประสานการปฏิบัติ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

พล.ต.ต.

(ไตรรงค์ ผิวพรรณ)

รอง ผบช.น.ปรท.ผบช.น.

บทที่ ๖

ถอดบทเรียนการปฏิบัติ

๖.๑ การรักษาที่ตั้งสถานีตำรวจ (กรณีศึกษา สภ.คลองหลวง ภ.จว.ปทุมธานี)

สถานีตำรวจเป็นสถานที่ทำการหน่วยงานของรัฐ ซึ่งให้บริการประชาชน การรับแจ้งความ ร้องทุกข์ กล่าวโทษ ดำเนินคดี หรือติดต่อราชการอื่น ซึ่งในมิติทางการเมืองสถานีตำรวจเป็นสถานที่ในการดำเนินคดีความผิดทางอาญา บ่อยครั้งตกเป็นเป้าหมายของกลุ่มผู้ชุมนุมในการสร้างสถานการณ์ที่ผ่านมามวลชนนัดหมายจัดกิจกรรมที่สถานีตำรวจ เพื่อกดดันการทำงานของเจ้าหน้าที่บางครั้งมีการแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น แหวนป้ายที่มีข้อความไม่เหมาะสม ขว้างปาสิ่งของ พ่นสี เผาทำลายสิ่งของราชการ จึงจำเป็นต้องเพิ่มมาตรการในการรักษาสถานีตำรวจตามแนวทางของ สน./สภ. (สภ.คลองหลวง) ดังนี้

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ จากการทบทวนหลังการปฏิบัติการรักษาที่ตั้งของ สภ.คลองหลวง

๖.๑.๑ ผกก.สภ.คลองหลวง ศึกษาภูมิประเทศ (IPB) เตรียมพร้อมไว้ล่วงหน้า โดยสำรวจภูมิประเทศทางกายภาพเส้นทางหลัก-รอง พื้นที่เสี่ยง พื้นที่สูงชัน แสงสว่าง กล้องวงจรปิด และกำหนดพื้นที่ในการปฏิบัติเพื่อกำหนดมาตรการในการรักษาความเรียบร้อยในแต่ละพื้นที่ โดยกำหนดพื้นที่ออกเป็น ๓ ส่วนคือ อาคารที่ทำการ สภ.คลองหลวง เป็นพื้นที่หวงห้ามเด็ดขาด พื้นที่ภายในรั้ว สภ.คลองหลวงเป็นพื้นที่หวงห้าม ถนนคลองหลวงเป็นพื้นที่ควบคุม

ภาพ : กำหนดพื้นที่และกำหนดจุดปฏิบัติของ สภ.คลองหลวง ภ.จว.ปทุมธานี

๖.๑.๒ จากการข่าวทราบว่าแกนนำจะเข้ามาพบพนักงานสอบสวนตามหมายเรียก มีการนำมวลชนมาให้กำลังใจและเตรียมทำกิจกรรมกดดันเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งที่ผ่านมา มีการสร้างความวุ่นวายเกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินราชการ ผกก.สภ.คลองหลวง จึงประชุมภายในและพิจารณาแนวทางการดูแลความสงบเรียบร้อยโดยจัดกำลังดังนี้

ภาพ : กลุ่มผู้ชุมนุมทำกิจกรรมฯ และสร้างความเสียหายกับทรัพย์สินราชการในอดีต

๑) จัดกำลังพล จำนวน ๘ ชุดปฏิบัติแยกตามภารกิจดังนี้

๑.๑) กองร้อย คผ. (กองร้อย คผ.ภ.จว., กองร้อย คผ.หญิง) โดยขอสนับสนุนจาก ภ.จว.ปทุมธานี เพื่อรักษาสถานที่ ร่วมตั้งจุดตรวจ-จุดสกัด และจับกุมกรณีมีการกระทำความผิดตามกฎหมาย

๑.๒) ชุดปฏิบัติการพิเศษ (ชุดคชสาร ภ.จว.สระบุรี และ ชุดปฏิบัติการพิเศษ ภ.๑) กรณีมีสถานการณ์ฉุกเฉินหรือเหตุจำเป็นเร่งด่วนปฏิบัติเมื่อ ผบ.เหตุการณ์สั่งการฯ

๑.๓) ชุดสืบสวน / อุปกรณ์พิเศษ / ชุด EOD กก.สส.ภ.จว.ปทุมธานี

๑.๔) เจ้าหน้าที่ตำรวจ สภ.ในสังกัด ภ.จว.ปทุมธานี ทำหน้าที่ตั้งจุดตรวจ-จุดสกัด

๑.๕) เจ้าหน้าที่ตำรวจชุดสืบสวน สภ.ในสังกัด ภ.จว.ปทุมธานี สืบสวนหาข่าวพื้นที่ชุมนุม

๑.๖) พนักงานสอบสวน เจ้าหน้าที่พิมพ์มือ สภ.ในสังกัด ภ.จว.ปทุมธานี

๑.๗) เจ้าหน้าที่ตำรวจ สภ.คลองหลวง ดูแลพื้นที่ชุมนุม และอำนวยความสะดวกจราจรโดยรอบ

๑.๘) ชุดเจรจาต่อรอง สภ.คลองหลวง

๒) ยานพาหนะและวัสดุอุปกรณ์

๒.๑) รถดับเพลิง / รถไฟฟ้าส่องสว่าง กรณีการชุมนุมยืดเยื้อ

๒.๒) รถพยาบาล / รถกู้ภัย

๒.๓) รถยก สภ.คลองหลวง

๒.๔) รถสุชา อบจ.ปทุมธานี

๒.๕) รถกระบะควบคุมผู้ต้องหา/รถบรรทุกควบคุมผู้ต้องหา ๖ ล้อ พร้อมพลขับ

๒.๖) รถฉีดน้ำแรงดันสูง ของ คผ. พร้อมพลขับ

๒.๗) รถเครื่องขยายเสียง ของ อบจ.ปทุมธานี พร้อมพลขับ

๒.๘) อุปกรณ์พิเศษอื่น เช่น โดรนและแอนตี้โดรน(ป้องกันโดรนฝ่ายตรงข้ามเข้ามา

ในพื้นที่)

๖.๑.๓ กำหนดยุทธวิธีการปฏิบัติ

๑) จัดกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจรักษาความปลอดภัยภายในสถานที่ตำรวจ

๑.๑) ประจำจุดเสี่ยงและจุดที่สามารถแสดงสัญลักษณ์ต่างๆ ภายในสถานที่ตำรวจ เช่น บริเวณเสาธง พระบรมฉายาลักษณ์ ห้องสอบสวนที่ผู้ต้องหามารับทราบข้อกล่าวหา

๑.๒) ประจำตัวผู้ต้องหาที่มารับทราบข้อกล่าวหา ทนายความ และบุคคลที่ผู้ต้องหาไว้วางใจให้มาร่วมฟังการสอบสวน เพื่อป้องกันการกระทำความผิดกฎหมายหรือแสดงเชิงสัญลักษณ์

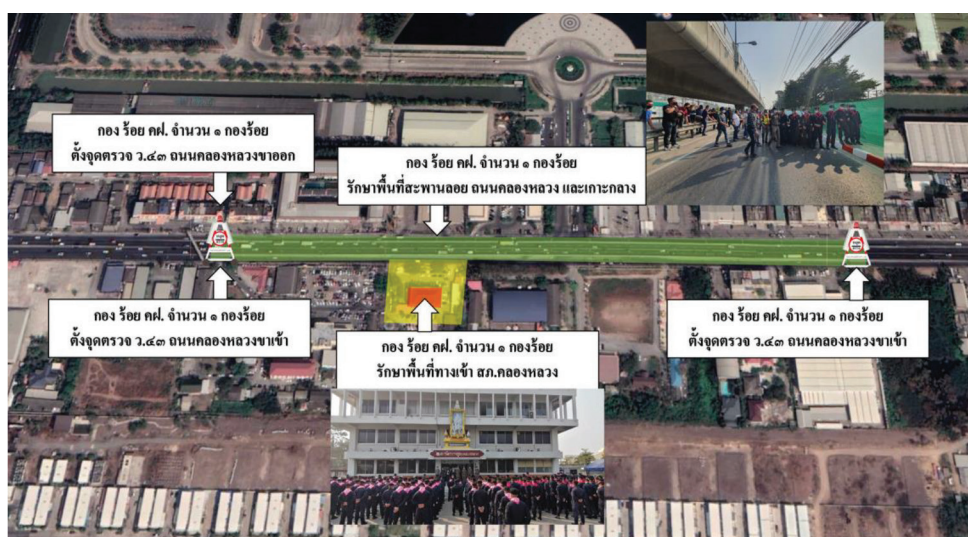
๑.๓) จุดคัดกรองทางเข้าสถานีตำรวจ มีหน้าที่ตรวจค้นผู้ต้องหา หนายความ และบุคคลที่ผู้ต้องหาไว้วางใจให้มาร่วมฟังการสอบสวน เพื่อค้นหาสิ่งของที่อาจใช้ในการกระทำความผิด เช่น อุปกรณ์ป้ายข้อความ หรืออุปกรณ์เพื่อใช้ในการทำกิจกรรมเชิงสัญลักษณ์ต่างๆ

๑.๔) จุดต่างๆ ภายใน สภ.คลองหลวง เช่น ทางเข้า-ออก ตามห้องต่างๆ

๑.๕) กำลั้งชุดสืบสวนหาข่าว ทั้งภายในและโดยรอบ สภ.คลองหลวง

๑.๖) แต่ละจุดปฏิบัติให้มีรองสารวัตร สารวัตร และรอง ผกก. ควบคุมการปฏิบัติตามลำดับชั้น

๒) จัดกำลั้งกองร้อย คฝ. รักษาสถานที่ (พื้นที่หวงห้ามและพื้นที่หวงห้ามเด็ดขาด) / ตั้งจุดตรวจ จุดสกัดบนถนนคลองหลวงทั้งขาเข้าและขาออก รวมถึงบริเวณสะพานยกระดับซึ่งเป็นจุดสูงข่มหน้า สภ.คลองหลวง

ภาพ : การวางกำลั้งกองร้อย คฝ.

๒.๑) ภายใน สภ.คลองหลวง วางกำลั้งจำนวน ๑ กองร้อย (บนสะพาน ใช้กำลั้ง คฝ. จำนวน ๑ หมวด โดยมีการกางเต็นท์บนสะพานเพื่อกำลั้งพลสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างต่อเนื่อง)

๒.๒) ภายนอก สภ.คลองหลวง วางกำลั้งจำนวน ๑ กองร้อย (ข้างรั้ว สภ.คลองหลวง ฝั่งทิศตะวันตก จำนวน ๑ หมวด / ใต้ทางต่างระดับจำนวน ๑ หมวด / หน้ารั้ว สภ.คลองหลวงฝั่งทิศเหนือ จำนวน ๑ หมวด)

๒.๓) บนถนนคลองหลวงมุ่งหน้า สภ.คลองหลวง ฝั่งทิศตะวันตก จำนวน ๒ กองร้อย

๒.๔) บนถนนคลองหลวงมุ่งหน้า สภ.คลองหลวง ฝั่งทิศตะวันออก จำนวน ๑ กองร้อย

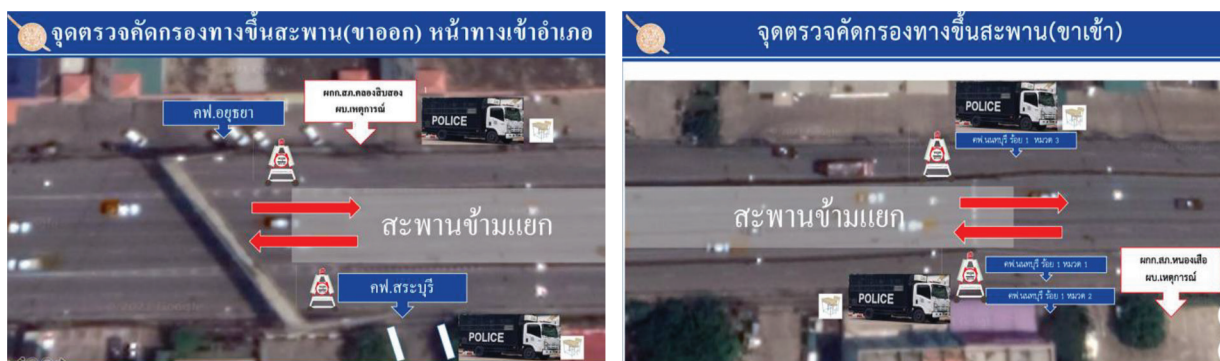
๒.๕) กองร้อย คฝ.หญิง (กองร้อยน้ำหวาน) จำนวน ๑ หมวด จาก ตชด. โดยให้ ว.๑๐ ภายใน สภ.คลองหลวง

๓) จัดเตรียมเครื่องกีดขวาง / สิ่งกีดขวางในการจัดระเบียบการชุมนุม จากเดิมไม่มีรั้วกัน ผก.สภ.คลองหลวง จึงได้สร้างรั้วกำแพงรอบสถานีตำรวจและทำประตูเหล็กเพื่อรองรับการชุมนุม กำหนดทางเข้า-ออกทางเดียวและตั้งจุดตรวจบริเวณทางเข้า-ออก

ภาพ : แนวรั้วและประตูเหล็กมั่นคงที่ ผก.สภ.คลองหลวง ติดตั้งเพิ่มเติม

๔) ตั้งจุด ว.๔๓ มั่นคงบนถนนคลองหลวงทั้งขาเข้าและขาออก คัดกรองยานพาหนะ รถขยายเสียง และป้องกันการนำอุปกรณ์ที่ไม่เหมาะสมที่จะนำไปทำกิจกรรม หรือนำสิ่งผิดกฎหมายเข้าไปในพื้นที่ชุมนุม เช่น อาวุธมีด ประทัด อาวุธปืน หรือ ระเบิด เพื่อสร้างสถานการณ์

ภาพ : แนวการตั้งจุด ว.๔๓ บนถนนคลองหลวงขาเข้าและขาออก

๖.๑.๔ ก่อนการปฏิบัติ ผบก.ภ.จว.ปทุมธานี เรียกชุดปฏิบัติทุกหน่วยประชุมเตรียมความพร้อมโดยให้ ผกก.สภ.คลองหลวง (เจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมฯ) ชี้แจงแนวทางการรักษาความเรียบร้อยการชุมนุม ระเบียบ ข้อกฎหมาย แผนการปฏิบัติ ให้ชุดปฏิบัติทุกชุดทราบภารกิจ ขั้นตอนการปฏิบัติ ซึ่งหลังจากประชุมให้ทำการ ชักซ้อมแผนปฏิบัติ แผนเผชิญเหตุที่อาจจะเกิดขึ้น

ภาพ : การชักซ้อมตามแผนปฏิบัติของ สภ.คลองหลวง

๖.๑.๕ จัดสถานที่รับแจ้งความอยู่ด้านนอกสถานีตำรวจ (นอกพื้นที่หวงห้ามเด็ดขาดและพื้นที่หวงห้าม) เพื่อบริการและอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนที่มาแจ้งความร้องทุกข์ และป้องกันกลุ่มผู้ชุมนุมแอบอ้างว่าเป็นผู้เสียหายมาแจ้งความร้องทุกข์ แล้วเข้าไปก่อเหตุหรือทำกิจกรรมเชิงสัญลักษณ์ในเขตพื้นที่สถานีตำรวจ

๖.๑.๖ ระบบบัญชาการเหตุการณ์ มี ผบก.ภ.จว.เป็น ผบ.เหตุการณ์ ในภาพรวม ผกก.สภ.คลองหลวง เป็นเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะ ตาม พ.ร.บ.ชุมนุมสาธารณะ พ.ศ.๒๕๕๘ และ ผบ.พื้นที่ บริเวณภายใน สภ.(พื้นที่หวงห้ามและพื้นที่หวงห้ามเด็ดขาด) ผกก.สภ.คลองสิบสอง เป็น ผบ.พื้นที่ ในจุดคัดกรองบนถนนคลองหลวงขาออก และ ผกก.สภ.หนองเสือ เป็น ผบ.พื้นที่ ในจุดคัดกรองบนถนนคลองหลวงขาเข้า

โดย ผกก.สภ.คลองหลวง ในฐานะเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะ ร้องขอกำลังพลสนับสนุนการปฏิบัติและออกแผนรองรับการดำเนินการดังกล่าวตามกฎหมาย

๖.๑.๗ การบังคับใช้กฎหมายและการจับกุม

๑) การจับ หากการชุมนุมมีการกระทำความผิดตามกฎหมาย ซึ่งเป็นความผิดซึ่งหน้าให้ดำเนินการจับกุมในทันที โดยใช้การจับกุมแบบยูนิต (UN) ในการจับกุมให้เตรียมความพร้อมเตรียมพื้นที่ปิดถนนเพื่อป้องกันเหตุแทรกซ้อน จัดระเบียบสื่อมวลชนให้เรียบร้อยก่อนการปฏิบัติ

๒) การบันทึกจับกุมและการแจ้งสิทธิ เพื่อป้องกันความสับสนในการทำบันทึก ให้กำหนดพื้นที่ปลอดภัยหลังแนวจับกุม ใช้เป็นสถานที่ควบคุมตัวเบื้องต้น เพื่อใช้ในการบันทึกจับกุม แจ้งสิทธิตามกฎหมาย เมื่อผู้จับนำส่งตัวผู้ถูกจับให้ชุดรับตัวให้แจ้งชื่อผู้จับ ชื่อผู้ถูกจับ สถานที่จับกุม พุทธการณแห่งคดี และ ฐานความผิด ให้ชุดรับตัวทราบ ควรมีการบันทึกภาพเคลื่อนไหวเป็นหลักฐาน แล้วจึงส่งพนักงานสอบสวนดำเนินการต่อไป

๓) การเคลื่อนย้ายตัวผู้ถูกจับนำส่งพนักงานสอบสวนให้เตรียมเส้นทางและชุดคุ้มกันเพื่อป้องกันการแย่งชิงตัวผู้ต้องหาระหว่างการนำส่ง

๖.๑.๘ การสอบสวน การควบคุม และการดำเนินคดีตามกฎหมาย

๑) การจับกุมจำนวนมาก ให้จัดเตรียมสถานที่สอบสวนที่ปลอดภัย และจัดชุดพนักงานสอบสวน ชุดเจ้าหน้าที่พิมพ์นิ้วมือพร้อมอุปกรณ์ เจ้าหน้าที่ประจำวัน เอกสารบันทึกฝากขัง รถควบคุมผู้ต้องหา นำส่งศาล ประสานงานศาลเพื่อดำเนินการผลิตฟ้องฝากขัง ให้พร้อม

๒) การควบคุมตัว กรณี สภ.คลองหลวง มีสถานที่ควบคุมไม่เพียงพอ ไม่ปลอดภัย ไม่สามารถควบคุมตัวผู้ต้องหาได้ทั้งหมด ผกก.สภ.คลองหลวง จะร้องขอ สภ. ไกล่เคียง เตรียมห้องควบคุมพร้อมไว้ (ตามนัยหนังสือ ตร. ที่ ๐๐๑๑.๒๕/๑๐๔๔ ลง ๕ เม.ย. ๖๔)

๓) การเคลื่อนย้ายผู้ต้องหาเพื่อไปฝากขังที่ศาล(กรณีที่ศาลยังไม่เปิดทำการ) ได้จัดชุดปฏิบัติการที่ส่งผู้ต้องหาเพื่อไปฝากขังที่ศาลพร้อมชุดคุ้มครอง

๖.๒ การรักษาสถานที่ราชการกรณี ทำเนียบรัฐบาล

ทำเนียบรัฐบาลเป็นสถานที่ราชการสำคัญ เป็นที่ทำการของรัฐบาลไทย นายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี ตลอดจนข้าราชการและเจ้าหน้าที่ในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี อีกทั้งยังเป็นสถานที่ต้อนรับบุคคลสำคัญระดับผู้นำต่างประเทศ และยังใช้เป็นสถานที่จัดรัฐพิธีต่าง ๆ จึงเป็นสถานที่เป่าหมายหลักที่ถูกกลุ่มผู้ชุมนุมใช้จัดกิจกรรมจึงจำเป็นต้องกำหนดมาตรการดูแลให้เป็นสถานการณ์การชุมนุมปัจจุบันดังนี้

ภาพ : กลุ่มผู้ชุมนุมบุกเข้าไปในพื้นที่ทำเนียบรัฐบาลในอดีต

ปัจจัยแห่งความสำเร็จจากการทบทวนหลังการปฏิบัติการรักษาทำเนียบรัฐบาล

๑. ผกก.สน.ดุสิต ศึกษาภูมิประเทศ (IPB) เตรียมพร้อมไว้ล่วงหน้า ทั้งเส้นทางหลัก เส้นทางรอง พื้นที่เสี่ยง พื้นที่สูงชม แสงสว่าง กล้องวงจรปิด และ กำหนดพื้นที่เพื่อกำหนดมาตรการในการปฏิบัติออกเป็น ๓ ส่วนคือ พื้นที่ทำเนียบรัฐบาลเป็นพื้นที่หวงห้ามเด็ดขาด ถนนพิษณุโลกเป็นพื้นที่หวงห้าม และ พื้นที่ลานจอดรถภายในสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบข้าราชการ(กพร.) เป็นพื้นที่ควบคุม

ภาพ : การกำหนดพื้นที่ทำเนียบรัฐบาล

๒. ประชุมภายใน สน.ดุสิต พิจารณาการวางกำลังและเครื่องกีดขวางตามสถานการณ์การข่าว หากกำลังไม่เพียงพอให้ขอสนับสนุนจาก บก. และ บชน. ตามลำดับ โดยพิจารณาของสนับสนุนการวางเครื่องกีดขวางไปพร้อมกัน

๓. กำหนดแนวทางการปฏิบัติไว้ ๔ ระดับ

๓.๑ ระดับที่ ๑ กรณีกลุ่มผู้ชุมนุมเป็นมวลชนที่ได้รับความเดือดร้อนจากสภาพความเป็นอยู่ สภาพเศรษฐกิจ มวลชนสามารถเจรจาได้ ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐบาล-สถาบัน ไม่ก่อความวุ่นวาย พิจารณาแล้วสามารถอนุญาตให้ทำกิจกรรมได้ในพื้นที่ที่จัดเตรียมไว้ภายในสำนักงานพัฒนาระบบข้าราชการ โดยจัดกำลัง ฝ่าย ป., จร. และ สส. ของ สน.ดุสิต ดูแลความเรียบร้อย

ภาพ : ภาพการจัดพื้นที่และวางกำลังสถานการณ์กลุ่มมวลชนปากท้อง ระดับที่ ๑

๑. จัดเจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวนประสานงานแกนนำ กำหนดพื้นที่ทำกิจกรรมภายใน กพร. ประสานตัวแทนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องมาดำเนินการเจรจา รับเอกสารหรือหาหรือแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกับกลุ่มผู้ชุมนุม

๒. จัดกำลังฝ่ายป้องกันปราบปราม ประจำประตู ๒ และ ประตู ๓ ป้องกันกลุ่มผู้ชุมนุมเข้าไปพื้นที่ทำเนียบรัฐบาล

๓. จัดกำลังฝ่ายจราจรอำนวยความสะดวกจราจรโดยรอบพื้นที่ชุมนุมให้เกิดผลกระทบน้อยที่สุด

ภาพ : การเจรจากับกลุ่มผู้ชุมนุมส่งตัวแทนไปยื่นหนังสือที่ กพร.

๓.๒ ระดับที่ ๒ กรณีกลุ่มผู้ชุมนุมเป็นมวลชนจำนวนมากไม่สร้างความวุ่นวาย ใช้การวางกำลัง คผ. ในการรักษาพื้นที่จำนวน ๑ หมวด ถึงจำนวน ๑ กองร้อย (ตามสถานการณ์การข่าว)

ภาพ : การจัดพื้นที่และวางกำลังสถานการณ์กลุ่มมวลชนปากท้อง ระดับที่ ๒

๑. จัดกำลัง คผ. ตั้งจุด ๖.๔๓ จำนวน ๔ จุดโดยรอบทำเนียบรัฐบาลตามเส้นทางหลักที่มุ่งหน้ามาทำเนียบรัฐบาล เพื่อคัดกรองยานพาหนะป้องกันการนำอุปกรณ์หรือรถขยายเสียงเข้าไปยังกระดานการชุมนุม

๒. เจ้าหน้าที่สืบสวนประสานงานแกนนำ กำหนดพื้นที่ทำกิจกรรมภายใน กพร. เท่านั้น หากกลุ่มผู้ชุมนุมมีจำนวนมากให้จัดสถานที่ใกล้เคียงในการพักคอยระหว่างการเจรจา และประสานตัวแทนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องมาดำเนินการเจรจา รับเอกสาร หรือ หาหรือแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกับกลุ่มผู้ชุมนุม

๕. จัดกำลัง สน.ดุสิต ดูแลพื้นที่โดยรอบและอำนวยความสะดวกจราจรโดยรอบพื้นที่ทำเนียบรัฐบาล ให้เกิดผลกระทบน้อยที่สุด

ภาพ : การวางแนวเครื่องกีดขวางบริเวณแยกผ่านฟ้า และถนนราชดำเนิน เพื่อป้องกันการสร้างสถานการณ์บริเวณทำเนียบรัฐบาล

๓.๔ ระดับที่ ๔ กรณีกลุ่มผู้ชุมนุมเป็นมวลชนจำนวนมากจะเดินทางมาสร้างความวุ่นวาย ใช้การวางกำลัง คพ. ในการรักษาพื้นที่ตั้งแต่ ๓ กองร้อยขึ้นไป ตามเส้นทางหลักที่มุ่งหน้ามาทำเนียบรัฐบาล

ภาพ : การวางกำลังโดยรอบทำเนียบรัฐบาล ระดับที่ ๔

๑. จัดวางเครื่องกีดขวางตามเส้นทางหลักและเส้นทางรองที่จะมุ่งหน้ามาทำเนียบรัฐบาล โดยพิจารณาขนาดของเครื่องกีดขวางตามสถานการณ์การข่าวและภูมิประเทศ อาจพิจารณาเครื่องกีดขวางเป็นระดับ เช่น แนวรั้วหน่วงใช้แผงเหล็กร้อยลวดสลิงลวดหนามทึบเพลิง แนวรั้วหน่วงมั่นคงใช้ แท่นปูน แบรีเออร์ เป็นต้น

๒. จัดกำลัง คพ. รักษาพื้นที่หลังแนวเครื่องกีดขวาง จำนวน ๑ หมวด ถึง ๒ กองร้อย โดยพิจารณากำลัง คพ. ตามสถานการณ์การข่าวและสภาพภูมิประเทศ

๓. จัดรถอุปกรณ์พิเศษ รถน้ำ รถยก รถควบคุมผู้ต้องหา ตามแนวที่จะเป็นจุดปะทะ

๔. จัดเจ้าหน้าที่สืบสวนประสานงานแกนนำ กำหนดพื้นที่ทำกิจกรรม พื้นที่พักคอยระหว่างเจรจา และประสานตัวแทนหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง มาดำเนินการเจรจา รับเอกสาร หรือ ทหาหรือแนวทางแก้ไขปัญหา ร่วมกับกลุ่มผู้ชุมนุม

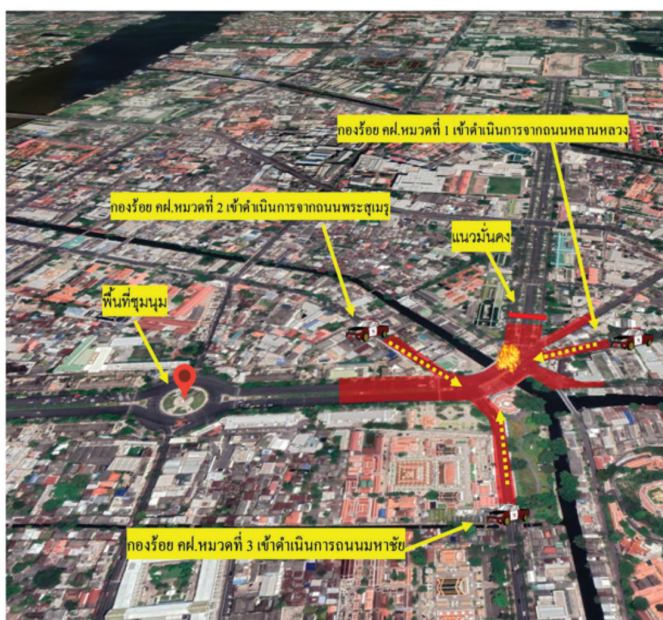
๕. จัดกำลัง สน.ดุสิต ดูแลพื้นที่โดยรอบและอำนวยความสะดวกจราจรโดยรอบพื้นที่ทำเนียบรัฐบาล ให้เกิดผลกระทบน้อยที่สุด

ภาพ : การวางแผนเครื่องกีดขวางเพื่อป้องกันการสร้างสถานการณ์บริเวณทำเนียบรัฐบาล

๔. ผกก.สน.ดุสิต ร่วมกับ ผกก.สน.นางเลิ้ง พิจารณาแผนเผชิญเหตุต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น เช่น การชูป้ายแขวนป้าย ทาสีสาดสี ทำร้ายเจ้าหน้าที่ ขั้บรถชนเจ้าหน้าที่ วางเพลิง มีการใช้อาวุธ ประทัด ปืน ระเบิด และ ทำการชักซ้อมแผนเผชิญเหตุร่วมกันกับทุกหน่วยที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ผู้ปฏิบัติเข้าใจขั้นตอนและสามารถปฏิบัติตามแผนได้โดยทันที

Scenario 4	
รับแจ้งมีกลุ่มผู้ชุมนุมยุติการชุมนุม และมีกลุ่มวันวันรวม ต่อความรุนแรงขยายวงรอบบริเวณสะพานผ่านฟ้าธรนราช ดำเนิน	
ลำดับ	ขั้นตอนการปฏิบัติ
1	กำหนดพื้นที่ปฏิบัติ - พื้นที่ปฏิบัติ / แนวจับกุม / แนวระงับป้องกัน
2	จัดกำลัง / ชักซ้อมแผน
3	ตรวจสอบเหตุ - สน.พื้นที่ตรวจสอบอื่นเหตุ
ขั้นตอน	การปฏิบัติ
1-	กองร้อย คส.หมวดที่ 1 เข้าดำเนินการจากถนนหลานหลวง
2	กองร้อย คส.หมวดที่ 2 เข้าดำเนินการจากถนนพระสุเมรุ
3	กองร้อย คส.หมวดที่ 3 เข้าดำเนินการจากถนนมหาชัย
4	เข้าดำเนินการแก้ไข สับเพลิงและจับกุมโดยกำหนด
5	หากจับกุมตัวได้ดำเนินการส่ง สน. พื้นที่ หากจำนวนผู้ชุมนุมมากให้ พิจารณา สน. โกดัง และให้รักษาพื้นที่จนปลอดภัย

ภาพ : แผนเผชิญเหตุกรณีกลุ่มผู้ชุมนุมพยายามทำร้ายเจ้าหน้าที่โดยใช้หนังสติ๊กยิงลูกหินลูกแก้วใส่เจ้าหน้าที่บริเวณแยกนางเลิ้ง ถนนหลานหลวง

การประชุม ศปก.น. ให้ทุก ศปก.บก. เข้าร่วมเฝ้าฟัง และให้ ศปก.บก. พื้นที่ชุมนุม ชี้แจงความพร้อม แผนปฏิบัติ และ แผนเผชิญเหตุให้ทุกหน่วยทราบแนวทางการปฏิบัติโดยทั่วกัน ซึ่ง ศปก.น. สามารถพิจารณา ความเหมาะสมในการวางกำลัง อาจจะปรับลดหรือเพิ่มเติมกำลังให้กับ ศปก.บก. และในวันปฏิบัติต้องมีการประชุมเตรียมพร้อมอีกครั้งและกำชับให้ทุก ศปก.สน. ทำการซักซ้อมแผนเผชิญเหตุเพื่อให้ทุกหน่วยปฏิบัติ ทราบขั้นตอนในการปฏิบัติ

๖.๓.๒ กำหนดแผนการปฏิบัติ การชุมนุมแยกราชประสงค์อยู่ในพื้นที่ความรับผิดชอบของ บก.น.๕ (สน.ลุมพินี) เนื่องจากเป็นพื้นที่การชุมนุม(ถนนราชดำริ) บก.น.๖ (สน.ปทุมวัน) เนื่องจากเป็นพื้นที่ติดต่อกับพื้นที่ ชุมชนและมีสถานที่สำคัญที่อาจจะเป็นเป้าหมายของกลุ่มผู้ชุมนุม เช่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ โรงพยาบาล จุฬาลงกรณ์ เป็นต้น และ บก.น.๑ (สน.พญาไท) เนื่องจากเป็นพื้นที่ติดต่อและมีเขตพระราชฐานที่อาจจะได้รับ ผลกระทบจากการชุมนุมจึงต้องกำหนดแผนการปฏิบัติให้สอดคล้องกันดังนี้

๑) แผนการปฏิบัติ (บก.น.๕ (สน.ลุมพินี))

กลุ่มผู้ชุมนุมได้จัดกิจกรรมบนถนนราชดำริ เป็นพื้นที่ของ สน.ลุมพินี ดังนั้น ผกก.สน.ลุมพินี เป็น ผบ.เหตุการณ์ในพื้นที่การชุมนุมต้องติดตามสถานการณ์การชุมนุมอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่การเตรียมพร้อม ก่อนการชุมนุม การบริหารสถานการณ์การชุมนุมขณะมีการชุมนุม และดำเนินการหลังการชุมนุม โดยได้ดำเนินการ ดังนี้

๑.๑) ผกก.สน.ลุมพินี ตรวจสอบสภาพแวดล้อมภูมิประเทศ (IPB) พื้นที่การชุมนุมและ พื้นที่โดยรอบ โดยจะต้องประสานงานกับ ผกก.สน.พญาไท และ ผกก.สน.ปทุมวัน ที่มีพื้นที่ติดต่อกัน เพื่อกำหนดพื้นที่ กำหนดจุดวางกำลังแนวการวางเครื่องกีดขวาง และแผนปฏิบัติที่สอดคล้องกัน

๑.๒) ผกก.สน.ลุมพินี เรียกประชุมภายในพิจารณาแนวทางการปฏิบัติ การวาง กำลังและเครื่องกีดขวางในการปฏิบัติ โดยขอสนับสนุนกำลังพลและเครื่องกีดขวางจาก บก.น.๕ และ บข.น. ตามลำดับ และได้กำหนดแผนเผชิญเหตุที่อาจเกิดขึ้น เช่น การแขวนป้ายข้อความไม่เหมาะสมบนสะพานลอย การสาดสีพ่นสี การเผาทำลายสิ่งของ การทำร้ายเจ้าหน้าที่ตำรวจ และทำการซักซ้อมแผนเผชิญเหตุ ซักซ้อม ขั้นตอนการปฏิบัติ ซึ่ง สน.ลุมพินีกำหนดภารกิจให้ชุดปฏิบัติจำนวน ๕ ชุดดังนี้

๑.๒.๑) ชุดดูแลความสงบเรียบร้อยในพื้นที่การชุมนุม แบ่งเป็น ๓ ชุดดังนี้

- ชุดดูแลพื้นที่การชุมนุม มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ชุมนุม ยืนบริเวณฟุตบาทถนนราชประสงค์ เพื่อสังเกตการณ์การชุมนุมป้องกันการสร้างสถานการณ์ใช้เครื่องแบบ เป็นชุดปฏิบัติการ ใช้กำลังกองร้อย คฝ.บก.น.๕ จำนวน ๑ กองร้อย

ภาพ : การวางกำลังชุดดูแลรักษาความเรียบร้อยพื้นที่ชุมนุม

- ชุดรักษาสถานที่ มีหน้าที่รักษาสถานที่สำคัญ เช่น สถานที่ราชการ สถานที่เชิงสัญลักษณ์ เขตพระราชฐานที่อาจได้รับผลกระทบระหว่างการชุมนุมหรือหลังการชุมนุม แต่งกายเครื่องแบบ ชุดควบคุมฝูงชนหรือชุดปฏิบัติการแล้วแต่สถานการณ์การข่าว ใช้กำลังกองร้อย คฝ. ที่สนับสนุนมาจาก บช.น. จำนวน ๒ กองร้อย

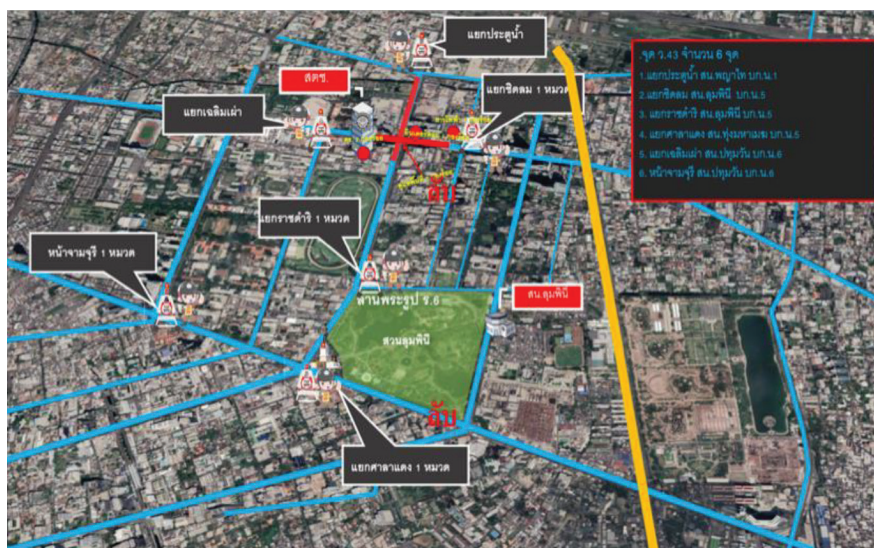
ภาพ : ชุดรักษาสถานที่สำคัญ

- ชุดเคลื่อนที่เร็ว มีหน้าที่ดูแลความสงบเรียบร้อยเมื่อมีสถานการณ์ไม่ปกติ การชุมนุมมีการยกระดับหรือสถานการณ์มีความรุนแรงหรือต้องดำเนินการจับกุม ปฏิบัติหน้าที่เมื่อสั่งการแต่งกายชุดปฏิบัติการใช้กำลัง กองร้อย คฝ. ที่สนับสนุนมาจาก บช.น. จำนวน ๒ กองร้อย

ภาพ : การปฏิบัติหน้าที่ของชุดเคลื่อนที่เร็ว

๑.๒.๒) ชุดจุด ว.๔๓ มั่นคงหรือชุดคัดกรองโดยรอบพื้นที่การชุมนุม เพื่อป้องกันการนำอาวุธ ประทัด ระเบิด หรือสิ่งอุปกรณ์เข้าไปยังพื้นที่การชุมนุมเพื่อสร้างสถานการณ์โดยมีระดับ รอง ผกก.ป. จาก สน. ในสังกัด บก.น.๕ เป็นหัวหน้าและมีกำลังร่วมปฏิบัติอย่างน้อย ๒ ชุด ชุดละ ๑๐ นาย หรือ ๒๐ นายแล้วแต่ภูมิประเทศ และดำเนินการตาม พ.ร.บ.จราจรฯ พ.ร.บ.รถยนต์ฯ ตรวจยึดรถต้องสงสัย และใช้เครื่องอ่านบัตรประชาชนเพื่อตรวจและเก็บประวัติบุคคล

ภาพ : การตั้งจุด ว.๔๓ มั่นคง โดยรอบพื้นที่การชุมนุมแยกราชประสงค์

๑.๒.๓) ชุดจัดการจราจร กรณีมีการชุมนุมที่แยกราชประสงค์ แบ่งเป็น ๓ ขั้นตอน
กล่าวคือ

๑) ก่อนการชุมนุมจัดเจ้าหน้าที่ตำรวจประจำจุดทางร่วมทางแยก ประจำบนถนนที่จะใช้ในการชุมนุม ป้องกันการที่รวมตัวโดยการบังคับใช้กฎหมาย โดยการออกไปสั่ง

๒) เมื่อกลุ่มผู้ชุมนุมเริ่มรวมตัวและเริ่มทำการปิดถนน ทำการเจรจากับผู้ชุมนุม ให้เปิดการจราจรให้ได้มากที่สุดและนานที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้ เพื่อให้ส่งผลกระทบต่อประชาชนผู้ใช้ทางให้น้อยที่สุด และให้เตรียมเส้นทางสำรองหลีกเลี่ยงเส้นทางที่จะเข้ามาในพื้นที่ชุมนุม

๓) กรณีกลุ่มผู้ชุมนุมมีจำนวนมากปิดกลางแยกราชประสงค์ จะปิดการจราจรบริเวณแยกที่จะมุ่งหน้ามายังพื้นที่ชุมนุมและทำการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนใช้เส้นทางสำรองหลีกเลี่ยงเส้นทางที่มุ่งหน้ามายังพื้นที่ชุมนุมและรวบรวมข้อมูลยานพาหนะทุกคันที่ใช้ในการกระทำความผิดและส่งมอบข้อมูลให้พนักงานสอบสวนทราบเพื่อดำเนินการต่อไป

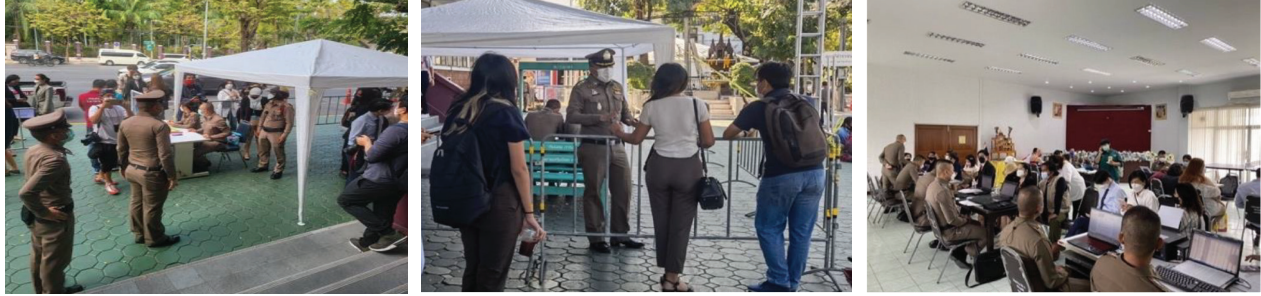
๑.๒.๔) ชุดสืบสวนจัดชุดสืบสวนทำหน้าที่ดังต่อไปนี้

๑) ชุดติดตามความเคลื่อนไหวทางเทคนิค เพื่อติดตามความเคลื่อนไหวของกลุ่มผู้ชุมนุมสาธารณะ พื้นที่การชุมนุมสาธารณะ เส้นทางเคลื่อนย้ายของกลุ่มผู้ชุมนุม เหตุการณ์ที่สำคัญ ผ่านระบบกล้อง CCTV และ Social Media

๒) ชุดสืบสวนหาข่าวส่วนหน้า เพื่อปฏิบัติการในการสืบสวนหาข่าวในพื้นที่ชุมนุม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสืบสวนหาข้อมูลสำคัญ เช่น ผู้นำการชุมนุม ผู้สนับสนุนข้อเรียกร้อง แนวโน้มของการประท้วง การกระทำที่เกินกว่าขอบเขตเสรีภาพที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ การละเมิดกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการชุมนุมสาธารณะและกฎหมายอื่น

๓) ชุดรวบรวมพยานหลักฐาน เพื่อทำหน้าที่ในการบันทึกภาพนิ่งและภาพวิดีโอ บันทึกเสียง เก็บรวบรวมพยานหลักฐานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่ก่อนการชุมนุม ระหว่างการชุมนุม และหลังการชุมนุม รวมทั้งบันทึกเหตุการณ์การชุมนุมเพื่อประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวนและจับกุมผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดี

๑.๒.๕) ชุดพนักงานสอบสวน เพื่อรวบรวมพยานหลักฐานทั้งหมดพิจารณา ร่วมกับฝ่ายกฎหมาย โดยตั้งชุดพนักงานสอบสวนมั่นคง สน.ลุมพินี หากเกินขีดความสามารถพนักงานสอบสวน สน.ลุมพินี ให้ บก.น.๕ ตั้งชุดพนักงานสอบสวน บก.น.๕ สนับสนุน สน.ลุมพินี

ภาพ : การวางกำลังและการเตรียมพร้อมในการรับรายงานตัวผู้ชุมนุมตามหมายเรียก

๑.๓) เมื่อกลุ่มผู้ชุมนุมเริ่มทำกิจกรรม ผกก.สน.ลุมพินี ได้ทำการประกาศแจ้งเตือน ขอบเขตในการใช้สิทธิในการชุมนุม ข้อกฎหมาย ข้อห้ามต่างๆ และแนวทางการรักษาความสงบเรียบร้อยของ เจ้าหน้าที่ตำรวจให้กลุ่มผู้ชุมนุมทราบ และ ผกก.สน.ลุมพินี ติดตามสถานการณ์การชุมนุมจนการชุมนุมยุติ

ภาพ : ผกก.สน.ลุมพินี ประกาศแจ้งเตือนกลุ่มผู้ชุมนุม และ การติดตามสถานการณ์การชุมนุม

๒) แผนการปฏิบัติ บก.น.๑ (สน.พญาไท)

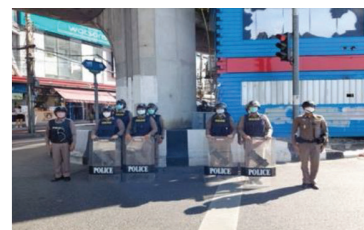
ผกก.สน.พญาไท พิจารณาแผนการปฏิบัติในการรักษาความสงบเรียบร้อยการชุมนุม แยกราชประสงค์ร่วมกับ สน.ลุมพินี และ สน.ปทุมวัน ตามกรอบแนวคิดในการปฏิบัติ และพิจารณาสถานที่สำคัญ เขตพระราชฐาน สถานที่เชิงสัญลักษณ์ ในพื้นที่ที่อาจจะเป็นเป้าหมายของกลุ่มผู้ชุมนุมที่จะเคลื่อน มวลชนไปทำกิจกรรม เช่น พระราชวังดุสิต ทำเนียบรัฐบาล และพื้นที่ที่กลุ่มผู้ชุมนุมจะสร้างสถานการณ์ เช่น ถนนรางน้ำ สามเหลี่ยมดินแดง เป็นต้น โดย ผกก.สน.พญาไท พิจารณาแนวทางการปฏิบัติดังนี้

๒.๑) จัดกำลังดูแลความสงบเรียบร้อยการชุมนุม บริเวณแยกประตูน้ำ เนื่องจาก เป็นเส้นทางที่กลุ่มผู้ชุมนุมใช้เป็นเส้นทางหลักในการเคลื่อนมวลชนมาร่วมชุมนุมและเป็นเส้นทางกลับของ กลุ่มผู้ชุมนุมหลังการชุมนุมยุติ โดยใช้การตั้งจุด ว.๔๓ ในการตรวจค้นยานพาหนะทุกคันที่จะมุ่งหน้าเข้าพื้นที่ การชุมนุมป้องกันการนำสิ่งของ อุปกรณ์ที่ไม่เหมาะสม หรือ วัตถุอันตรายเข้าไปสร้างสถานการณ์ในพื้นที่ชุมนุม

ภาพการตั้งจุด ว.๔๓ มั่นคงแยกประตูน้ำ สน.พญาไท

๒.๒) จัดชุดเคลื่อนที่เร็วป้องกันการสร้างสถานการณ์หลังกลุ่มผู้ชุมนุมประกาศยุติ โดยจัดกำลังกองร้อย คผ. เป็นชุดเคลื่อนที่เร็วใช้ในการ ว.๔ และ ว.๑๐ เปิดสัญญาณไฟรอบพื้นที่สำคัญ เช่น ทำเนียบรัฐบาล พระบรมมหาราชวัง พระราชวังดุสิต หรือ สถานที่เชิงสัญลักษณ์ เช่น อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ สามเหลี่ยมดินแดง ซอยรางน้ำ เพื่อป้องกันการสร้างสถานการณ์

ภาพ : แสดงการจัดชุดเคลื่อนที่เร็วดูแลพื้นที่สำคัญโดยใช้การ ว.๔ สลับ ว.๑๐ ในวงรอบการตรวจ

๓) แผนการปฏิบัติ บก.น.๖ (สน.ปทุมวัน)

ผกก.สน.ปทุมวัน พิจารณาแผนการปฏิบัติในการรักษาความสงบเรียบร้อย การชุมนุมแยกราชประสงค์ร่วมกับ สน.ลุมพินี และ สน.พญาไท ตามกรอบแนวคิดในการปฏิบัติ และพิจารณาสถานที่สำคัญ เขตพระราชฐาน สถานที่เชิงสัญลักษณ์ ในพื้นที่ที่อาจจะเป็นเป้าหมายของกลุ่มผู้ชุมนุมที่จะเคลื่อนมวลชนไปทำกิจกรรม เช่น วังสระปทุม โรงพยาบาลจุฬาฯ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

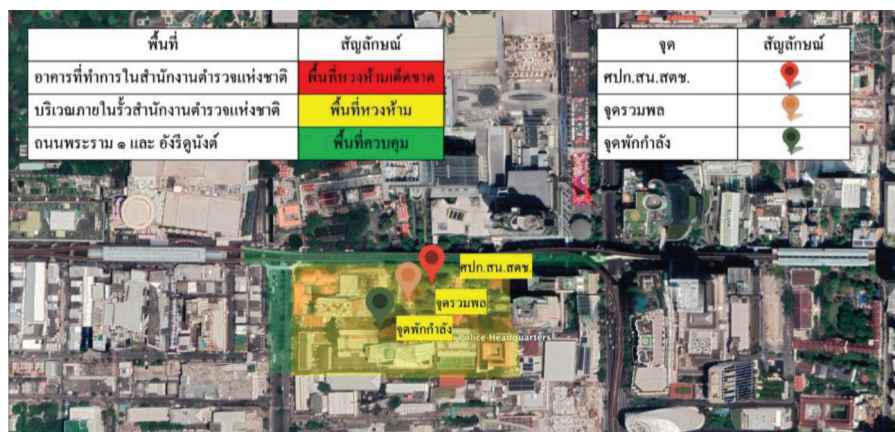
การรักษาความสงบเรียบร้อยสถานที่ที่อาจจะได้รับผลกระทบจากการชุมนุม

เมื่อกลุ่มผู้ชุมนุมนัดหมายทำกิจกรรมแยกราชประสงค์ สำนักงานตำรวจแห่งชาติมักเป็นเป้าหมายหลักที่กลุ่มผู้ชุมนุมเลือกที่จะทำกิจกรรมเชิงสัญลักษณ์ โดยจะจัดกิจกรรมด้านหน้าฝั่งถนนพระรามที่ ๑ และจัดกิจกรรมกระทำต่อป้ายสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อรักษาทรัพย์สินทางราชการจึงจำเป็นต้องปรับแผนการดูแลสำนักงานตำรวจแห่งชาติตามสถานการณ์การชุมนุมในปัจจุบัน ดังนี้

ภาพ : กลุ่มผู้ชุมนุมมาทำกิจกรรมหน้าสำนักงานตำรวจแห่งชาติก่อนการปรับแผนการรักษาที่ตั้ง

๓.๑) เมื่อทราบการข่าวกลุ่มผู้ชุมนุมนัดหมายทำกิจกรรม ผกก.สน.ปทุมวัน ได้ทำการศึกษาภูมิประเทศ (IPB) เพื่อใช้พิจารณาการวางกำลังและเครื่องกีดขวางในการปฏิบัติ กำหนดพื้นที่ในการปฏิบัติ โดยอาคารภายในสำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นพื้นที่หวงห้ามเด็ดขาด พื้นที่ภายในรั้วสำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นพื้นที่หวงห้าม และถนนพระรามที่ ๑ เป็นพื้นที่ควบคุม

ภาพ : กำหนดพื้นที่และกำหนดสถานที่ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

๓.๒) ประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาแนวทางการปฏิบัติร่วมกัน โดยกองบังคับการสันติบาล ๓ เป็นหน่วยงานที่ดูแลความเรียบร้อยภายในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จึงสนับสนุนกำลังปฏิบัติหน้าที่บริเวณแนวรั้วสำนักงานตำรวจแห่งชาติฝั่งถนนอังรีดุนันท์ และพิจารณาติดตั้งอุปกรณ์ปกคลุมป้องกันสถานที่หรือสิ่งของเชิงสัญลักษณ์ที่อาจจะเป็นเป้าหมายการทำกิจกรรม เช่น ป้ายหน่วยงาน พระบรมฉายาลักษณ์ เป็นต้น

ภาพ : การติดตั้งอุปกรณ์ป้องกันป้ายหน่วยงาน พระบรมฉายาลักษณ์

๓.๓) กำหนดแผนปฏิบัติ

๓.๓.๑) การวางกำลังได้วางกำลัง จัดกำลังชุดควบคุมฝูงชนแบ่งเป็นภารกิจจำนวน ๓ ชุดดังนี้

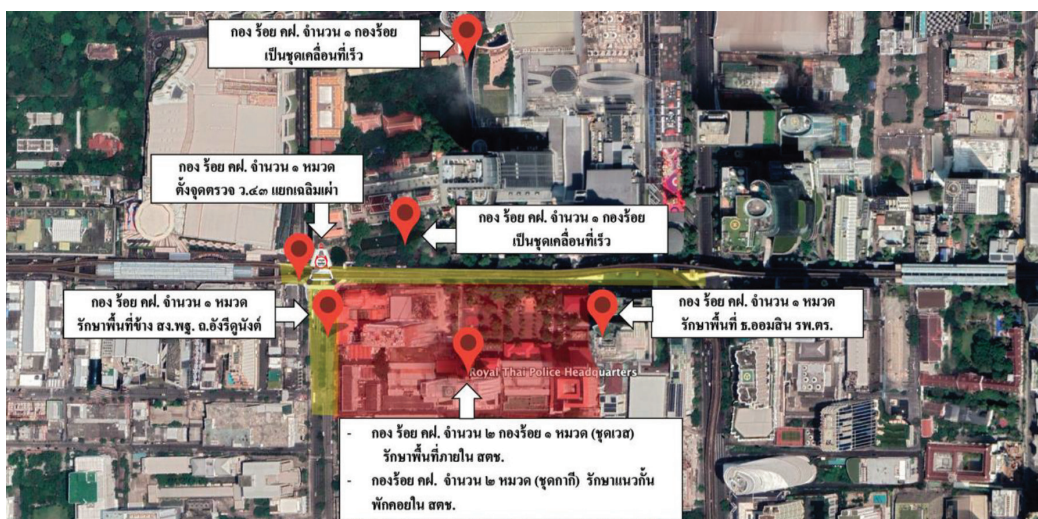
- ชุดรักษาสถานที่ มีหน้าที่รักษาสถานงานตำรวจแห่งชาติ ในกรณีนี้จัดกำลังรักษาสถานที่จำนวนทั้งสิ้น ๔ กองร้อย แบ่งออกเป็น

- ๒ กองร้อย การแต่งกายชุดควบคุมฝูงชน อยู่ในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ทำหน้าที่รักษาสถานงานตำรวจแห่งชาติ และพร้อมเคลื่อนกำลังออกมามณพระรามที่ ๑ หากมีการสั่งการให้นำเครื่องกีดขวางปิดกั้นบริเวณแยกราชประสงค์ เพื่อสกัดกั้นกลุ่มผู้ชุมนุมไม่ให้เคลื่อนมายังสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

- ๑ กองร้อย การแต่งกายชุดควบคุมฝูงชน แบ่งการวางกำลังออกเป็น ๓ จุดย่อย คือ บริเวณนาคราชมสอิน โรงพยาบาลตำรวจ จำนวน ๑ หมวด ช้างสำนักงานพิสูจน์หลักฐาน ถนนอังรีดูนังต์ จำนวน ๑ หมวด และภายในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จำนวน ๑ หมวด โดยทั้ง ๓ จุด ทำหน้าที่ปิดล้อมเข้าจับกุมกรณีกลุ่มผู้ชุมนุมมาทำกิจกรรมหน้าป้ายสำนักงานตำรวจแห่งชาติ หรือทำหน้าที่ร่วมกับชุดช่างสนามในการนำแผงเหล็กปิดกั้นถนนพระรามที่ ๑ ทั้งขาเข้า-ออก บริเวณแยกราชประสงค์และแยกเฉลิมเผ่า ก่อนที่ กำลังควบคุมฝูงชนอีก ๒ กองร้อยในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จะเข้ามาสนับสนุน

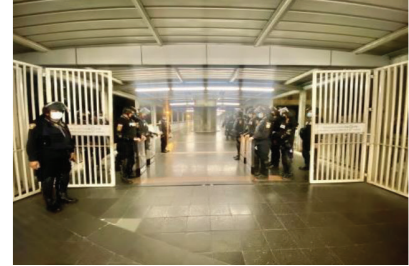
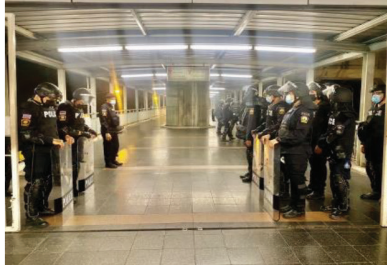
- ๑ กองร้อยการแต่งกายชุดปฏิบัติการ แบ่งออกเป็น ๒ ภารกิจ คือ ๑ หมวด ทำหน้าที่ร่วมตั้งจุด ว.๔๓ มั่นคงกับ สน.พื้นที่บริเวณแยกเฉลิมเผ่า อีก ๒ หมวดทำหน้าที่ยืนหลังแนวกันแผงเหล็กบริเวณแยกราชประสงค์กรณีทำการปิดกั้นถนนพระรามที่ ๑ เพื่อไม่ให้กลุ่มผู้ชุมนุมเคลื่อนมายังหน้าสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ทั้งนี้เพื่อลดภาพลักษณะการใช้กำลังของเจ้าหน้าที่ควบคุมฝูงชนกับกลุ่มผู้ชุมนุม แต่หากกลุ่มผู้ชุมนุมมีแนวโน้มใช้ความรุนแรง จะให้เจ้าหน้าที่ตำรวจที่แต่งกายชุดควบคุมฝูงชนพร้อมอุปกรณ์ขึ้นมาอยู่ประจำแนวแผงเหล็กด้านหน้าแทนเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ใส่ชุดปฏิบัติการ

๓.๓.๒) ชุดเคลื่อนที่เร็ว มีหน้าที่ดูแลความสงบเรียบร้อยเมื่อมีสถานการณ์ไม่ปกติ การชุมนุมมีการยกระดับ สถานการณ์มีความรุนแรงมากขึ้น หรือต้องดำเนินการจับกุม ปฏิบัติหน้าที่เมื่อสั่ง การแต่งกายชุดควบคุมฝูงชนพร้อมอุปกรณ์ควบคุมฝูงชน โดยกรณีนี้ใช้ชุดเคลื่อนที่เร็วจำนวน ๒ กองร้อย พักคอยที่วัดปทุมวนาราม และโรงเรียนวัดปทุมวนาราม

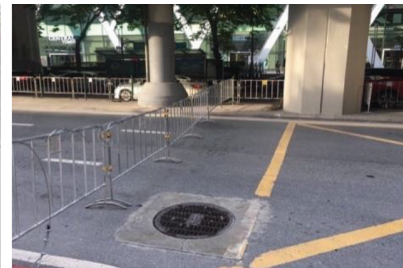
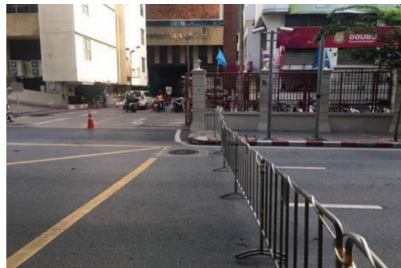
ภาพ : การวางกำลังกองร้อย คฝ. และ ชุดเคลื่อนที่เร็ว

๓.๓.๓) จัดกำลังรักษาพื้นที่สูงชันสกายวอล์คหน้าสำนักงานตำรวจแห่งชาติ บริเวณทางขึ้นแยกเฉลิมเผ่าและแยกราชประสงค์ ป้องกันกลุ่มผู้ชุมนุมขึ้นไปขว้างปาสิ่งของเข้ามาในสำนักงานตำรวจแห่งชาติโดยประสานกับเจ้าหน้าที่รถไฟฟ้าทำการปิดสกายวอล์คก่อนเวลาตามสถานการณ์พร้อมจัดกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจดูแล

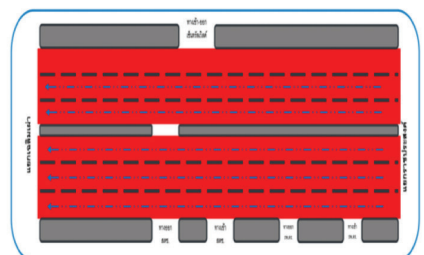
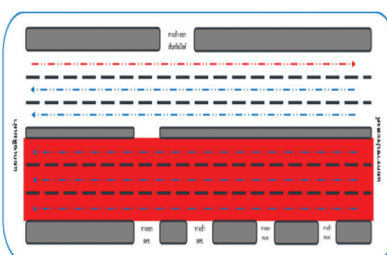
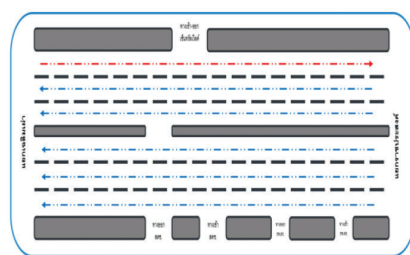
ภาพ : การวางกำลังบนจุดสูงชัน สกายวอล์ค

๓.๔) พิจารณาการวางเครื่องกีดขวาง ตามระดับสถานการณ์การข่าว ซึ่งสามารถติดตั้งพร้อมปฏิบัติ หรือหากจะเกิดผลกระทบกับการจราจรหรือเส้นทางสัญจร สามารถติดตั้งเครื่องกีดขวางได้เมื่อสิ่งซึ่ง ผบ.เหตุการณ์ ต้องประสานงานกับชุดช่างสนามเพื่อทราบระยะเวลาในการติดตั้งให้ทันช่วงที่ในกรณีนี้ใช้เครื่องกีดขวางแบบแผงเหล็กคล้องลวดสลิง โดยติดตั้งเครื่องกีดขวางบนเกาะกลางถนนพระรามที่ ๑ หน้าสำนักงานตำรวจแห่งชาติตั้งแต่แยกเฉลิมเผ่าถึงแยกราชประสงค์ เพื่อสกัดกั้นกลุ่มผู้ชุมนุมไม่ให้เข้ามาฝั่งหน้าสำนักงานตำรวจแห่งชาติโดยง่าย และติดตั้งเครื่องกีดขวางบนถนนพระรามที่ ๑ บริเวณเฉลิมเผ่า และบริเวณแยกราชประสงค์ เพื่อไม่ให้กลุ่มผู้ชุมนุมเคลื่อนมาหน้าสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จะติดตั้งเมื่อสั่งโดยใช้เวลาติดตั้งประมาณ ๓๐ นาที

ภาพ : การวางเครื่องกีดขวางหน้าโรงพยาบาลตำรวจและเกาะกลางหน้าสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

๓.๕) การบริหารจัดการด้านการจราจร ปิดกั้นการจราจร เมื่อกลุ่มผู้ชุมนุมจะเคลื่อนมายังถนนพระรามที่ ๑ หน้าสำนักงานตำรวจแห่งชาติเพื่อมาทำกิจกรรม ให้มีแผนการเปิด-ปิดการจราจรเป็นห่วงตั้งแต่ สถานการณ์ปกติ (ขั้นที่ ๑) สถานการณ์เริ่มมีความรุนแรง (ขั้นที่ ๒) และสถานการณ์วิกฤต (ขั้นที่ ๓) ซึ่งจะสอดคล้องกับแนวคิดการใช้กำลังของเจ้าหน้าที่ควบคุมฝูงชนในแต่ละระดับ

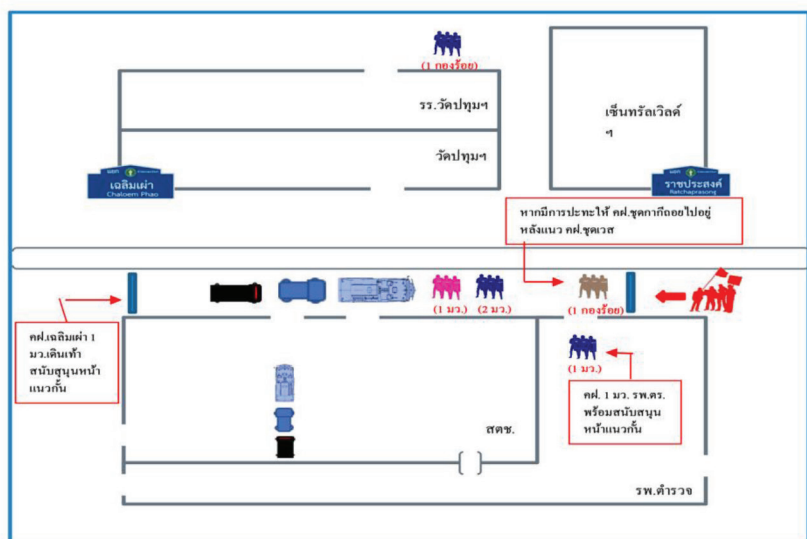

ภาพ : ขั้นที่ ๑ เปิดการจราจรปกติ - ขั้นที่ ๒ ปิดการจราจรฝั่ง ตร. - ขั้นที่ ๓ ปิดการจราจรทั้งหมด

๓.๖) กำหนดระดับการใช้กำลังไว้ ๓ ระดับ

๑) ระดับที่ ๑ สถานการณ์การข่าวยังไม่มีแนวโน้มที่กลุ่มผู้ชุมนุมจะเคลื่อนมวลชนมาจัดกิจกรรมหน้าสำนักงานตำรวจแห่งชาติยังไม่มีปิดการจราจร

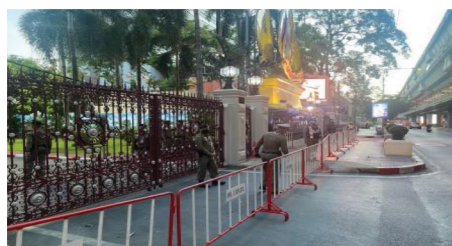
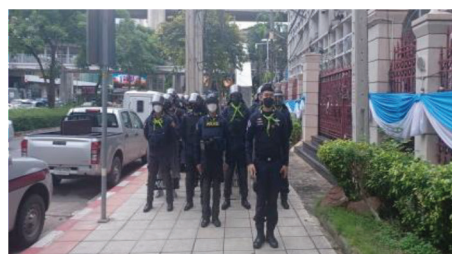
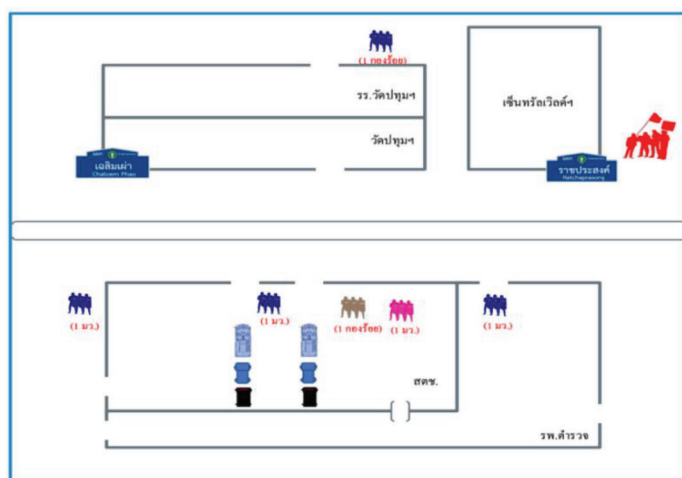
การปฏิบัติ จัดกำลังสืบเปลี่ยนครั้งละ ๑ หมวด อยู่ในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พร้อมปฏิบัติทันทีเมื่อสั่ง และ จัดกำลัง ๑ หมวด รักษาพื้นที่ประจำจุดธนาคารออมสิน โรงพยาบาลตำรวจ และ ๑ หมวด ข้างสำนักงานพิสูจน์หลักฐาน ถนนอังรีดูนังต์

ภาพ : การวางกำลังภายใน สตช. ในห้วงสถานการณ์ปกติ

๒) ระดับที่ ๒ สถานการณ์การข่าวกลุ่มผู้ชุมนุมมีแนวโน้มจะเคลื่อนมวลชนมาจัดกิจกรรมหน้าสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ปิดการจราจรถนนพระรามที่ ๑ ขาเข้า

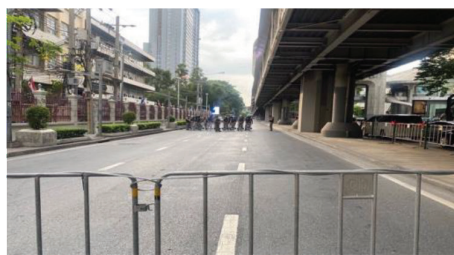
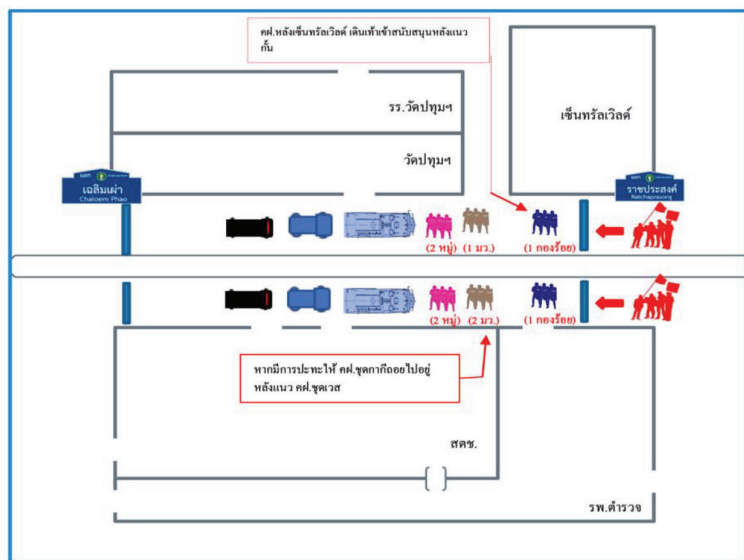
การปฏิบัติ จัดวางเครื่องกีดขวางตามแนวการเคลื่อนตัวของกลุ่มผู้ชุมนุม จัดกำลังเจ้าหน้าที่ควบคุมฝูงชนที่ใส่ชุดปฏิบัติการออกมารักษาแนวเครื่องกีดขวางบริเวณถนนพระรามที่ ๑ ขาเข้า

ภาพ : การวางกำลังรักษา ตร. ในสถานการณ์มีแนวโน้มสร้างสถานการณ์

๓) ระดับที่ ๓ สถานการณ์การข่าวกลุ่มผู้ชุมนุมจะเคลื่อนมวลชนมาจัดกิจกรรมหน้าสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ปิดการจราจรถนนพระรามที่ ๑ ขาเข้าและขาออก

การปฏิบัติเจ้าหน้าที่ควบคุมฝูงชนพร้อมอุปกรณ์ที่อยู่ภายในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่อยู่ภายในวัดปทุมวนาราม และโรงเรียนวัดปทุมวนาราม ออกมารักษาแนวกันบริเวณแยกราชประสงค์ ทั้งถนนพระรามที่ ๑ ขาเข้าและขาออก รถฉีดน้ำแรงดันสูง รถเติมน้ำ รถควบคุมผู้ต้องหาเคลื่อนที่อยู่หลังแนวชุดควบคุมฝูงชน

ภาพ : การวางกำลังรักษา สตช. ในห้วงมีสถานการณ์

๖.๔ สถานการณ์การรักษาสถานที่เชิงสัญลักษณ์ (กรณีศึกษาพระบรมมหาราชวัง)

พระบรมมหาราชวัง ตั้งอยู่ที่แขวงพระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร เป็นพระราชวังที่ประทับของพระมหากษัตริย์แห่งราชอาณาจักรไทยในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ แม้ปัจจุบันจะไม่ใช่ที่ประทับของพระมหากษัตริย์แล้ว แต่พระบรมมหาราชวังก็ยังคงถูกใช้ในงานพระราชพิธีสำคัญต่างๆ ทุกปีจนถึงปัจจุบัน และยังเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมมากที่สุดในประเทศไทย จึงทำให้พระบรมมหาราชวังถูกใช้เป็นสถานที่แสดงออกทางการเมืองอยู่บ่อยครั้ง ส.น.พระราชวัง จึงจำเป็นต้องออกแผนในการดูแลพระบรมมหาราชวังดังนี้

ปัจจัยแห่งความสำเร็จจากการทบทวนหลังการปฏิบัติการรักษาพระบรมมหาราชวัง

๖.๔.๑ ผกก.ส.น.พระราชวัง ศึกษาภูมิประเทศ(IPB) เตรียมพร้อมไว้ก่อนล่วงหน้าโดยให้มีการศึกษาภูมิประเทศทั้งเรื่องเส้นทางหลัก เส้นทางรอง พื้นที่เสี่ยง พื้นที่สูงชัน แสงสว่าง และทำการกำหนดพื้นที่ออกเป็น ๓ ส่วนคือ

- ๑) ไข่แดง คือ บริเวณภายในรั้วของพระบรมมหาราชวัง
- ๒) ไข่ขาว คือ บริเวณนอกรั้วพระบรมมหาราชวัง และ
- ๓) ขอบกระทะ คือ บริเวณพื้นที่รอบนอกถัดมาจากพื้นที่ไข่ขาว ซึ่งอาจจะรวมถึงพื้นที่ชุมนุมและกำหนดแนวปฏิบัติ จำนวน ๓ แนว คือ พื้นที่ชุมนุม (แนวเจรจา) พื้นที่เจรจา (แนวรั้งหน่วง) และพื้นที่เจรจาเฉพาะ (แนวรั้งหน่วงมั่นคง) โดยแต่ละแนวมีแนวทางการวางกำลังและเครื่องกีดขวางดังนี้

๑) แนวเจรจา ตั้งอยู่บริเวณถนนเส้นหลักที่เป็นแนวการเคลื่อนที่ของกลุ่มผู้ชุมนุมเพื่อใช้ในการเจรจาประกาศแจ้งเตือนกลุ่มผู้ชุมนุม โดยตั้งอยู่ที่แยกคอกวัวและสามารถถอยร่นแนวเจรจามาจนถึงผ่านพิภพได้ โดยใช้แผงเหล็กคล้องลวดสลิงเป็นเครื่องกีดขวาง

๒) แนวรั้วหน่วง เป็นแนวที่อยู่หลังแนวเจรจา ใช้เป็นแนวป้องกันกลุ่มผู้ชุมนุมเข้าใกล้พระบรมมหาราชวัง โดยใช้แผงเหล็กร้อยลวดสลิง พร้อมลวดหนามทึบเพลงเป็นเครื่องกีดขวาง

๓) แนวรั้วหน่วงมั่นคง เป็นแนวที่อยู่หลักแนวรั้วหน่วง ซึ่งเป็นแนวป้องกันกลุ่มผู้ชุมนุมเข้ามาภายในพื้นที่อย่างเด็ดขาด ใช้เครื่องกีดขวางขนาดใหญ่ เช่น แท่นปูน แบรีเออร์เป็นแนวป้องกัน

ภาพ : แสดงการแบ่งพื้นที่และแนวในการปฏิบัติ

๖.๔.๒ ประชุมภายใน สน.พระราชวัง โดยได้แบ่งมอบภารกิจแต่ละสายงานดังนี้

ภาพ : ผังการปฏิบัติของ ศปก.สน.พระราชวัง

- ๑) งานอำนวยการ ทำหน้าที่ทีมบริหารเหตุการณ์ดำเนินการที่เกี่ยวข้องดังนี้
 - ๑.๑) ประสานขอสนับสนุนกำลังพล อุปกรณ์ ยานพาหนะ เครื่องกีดขวาง จาก บก./บช.
 - ๑.๒) ออกแผน คำสั่งปฏิบัติการ แผนตั้งจุดคัดกรอง/ว.๔๓ ในภาพรวมของ สน.พระราชวัง
 - ๑.๓) ประสานหน่วยข้างเคียง หรือหน่วยราชการในพื้นที่ เพื่อขอสนับสนุนกำลังพล และยานพาหนะ เช่น รถไฟฟ้า รถดับเพลิง รถพยาบาล รวมถึงประสานขอสถานที่พักคอยสำหรับกำลังพล คผ.
 - ๑.๔) ตั้ง ศปก.สน.พระราชวัง ทำหน้าที่เป็นทีมบริหารเหตุการณ์
 - ๑.๕) จัดชุดอำนวยการเคลื่อนที่ในการสนับสนุนฝ่ายปฏิบัติ
- ๒) งานป้องกันปราบปราม
 - ๒.๑) กำหนดจุดวางกำลังในการปฏิบัติ แนวการวางเครื่องกีดขวาง โดยพิจารณาจำนวน กำลังพลและขนาดของเครื่องกีดขวางจากสถานการณ์การข่าว
 - ๒.๒) พิจารณาขอสนับสนุนกำลัง คผ. และอุปกรณ์รวมถึงสิ่งกีดขวางไปยัง บก. / บช.น. และทำหน้าที่แถลงแผน รับบรายงานตัว ชี้แจงภารกิจให้ คผ. ทราบ รวมถึงการนำกำลัง คผ. เข้าประจำจุด
 - ๒.๓) จัดกำลังรักษาความปลอดภัยสถานที่สำคัญ / จัดชุดตรวจการณ์
 - ๒.๔) ประสานงานร่วมกับ ตร.ช่าง ในการตั้งวางสิ่งกีดขวาง (เมื่อ ผบ.พื้นที่สั่ง)
 - ๒.๕) รายงานสถานการณ์โดยใช้รูปแบบสถานการณ์การข่าว
 - ๒.๖) ประสานการปฏิบัติกับหน่วยร่วมปฏิบัติตามแผน เช่น หน่วยพยาบาล หน่วยดับเพลิง รถสุชาเคลื่อนที่ รพ.ฉุกเฉินหรือสายการแพทย์
- ๓) งานจราจร
 - ๓.๑) จัดทำแผนเส้นทางเดินรถ (สำหรับประชาชนทั่วไป) และเส้นทาง Service Lane (สำหรับเจ้าหน้าที่ในภารกิจ) เส้นทางปลอดภัย เส้นทางฉุกเฉินทางการแพทย์ เส้นทางรับส่งผู้ต้องหา
 - ๓.๒) จัดกำลังประจำจุดทางร่วมทางแยก เพื่อสังเกตการณ์และอำนวยความสะดวก ในกรณีตั้งวางเครื่องกีดขวาง (เมื่อ ผบ.พื้นที่สั่ง)
 - ๓.๓) จัดเตรียมอุปกรณ์แฉ่งเหล็กสำหรับการปิดการจราจรชั่วคราวระหว่างที่ ตร.ช่าง ตั้งเครื่องกีดขวาง
 - ๓.๔) จัดชุดเคลื่อนที่เร็วร่วมสนับสนุน (เมื่อได้รับการประสาน)
 - ๓.๕) จัดเตรียมป้ายประชาสัมพันธ์เส้นทาง และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบล่วงหน้า
- ๔) งานสืบสวน
 - ๔.๑) จัดทีมประจำศูนย์ CCTV ตรวจสอบกล้องวงจรปิดในบริเวณกลุ่มผู้ชุมนุมรวมตัว หรือเคลื่อนผ่าน
 - ๔.๒) จัดชุดประเมินติดตาม/บันทึกภาพ/รายงานความเคลื่อนไหว กลุ่มผู้ชุมนุม ในภาคสนาม
 - ๔.๓) จัดชุด Anti Drone ควบคุมฝ่ายตรงข้ามลักลอบนำ Drone ตรวจการณ์เข้ามา ในพื้นที่ควบคุม
 - ๔.๔) จัดชุดปฏิบัติการลาดตระเวนในพื้นที่ไข่ขาว และขอบกระทะโดยรอบเขต พระราชฐาน

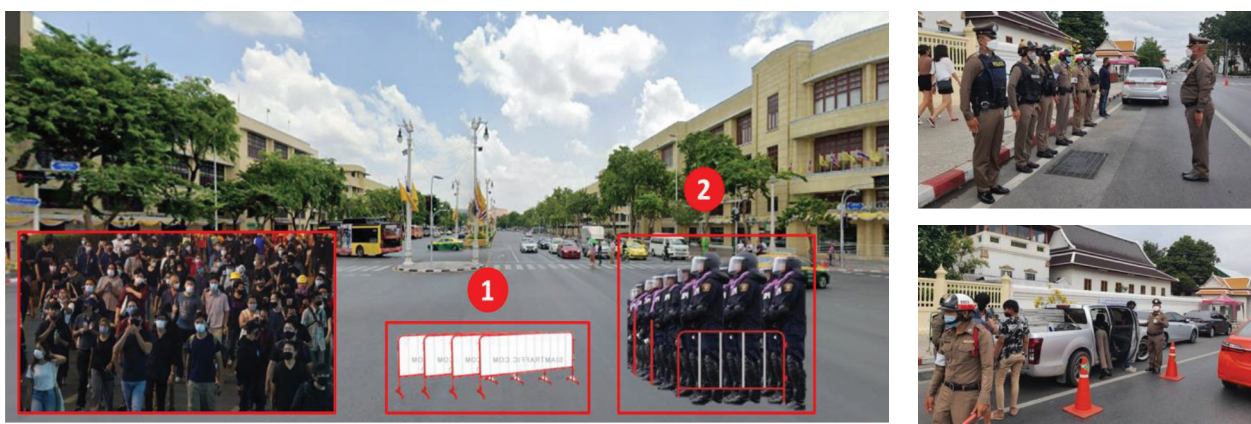
๕) จัดทีมสอบสวนสำหรับภารกิจชุมนุม นอกจากภารกิจ สน.

๕.๑) ประสานรถควบคุมผู้ต้องหา ประสานพื้นที่ที่ปลอดภัยในการควบคุมผู้ต้องหา

๕.๒) ประสาน เจ้าหน้าที่ศาล อัยการ กรณีมีความเกี่ยวเนื่องในกระบวนการสอบสวน และทำการซักซ้อมทำความเข้าใจแผนเผชิญเหตุต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น เช่น การชูป้าย สาดสี การชิงตัวผู้ต้องหา ทำร้ายเจ้าหน้าที่ เผาสถานที่ตำรวจ ตั้งแต่ก่อนการชุมนุม

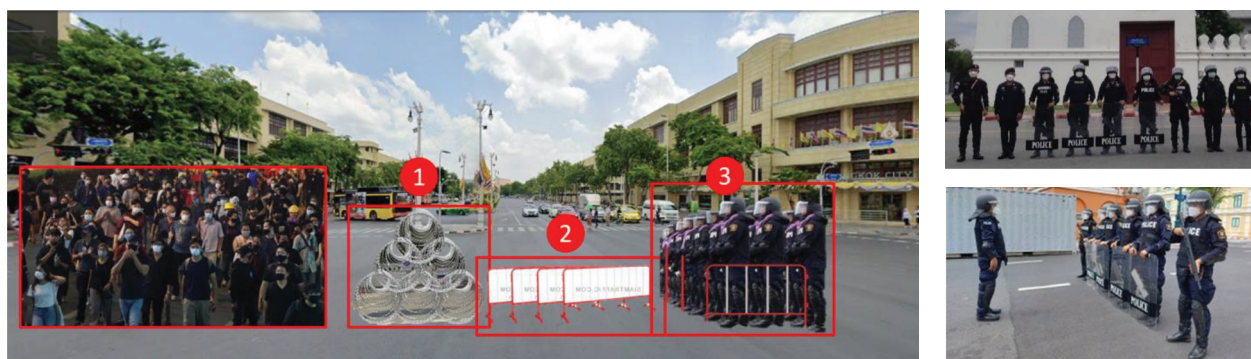
๖.๔.๓ การกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติเป็น ๓ ระดับ

๑) ปรากฏข่าวสารยืนยันว่ากลุ่มผู้ชุมนุมจะเข้ามาในพื้นที่ขอบกระทะหรือใกล้เคียงหรือมีการชุมนุมเร่งด่วนในพื้นที่สีแดง ไข่ขาว หรือขอบกระทะแต่กลุ่มผู้ชุมนุมมีจำนวนน้อย พิจารณาวางเครื่องกีดขวางตามความจำเป็นของสถานการณ์เพื่อลดผลกระทบต่อประชาชน โดยเน้นการใช้เจ้าหน้าที่ตำรวจเจรจากับกลุ่มผู้ชุมนุมและใช้การแสดงกำลังเป็นหลักในการบังคับทิศทางเคลื่อนที่ของกลุ่มผู้ชุมนุม

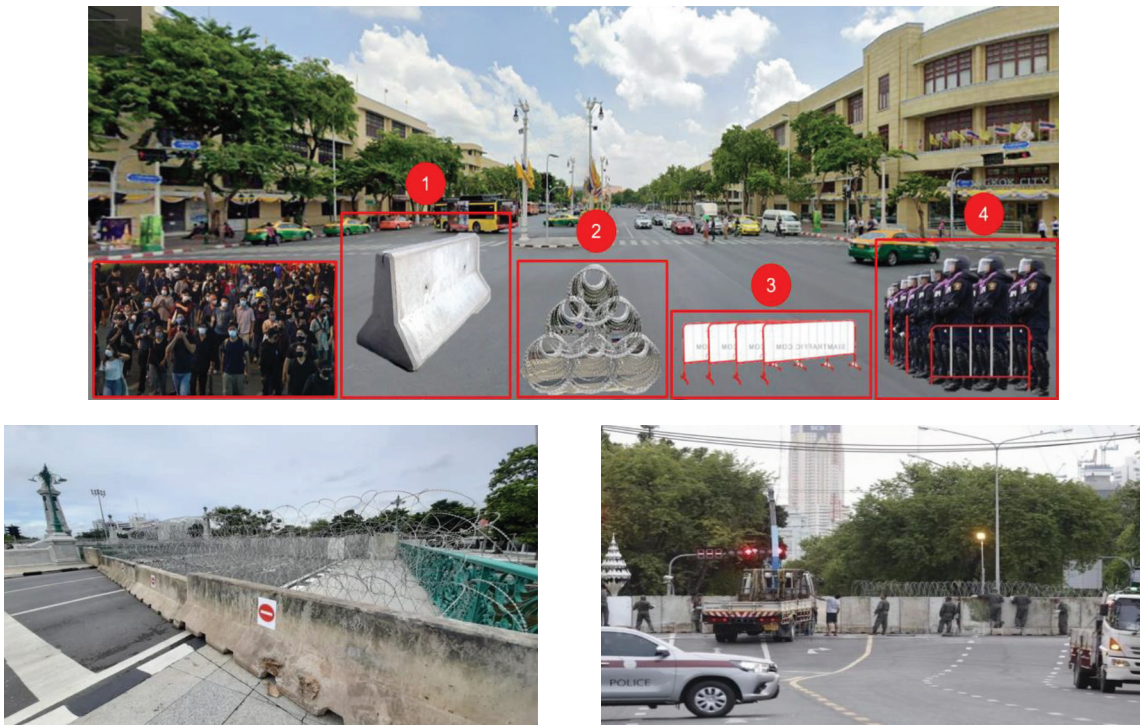
ภาพ : แนวทางการวางเครื่องกีดขวางและกำลังเจ้าหน้าที่

๒) ปรากฏข่าวสารยืนยันว่ากลุ่มผู้ชุมนุมจะเข้ามาในพื้นที่ไข่ขาวหรือมีการเปลี่ยนแปลงสถานที่ชุมนุมหลักจากที่แจ้งไว้และประเมินแล้วมีผู้ชุมนุมปานกลาง พิจารณาวางเครื่องกีดขวางแบบทั่วไป เช่น แผงเหล็ก แผงเหล็กร้อยสลิง ลวดหนามทึบเพลง ในแนวรั้งหน่วง

ภาพ : แนวทางการวางเครื่องกีดขวางและกำลังเจ้าหน้าที่

๓) ปรากฏข่าวสารยืนยันว่ากลุ่มผู้ชุมนุมจะเข้ามาในพื้นที่ไข่แดงและประเมินว่ากลุ่มผู้ชุมนุมมีจำนวนมาก วางเครื่องกีดขวางแบบเต็มรูปแบบ โดยใช้ตู้คอนเทนเนอร์จำนวน ๒ แนว ทั้งแนวรั้งหน่วง และแนวรั้งหน่วงมั่นคง

ภาพ : แนวทางการวางเครื่องกีดขวางและวางกำลังเจ้าหน้าที่

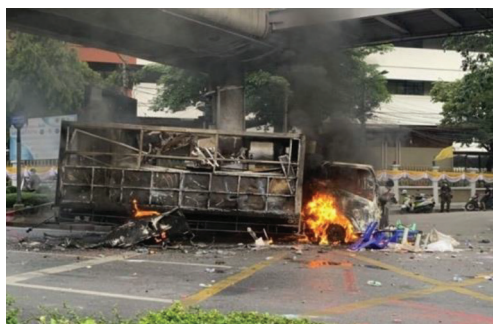
๖.๕ ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติจากการถอดบทเรียนการบริหารจัดการสถานการณ์การชุมนุมในพื้นที่กรุงเทพมหานคร

๖.๕.๑ เมื่อทราบภารกิจต้องศึกษาภูมิประเทศทำ IPB ก่อนปฏิบัติทุกครั้ง โดยทำ IPB ให้ทำครบทุกมิติทั้ง เส้นทางหลัก เส้นทางรอง แสงสว่าง กล้องวงจรปิด อาคารสูง เมื่อศึกษาพื้นที่แล้ว ควรกำหนดพื้นที่ให้ได้เปรียบทางภูมิประเทศ โดยการแก้ไขจุดเสี่ยงด้วยการเพิ่มแสงสว่าง แก้ไขจุดอับโดยการติดตั้งกล้องวงจรปิดเพิ่มและจัดกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจและเครื่องกีดขวาง จัดระเบียบการชุมนุม

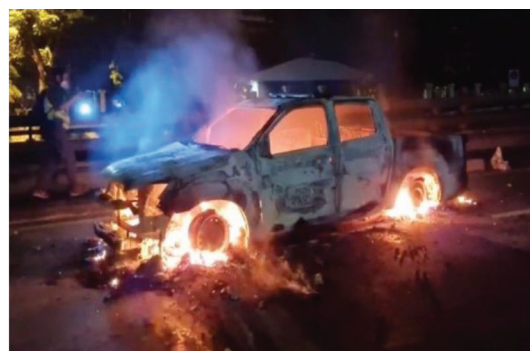
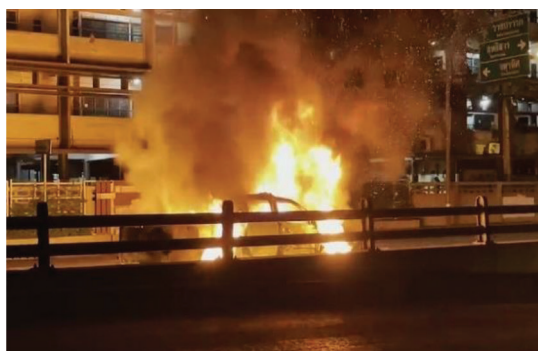
ภาพ : ตัวอย่างการทำ IPB ทำเนียบรัฐบาลของ สน.ดุสิต

เมื่อตรวจสอบสภาพภูมิประเทศแล้วต้องมีการกำหนดเส้นทางปลอดภัยต่างๆ เช่น เส้นทาง การเคลื่อนย้ายกำลัง เส้นทางส่งกำลังบำรุง ผู้ควบคุมกำลังต้องศึกษาเส้นทางและสถานการณ์ก่อนเคลื่อนย้ายทุกครั้ง ห้ามเคลื่อนกำลังผ่านพื้นที่ชุมนุมหรือพื้นที่เสี่ยงเปรียบ

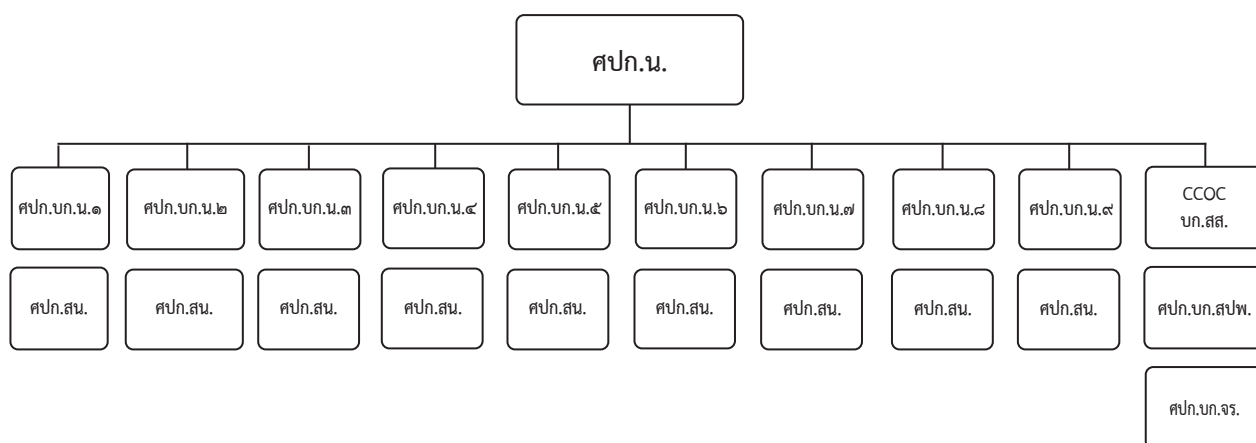
ภาพ : รถควบคุมผู้ต้องหาที่กำลังเดินทางไปที่ตั้งจับผ่านกลุ่มผู้ชุมนุม
จึงถูกกลุ่มผู้ชุมนุมวางเพลิงได้รับความเสียหาย

หากการปฏิบัติการกิจการขยายแนวไปนอกพื้นที่ปฏิบัติการที่ยังไม่ได้ตรวจสอบภูมิประเทศ
ให้ผู้ควบคุมกำลังพิจารณาความเสี่ยงในการปฏิบัติ หากเกิดความเสียหายเปรียบให้ปฏิบัติการภายในพื้นที่ที่ศึกษา
ภูมิประเทศแล้วเท่านั้น

ภาพ : ถ่ายรถตำรวจควบคุมฝูงชนถูกกลุ่มผู้ก่อความวุ่นวายปาขวดน้ำมันใส่ขณะกำลังเคลื่อนกำลัง
ปฏิบัติการนอกพื้นที่ปฏิบัติการที่กำหนดไว้จนได้รับความเสียหายถูกเพลิงไหม้

๖.๕.๒ ใช้ **ศปก.** ในการขับเคลื่อนภารกิจโดยให้มีการประชุมเตรียมพร้อมสถานการณ์ก่อนทุกครั้ง
เพื่อชี้แจงภารกิจให้ผู้ปฏิบัติตั้งแต่ผู้บังคับบัญชาจนถึงผู้ปฏิบัติต้องทราบแผนการปฏิบัติในภาพรวม แผนเผชิญเหตุ
ทุกแผนและทราบภารกิจของแต่ละฝ่ายอย่างชัดเจน ผน.ร้อย เมื่อได้รับภารกิจต้องถ่ายทอดแผนปฏิบัติ
และซักซ้อมแผนแก้กำลังพลผู้ปฏิบัติทราบทั่วถึงทุกนาย

ผัง ศปก.น. และ ศปก.บก. ในการขับเคลื่อนสถานการณ์การชุมนุม

ภาพ : การประชุม ศปก.น. ในการขับเคลื่อนสถานการณ์การชุมนุม

๖.๕.๓ การติดต่อสื่อสารให้ใช้ช่องทางการสื่อสารเพียงช่องทางเดียว (One Command) ผ่าน ศปก.น. เป็นศูนย์การติดต่อสื่อสารภาพรวม ส่วนการบริหารสถานการณ์ในพื้นที่ ผบ.ร้อย ต้องมีเครื่องขยายเสียงขนาดใหญ่ (LRAD) ในการสั่งการ และการปฏิบัติต้องรับฟังคำสั่งท้ายสุดเป็นหลักในการปฏิบัติเพราะสถานการณ์เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

๖.๕.๔ การชุมนุมที่มีการนัดหมายมวลชน มีการเคลื่อนที่เป็นขบวนรถจักรยานยนต์ รถยนต์ จากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่งหรือ Car Mob ต้องมีการบริหารจัดการจราจรซึ่งในกรณีนี้ กองบังคับการตำรวจจราจร เป็นผู้บริหารจัดการจราจรในภาพรวม โดยได้สั่งการให้ เจ้าหน้าที่จราจร สน.พื้นที่ที่มีการชุมนุมหรือกลุ่มผู้ชุมนุมเคลื่อนที่ผ่านให้ออกแผนบริหารจัดการจราจร กำหนดตัวเจ้าหน้าที่ตำรวจประจำจุดทางร่วมทางแยก ควบคุมสัญญาณไฟจราจร และทำการประชาสัมพันธ์เส้นทางหลีกเลี่ยงเส้นทางชุมนุมให้ประชาชนทราบล่วงหน้า และตั้งชุดเคลื่อนที่เร็วในการแก้ไขปัญหาจราจร หากมีอุบัติเหตุ รถเสีย หรือการปิดถนน

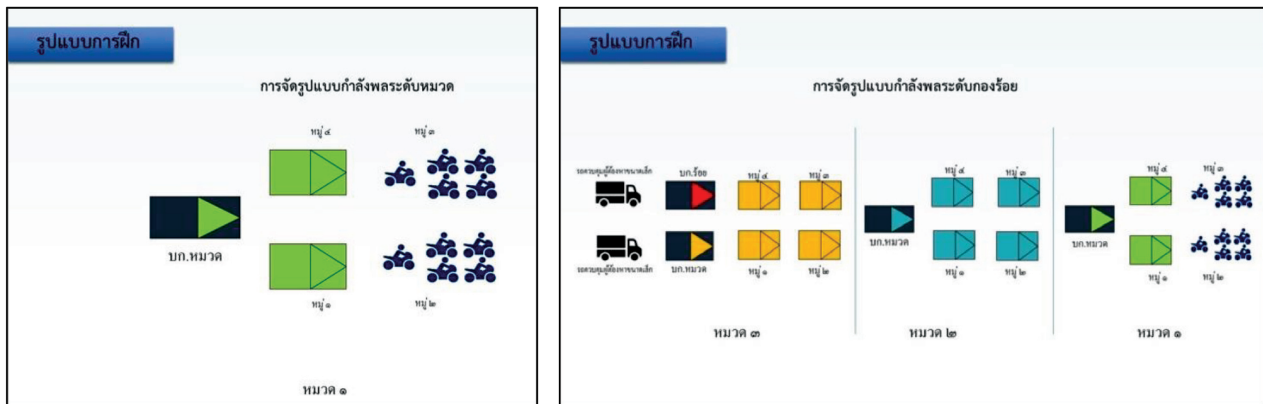
๖.๕.๕ ผบ.พื้นที่ ผู้ควบคุมกำลังขนาดใหญ่ และ ผบ.ร้อย ต้องตรวจเช็คความพร้อมของกำลังพล อุปกรณ์ อาวุธ ยานพาหนะ ประจำหน่วย/ หมู่ / หมวด / กองร้อย ต้องพร้อมใช้งานและสามารถใช้งานได้จริง และต้องมอบหมายหน้าที่กำหนดตัวผู้ใช้ทั้งอุปกรณ์ อาวุธพิเศษ

สถานภาพกำลังพล และอุปกรณ์		
คฝ.....		
ลำดับ	รายการ	จำนวน
1	ยอดกำลังพล	
2	ได้	
3	หน้ากากกันแก๊ส	
4	หมวก	
5	เสื้อเกราะป้องกัน	
6	กล้องถ่ายภาพ	
7	กล้องบันทึกวิดีโอ	
8	เครื่องยิงแก๊ส	
9	กระสุนลูกซองแก๊ส	
10	แก๊สขี้น้ำ	
11	ปืนลูกซองยิงกระสุนยาง	
12	กระสุนยาง	
13	ปืนยิงตาข่าย	
14	แอดราด	
15	วิทยุสื่อสาร	
16	วิทยุวิทยุสื่อสาร	
17	สายรัดเคเบิลไฟฟ้าสำหรับจับกุม	
18	รถควบคุมผู้ต้องหา	
19	รถเครื่องเสียง	
20	รถยนต์พาหนะของหน่วย	
21	รถพยาบาล (จุดจอด)	
22	รถนำขีปนาวุธ (จุดจอด)	
23	จุดพักรถเจ้าหน้าที่	
24	รถเติมน้ำ (จุดจอด)	
25	สถานที่พักแรม	

รายชื่อผู้ปฏิบัติงานชุดอาวุธพิเศษ			
คฝ.....			
ลำดับ	หน้าที่	รายชื่อ	เบอร์โทรศัพท์
1	ผู้ควบคุม		
2	พยาน		
3	พยาน		
4	พยาน		
5	พยาน		

ยานพาหนะของหน่วย					
ยานพาหนะของหน่วย	รถบัส	รถ 6 ล้อ	รถตู้	รถกระบะ	รถควบคุมผู้ต้องหา
					ใหญ่ (6 ล้อ) เล็ก (4 ล้อ)
					รถนำ
					รถอาวุธพิเศษ
คฝ.....					

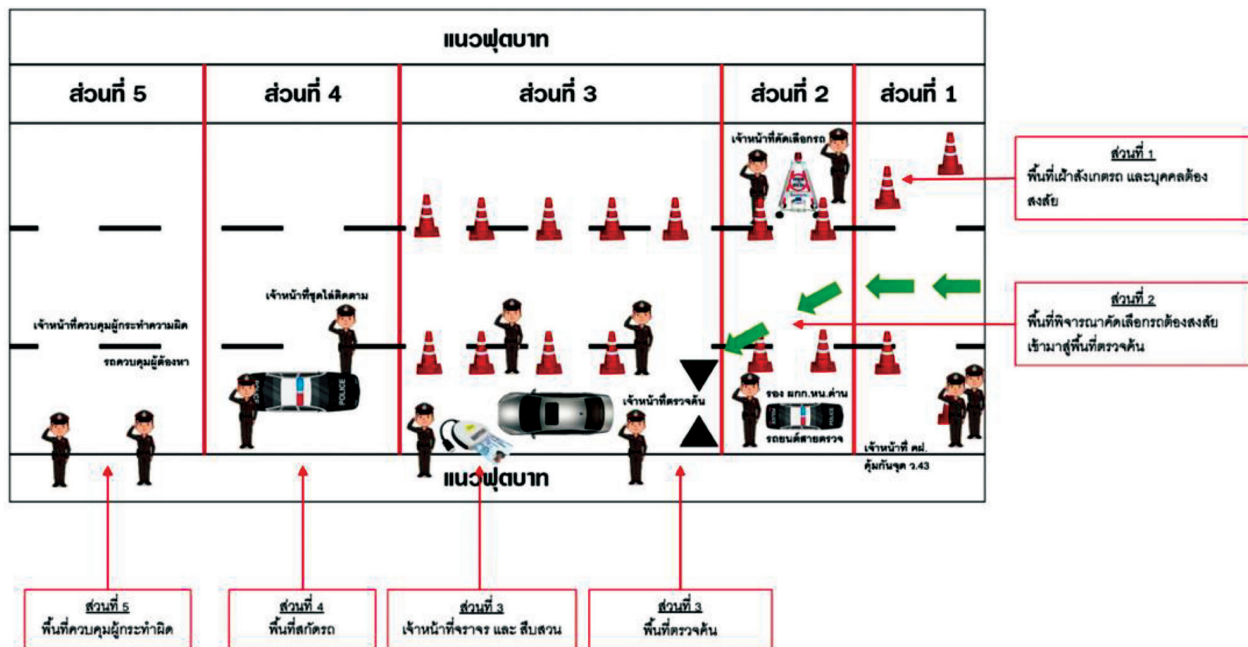
ภาพ : ตารางตรวจสอบสถานภาพกำลังพล อุปกรณ์ ยานพาหนะ และตารางมอบหมายหน้าที่ก่อนการปฏิบัติหน้าที่

ภาพ : การจัดชุดเคลื่อนที่เร็วแบบหมวดและแบบกองร้อย

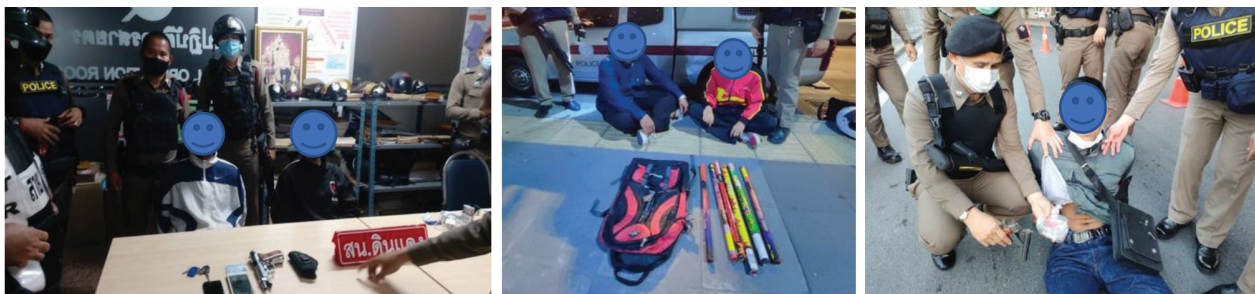
๖.๕.๘ ตั้งจุด ว.๔๓ มั่นคงโดยรอบพื้นที่การชุมนุมเพื่อป้องกันการนำรถขยายเสียง เวทีแบบน็อคดาวน เครื่องเสียงมาติดตั้งโดยไม่ขออนุญาต หรือนำสิ่งของอุปกรณ์ที่ไม่เหมาะสม เข้าไปทำกิจกรรมในพื้นที่การชุมนุม หรือนำอาวุธ ประทัด ระเบิด เข้าไปยังพื้นที่การชุมนุมเพื่อสร้างสถานการณ์ในพื้นที่ชุมนุม โดยมี รอง ผกก.ป.สน. ในสังกัด บก.น. เป็นหัวหน้าจุด ว.๔๓ เริ่มปฏิบัติหน้าที่ก่อนเวลาตามสถานการณ์การข่าว

การจัดกำลังร่วมปฏิบัติอย่างน้อย ๒ ชุดปฏิบัติการ เนื่องจากปฏิบัติหน้าที่ระยะเวลายาวนาน และจัดเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรดำเนินการตาม พ.ร.บ.จราจรทางบก พ.ร.บ.รถยนต์ จัดเจ้าหน้าที่ฝ่ายป้องกันปราบปรามตรวจค้น ยึดรถต้องสงสัย ตรวจค้นตัวบุคคล และ จัดฝ่ายสืบสวนทำประวัติบุคคล ใช้เครื่องอ่านบัตรประชาชนในการรวบรวมข้อมูล

ภาพ : แสดงแนวทางการตั้งจุด ว.๔๓ มั่นคงเพื่อดูแลการชุมนุม

จากการตั้งจุด ว.๔๓ เมื่อวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ ซึ่งมีการนัดหมายชุมนุมที่แยกราชประสงค์ จุด ว.๔๓ สามารถตรวจค้นยานพาหนะ จำนวน ๒,๒๙๑ คัน ตรวจค้นบุคคล ๒,๘๐๑ ราย จับกุมอาวุธปืน จำนวน ๔ กระบอก อาวุธมีด จำนวน ๑๔ เล่ม และประทัดดอกไม้เพลิงจำนวนมากที่เตรียมจะนำไปสร้างสถานการณ์ในพื้นที่ชุมนุมหรือพื้นที่สำคัญหลังการชุมนุมยุติ

ภาพ : ผลการจับกุมจากการตั้งจุด ว.๔๓ มั่นคง (การชุมนุมเมื่อวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๔)

๖.๕.๙ การใช้อุปกรณ์พิเศษ ต้องยึดหลัก กฎหมาย เหตุผลและความจำเป็น เพื่อป้องกันตัว เพื่อป้องกันประชาชนหรือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการชุมนุม เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในการชุมนุม เช่น มีการจลาจล หรือ เผาทำลายทรัพย์สิน ก่อนการใช้อุปกรณ์พิเศษแต่ละครั้งหากสามารถทำได้ควรมีการประกาศแจ้งเตือนก่อน และต้องมีเจ้าหน้าที่บันทึกภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหวประจำหมวด

๖.๕.๑๐ การสืบสวนหาข่าวและรวบรวมพยานหลักฐานในการชุมนุมสาธารณะ จะต้องมีการสืบสวนหาข่าว และรวบรวมพยานหลักฐานกรณีที่มีการกระทำความผิดกฎหมายในพื้นที่ชุมนุมโดยเจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวนมีหลักการปฏิบัติดังนี้

๑) การสืบสวนก่อนเกิดเหตุ

๑.๑) สืบสวนหาข่าว และรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการชุมนุมสาธารณะที่จะเกิดขึ้นในทุกด้าน ได้แก่ การประกาศนัดหมายทางสื่อ SOCIAL MEDIA การประสานข้อมูลกับหน่วยงานด้านความมั่นคง งานข่าวอื่นๆ แหล่งข่าวที่เชื่อถือได้ หรือสายลับ เป็นต้น และติดตามความเคลื่อนไหวในห้วงก่อนจัดการชุมนุมอย่างต่อเนื่อง

๑.๒) จัดเตรียมฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องที่เคยรวบรวมจัดทำไว้ (แกนนำ บุคคลสำคัญ ยานพาหนะ อุปกรณ์ รูปแบบพฤติกรรม) เพื่อเตรียมนำเป็นฐานข้อมูลเบื้องต้นประกอบการสืบสวน ในวันที่มีการชุมนุมสาธารณะ

๑.๓) ลงพื้นที่ตรวจสอบ และวิเคราะห์สถานที่ที่จะมีการจัดการชุมนุมสาธารณะ (ทางเข้า-ออก จุดตั้งเวทีปราศรัย จุดเสี่ยง จุดล่อแหลม)

๑.๔) นำข้อมูลที่ได้จากการสืบสวนหาข่าวและรวบรวมข้อมูล มาวิเคราะห์ ประเมินสถานการณ์ รายงานผู้บังคับบัญชา พร้อมจัดทำแผนการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวน

๑.๕) ผู้บังคับบัญชา ทำการประชุมชี้แจงภารกิจแก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ พร้อมแถลงแผนการปฏิบัติให้ทราบ เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน มีความเข้าใจในภารกิจตรงกัน

๒) การสืบสวนขณะเกิดเหตุ

ชุดปฏิบัติการฝ่ายสืบสวนแต่ละฝ่าย ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย โดยจะมีการแบ่งหน้าที่ และปฏิบัติงานร่วมกัน ดังนี้

๒.๑) เจ้าหน้าที่สืบสวนภาคสนาม : กระจายตัวปะปนในพื้นที่ชุมนุม สืบสวนหาข่าว ถ่ายภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว รวบรวมพยานหลักฐาน รายงานความเคลื่อนไหวให้ CCOC ทราบ

๒.๒) เจ้าหน้าที่สืบสวนชุด COMBAT CAMERA : ประจำในจุดปลอดภัย หรือจุดสูงชม พกพากล้องถ่ายรูปคุณภาพสูง ถ่ายภาพรวบรวมพยานหลักฐาน รายงานให้ CCOC ทราบ

๒.๓) เจ้าหน้าที่สืบสวนไลฟ์สด : ทำการไลฟ์สดเหตุการณ์ชุมนุม เพื่อให้ผู้บังคับบัญชา และ CCOC ได้รับทราบสถานการณ์อย่างต่อเนื่อง พร้อมรับคำสั่งให้เคลื่อนที่ไปยังจุดต่างๆ ที่ผู้บังคับบัญชา ต้องการทราบความเคลื่อนไหวเหตุการณ์

๒.๔) เจ้าหน้าที่ชุดเคลื่อนที่เร็ว : เตรียมความพร้อม ณ ที่ตั้ง รอรับคำสั่งผู้บังคับบัญชา ในการสนับสนุนชุดสืบสวนภาคสนาม หรือการระดมยิงเป้าหมายบุคคล/ยานพาหนะที่สำคัญในการชุมนุม

๒.๕) ศูนย์ปฏิบัติการสั่งการและควบคุม (CCOC) : ติดตามความเคลื่อนไหวการชุมนุม ณ สถานที่ที่จัดให้เป็นศูนย์ปฏิบัติการ รับการรายงานจากเจ้าหน้าที่ภาคสนามนำมาจัดทำเป็นฐานข้อมูลต่างๆ เพื่อรายงานต่อผู้บังคับบัญชา ได้แก่ ภาพรายงานสถานการณ์ ตารางลำดับสถานการณ์ ข้อมูลบุคคล ยานพาหนะ รวมถึงเป็นสื่อกลางในการประสานงาน สั่งการ ระหว่างผู้บังคับบัญชา และฝ่ายสืบสวนที่ปฏิบัติงานในพื้นที่

๓) การสืบสวนหลังเกิดเหตุ

๓.๑) นำข้อมูลต่างๆ ที่รวบรวมได้ระหว่างการชุมนุม มาจัดทำเป็นรายงานการสืบสวน ซึ่งจะต้องปรากฏรายละเอียด การพิสูจน์ทราบกลุ่มบุคคลที่จัดการชุมนุม ระยะเวลาและสถานที่จัดการชุมนุม ลำดับเหตุการณ์และพฤติกรรมการชุมนุม การกระทำผิดในพื้นที่ชุมนุมและเหตุการณ์พิเศษที่น่าสนใจอื่นๆ รายงานต่อผู้บังคับบัญชาเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

๓.๒) กรณีพนักงานสอบสวนมีการดำเนินคดีบุคคลที่กระทำผิดในการชุมนุม ให้ทำการสืบสวนรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อยืนยันการกระทำผิดเพิ่มเติม พร้อมจัดทำรายงานการสืบสวน ตามที่พนักงานสอบสวนร้องขอ รายงานต่อผู้บังคับบัญชา และนำเสนอให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบนำเป็น พยานหลักฐานประกอบการดำเนินคดีต่อไป

๔) การจัดทำฐานข้อมูล

๔.๑) ฐานข้อมูลกลุ่มบุคคล : กลุ่มแกนนำ กลุ่มการ์ด บุคคลที่น่าสนใจ

๔.๒) ฐานข้อมูลยานพาหนะ : ยานพาหนะที่สนับสนุนการชุมนุม ยานพาหนะของกลุ่มแกนนำ

๔.๓) ฐานข้อมูลสถานการณ์ภาพรวม : ตารางลำดับสถานการณ์ ข้อมูลพฤติกรรมต่างๆ นำเป็นฐานข้อมูลฝ่ายสืบสวนเพื่อนำใช้ประกอบ และเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่สืบสวนการชุมนุม สาธารณะในคราวต่อไป

๖.๕.๑๑ การเตรียมความพร้อมในการรวบรวมพยานหลักฐานต้องดำเนินการดังนี้

๑) ทีมพนักงานสอบสวนจำเป็นต้องร่วมประชุมกับทุกฝ่ายตั้งแต่ออกเหตุการณชุมนุม เพื่อจะได้ทราบสถานการณ์ ข้อมูลกลุ่มผู้ชุมนุมว่าคือกลุ่มใด มีความเป็นมาอย่างไร มีเครือข่ายเป็นผูใดบ้าง มีใครเป็นผู้สนับสนุน ลักษณะการก่อกิจกรรมในการเคลื่อนไหวการชุมนุมเป็นอย่างไร พฤติกรรม แนวโน้มการใช้

ความรุนแรงมีประวัติการกระทำผิดอย่างไร เพื่อจะได้เตรียมการสอบสวนและแนวทางในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐาน และ

พนักงานสอบสวนยังต้องทำหน้าที่ด้านให้คำแนะนำในข้อกฎหมายกับฝ่ายปฏิบัติการเพื่อกำกับการปฏิบัติ แนะนำการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานเมื่อเกิดการกระทำผิดในแต่ละลักษณะว่าพนักงานสอบสวนต้องการพยานหลักฐานใดบ้าง ต้องเก็บรวบรวมอย่างไรจึงชอบด้วยกฎหมาย

และพนักงานสอบสวนยังต้องให้คำแนะนำการปฏิบัติให้กับกองร้อยควบคุมฝูงชนในการปฏิบัติแต่ละขั้นตอนจนกระทั่งถึงขั้นเข้าทำการจับกุม การควบคุมตัวผู้กระทำผิดส่งมอบต่อพนักงานสอบสวน (รายละเอียดปรากฏในบทที่ ๕)

๒) ในระหว่างมีสถานการณ์การชุมนุม ทีมพนักงานสอบสวนต้องติดตามสถานการณ์โดยตลอดและจะต้องจัดพนักงานสอบสวนประจำห้องควบคุมสั่งการ ccoc ด้วย เพื่อจะได้ทราบเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และมีการกระทำใดบ้างเป็นความผิดกฎหมายเกิดขึ้นแล้ว จะได้แนะนำฝ่ายสืบสวนในพื้นที่ว่าจะต้องเก็บรวบรวมพยานหลักฐานใดเพื่อใช้ประกอบการดำเนินคดี

๓) เมื่อจะมีการจับกุมผู้กระทำผิด ต้องมีการเตรียมการรับตัวผู้ต้องหา เตรียมการสอบสวนปากคำ การใช้สถานที่ทำการสอบสวนและควบคุม การเก็บรวบรวมพยานหลักฐานต่างๆ จากชุดจับกุมและฝ่ายสืบสวน เพื่อไม่ให้เกิดความสับสน เตรียมจัดกำลังเจ้าหน้าที่ในการควบคุมผู้ต้องหา การส่งกำลังบำรุงตลอดจนถึงขั้นการยื่นคำร้องมัดฟ้อง ฝ่ายผู้ต้องหาทางอิเล็กทรอนิกส์ จะต้องเตรียมเครื่องมืออุปกรณ์ให้พร้อม

บรรณานุกรม

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (๒๕๖๓). คู่มือการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ.๒๕๕๘ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.๒๕๖๓). กรุงเทพมหานคร. โรงพิมพ์ตำรวจ.

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (๒๕๕๔). คู่มือการฝึกและการปฏิบัติการควบคุมฝูงชน. กรุงเทพมหานคร. โรงพิมพ์ตำรวจ.

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (๒๕๕๕). คู่มือศูนย์ปฏิบัติการหลัก (Emergency Operation Center Manual). กรุงเทพมหานคร. โรงพิมพ์ตำรวจ.

UNITED NATIONS Human Rights Office of the High Commissioner (๒๐๒๐).

UNITED NATIONS Human Rights Guidance on Less-Lethal Weapons in Law Enforcement.

https://www.ohchr.org/Documents/HRBodies/CCPR/LLW_Guidance.pdf. (online)

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

คำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ที่ ๒๙๑ /๒๕๖๔

เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานและคณะทำงานย่อยจัดทำคู่มือการฝึกและการปฏิบัติการควบคุมฝูงชน
ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๔

ด้วยปัจจุบันมีสถานการณ์การชุมนุมของบุคคลในที่สาธารณะเพื่อเรียกร้อง สนับสนุน คัดค้านหรือแสดงความคิดเห็นในหลายพื้นที่ทั่วประเทศ ซึ่งการชุมนุมได้เปลี่ยนแปลงรูปแบบ วิธีการ ลักษณะการชุมนุม และมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น อันอาจทำให้สถานการณ์ขยายและลุกลามเกิดเหตุการณ์ในภาวะวิกฤติ ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะ ตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ.๒๕๕๘ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้จัดทำคู่มือการฝึกและการปฏิบัติการควบคุมฝูงชน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๔ เพื่อใช้เป็นคู่มือการฝึกและเป็นแนวทางในการปฏิบัติ ซึ่งมีการใช้งานมาเป็นเวลานาน อาจไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

เพื่อให้การฝึกและการปฏิบัติการควบคุมฝูงชนเป็นไปในทิศทางเดียวกันและปฏิบัติหน้าที่ในสถานการณ์จริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับหลักกฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้อง และเป็นไปตามหลักสากล จึงอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๑ (๔) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม แต่งตั้งคณะทำงานและคณะทำงานย่อยจัดทำคู่มือการฝึกและการปฏิบัติการควบคุมฝูงชนของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๔ โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. คณะที่ปรึกษา และคณะทำงาน	ตามผนวก ก
๒. คณะทำงานย่อยด้านต่างๆ ดังนี้	
๒.๑ คณะทำงานย่อยด้านการยกร่างคู่มือการฝึกและการปฏิบัติการควบคุมฝูงชน	ตามผนวก ข
๒.๒ คณะทำงานย่อยด้านการฝึกอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการระดับผู้นำ	ตามผนวก ค
การควบคุมฝูงชน และจัดทำคู่มือการฝึกของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ	
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๔	
๒.๓ คณะทำงานย่อยด้านการจัดทำรูปแบบคู่มือการฝึก	ตามผนวก ง
และการปฏิบัติการควบคุมฝูงชน	
ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป	

สั่ง ณ วันที่ ๑๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๔

พลตำรวจเอก

(สุวัฒน์ แจ้งยอดสุข)

ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

ผนวก ก : คณะที่ปรึกษาและคณะทำงาน

ประกอบ : คำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ ๒๙๑/๒๕๖๔ ลงวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๔

๑. คณะที่ปรึกษา

๑.๑	พลตำรวจเอก สุวัฒน์ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ	แจ้ยยอดสุข	ประธานที่ปรึกษา
๑.๒	พลตำรวจเอก ดำรงค์ดี รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ	กิตติประภัสร์	ที่ปรึกษา
๑.๓	พลตำรวจโท ไกรบุญ ผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ	ทรวดทรง	ที่ปรึกษา
๑.๔	พลตำรวจโท ภัคพงศ์ ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล	พงษ์เมตรา	ที่ปรึกษา
๑.๕	พลตำรวจโท ศรฤกษ์ ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล	แก้วผลึก	ที่ปรึกษา

๒. คณะทำงาน

๒.๑	พลตำรวจตรี ธีร รองผู้บัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน	สิงห์อุดม	หัวหน้าคณะทำงาน
๒.๒	พลตำรวจตรี สหรัถ รองผู้บัญชาการตำรวจนครบาล	ศักดิ์ศิลป์ชัย	รองหัวหน้าคณะทำงาน
๒.๓	พลตำรวจตรี มานพ ผู้บังคับการอารักขาและควบคุมฝูงชน	สุคนธ์ธณพัฒน์	คณะทำงาน
๒.๔	พลตำรวจตรี เมธี ผู้บังคับการตำรวจนครบาล ๖	รักพันธุ์	คณะทำงาน
๒.๕	พลตำรวจตรี อัสวายุทธ ผู้บังคับการ ประจำกองบัญชาการตำรวจนครบาล	นุชพุ่ม	คณะทำงาน
๒.๖	พลตำรวจตรี วีรพัฒน์ ผู้บังคับการกองแผนงานความมั่นคง	ศิวัชแพทย์	คณะทำงาน
๒.๗	พันตำรวจเอก วีระวุธ รองผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดลำปาง	ชัยชนะมงคล	คณะทำงาน
๒.๘	พันตำรวจเอก สิทธิชัย รองผู้บังคับการตำรวจนครบาล ๔	ศรีโสภณาเจริญรัตน์	คณะทำงาน
๒.๙	พันตำรวจเอก ธวัชเกียรติ รองผู้บังคับการตำรวจนครบาล ๕	จินดาควรสนอง	คณะทำงาน
๒.๑๐	พันตำรวจเอก ธีรพล รองผู้บังคับการตำรวจนครบาล ๖	โกมินทรชาติ	คณะทำงาน
๒.๑๑	พันตำรวจเอก สรเสริญ รองผู้บังคับการตำรวจนครบาล ๖	ใช้สิทธิ	คณะทำงาน
๒.๑๒	พันตำรวจเอก อภิภูพร รองผู้บังคับการตำรวจนครบาล ๗	วงศ์ศิริปรีดา	คณะทำงาน
๒.๑๓	พันตำรวจเอก สามารถ รองผู้บังคับการตำรวจนครบาล ๘	พรหมชาติ	คณะทำงาน

/๒.๑๔ พันตำรวจเอก ...

- ๓ -

๒.๑๔	พันตำรวจเอก วชิรพงษ์ แก้วดวง	คณะทำงาน
	รองผู้บังคับการอารักขาและควบคุมฝูงชน	
๒.๑๕	พันตำรวจเอก พงษกร อุปพงษ์	คณะทำงาน
	รองผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดกาญจนบุรี	
๒.๑๖	พันตำรวจเอก อนุรุทธ อิมอาบ	คณะทำงาน
	รองผู้บังคับการสืบสวนสอบสวนตำรวจภูธรภาค ๙	
๒.๑๗	พันตำรวจเอก จามร ทองพรรณ	คณะทำงาน
	ผู้กำกับการสถานีตำรวจนครบาลพระราชวัง	
๒.๑๘	พันตำรวจเอก วิโรจน์ ตัดโส	คณะทำงาน
	ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรบางพลี ตำรวจภูธรจังหวัดสมุทรปราการ	
๒.๑๙	พันตำรวจเอก ยอดชาย จำปาทอง	คณะทำงาน
	ผู้กำกับการสืบสวน ตำรวจภูธรจังหวัดจันทบุรี	
๒.๒๐	พันตำรวจเอก สมพล ใจดี	คณะทำงาน
	ผู้กำกับการ ๑ กองบังคับการตำรวจท่องเที่ยว ๓	
๒.๒๑	พันตำรวจเอก สถิตย์ วิชัยกุล	คณะทำงาน
	ผู้กำกับการฝ่ายอำนวยการ	
	กองบังคับการตรวจคนเข้าเมือง ๓	
๒.๒๒	พันตำรวจเอก สุกฤต มังคละสวัสดิ์	คณะทำงาน
	ผู้กำกับการควบคุมฝูงชน ๑	
	กองบังคับการอารักขาและควบคุมฝูงชน	
๒.๒๓	พันตำรวจเอก บุรภัช บุรีภักดี	คณะทำงาน
	ผู้กำกับการ สถานีตำรวจภูธรช่องเม็ก	
	จังหวัดอุบลราชธานี	
๒.๒๔	พันตำรวจเอก วิณวัฒน์ ศรีแย้ม	คณะทำงาน
	ผู้กำกับการ ฝ่ายอำนวยการ	
	ตำรวจภูธรจังหวัดนครราชสีมา	
๒.๒๕	ผู้กำกับการ กลุ่มงานความมั่นคง	คณะทำงานและเลขานุการ
๒.๒๖	พันตำรวจเอก ชัยพลกษ์ ลาภหลาย	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
	ผู้กำกับการ สถานีตำรวจภูธรเสนาห์	
	จังหวัดสระบุรี	
๒.๒๗	รองผู้กำกับการ กลุ่มงานความมั่นคง	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๒.๒๘	พันตำรวจโท ญัฐ โหม่งพุด	คณะทำงาน
	รองผู้กำกับการป้องกันปราบปราม	
	สถานีตำรวจภูธรชุมแพ จังหวัดขอนแก่น	
๒.๒๙	พันตำรวจโท ปาริชาติ บรรจงปรุ	คณะทำงาน
	รองผู้กำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๑๒	
	กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค ๑	
๒.๓๐	พันตำรวจโท ดิเรก บุญยิ้ม	คณะทำงาน
	รองผู้กำกับการป้องกันปราบปราม	
	สถานีตำรวจภูธรขามเฒ่าบุรี จังหวัดกำแพงเพชร	

/๒.๓๑ พันตำรวจโท ...

- ๔ -

๒.๓๑	พันตำรวจโท ศรายุทธ	อรุณฉาย	คณะทำงาน
	รองผู้กำกับการควบคุมฝูงชน ๑		
	กองบังคับการอารักขาและควบคุมฝูงชน		
๒.๓๒	พันตำรวจโท ฐิติวุธ	ร้อนแก้ว	คณะทำงาน
	รองผู้กำกับการป้องกันปราบปราม		
	สถานีตำรวจนครบาลบางยี่ขัน		
๒.๓๓	พันตำรวจโท ยุทธนา	จาตุรรัตน์	คณะทำงาน
	รองผู้กำกับการป้องกันปราบปราม		
	สถานีตำรวจนครบาลโคกคราม		
๒.๓๔	พันตำรวจโท เทิด	เกล็ดกฤษ	คณะทำงาน
	ผู้บังคับกองร้อย กองกำกับการ ๒		
	กองบังคับการฝึกพิเศษ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน		
๒.๓๕	พันตำรวจตรี ธัชพล	มณีแสง	คณะทำงาน
	สารวัตร ฝ่ายควบคุมการฝึก		
	ศูนย์ฝึกยุทธวิธีตำรวจกลาง		
๒.๓๖	ร้อยตำรวจเอก สาโรจน์	ชัยวิชิต	คณะทำงาน
	รองสารวัตร ฝ่ายควบคุมการฝึก		
	ศูนย์ฝึกยุทธวิธีตำรวจกลาง		
๒.๓๗	ร้อยตำรวจเอก ลาเมศ	ลิ้มทอง	คณะทำงาน
	รองสารวัตร ฝ่ายควบคุมการฝึก		
	ศูนย์ฝึกยุทธวิธีตำรวจกลาง		

อำนาจหน้าที่

๑) พิจารณาการจัดทำคู่มือการฝึกและการปฏิบัติการควบคุมฝูงชนของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ให้สอดคล้องกับหลักกฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้อง และเป็นไปตามหลักสากล เสนอสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อพิจารณาสั่งการ

๒) ควบคุม กำกับ ดูแลให้คำปรึกษาและให้ความเห็นในการปฏิบัติงานของคณะทำงานด้านต่างๆ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๓) เชิญผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้มีประสบการณ์ ผู้ปฏิบัติงานและผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งจากภายใน และภายนอกสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อให้ข้อมูล เอกสาร ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่อคณะทำงาน

๔) ให้หัวหน้าคณะทำงาน มีอำนาจแต่งตั้งที่ปรึกษา คณะทำงาน (เพิ่มเติม) หรือคณะทำงานย่อย และเจ้าหน้าที่เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติของคณะทำงาน รวมทั้งแก้ไข หรือเปลี่ยนแปลงคณะทำงานตามคำสั่งนี้ ได้ตามความจำเป็นและเหมาะสม

๕) ดำเนินการอื่นๆ ตามที่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติมอบหมาย

พลตำรวจเอก

(ดำรงค์ศักดิ์ กิตติประภัสร์)

รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

- ๕ -

ผนวก ข : คณะทำงานย่อยด้านการยกร่างคู่มือการฝึกและการปฏิบัติการควบคุมฝูงชน
ประกอบ : คำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ ๒๙๑/๒๕๖๔ ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๔

๑. คณะทำงานย่อยด้านการยกร่างคู่มือการฝึกและการปฏิบัติการควบคุมฝูงชน

๑.๑	พลตำรวจตรี มานพ ผู้บังคับการอารักขาและควบคุมฝูงชน	สุคนธ์ธณพัฒน์	หัวหน้าคณะทำงาน
๑.๒	พันตำรวจเอก วีระวุธ รองผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดลำปาง	ชัยชนะมงคล	รองหัวหน้าคณะทำงาน
๑.๓	พันตำรวจเอก ฤทธินันท์ รองผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดปทุมธานี	ปุ๋ยพันธวงศ์	คณะทำงาน
๑.๔	พันตำรวจเอก ศิววงศ์ ผู้กำกับการ ๓ กองบังคับการปฏิบัติการพิเศษ กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง	ดำรงสัจศิริ	คณะทำงาน
๑.๕	พันตำรวจเอก อนันต์ ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรหนองสองห้อง จังหวัดบุรีรัมย์	ทองบรรเทิง	คณะทำงาน
๑.๖	พันตำรวจโท ภัทรวุฒิ รองผู้กำกับการป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจภูธรบ้านธิ จังหวัดลำพูน	อัศรภัทร	คณะทำงาน
๑.๗	พันตำรวจโท มนตรี รองผู้กำกับการป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจภูธรเชียงแสน จังหวัดเชียงราย	ภูมิสะอาด	คณะทำงาน
๑.๘	พันตำรวจโท ภาวัต รองผู้กำกับการป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจภูธรแม่สรวย จังหวัดเชียงราย	แก้วนันทรา	คณะทำงาน
๑.๙	พันตำรวจโท คมสันต์ รองผู้กำกับการสืบสวน สถานีตำรวจภูธรสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่	บำรุงยศ	คณะทำงาน
๑.๑๐	พันตำรวจโท เบน รองผู้กำกับการป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจภูธรแม่ปิง จังหวัดเชียงใหม่	วงศ์เครือ	คณะทำงาน
๑.๑๑	พันตำรวจโท ศุภพงษ์ รองผู้กำกับการป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจภูธรกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม	แก้วสะอาด	คณะทำงาน
๑.๑๒	พันตำรวจโท มานะ รองผู้กำกับการป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจภูธรด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี	โพธิ์สุวรรณ	คณะทำงาน

/๑.๑๓ พันตำรวจโท ...

- ๖ -

๑.๑๓	พันตำรวจโท วันนิติ	ปัญญาวานิชกุล	คณะทำงาน
	รองผู้กำกับการ (สอบสวน) สถานีตำรวจภูธรเมืองสมุทรสาคร
จังหวัดสมุทรสาคร		
๑.๑๔	พันตำรวจโท เสนีย์	เวชพัฒ	คณะทำงาน
	รองผู้กำกับการป้องกันปราบปราม
สถานีตำรวจภูธรเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี		
๑.๑๕	พันตำรวจโท โซติ	เพชรหนองชุม	คณะทำงาน
	สารวัตรใหญ่สถานีตำรวจภูธรการะเกด
จังหวัดนครศรีธรรมราช		
๑.๑๖	พันตำรวจโท ทวีศักดิ์	ยองเข	คณะทำงาน
	รองผู้กำกับการสืบสวน สถานีตำรวจภูธรเมืองกระบี่
จังหวัดกระบี่		
๑.๑๗	พันตำรวจโท กิตติพงศ์	เทพหนู	คณะทำงาน
	รองผู้กำกับการสืบสวน
สถานีตำรวจภูธรปากน้ำ จังหวัดระนอง		
๑.๑๘	พันตำรวจโท นาถพล	บุญสนิท	คณะทำงาน
	รองผู้กำกับการป้องกันปราบปราม
สถานีตำรวจภูธรเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง		
๑.๑๙	พันตำรวจโท นพดล	ดิเรกวัฒนสาร	คณะทำงาน
	รองผู้กำกับการ (สอบสวน)
สถานีตำรวจภูธรคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา		
๑.๒๐	พันตำรวจโท ขวลิต	หรั่งศิริ	คณะทำงาน
	รองผู้กำกับการควบคุมฝูงชน ๒
กองบังคับการอารักขาและควบคุมฝูงชน		
๑.๒๑	พันตำรวจโท ขวลิต	จินดารัตน์	คณะทำงาน
	รองผู้กำกับการสืบสวน สถานีตำรวจภูธรห้างฉัตร
ตำรวจภูธรจังหวัดลำปาง		
๑.๒๒	พันตำรวจโท เศกสรรค์	บัวเรือง	คณะทำงาน
	รองผู้กำกับการป้องกันปราบปราม
สถานีตำรวจภูธรคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี		
๑.๒๓	พันตำรวจโท สิริบัญชา	ขอบใจ	คณะทำงาน
	รองผู้กำกับการป้องกันปราบปราม
สถานีตำรวจภูธรเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี		
๑.๒๔	พันตำรวจโท ประยุทธ์	รุ่งเป้า	คณะทำงาน
	รองผู้กำกับการป้องกันปราบปราม
สถานีตำรวจภูธรเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก		

/๑.๒๕ พันตำรวจโท ...

- ๗ -

๑.๒๕	พนักำรวจโท วิชิตเวช	ต๊ะผัด	คณะทำงาน
	รองผู้กำกับการสืบสวน ตำรวจภูธรจังหวัดสุรินทร์		
๑.๒๖	พนักำรวจโท ประชาชาติ	ใจคง	คณะทำงาน
	รองผู้กำกับการป้องกันปราบปราม		
	สถานีตำรวจภูธรหนองนาคำ จังหวัดขอนแก่น		
๑.๒๗	พนักำรวจโท สิริภพ	พิลาเคน	คณะทำงาน
	รองผู้กำกับการสืบสวน		
	สถานีตำรวจภูธรนาโยง จังหวัดอุดรธานี		
๑.๒๘	พนักำรวจโท ชัชชัย	กอสิริวลานนท์	คณะทำงาน
	รองผู้กำกับการ ๒ กองบังคับการฝึกพิเศษ		
	กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน		
๑.๒๙	พนักำรวจโท เจษฎา	จิตรตรง	คณะทำงาน
	รองผู้กำกับการสืบสวน สถานีตำรวจภูธรสามเงา		
	จังหวัดตาก		
๑.๓๐	พนักำรวจโท เจษฎา	แก้วจาเครือ	คณะทำงาน
	รองผู้กำกับการป้องกันปราบปราม		
	สถานีตำรวจภูธรบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก		
๑.๓๑	พนักำรวจโท ศิริพงษ์	พหลชัยชูพงศ์	คณะทำงาน
	สารวัตรใหญ่สถานีตำรวจภูธรเขม		
	จังหวัดหนองคาย		
๑.๓๒	พนักำรวจโท ณัฐพล	เปล่งขำ	คณะทำงาน
	สารวัตรป้องกันปราบปราม		
	สถานีตำรวจภูธรเทิง จังหวัดเชียงราย		
๑.๓๓	พนักำรวจโท เขวงเดช	ราชอาจ	คณะทำงาน
	สารวัตรป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจภูธรคลองขลุง		
	จังหวัดกำแพงเพชร		
๑.๓๔	พนักำรวจโท ประดับ	มนทอง	คณะทำงาน
	ผู้บังคับกองร้อย (สบ ๒) ฝ่ายปกครองและการฝึก		
	ศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค ๑		
๑.๓๕	พนักำรวจโท วรรณะ	นาคพงษ์	คณะทำงาน
	สารวัตร กองกำกับการสืบสวน ตำรวจภูธรจังหวัดชุมพร		
๑.๓๖	พนักำรวจโท ชนะภัย	บุญนาถ	คณะทำงาน
	สารวัตรป้องกันปราบปราม		
	สถานีตำรวจภูธรเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร		
๑.๓๗	พนักำรวจโท ชาตรี	ชุ่มเย็น	คณะทำงาน
	สารวัตรปฏิบัติการพิเศษ กองบังคับการสืบสวนสอบสวน		
	ตำรวจภูธรภาค ๙		

/๑.๓๘ พนักำรวจโท ...

- ๘ -

๑.๓๘	พันตำรวจโท เอกวิทย์ สารวัตรป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจภูธรเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม	บาบาล	คณะทำงาน
๑.๓๙	พันตำรวจโท สัญญบัตร สารวัตร (สอบสวน) สถานีตำรวจภูธรพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี	ยอดดำเนิน	คณะทำงาน
๑.๔๐	พันตำรวจโท พนอ สารวัตรฝ่ายอำนวยการ ๒ กองบังคับการอำนวยการ ตำรวจภูธรภาค ๙	กรอปรักษ์	คณะทำงาน
๑.๔๑	พันตำรวจตรี ชาตรี สารวัตร กองกำกับการสืบสวน ตำรวจภูธรจังหวัดอุดรธานี	ดีบาง	คณะทำงาน
๑.๔๒	ร้อยตำรวจเอก สุขสันต์ รองสารวัตร ฝ่ายอำนวยการ ศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค ๑	พลทามูล	คณะทำงาน
๑.๔๓	ร้อยตำรวจเอก ยุทธชัย ผู้บังคับหมวด (สบ ๑) ฝ่ายปกครองและการฝึก ศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค ๑	เขตรวิจารย์	คณะทำงาน
๑.๔๔	ร้อยตำรวจเอก วัชรินทร์ รองสารวัตร กองกำกับการสืบสวน ตำรวจภูธรจังหวัดสุรินทร์	จันทร์หอม	คณะทำงาน
๑.๔๕	ร้อยตำรวจเอก สุทธิพงษ์ ผู้บังคับหมวด กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๑๒ กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค ๑	มาลัย	คณะทำงาน
๑.๔๖	ร้อยตำรวจเอก สุเมธ ผู้บังคับหมวด กองกำกับการ ๒ กองบังคับการฝึกพิเศษ	พลเยี่ยม	คณะทำงาน
๑.๔๗	ร้อยตำรวจโท มณฑิร รองสารวัตร สายงานปฏิบัติการป้องกันปราบปราม กองร้อยที่ ๒ กองกำกับการควบคุมฝูงชน ๑ กองบังคับการอารักขาและควบคุมฝูงชน	ไม้สนธิ์	คณะทำงาน
๑.๔๘	ร้อยตำรวจตรี ศุภเสกข์ รองสารวัตร สายงานปฏิบัติการป้องกันปราบปราม กองกำกับการ ๒ กองบังคับการฝึกพิเศษ	แก้วสุข	คณะทำงาน
๑.๔๙	ร้อยตำรวจตรี วัชร รองสารวัตร สายงานปฏิบัติการป้องกันปราบปราม ศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค ๑	พิมสารี	คณะทำงาน

- ๙ -

๑.๕๐	ดาบตำรวจ อำนาจ
ผู้บังคับหมู่ กองร้อยที่ ๑ กองกำกับการควบคุมฝูงชน ๑
กองบังคับการอารักขาและควบคุมฝูงชน	รอตงาม	คณะทำงาน
๑.๕๑	ดาบตำรวจ สมภาพ
ผู้บังคับหมู่ กองกำกับการ ๒ กองบังคับการฝึกพิเศษ	นิรมล	คณะทำงาน
๑.๕๒	ดาบตำรวจ มงคล
ผู้บังคับหมู่ กองร้อยที่ ๓ กองกำกับการควบคุมฝูงชน ๑
กองบังคับการอารักขาและควบคุมฝูงชน	ชาวบางรัก	คณะทำงาน
๑.๕๓	ดาบตำรวจ ประจวบ
ผู้บังคับหมู่ ฝ่ายควบคุมการฝึก
ศูนย์ฝึกยุทธวิธีตำรวจกลาง	คะยอมดอก	คณะทำงาน
๑.๕๔	ดาบตำรวจ คมกฤษ
ผู้บังคับหมู่ ฝ่ายควบคุมการฝึก
ศูนย์ฝึกยุทธวิธีตำรวจกลาง	ศิลา	คณะทำงาน
๑.๕๕	ดาบตำรวจ ถวิล
ผู้บังคับหมู่ (ทำหน้าที่จราจร)
สถานีตำรวจนครบาลสามเสน	บุญคง	คณะทำงาน
๑.๕๖	สิบตำรวจเอก อัมรินทร์
ผู้บังคับหมู่ กองกำกับการ ๒ กองบังคับการฝึกพิเศษ	นพโสภณ	คณะทำงาน
๑.๕๗	สิบตำรวจเอก นรินทร์กษ
ผู้บังคับหมู่ กองกำกับการ ๒ กองบังคับการฝึกพิเศษ	คนกล้า	คณะทำงาน
๑.๕๘	สิบตำรวจเอกหญิง นราธิป
ผู้บังคับหมู่ กองร้อยที่ ๔ กองกำกับการควบคุมฝูงชน ๒
กองบังคับการอารักขาและควบคุมฝูงชน	เยื่อใย	คณะทำงาน
๑.๕๙	สิบตำรวจโท เกียรติศักดิ์
ผู้บังคับหมู่ กองกำกับการ ๒
กองบังคับการฝึกพิเศษ	ล้ำสมบัติ	คณะทำงาน
๑.๖๐	สิบตำรวจโทหญิง ธัญญาพร
ผู้บังคับหมู่ (ทำหน้าที่ปฏิบัติการป้องกันปราบปราม)
สถานีตำรวจนครบาลสุทธิดา	ก้ามวง	คณะทำงาน
๑.๖๑	ผู้กำกับการ กลุ่มงานความมั่นคง		คณะทำงานและเลขานุการ
๑.๖๒	พันตำรวจเอก ชัยพฤษก์
ผู้กำกับการ สถานีตำรวจภูธรเสนาให้
จังหวัดสระบุรี	ลาภหลาย	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๑.๖๓	รองผู้กำกับการ กลุ่มงานความมั่นคง		คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

/อำนาจหน้าที่ ...

อำนาจหน้าที่

- ๑) ศึกษา วิเคราะห์ และพิจารณายกร่างคู่มือการฝึกและการปฏิบัติการควบคุมฝูงชนของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ หลักกฎหมายและหลักสากล แล้วเสนอคณะทำงานเพื่อพิจารณา
- ๒) เชิญผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้มีประสบการณ์ ผู้ปฏิบัติงานและผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งจากภายในและภายนอกสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อให้ข้อมูล เอกสาร ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่อคณะทำงาน
- ๓) ดำเนินการอื่นๆ ตามที่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติมอบหมาย

พลตำรวจเอก

(ดำรงค์ศักดิ์ กิตติประภัสร์)

รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

- ๑๑ -

ผนวก ค : คณะทำงานย่อยด้านการฝึกอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการระดับผู้นำการควบคุมฝูงชน
และจัดทำคู่มือการฝึกของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๔
ประกอบ : คำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ ๒๙๑/๒๕๖๔ ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๔

๒. คณะทำงานย่อยด้านการฝึกอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการระดับผู้นำการควบคุมฝูงชน
และจัดทำคู่มือการฝึกของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๔
๒.๑	พลตำรวจตรี วีรพัฒน์ ศิวะแพทย์	หัวหน้าคณะทำงาน
	ผู้บังคับการกองแผนงานความมั่นคง	
๒.๒	พันตำรวจเอก ชัยพุกภัย ลาภหลาย	รองหัวหน้าคณะทำงาน
	ผู้กำกับการ สถานีตำรวจภูธรเสนาให้	
	จังหวัดสระบุรี	
๒.๓	ผู้กำกับการกลุ่มงานความมั่นคง	คณะทำงานและเลขานุการ
๒.๔	พันตำรวจโท อุบลเทพ เทศกร	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
	รองผู้กำกับการ กลุ่มงานความมั่นคง	
๒.๕	พันตำรวจโท ศราวุธ อรุณฉาย	คณะทำงาน
	รองผู้กำกับการควบคุมฝูงชน ๑	
	กองบังคับการอารักขาและควบคุมฝูงชน	
๒.๖	พันตำรวจโท ขวลิติ หรุ่นศิริ	คณะทำงาน
	รองผู้กำกับการควบคุมฝูงชน ๒	
	กองบังคับการอารักขาและควบคุมฝูงชน	
๒.๗	พันตำรวจโท เทิด เกียรติฤกษ์	คณะทำงาน
	ผู้บังคับกองร้อย กองกำกับการ ๒	
	กองบังคับการฝึกพิเศษ	
	กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน	
๒.๘	สารวัตรกลุ่มงานความมั่นคง	คณะทำงาน
๒.๙	ร้อยตำรวจโท ธนพล สุนันทกิจเพชร	คณะทำงาน
	รองสารวัตรกลุ่มงานความมั่นคง	
๒.๑๐	ร้อยตำรวจโท มณฑิร ไม้สนธิ์	คณะทำงาน
	รองสารวัตร สายงานปฏิบัติการป้องกันปราบปราม	
	กองร้อยที่ ๒ กองกำกับการควบคุมฝูงชน ๑	
	กองบังคับการอารักขาและควบคุมฝูงชน	
๒.๑๑	ร้อยตำรวจตรี ลาเมศ ลิ้มทอง	คณะทำงาน
	รองสารวัตร ฝ่ายควบคุมการฝึก ศูนย์ฝึกยุทธวิธีตำรวจกลาง	
๒.๑๒	ร้อยตำรวจตรี จักรพันธ์ คำประสิทธิ์	คณะทำงาน
	รองสารวัตรกลุ่มงานความมั่นคง	
๒.๑๓	สิบตำรวจตรี ธนภัทร์ พงษ์สถิตย์	คณะทำงาน
	ผู้บังคับหมู่ กลุ่มงานความมั่นคง	

/อำนาจหน้าที่ ...

อำนาจหน้าที่

- ๑) เป็นฝ่ายอำนวยการในการดำเนินการจัดการฝึกอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการระดับผู้นำการควบคุมฝูงชน เพื่อนำข้อมูลไปประกอบการพิจารณาจัดทำคู่มือการฝึกและการปฏิบัติการควบคุมฝูงชนของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ
- ๒) เสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อคณะทำงานย่อยด้านการยกร่างคู่มือการฝึกและการปฏิบัติการควบคุมฝูงชน และคณะทำงาน
- ๓) เชิญผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้มีประสบการณ์ ผู้ปฏิบัติงานและผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งจากภายในและภายนอกสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อให้ข้อมูล เอกสาร ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่อคณะทำงาน
- ๔) ดำเนินการอื่นๆ ตามที่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติมอบหมาย

พลตำรวจเอก

(ดำรงค์ดี กิตติประภัสร์)

รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

- ๑๓ -

ผนวก ง : คณะทำงานย่อยด้านการจัดทำรูปเล่มคู่มือการฝึกและการปฏิบัติการควบคุมฝูงชน

ประกอบ : คำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ ๒๙๑/๒๕๖๔ ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๔

๓. คณะทำงานย่อยด้านการจัดทำรูปเล่มคู่มือการฝึกและการปฏิบัติการควบคุมฝูงชน

๓.๑	พันตำรวจเอก สหสชัย โลจายะ	หัวหน้าคณะทำงาน
	รองผู้บังคับการกองแผนงานความมั่นคง	
๓.๒	พันตำรวจเอก ชัยพฤกษ์ ลาภหลาย	รองหัวหน้าคณะทำงาน
	ผู้กำกับการ สถานีตำรวจภูธรเสนาให้	
	จังหวัดสระบุรี	
๓.๓	ผู้กำกับการกลุ่มงานความมั่นคง	รองหัวหน้าคณะทำงาน
๓.๔	พันตำรวจโท อุบลเทพ เทศกร	คณะทำงานและเลขานุการ
	รองผู้กำกับการ กลุ่มงานความมั่นคง	
๓.๕	ร้อยตำรวจเอกหญิง สินีมาศ ฉันทวรลักษณ์	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
	รองสารวัตรฝ่ายอำนวยการ กองสารนิเทศ	
๓.๖	ร้อยตำรวจเอก พากฤต กฤตยพงษ์	คณะทำงาน
	รองสารวัตร กลุ่มงานระบบวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์	
	กองตำรวจสื่อสาร	
๓.๗	ร้อยตำรวจเอกหญิง เกวลิณ นิมนวล	คณะทำงาน
	รองสารวัตร (สอบสวน) สถานีตำรวจภูธรเมืองราชบุรี	
๓.๘	ร้อยตำรวจโท ไกรสิทธิ์ เตชสกุลวุฒิชัย	คณะทำงาน
	รองสารวัตร (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลบางขุนนนท์	
๓.๙	สิบตำรวจโทหญิง ลภัสสรดา พรเลิศ	คณะทำงาน
	ผู้บังคับหมู่ ฝ่ายตรวจคนเข้าเมืองขาเข้า	
	กองบังคับการตำรวจตรวจคนเข้าเมือง ๒	

อำนาจหน้าที่

๑) ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา จัดรูปแบบ และจัดรูปเล่มของร่างคู่มือการฝึกและการปฏิบัติการควบคุมฝูงชนของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

๒) ส่งร่างคู่มือให้แก่สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ เพื่อทำการจัดซื้อจัดจ้างตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.๒๕๖๐ ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.๒๕๖๐ หลังจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ อนุมัติให้จัดพิมพ์

๓) ทำรายละเอียดการแจกจ่ายคู่มือการฝึกและการปฏิบัติควบคุมฝูงชนของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ให้กับหน่วยในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

๔) ปฏิบัติงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องหรือตามที่ได้รับมอบหมาย

พลตำรวจเอก

(ดำรงศักดิ์ กิตติประภัสร์)

รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

รายชื่อคณะทำงานจัดทำ

คู่มือปฏิบัติการดูแลการชุมนุมสาธารณะตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ.๒๕๕๘
(ฉบับปี พ.ศ.๒๕๖๕)

๑. พลตำรวจตรี รุ่งโรจน์	ฐาณรบุญยสิริ	รองผู้บัญชาการตำรวจนครบาล
๒. พลตำรวจตรี อรรถพล	อนุสิทธิ์	ผู้บังคับการตำรวจนครบาล ๒
๓. พลตำรวจตรี นพศิลป์	พูลสวัสดิ์	ผู้บังคับการสืบสวนสอบสวน กองบัญชาการตำรวจนครบาล
๔. พลตำรวจตรี ภพพล	จักกะพาก	ผู้บังคับการ กองแผนงานความมั่นคง
๕. พันตำรวจเอก ปฐม	อุ่นอบ	รองผู้บังคับการ กองแผนงานความมั่นคง
๖. พันตำรวจเอก อัฐพร	วงศ์ศิริปรีดา	รองผู้บังคับการตำรวจนครบาล ๗
๗. พันตำรวจเอก ธวัชเกียรติ	จินดาควรสนอง	รองผู้บังคับการตำรวจนครบาล ๕
๘. พันตำรวจเอก สุรพงศ์	ธรรมพิทักษ์	รองผู้บังคับการตำรวจนครบาล ๒
๙. พันตำรวจเอก สุกฤต	มังละสวัสดิ์	ผู้กำกับการ สถานีตำรวจนครบาลราชบุรีบูรณะ
๑๐. พันตำรวจเอก อติเรก	ทองแกมแก้ว	ผู้กำกับการควบคุมฝูงชน ๑ กองบังคับการอารักขาและควบคุมฝูงชน
๑๑. พันตำรวจเอก ปรีชา	หนูสูง	ผู้กำกับการควบคุมฝูงชน ๒ กองบังคับการอารักขาและควบคุมฝูงชน
๑๒. พันตำรวจเอก ชีรศักดิ์	จันทร์หาพิพัฒน์	ผู้กำกับการสวัสดิภาพเด็กและสตรี กองบัญชาการตำรวจนครบาล
๑๓. พันตำรวจโท ภูริทัต	บุญช่วย	รองผู้กำกับการจราจร สถานีตำรวจนครบาลยานนาวา
๑๔. พันตำรวจโท วรปรัชญ์	วุฑฒิรักษ์	รองผู้กำกับการสืบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล ๖
๑๕. พันตำรวจโท ฐิติวุธ	ร่อนแก้ว	รองผู้กำกับการป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจนครบาลบางยี่ขัน
๑๖. พันตำรวจโท พฤต	ศุภจิตตากร	สารวัตร (สอบสวน) สถานีตำรวจนครบาลปากคลองสาน

จัดพิมพ์โดย

โรงพิมพ์ตำรวจ ถ.เศรษฐศิริ ดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐ โทรศัพท์ ๐-๒๖๖๘-๒๘๑๑-๓ โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๔๖๕๘

คณะผู้จัดทำ

๑. พันตำรวจเอก สุกิจ ก้องจตุศักดิ์	ผู้กำกับการ ๒ กองบังคับการฝึกพิเศษ กองบัญชาการตำรวจ
ตระเวนชายแดน/หัวหน้าคณะทำงานพัฒนาปรับปรุงระเบียบ
การฝึก
๒. พันตำรวจโท ธีรพล ภูเนติ	รองผู้กำกับการ ๒ กองบังคับการฝึกพิเศษ กองบัญชาการ
ตำรวจตระเวนชายแดน/รองหัวหน้าคณะทำงานพัฒนา
ปรับปรุงระเบียบการฝึก
๓. พันตำรวจโทหญิง พัชรีย์ ชาภูวงศ์	สารวัตรงานการฝึกและวิชาการ กองกำกับการ ๒ กองบังคับ
การฝึกพิเศษ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน/
เลขานุการคณะทำงานพัฒนาปรับปรุงระเบียบการฝึก
๔. ร้อยตำรวจเอก สุเมธ พลเยี่ยม	ผู้บังคับหมวด กองกำกับการ ๒ กองบังคับการฝึกพิเศษ
กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน/คณะทำงานพัฒนา
ปรับปรุงระเบียบการฝึก
๕. ดาบตำรวจ นรินทร์ ฅนกล้า	ผู้บังคับหมู่' กองกำกับการ ๒ กองบังคับการฝึกพิเศษ
กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน/คณะทำงานพัฒนา
ปรับปรุงระเบียบการฝึก
๖. ดาบตำรวจ อัมรินทร์ นพโสภณ	ผู้บังคับหมู่' กองกำกับการ ๒ กองบังคับการฝึกพิเศษ
กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน/คณะทำงานพัฒนา
ปรับปรุงระเบียบการฝึก
๗. จ่าสิบตำรวจ เกียรติศักดิ์ ล่ามสมบัติ	ผู้บังคับหมู่' กองกำกับการ ๒ กองบังคับการฝึกพิเศษ
กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน/คณะทำงานพัฒนา
ปรับปรุงระเบียบการฝึก
๘. สิบตำรวจเอก กิตติพนธ์ สีเขียว	ผู้บังคับหมู่' กองกำกับการ ๒ กองบังคับการฝึกพิเศษ
กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน/คณะทำงานพัฒนา
ปรับปรุงระเบียบการฝึก
๙. สิบตำรวจโท สยมภู ทิพย์อินพรม	ผู้บังคับหมู่' กองกำกับการ ๒ กองบังคับการฝึกพิเศษ
กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน/คณะทำงานพัฒนา
ปรับปรุงระเบียบการฝึก

อฝ.ตชด. ๐๒/๒๕๖๘

การดูแลการชุมนุมสาธารณะ

บก.กฝ.บช.ตชด.
SPECIAL TRAINING DIVISION